Załącznik 1. Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych

Uwagi zostały zgłoszone przez następujące osoby/podmioty:

1. Barzowski Jerzy – Radny SWP
2. Bielawski Wiesław – Urząd Miasta Gdańska
3. Biernacki Marek – Radny SWP
4. Biesek-Talewski Przemysław – Wicestarosta Powiatu Chojnickiego
5. Bigda Jacek - Gdański Uniwersytety Medyczny
6. Bogusławski Jan - Pomorska Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Naczelnej Organizacji Technicznej NOT w Gdańsku
7. Borkowski Maciej –osoba prywatna
8. Burakowska Halina - Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Gdyni
9. Burczyk Leszek - Starosta Powiatu Starogdańskiego
10. Burnewicz Jan – Uniwersytet Gdański
11. Chybowski Piotr – osoba prywatna
12. Cieślak Andrzej – Instytut Morski
13. Cyberski Jerzy - Kaszubsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Wejherowie
14. Czucha Zdzisław - Burmistrz Miasta Kościerzyna
15. Dolny Krzysztof - osoba prywatna
16. Dominiak Piotr – Politechnika Gdańska
17. Drozd Roman – Akademia Pomorska w Słupsku
18. Dwojacki Piotr - Pomorski Klaster Rzeczny
19. Dzierżanowski Maciej – Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową
20. ENERGA OPEARTOR - Czyżewski Rafał
21. ENERGA S.A - Mirosław Bieliński, Rafał Żyrzyński, Maciej Romanow
22. Dejna Agnieszka - Regionalne Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych
23. Fijas Jerzy - Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
24. Forum Związków Zawodowych, Zarząd Wojewódzki
25. Gajda Ryszard – osoba prywatna
26. Gawlikowska-Hueckel Krystyna – Uniwersytet Gdański
27. Gaworecki Włodzimierz - Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa w Gdańsku
28. Gąbiński Stanisław – osoba prywatna
29. Gliszczyński Jan - Zastępca Burmistrza Czerska
30. Gmina Miasta Ustka
31. Gończ Elżbieta - Planowanie Rozwoju PBS
32. Gransicki Juliusz – osoba prywatna
33. Grupa LOTOS
34. Grupa Robocza „Społeczne Pomorze" w ramach Komitetu Monitorującego RPO WP
35. Grzybowski Marek - Akademia Morska w Gdyni
36. Gwiazda Anna – Radna SWP
37. Hildebrandt Krzysztof - Prezydent Miasta Wejherowa
38. Hołubowska Zdzisława - LGD „Naszyjnik Północy"
39. Jagielska Julitta – Punkt Konsultacyjny Energetyki Wodnej Towarzystwo Elektrowni Wodnych
40. Jakubiec Barbara - Fundacja E-MEDIA
41. Jankowska Joanna – osoba prywatna
42. Janowicz Eugeniusz - Wyższa Hanzeatycka Szkoła Zarządzania w Słupsku
43. Jarecki Zbigniew - Związek Pracodawców w Żukowie
44. Jarosik Joanna - Z-ca Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku
45. Jarzęba Łukasz - Stowarzyszenie Młodzi Demokraci
46. Jasiukiewicz Hanna– PELIKAN Stowarzyszenie Rodzin Zastępczych i Adopcyjnych w Gdańsku

47. Jeliński Piotr - Fundacja Skansenu Pszczelarskiego w Żukowie
48. Jędrzychowska Jadwiga - Towarzystwo Przyjaciół Ustki
49. Józefowicz Wiktor - EKB Container Logistik Polska Spółka z o.o.
50. Kaczmarczyk Andrzej - Urząd Miasta Słupska
51. Kamińska Ewa – Urząd Miasta Gdańska
52. Kamiński Mirosław - Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego
53. Kamiński Tomasz - Urząd Miasta Chojnice
54. Kątnik Beata - Pełnomocnik Prezydenta Miasta Słupska ds. Osób Niepełnosprawnych
55. Kentzer Dawid - Kentzer Doradztwo Gospodarcze i Prawne/Fundacja Inicjowania Rozwoju "upFoundation
56. Kisiel Bronisław - Gimnazjum nr 1 im. Roberta Schumana w Słupsku
57. Kochanowski Stanisław – Wójt Gminy Sztutowo
58. Komisja Strategii i Polityki Gospodarczej Rady Miasta Gdyni
59. Komitet Monitorujący PO KL
60. Komitet Monitorujący RPO WP
61. Konwiński Zbigniew– Poseł na Sejm RP
62. Korzeniowski Tomasz - Towarzystwo Opieki nad Zabytkami
63. Kowal Danuta - Stowarzyszenie „Młodzi Demokraci”
64. Kozłowski Jan – osoba prywatna
65. Krawczyk Henryk - Politechnika Gdańska
66. Krzykowski Leszek – osoba prywatna
67. Kucharski Jacek - Pomorski Inspektorat Weterynaryjny
68. Kulas Łukasz - Pomorski Klaster ICT
69. Kulawczuk Przemysław - Uniwersytet Gdański
70. Kuleta Grzegorz - Fundacja im. Arkadiusza Rybickiego
71. Kuliński Leszek– Wójt Gminy Kobylnica
72. Kuratorium Oświaty
73. Kuropatwiński Piotr – Pomorskie Stowarzyszenie „Wspólna Europa”/Uniwersytet Gdański
74. Kwiecień Janina – Starosta Powiatu Kartuskiego
75. Lendzion Jacek - Fundacja Poszanowania Energii w Gdańsku
76. Limon Tomasz - Pracodawcy Pomorza
77. Lizakowski Piotr - Starosta Powiatu Kościerskiego
78. Lubiński Zbigniew– Nadleśnictwo Lipusz
79. Łętowski Stanisław - Pomorska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.
80. Malara Magdalena - Polska Filharmonia Bałtycka
81. Marchlewicz Przemysław - Azodigital
82. Meszko Natalia – osoba prywatna
83. Metropolitalne Forum Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów i Starostów NORDA
84. Michalak Marek - LM Consulting
85. Mikoś Janusz - Nadleśnictwo Wejherowo/Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa, oddział Gdański
86. Milewski Stefan - Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna
87. Nadwiślański Subregionalny Zespół Roboczy
88. Nawrot Gabriela - Wojewódzka Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych
89. Nolbrzak-Hejmowska Danuta - LGD „Kaszubska Droga”
90. Pałkowski Krzysztof - Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
91. Pardyka Justyna - Biuro Poselskie Roberta Biedronia
92. Park Narodowy Bory Tucholskie
93. Partyka Józef - Forum Związków Zawodowych Województwa Pomorskiego
94. Pawłowski Bogdan – Burmistrz Miasta i Gminy Prabuty
95. PCC Intermodal S.A.
96. Pempkowiak Janusz – IO PAN

97. Pędziwiatr Władysław - Wyższa Hanzeatycka Szkoła Zarządzania w Słupsku
98. Piątkowski Tadeusz - Przewodniczący Rady Miasta Rumi
99. Piechowski Grzegorz - Wójt Gminy Kościerzyna
100. Piniecki Piotr - Ruch Palikota
101. Pajkert Witold - Z-ca dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu
102. Podruczna-Mocarska Barbara - Urząd Miasta Ustki/ Rada Powiatu Słupskiego
103. Polski Związek Wędkarski - Okręg w Gdańsku
104. Polskie Towarzystwo Leśne
105. Pomorska Izba Rzemieślnicza Małych i Średnich Przedsiębiorstw
106. Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego
107. Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych
108. Pomorska Wojewódzka Rada Zatrudnienia
109. Pomorskie organizacje pozarządowe
110. Popiel Dominik - Nautiqus Sp. z o.o
111. Popiel Józef – Nadleśnictwo Kwidzyn
112. Powiat Bytowski
113. Powiat Słupski
114. Psuty Iwona - Morski Instytut Rybacki
115. Przybyłowski Adam - Akademia Morska w Gdyni
116. Ptaszyńska Łucja - Kaszubskie Stowarzyszenie Ekologiczne
117. Rabeszko Ryszard - Stowarzyszenie Twórców Ludowych
118. Rachoń Ewa - Międzynarodowe Targi Gdańskie S.A.
119. Radtke Grzegorz
120. Rawiński Tomasz - Instytut Elektrotechniki Odział w Gdańsku
121. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku
122. Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza - Adam Protasiuk, Leszek Miazga
123. Regionalna Rada Ochrony Przyrody
124. Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku
125. Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu
126. Romasz Halina – osoba prywatna
127. Ruch Palikota – Piotr Bauć, Tomasz Richert
128. Ryński Andrzej - Z-ca dyr. RZGW w Gdańsku
129. Sadowski Zbigniew - Akademia Pomorska w Słupsku
130. Sawicki Andrzej - PAN IBW
131. Sędziński Adam – Sekretarz Gminy Słupsk
132. Skaja Stanisław - Starosta Powiatu Chojnickiego
133. Skuras Dimitris - Urząd Miasta Gdańska
134. Sobczak Izydor - Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna/Pomorska Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Gdańsku
135. Sobiecki Edward - Starogardzki Klub Biznesu-Związek Pracodawców
136. Sołtys Jacek - osoba prywatna
137. Spółdzielnia Mieszkaniowa Karwiny w Gdyni
138. Stowarzyszenie Gdański Obszar Metropolitalny
139. Strzechmiński Andrzej– Burmistrz Miasta Łeba
140. Sudoł Dominik - Stowarzyszenie Eko-Inicjatywa
141. Sychowski Dominik - Energomontaż-Północ Gdynia Sp. z o.o.
142. Schmidt Aleksandra – Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinku
143. Szczurek Wojciech - Prezydent Miasta Gdyni
144. Szczypior Ewa – osoba prywatna
145. Szwemin Łukasz - PKP Szybka Kolej Miejska w Trójmieście Sp. z o.o.
146. Szyszko Stanisław - Wyższa Szkoła Inżynierii Gospodarki w Słupsku
147. Świdziński Jacek - Zastępca Burmistrza Miasta Jastarni

148. Tabor Leszek - Miasto i Gmina Sztum
149. Toczek Ryszard - Urząd Miasta Gdyni
150. Towarzystwo Opieki nad Zabytkami oddział w Gdańsku/Fundacja E-MEDIA
151. Tyburski Wiktor - Starosta Powiatu Lęborskiego
152. Tyszecki Andrzej - Biuro Projektowo-Doradcze Eko-Konsult
153. Tyszkiewicz Andrzej - Słowińska Grupa Rybacka
154. Uniwersytet Gdański – Katedra Makroekonomii
155. Urząd Miasta Gdańska
156. Urząd Morski w Gdyni
157. Utracka-Minko Barbara - Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych
158. Wajlonis Paweł - Stowarzyszenie Młodzi Demokraci
159. Wasilewski Stanisław
160. Wedman Adam - Przewodniczący Gdańskiego Koła Partii Zieloni
161. Weiss Stanisław – Przewodniczący Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych
162. Wirkus Krzysztof - Kaszubski Uniwersytet Ludowy
163. Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego
164. Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna
165. Wojewódzka Rada ds. Bezpieczeństwa Energetycznego
166. Wojewódzka Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych
167. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku
168. Wójcik Iwona - Gmina Dębnica Kaszubska
169. Wróbel Karolina - LGR „Morenka"
170. Wrycza Tadeusz - Towarzystwo Żeglugi Śródlądowej „Delta Wisły"
171. Wszółkowski Piotr - Radny Powiatu Słupskiego
172. Wydział Instytucji Pośredniczącej w Certyfikacji Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego
173. Zarudzki Ryszard - LGR „Pojezierze Krajeńskie"
174. Zaucha Jacek - Uniwersytet Gdański/Instytut Morski
175. Zeman Marek – Nadleśnictwo Gdańsk
176. Ziemianowicz Sławomir - Starosta Powiatu Słupskiego
177. Zgoda Włodzimierz
178. Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie
179. Żmuda-Trzebiatowski Jacek - Starosta Powiatu Bytowskiego

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
STRONA TYTUŁOWA						
1.	Grupa LOTOS	1	Zapis nieprecyzyjny, mogący wprowadzać w błąd.	*Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego na lata: ….. - 2020*	Nieuwzględniona	Opracowany dokument nie jest nową Strategią, obowiązującą od 2012 r., lecz dokumentem aktualizowanym (obowiązującym od 2005 r.) z horyzontem czasowym do roku 2020. Zaktualizowana Strategia obowiązywała będzie od dnia publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.
2.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	1	Jest to strategia samorządu województwa a nie województwa pomorskiego. Obejmuje ona jedynie kompetencje i obszary funkcjonowania i wpływu samorządu wojewódzkiego. Jest to podejście niewłaściwe albowiem wyklucza te obszary rozwoju, które leżą poza wpływem samorządu wojewódzkiego (np. przesądzenia rządowe), a więc unika tym samym jednoznacznych deklaracji tegoż samorządu w wielu obszarach, a w tym gospodarki. Inwestorzy nie dowiedzą się z niej czy np. wspieramy budowę elektrowni atomowej. Nie zostanie pokazana żadna podstawa do działań lobbystycznych np. posłom i senatorom, przedstawicielom jst i innym.	*Strategia Rozwoju Samorządu Województwa Pomorskiego 2020*	Nieuwzględniona	Strategia nie ogranicza się do kompetencji i obszarów funkcjonowania Samorządu Województwa. Jest także Strategią opartą na ofercie współpracy funkcjonowania Samorządu Województwa wobec partnerów w regionie. Stanowi też podstawę do działań lobbystycznych, formułując oczekiwania wobec administracji rządowej.
SYTUACJA WYJŚCIOWA						
3.	Marek Zeman, Nadleśnictwo Gdańsk	4-16	Konieczne jest wypracowanie takiego konsensusu osiągania celów społecznych w obszarach przyrodniczych, które nie ograniczą możliwości ich gospodarczego wykorzystania.		Niezasadna	Uwaga dotyczy obowiązującego prawa oraz procesu podejmowania decyzji w odniesieniu do przestrzeni. Ma też charakter ogólny i nie wskazuje konkretnej propozycji modyfikacji dokumentu Strategii.
4.	Pomorska Wojewódzka Rada Zatrudnienia	4-16	W Strategii powinna być podjęta dyskusja na temat elektrowni atomowej i jej wpływu na region.		Częściowo uwzględniona	Lokalizacja elektrowni została zaakcentowana.
5.	Anna Gwiazda, Radna Sejmiku	4-16	Realizacja strategii 2007-13 udowodniła niezbicie absurd koncepcji rozwoju regionu		Częściowo uwzględniona	Strategia nie skupia się wyłącznie na problemach rozwojowych Obszaru

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Województwa Pomorskiego		(kraju) opartej na dynamicznym rozwoju dużych ośrodków miejskich (Obszar Metropolitalny), stymulujących automatycznie rozwój subregionów peryferyjnych. W efekcie uzyskaliśmy dezintegrację przestrzenną i cywilizacyjną województwa. To jest główny, oprócz likwidacji całego, liczącego się polskiego przemysłu wytwórczego (3 wlk. stocznie i ich kooperantów, przemysł elektrotechniczny) zauważalny trend.			Metropolitalnego. Dysproporcje wewnątrzregionalne zostały uznane za jedno z głównych wyzwań rozwojowych w regionie. Przyjęto za cel budowę sieci wyższych szkół zawodowych w subregionach; szereg celów Strategii zaadresowano do obszarów słabiej rozwiniętych i peryferyjnych; ustanowiono OSI gwarantujące realizację wybranych kierunków działań na obszarach szczególnie intensywnego występowania problemów rozwojowych.
6.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	4-16	Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (art. 13.1.) wymaga, aby strategia rozwoju regionalnego zawierała m.in. diagnozę sytuacji w odniesieniu do zakresu objętego programowaniem strategicznym, z uwzględnieniem stanu środowiska oraz zróżnicowań przestrzennych. „Sytuacja wyjściowa" – to, moim zdaniem, nie to samo, co „Diagnoza sytuacji".		Niezasadna	W części diagnostycznej opisano wnioski z diagnozy sytuacji.
PODSUMOWANIE DOTYCHCZASOWEJ REALIZACJI STRATEGII						
7.	Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna	4	Z podsumowania dotychczasowej realizacji Strategii, w latach 2005-2011 wynika, że na Priorytet „Spójność" skierowano zaledwie 15% środków. Ta sama zasada w okresie wdrażania założeń KPZK nie powinna być powtórzona.		Częściowo uwzględniona	Projekt Strategii nie przesądza wartości środków dedykowanych na poszczególne Cele strategiczne / operacyjne. Niemniej, obszary tematyczne przypisane w Strategii 2005 do Priorytetu „Spójność"' (rynek, pracy, integracja społeczna, NGO itp.) znalazły swoje miejsce także w obecnym projekcie Strategii.
8.	Zbigniew Canowiecki, Tomasz Limon, Pracodawcy Pomorza	4	Dot. pkt 4 Województwo wydało na realizację priorytetów i celów strategicznych w latach 2005-2011 34,8 mld zł, prosimy o odpowiedź, jaką część z tej kwoty wchłonęły opisane inwestycje: Autostrada A1, linia kolejowa E 65, Trasa Kwiatkowskiego, Program Lotosu +10, inwestycja DCT Gdańsk. Brak wiedzy o tej wartości		Nieuwzględniona	Szczegółowe informacje odnośnie strumieni interwencji publicznej w latach 2005-2009 w województwie pomorskim znajdują się w *Raporcie z realizacji Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego w latach 2005-2009* – dokumencie przyjętym Uchwałą Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 22 marca 2011 r. oraz materiale pomocniczym - *Raporcie o*

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			uniemożliwia ocenę sytuacji wyjściowej.			*przedsięwzięciach rozwojowych w województwie pomorskim w latach 2005-2010.*
			Dot. pkt 7 Na jakich kierunkach działań ma się koncentrować interwencja publiczna, jakie są możliwości prawne takiej interwencji, na ile pobudzać może ona procesy produkcyjne i wytwórcze w województwie.		Niezasadna	Kierunki interwencji publicznej (w zakresie objętym Strategią) wyznaczone zostały w części projekcyjnej dokumentu.
9.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	4		Proponuje się zmianę tytułu części A na: *Podsumowanie dotychczasowej polityki rozwoju w województwie pomorskim.*	Nieuwzględniona	Celowe jest podsumowanie dotychczasowej realizacji Strategii (m.in. w zakresie finansowym, ale także skuteczności realizacji poszczególnych priorytetów/celów), a nie szeroko rozumianej polityki rozwoju województwa.
			Dot. pkt 1 Informacja, że dla realizacji Strategii podjęto 17,5 tys. przedsięwzięć jest dla celów jej aktualizacji bezużyteczna. Użytecznymi są informacje zawarte w pkt 4 o przedsięwzięciach strategicznych dla rozwoju województwa, pod warunkiem skompletowania listy przedsięwzięć i projektów rzeczywiście strategicznych i uzupełnienia jej o przedsięwzięcia „punktu wyjścia" - będące w trakcie realizacji i planowane, a więc determinujące koszty i korzyści w okresie 2014-2020. Dot. pkt 6 Informacja o trudnościach w realizacji Strategii powinna być ścisła. Chodzi o diagnozę powodów wystąpienia trudności, jak i sposoby ich przezwyciężenia – np. poprzez rekomendowaną inicjatywę „tematycznych i terytorialnych obszarów problemowych" – lub inne.		Nieuwzględniona	Szczegółowe informacje odnośnie strumieni interwencji publicznej w latach 2005-2009 w województwie pomorskim oraz strategicznych przedsięwzięć rozwojowych znajdują się w *Raporcie z realizacji Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego w latach 2005-2009* – dokumencie przyjętym Uchwałą Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 22 marca 2011 r. oraz materiale pomocniczym - *Raporcie o przedsięwzięciach rozwojowych w województwie pomorskim w latach 2005-2010.*
10.	ENERGA	4	Dot. pkt 4 Inwestycje Grupy ENERGA głównie w sieć elektroenergetyczną - w samych latach 2010 i 2011 to 1,25 mld zł.		Uwzględniona	

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
11.	Ruch Palikota	4	W Strategii razi brak wskazania powstałych dokumentów analitycznych będących wynikiem badań zleconych nad realizacją poprzedniej Strategii. Należało wymienić te dokumenty i miejsce ich udostępnienia.		Częściowo uwzględniona	Uzupełniono odesłanie do *Raportu z realizacji Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego w latach 2005-2009* – dokumentu przyjętego Uchwałą Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 22 marca 2011 r., który syntetyzuje szereg materiałów pomocniczych o charakterze analitycznym.
PRZESŁANKI						
12.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	5	Pkt 1, 5, 6, 7 dotyczą formalno-prawnych podstaw prowadzenia polityki rozwoju i jej priorytetów. Rekomenduje się ich scalenie. Jednocześnie, rekomenduje się wskazanie tych celów strategicznych UE, które muszą być realizowane w obszarze województwa (np. polityki: morska, transportowa, rybołówstwa, ICZM i in.) w terminie do 2020. Podobnie jak przedsięwzięcia „punktu wyjścia", przedsięwzięcia wynikające z zobowiązań międzynarodowych (unijnych) Polski – do realizacji na terenie województwa – powinny być wymienione. Dot. pkt 2 Wskazując na „dynamiczne procesy" w zewnętrznym otoczeniu regionu, widzi konieczność uwzględnienia nowych wyzwań. Wyzwaniem jest realne uczestnictwo w globalnej grze („myśleć globalnie, działać lokalnie"), a więc zdolność do adaptacji nowych warunków. Województwo pomorskie (i ogólnie – Polska) posiada taką umiejętność, choć nie w pełni wykorzystywaną. Dot. pkt 4 Informacja o pozycji województwa – mierzonej obiektywnymi wskaźnikami jego rozwoju – jest kluczowa dla decyzji strategicznych. Ocena: „*województwo nie zmniejszyło swojego dystansu wobec silniejszych gospodarczo regionów*	Ta część diagnozy powinna zawierać informacje – w układzie porównawczym do innych województw (*benchmarking*) – o pozycji województwa w najważniejszych dziedzinach determinujących gł. jakość życia. Ponadto, ważne są informacje dotyczące stanu gospodarki, stanu środowiska naturalnego (w tym morskiego) i zagospodarowania przestrzeni. Ważną informacją jest ocena uwarunkowań formalno-prawnych (ustrojowych) rozwoju województwa; administracyjny i finansowy potencjał rozwojowy. Determinuje ona kierunek rozwoju struktur wielopoziomowego zarządzania (*multilevel governance*).	Częściowo uwzględniona	Informacje dotyczące stanu gospodarki, stanu środowiska naturalnego i in., w tym odniesienia do pozycji regionu względem innych regionów czy średniej w kraju lub UE, zawarte są we *Wnioskach z analizy sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego*.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			kraju" jest unikiem od informacji, czy dystans jest wciąż taki sam, czy rośnie. Jakie są jego przyczyny?			
13.	Komisja Strategii i Polityki Gospodarczej Rady Miasta Gdyni	5	Dot. pkt 4 Informacja o pozycji województwa – mierzonej obiektywnymi wskaźnikami jego rozwoju – jest kluczowa dla planowanych działań o charakterze strategicznym. W związku z tym, ocena w postaci stwierdzenia, że „*województwo nie zmniejszyło swojego dystansu wobec silniejszych gospodarczo regionów kraju*", nie bazuje na precyzyjnej informacji na temat pozycji konkurencyjnej Pomorza względem silniejszych gospodarczo województw Polski.		Niezasadna	Informacje dotyczące pozycji województwa w różnych obszarach zawarte są we *Wnioskach z analizy sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.*
14.	Zbigniew Canowiecki, Tomasz Limon, Pracodawcy Pomorza	5	Dot. pkt 6 Ponieważ w treści Strategii nie ma odniesień do gospodarki morskiej, a w pkt 6 powołuje się ona na dokumenty Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego wraz z Planem Działań, należy poddać weryfikacji i ocenie ten dokument, aby sprawdzić czy wszystkie interesy naszego regionu są w nim zabezpieczone.		Niezasadna	Uwaga dotyczy treści zobowiązań i relacji wynikających z członkostwa Polski w UE, a zatem stosunków szczebla międzypaństwowego. Ma charakter ogólny i nie wskazuje konkretnej propozycji modyfikacji dokumentu Strategii.
15.	Grupa LOTOS	5		Dodanie pkt 8: *Istotny wzrost możliwości poszukiwania i wydobycia węglowodorów na terenie Województw Pomorskiego.*	Częściowo uwzględniona	Doprecyzowano stosowne zapisy we *Wnioskach z analizy sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego* (pkt 15).
16.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody	5		Dodanie pkt: *a) nasilenie konfliktów środowiskowych (o jakość, o naturalność, o przestrzeń, o zasoby)* *b) wzrost fragmentacji środowiska przyrodniczego w skali regionalnej,* *c) niezadowalająca efektywność ochrony przyrody i krajobrazu — między innymi brak realizacji planu zagospodarowania województwa pomorskiego w zakresie zwiększenia liczby parków krajobrazowych.*	Częściowo uwzględniona	Zawarte we *Wnioskach z analizy sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.* Zasady horyzontalne realizacji Strategii uzupełniono o *Zasadę racjonalnego gospodarowania przestrzenią* oraz *Zasadę zintegrowanego podejścia terytorialnego.*
TRENDY						
Trendy i uwarunkowania globalne						
17.	Regionalna Rada	6	Strategia „morskiego województwa" nie		Częściowo	Wymiar morski został uwypuklony we

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Ochrony Przyrody		zauważa ważnego trendu globalnego i uwarunkowania, że aktualnie strategia rozwoju Unii Europejskiej (a tak że innych bogatych państwa) jest oparta o rosnące wykorzystywanie gospodarczych walorów mórz (w skali nie tylko regionalnej). To powinno zostać uzupełnione w pkt C rozdziału opisującego „Sytuację wyjściową".		uwzględniona	*Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego*, a także w zasadach horyzontalnych realizacji Strategii (*Zasada inteligentnej specjalizacji*) oraz w *Wizji.*
18.	Marek Grzybowski, Akademia Morska w Gdyni	6		Pkt 2 *Zmiany w cyklach rozwoju gospodarczego i decentralizacja biegunów wzrostu gospodarczego* Pkt 3 *Wysokie tempo postępu technologicznego, rozwoju zasobów wiedzy i informacji, którym towarzyszy zmiana postaw społecznych, a także struktury gospodarki (rozwój nowych branż) i pracy (popyt na nowe zawody, wiedzę, umiejętności i kompetencje)* Pkt 4 *Koncentracja potencjału gospodarczego i ludnościowego w metropoliach* Pkt 7 *Rosnące koszty pozyskiwania surowców energetycznych, niestabilna sytuacja polityczna w niektórych krajach dysponujących surowcami energetycznymi, rozwój technologii energooszczędnych i dywersyfikacja źródeł produkcji energii*	Niezasadna	Przedstawione propozycje nie kwestionują istniejących zapisów. Dokument uwzględnia już powyższe uwagi.
19.	Ruch Palikota	6		Pkt 2 *Niepewność sytuacji na rynkach i rozpraszanie się centrum gospodarczego do krajów BRIC oraz innych krajów Ameryki Łacińskiej oraz Azji*	Nieuwzględniona	Strategia dotyczy krótkiej perspektywy czasowej i bazuje na prognozach do roku 2020, wskazujących na trend przesuwania się centrum świata gospodarczego do Azji.
20.	Grupa LOTOS	6		Pkt 2 ~~*Niepewność sytuacji na rynkach i*~~ *przesuwanie się centrum gospodarczego świata do Azji*	Nieuwzględniona	Niepewność sytuacji na rynkach jest spowodowana globalnym kryzysem gospodarczym.
21.	Ruch Palikota	6		Pkt 6 *Rosnący poziom wykształcenia oraz mobilności zawodowej i przestrzennej ludności, coraz większa konieczność współpracy przedstawicieli różnych pokoleń, narodowości, ras i kultur oraz subkultur; wzrost znaczenia klasy kreatywnej, wzrost*	Częściowo uwzględniona	Kwestia promowania zatrudnienia oraz równości szans i niedyskryminacji zostały podniesione do rangi zasad horyzontalnych realizacji Strategii (*Zasada promowania zatrudnienia* i *Zasada równości*

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
				znaczenia pracy kobiet oraz nasilająca się rywalizacja krajów i regionów o talenty		*szans i niedyskryminacji*).
22.	Jerzy Fijas, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	6		Pkt 7 Uzupełnić naturalne zasoby odnawialne o lasy.	Niezasadna	Lasy są rozumiane jako element zasobów naturalnych, tymczasem pkt 7 dotyczy surowców energetycznych.
23.	Grupa LOTOS	6		Pkt 7 *Wyczerpywanie się łatwo dostępnych surowców naturalnych, zwłaszcza energetycznych, oraz niestabilna sytuacja polityczna w strategicznych obszarach surowcowych wywołujące presję na wzrost ich cen oraz na wprowadzanie nowych technologii i poszukiwanie alternatywnych źródeł energii.*	Uwzględniona	
24.	Izydor Sobczak, Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna/ Pomorska Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Gdańsku	6	Dot. pkt 7 Zdanie zbyt długie, występuje w nim dwa razy słowo „oraz". Drugie słowo „oraz" proponuję zastąpić wyrazem „a także" lub zmienić styl zdania.		Uwzględniona	
25.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	6		Pkt 8 *Zmiany klimatyczne.*	Niezasadna	Przedstawiona propozycja nie kwestionuje istniejących zapisów.
26.	Marek Zeman, Nadleśnictwo Gdańsk	6		Dodanie pkt: *Zmieniające się społeczne podejście do funkcji lasów. Wzrost funkcji pozaprodukcyjnych.*	Nieuwzględniona	Lasy nie były i nie są wykorzystywane wyłącznie dla celów produkcyjnych, ale również turystycznych, rekreacyjnych, a nawet edukacyjnych.
27.	Ruch Palikota	6		Dodanie pkt: *Silne i powiększające się zjawiska dyskryminacji i wykluczenia społecznego ze względu na płeć, wyznanie, narodowość, pochodzenie rasowe i etniczne, orientację seksualną czy stopień niepełnosprawności.*	Częściowo uwzględniona	Kwestie równości szans i niedyskryminacji zostały podniesione do rangi horyzontalnej zasady realizacji Strategii (*Zasada równości szans i niedyskryminacji*).
Trendy i uwarunkowania Europejskie						
28.	Uniwersytet Gdański	6	Rolą Uniwersytetu Gdańskiego i Politechniki Gdańskiej jest odegranie wiodącej roli w propagowaniu i realizacji celów politycznych Polski morskiej. Ten czynnik rozwoju regionu w Europie Bałtyckiej nie został		Częściowo uwzględniona	Wymiar morski został uwypuklony we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.* Brak konkretnej propozycji zapisu.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			wystarczająco mocno podkreślony, a właściwie to jego brak.			
29.	Ruch Palikota	6	Mówiąc o trendach europejskich należałoby zwrócić szczególną uwagę na *gender budget*, czyli budżetowanie wrażliwe na płeć. Celem takiej formy finansowania jest analiza wszystkich form dochodów i wydatków publicznych z perspektywy płci oraz identyfikacja ich skutków dla pozycji kobiet w społeczeństwie w porównaniu z pozycją mężczyzn. *Strategia Gender Mainstreaming* została ujęta zgodnie z rozporządzeniem KE w Traktacie Amsterdamskim z 1997 roku i jest wiążąca dla wszystkich państw członkowskich.		Częściowo uwzględniona	Kwestie równości szans i niedyskryminacji zostały podniesione do rangi horyzontalnej zasady realizacji Strategii. (*Zasada równości szans i niedyskryminacji*).
30.	Ruch Palikota	6	Jednym z trendów europejskich jest wprowadzanie Europejskiej Karty Równości Kobiet i Mężczyzn w Życiu Lokalnym. Województwo pomorskie powinno podpisać Kartę, rozpocząć jej implementację oraz wspierać implementacje na niższych szczeblach władzy samorządowej.		Częściowo uwzględniona	Kwestie równości szans i niedyskryminacji zostały podniesione do rangi horyzontalnej zasady realizacji Strategii (*Zasada równości szans i niedyskryminacji*).
31.	Jerzy Fijas, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	6		Pkt 4 Uzupełnić naturalne zasoby odnawialne o lasy.	Niezasadna	Lasy są rozumiane jako element zasobów naturalnych.
32.	Izydor Sobczak, Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna/ Pomorska Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Gdańsku	6	Napisano: „*Niekorzystne zmiany struktury demograficznej [...]*”. Należy wykazać, o jaką strukturę chodzi: o strukturę ludności według wieku, strukturę według płci czy stanu cywilnego? Zapewne chodzi o strukturę ludności według wieku.	Pkt 5 *Niekorzystne zmiany struktury ludności według wieku polegające na wzroście udziału procentowego populacji w starszym wieku i spadku młodych generacji przy jednoczesnym wydłużaniu i zmianie stylu życia spowodują wzrost popytu na usługi z zakresu geriatrii i opieki społecznej oraz czasu wolnego.*	Częściowo uwzględniona	Powyższa kwestia została rozwinięta w pkt 3 *Wniosków z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego* poprzez wskazanie na zmianę struktury ludności według wieku.
33.	Ruch Palikota	6		Pkt 6 Wykreślić zapis: *a także nasilająca się suburbanizacja i wyludnianie się centrów dużych miast*	Nieuwzględniona	Proces suburbanizacji i wyludniania się centrów dużych miast stanowi istotne uwarunkowanie rozwoju.
34.	Leszek	6		Pkt 6	Nieuwzględniona	Proces, o którym mowa, dotyczy głównie

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Krzykowski			*suburbanizacja i wyludnianie się centrów miast*		dużych miast.
35.	Marek Grzybowski, Akademia Morska w Gdyni	6		Pkt 7 *Koncentracja silnych ośrodków naukowych i innowacyjnych oraz ponadnarodowych klastrów w krajach skandynawskich i Niemczech*	Niezasadna	Przedstawiona propozycja nie kwestionuje istniejących zapisów.
				Dodanie pkt*:* *Spadek aktywności przemysłów morskich* *Dynamiczny rozwój infrastruktury logistycznej, w tym portów, autostrad morskich i centrów logistycznych*	Częściowo uwzględniona	Kwestia dotycząca polityki morskiej została dodana w *Trendach i uwarunkowaniach krajowych*. Zagadnienia dotyczące transportu i logistyki zostały uwypuklone we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego* oraz uwzględnione w części projekcyjnej.
36.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku	6	Z prowadzonych badań nie wynika, że morze jest silnie zanieczyszczone. Jest natomiast bez wątpienia wrażliwe na wszelkie zanieczyszczenia.	Pkt 8 *Wysoka podatność na degradację Morza Bałtyckiego*	Częściowo uwzględniona	Pkt 8 został przeformułowany poprzez dodanie istotnych czynników, wpływających na jakość Morza Bałtyckiego.
37.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	6	Wisła wraz z jej dopływami jest najbardziej czystą rzeką w Europie, co nie oznacza, że jakość odprowadzonej do Bałtyku wody jest zadowalająca.	Pkt 8 *Degradacja Morza Bałtyckiego*	Częściowo uwzględniona	Pkt 8 został przeformułowany poprzez dodanie istotnych czynników, wpływających na jakość Morza Bałtyckiego.
38.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	6	W Strategii brakuje bezpośrednio zapisu uwzględniającego systematycznie rosnący w ostatnich latach wskaźnik stopy bezrobocia w a szczególnie wskaźnik wśród młodzieży. Wg danych z Eurostatu w lutym 2012 r. stopa bezrobocia w krajach Wspólnoty wynosiła 10,8% a wśród młodych poniżej 25 roku życia aż 22,4%.	Dodanie pkt: *Wzrost stopy bezrobocia w krajach Wspólnoty a szczególnie wśród młodzieży.*	Częściowo uwzględniona	Kwestia dotycząca promowania zatrudnienia została podniesiona do rangi zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada promowania zatrudnienia*). Zagadnienia dotyczące aktywności zawodowej zostały uwzględnione w części projekcyjnej Strategii.
39.	Pomorski Klaster ICT	6	Polska nie posiada wielu dziedzin mogących być uznanych za inteligentne specjalizacje. W regionie może ich nie być wcale. Oznacza to, że ten trend europejski przełożyć się może na niebezpieczeństwo omijania przez wsparcie funduszami UE na B+R+I naszego regionu w przypadku, gdy na Pomorzu nie wypracowane zostaną inteligentne	Dodanie pkt: *Przyszła koncentracja środków UE na wsparciu tzw. inteligentnych specjalizacji (ang. smart specializations)*	Częściowo uwzględniona	Kwestia inteligentnej specjalizacji regionalnej została podniesiona do rangi zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada inteligentnej specjalizacji*).

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			specjalizacje (mogące konkurować na rynku globalnym).			
40.	Ruch Palikota	6		Dodanie pkt: *Zwiększająca się rola kobiet w życiu społecznym, zawodowym i politycznym*	Częściowo uwzględniona	Kwestia równości szans i niedyskryminacji została podniesiona do rangi zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada równości szans i niedyskryminacji*).
41.	Grupa LOTOS	6	Zwiększenie ilości instrumentów stymulujących współpracę.	Dodanie pkt: *Intensywne działania w kierunku wzrostu znaczenia B+R w gospodarce poprzez stymulowanie ścisłej współpracy ośrodków badawczo– rozwojowych i przemysłu*	Częściowo uwzględniona	Kwestia ukierunkowania na innowacyjność została podniesiona do rangi zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada ukierunkowania na innowacje*) oraz podjęta w części projekcyjnej Strategii.
42.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	6		Dodanie jako pkt 1: 1) *Realizacja w obszarze województwa pomorskiego paneuropejskiej sieci transportowej (TEN-T), obejmująca drogowe i kolejowe trasy komunikacyjne, węzeł miejski (urban node) Gdańsk-Gdynia, porty morskie w Gdańsku i w Gdyni, port lotniczy Gdańsk-Trójmiasto, linie żeglugowe (autostrady morskie) i potencjalnie – rzekę Wisłę.*	Częściowo uwzględniona	Przedmiotowe kwestie zostały rozszerzone we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego*, a także w części projekcyjnej (CO 3.1).
				2) Perspektywa znaczącego dofinansowania przedsięwzięć rozwojowych na terenie Pomorza - z funduszy programów europejskich.	Niezasadna	Kwestia współfinansowania inwestycji ze środków unijnych była już ujęta w *Trendach i uwarunkowaniach krajowych*.
43.	Komisja Strategii i Polityki Gospodarczej Rady Miasta Gdyni	6		Dodanie pkt: *Realizacja w obszarze województwa pomorskiego paneuropejskiej sieci transportowej (TEN-T), obejmująca drogowe i kolejowe trasy komunikacyjne, węzeł miejski (urban node) Gdańsk-Gdynia, porty morskie w Gdańsku i w Gdyni, port lotniczy Gdańsk Trójmiasto, linie żeglugowe (autostrady morskie)*	Częściowo uwzględniona	Przedmiotowe kwestie zostały rozszerzone we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego*, a także w części projekcyjnej (CO 3.1).
Trendy i uwarunkowania krajowe						
44.	Leszek Krzykowski	7	W sytuacji kiedy ponad 20% obszarów zainwestowanych polskich miast określa się jako tereny zdegradowane, problem istnieje. Tym bardziej, że na str. 8 i 12 dostrzega się problem rewitalizacji i suburbanizacji dotyczący woj. pomorskiego.	Wprowadzenie zapisów dot.: suburbanizacji i wyludniania się centrów miast polskich, braku polityki miejskiej, problemu obszarów zdegradowanych miast, rewitalizacji (problemów prawnych i finansowych), problemów transportu wewnątrz miast.	Częściowo uwzględniona	Proces suburbanizacji i wyludniania się centrów dużych miast stanowi istotne uwarunkowanie rozwoju w skali europejskiej. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią zostało podniesione do rangi zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada racjonalnego gospodarowania*

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
						przestrzenią).
45.	Ruch Palikota	7	Wzrost gospodarczy jest w większości spowodowany przedsiębiorczością Polaków i umiejętności radzenia sobie w trudnej sytuacji.	Pkt 1 *Ponadprzeciętny w warunkach europejskich wzrost gospodarczy oraz wzrost inwestycji publicznych, w dużej mierze współfinansowanych ze środków unijnych. Duże znaczenie w budowie wzrostu gospodarczego miały zachodzące zmiany w szarej strefie, której znaczenie w województwie pomorskim nie maleje*	Nieuwzględniona	Przedstawiona propozycja ma charakter subiektywny.
46.	Marek Grzybowski, Akademia Morska w Gdyni	7		Pkt 1 *Wzrost PKB wyższy niż średnia UE, wysoka wartość inwestycji publicznych finansowanych z funduszy europejskich* Pkt 3 *Brak spójnego i sprawnego systemu transportowego i nieefektywny system energetyczny, obejmujący energochłonny system produkcyjny i przesyłowy*	Niezasadna	Przedstawione propozycje nie kwestionują istniejących zapisów. Dokument uwzględnia już powyższe uwagi.
47.				Dodanie pkt: *Utrzymujące się od 20 lat opóźnienie w zakresie innowacyjności i planowany w polskich programach strategicznych niski poziom nakładów na innowacje.* *Opóźnienie w rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Brak rozwiniętego systemu transferu wiedzy (klastrów przemysłowo-naukowych) między nauką i praktyką gospodarczą wspieranych przez administrację i instytucje otoczenia biznesu.*	Częściowo uwzględniona	Zagadnienie polityki innowacyjnej zostało dodane w *Trendach i uwarunkowaniach krajowych*, a kwestie ukierunkowania na innowacje i wymiaru cyfrowego zostały podniesione do rangi zasad horyzontalnych realizacji Strategii (*Zasada ukierunkowania na innowacje* i *Zasada wymiaru cyfrowego*). Postulaty są również uwzględnione w CO Strategii.
48.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	7	Brak spójnego i sprawnego systemu transportowego i energetycznego zintegrowanego z systemem europejskim.	Pkt 3 Po słowie „ … *transportu...”* dopisać „*szczególnie transportu śródlądowego...”*	Częściowo uwzględniona	Kwestia transportu wodnego-śródlądowego została uwypuklona we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.*
49.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	7	Dot. pkt 5 Zapis prawidłowy, ale zbytnia nadgorliwość i pochopne przyjmowanie dyrektyw w (zaleceń) nie dostosowanych do występujących uwarunkowań krajowych przynosi więcej szkód niż pożytku.		Niezasadna	Przedstawiona uwaga nie kwestionuje istniejącego zapisu.
50.	Regionalna Izba	7		Pkt 7	Niezasadna	Przedstawiona propozycja nie kwestionuje

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Gospodarcza Pomorza			*Fiskalne, prawne i systemowe bariery rozwoju gospodarki, zwłaszcza sektora mikroprzedsiębiorstw.*		istniejącego zapisu.
51.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	7		Dodanie pkt: 1) *Perspektywa spójnego i nowoczesnego systemu i zasad prowadzenia polityki rozwoju na poziomie wojewódzkim.* *8) Brak nowoczesnych i spójnych z standardami europejskimi regulacji w sferze samorządu terytorialnego – szczególnie w zakresie polityki przestrzennej, polityki miejskiej czy finansowej – a także samorządu gospodarczego (vide pkt 10).* Ponieważ w systemie planowania rozwoju przewidziana jest również Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030 r. rekomendowane jest wpisanie do Strategii kluczowych celów i determinantów DSRK.	Częściowo uwzględniona	Kwestie sprawności administracji, racjonalnego gospodarowania przestrzenią oraz zintegrowanego podejścia terytorialnego zostały podniesione do rangi zasad horyzontalnych realizacji Strategii (*Zasada sprawności administracji*, *Zasada racjonalnego gospodarowania przestrzenią* i *Zasada zintegrowanego podejścia terytorialnego*).
52.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	7	Wielokrotnie, przy każdej praktycznie nowej inwestycji obserwuje się generowanie protestu społecznego bardzo często powodowanego jedynie chęcią wygrania czegoś dla siebie. Brakuje świadomości na rzecz myślenia i działania w skali społeczności lokalnej i regionalnej.	Dodanie pkt: *Nastawienie roszczeniowe społeczeństwa, zanik myślenia publicznego*	Częściowo uwzględniona	Kwestia promowania postaw obywatelskich została podniesiona do rangi zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada promowania postaw obywatelskich*). Uwzględniona została także w części projekcyjnej Strategii.
53.	Ruch Palikota	7	Rasizm, ksenofobia, szowinizm, homofobia są w województwie pomorskim zjawiskiem powszechnym i należy walczyć z tymi zjawiskami.	Dodanie pkt: *Silne i powiększające się zjawiska dyskryminacji i wykluczenia społecznego ze względu na płeć, wyznanie, narodowość, pochodzenie rasowe i etniczne, orientację seksualną czy stopień niepełnosprawności.*	Częściowo uwzględniona	Kwestia równości szans i niedyskryminacji została podniesiona do rangi zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada równości szans i niedyskryminacji*).
54.		7		Dodanie pkt: *Zwiększające się dysproporcje w społeczeństwie, zarówno finansowe, ale także związane z dostępem do usług oraz edukacji.*	Częściowo uwzględniona	Kwestie promowania zatrudnienia i sprawności administracji zostały podniesione do rangi zasad horyzontalnych realizacji Strategii (*Zasada promowania zatrudnienia* i *Zasada sprawności administracji*).
55.		7		Dodanie pkt: *Stały i utrzymujący się poziom bezrobocia absolwentów.*	Częściowo uwzględniona	Kwestia promowania zatrudnienia została podniesiona do rangi zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada promowania zatrudnienia*).

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
WNIOSKI Z ANALIZY SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ						
56.	Ewa Rachoń, Międzynarodowe Targi Gdańskie S.A.	8-11	Rozwojowi służą duże imprezy gospodarcze, np. Expo.		Niezasadna	Postulat wykracza poza zakres Strategii.
57.	Komitet Monitorujący RPO WP	8-11	Należy wykazać, że korzystamy z dotychczasowego dorobku, najnowszej wiedzy. Należy podkreślić w tekście, czy był brany pod uwagę regionalny foresight.		Częściowo uwzględniona	Dodano ogólny zapis o źródłach informacji, z których korzystano przy pracy nad niniejszym rozdziałem. Regionalny foresight nie jest jeszcze zakończony.
58.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	8-11	Dane statystyczne pochodzą sprzed dwóch lat i nie pokazują obecnej sytuacji (m.in. poprawiła się dostępność transportowa). Zbyt pobieżnie potraktowano analizę stanu obecnego.		Nieuwzględniona	Brak propozycji modyfikacji. Dane podawane we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego* pochodzą ze statystyki publicznej i dotyczą ostatniego dostępnego roku.
59.		8-11	W Strategii zbyt słabo zaakcentowano naturalne uwarunkowania dla rozwoju logistyki.		Częściowo uwzględniona	Brak propozycji modyfikacji. Branża logistyczna została uwzględniona jako posiadająca największy potencjał rozwoju w regionie.
60.	Jacek Bigda, Gdański Uniwersytet Medyczny	8-11	Dokument nie jest satysfakcjonujący po stronie diagnostycznej. Być może nie we wszystkich swych częściach, być może na lakoniczne ujęcie kwestii diagnostycznej brakuje miejsca w tak syntetycznym dokumencie.		Nieuwzględniona	Brak propozycji modyfikacji. Zgodnie z intencją autorów rozdział zawiera jedynie główne wnioski z analizy sytuacji społeczno-gospodarczej regionu.
61.	Grupa robocza „Społeczne Pomorze” KM RPO WP	8-11	Wiarygodność analiz i ocen byłaby wyższa, gdyby najważniejsze stwierdzenia poparto odwołaniem do kluczowych źródeł (wyników badań instytucji naukowo-badawczych, ocen zespołów eksperckich, raportów z realizacji programów i projektów, itp.). Ponadto w pracach nad Strategią warto byłoby skorzystać z dorobku i doświadczeń związanych z przygotowaniem i realizacją wcześniejszych strategii i planów rozwojowych (np. Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego, Regionalnej Strategii Energetyki Województwa Pomorskiego, Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Pomorskiego, Strategii		Częściowo uwzględniona	Dodano ogólny zapis o źródłach informacji, z których korzystano przy pracy nad niniejszym rozdziałem.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego, Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego i in.), poprzez wykorzystanie wyników monitorowania i oceny procesów ich wdrażania jak też skorzystanie z doświadczeń i know-how osób i zespołów projektowo-wdrożeniowych.			
62.	Zdzisław Czucha, Burmistrz Miasta Kościerzyna	8-11	Zapisy powinny uwzględniać kwestie ubóstwa energetycznego. Ubóstwo energetyczne staje się coraz powszechniejszym problemem dotykającym mieszkańców subregionu południowego. Problem będzie się pogłębiał wraz ze wzrostem cen energii.		Niezasadna	Brak propozycji modyfikacji. Kwestie społeczne były już poruszone ogólnie we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.*
63.		8-11	Subregion dysponuje znaczącym potencjałem w zakresie rozwoju usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych i opiekuńczych (dla osób starszych). W tym kierunku przewiduje się rozwój obszaru.	Większy nacisk należy położyć na potencjał subregionu w zakresie usług opiekuńczo – zdrowotnych i rehabilitacyjnych, w oparciu o zasoby przyrodniczo-krajobrazowe i istniejącą infrastrukturę.	Częściowo uwzględniona	W części projekcyjnej Strategii wydzielony został CO 2.4 poświęcony zagadnieniom ochrony zdrowia.
64.		8-11	W zapisach należy uwzględnić konsekwencje wynikające z nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie, w zakresie zamykania i rekultywacji lokalnych składowisk odpadów, jak również problem zakazu składowania frakcji energetycznych odpadów na składowiskach i rozwiązań z tym związanych (np. budowa spalarni – jako rozwiązania problemów z odpadami i deficytem energii). Rozważeniu należy poddać łączne rozwiązanie problemu dostaw energii oraz zagospodarowania odpadów.		Nieuwzględniona	Brak propozycji modyfikacji. Strategia nie jest sumą strategii lokalnych i subregionalnych, identyfikuje tylko interesy regionalne.
65.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	8-11	Zabrakło podkreślenia specyfiki subregionów w części diagnostycznej, a także szerszego opisu roli podmiotów subregionalnych w procesie realizacyjnym.		Częściowo uwzględniona	Wymiarowi terytorialnemu Strategii został poświęcony osobny rozdział, podkreślono go również w OSI.
66.	Stowarzyszenie Gdański Obszar Metropolitalny	8-11		Należy zmienić zapis, że inwestycje publiczne nie są najważniejsze w rozwoju województwa.	Niezasadna	Uwaga nie dotyczy treści Strategii.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
67.	Pomorska Izba Rzemieślnicza Małych i Średnich Przedsiębiorstw	8-11	Grzechem zaniechania byłoby odwrócenie się od morza. Położenie geograficzne daje nam atuty zarówno w branży transportowej (transport morski), jak i okrętownictwie. Mamy zarówno przykłady upadających stoczni państwowych, jak i przykłady stoczni różnej wielkości i specjalizacji zdobywających coraz lepszą pozycję na rynkach światowych.		Częściowo uwzględniona	Wymiar morski został podkreślony we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego*, a także w zasadach horyzontalnych realizacji Strategii (*Zasada inteligentnej specjalizacji*) oraz w *Wizji*.
68.	Komisja Strategii i Polityki Gospodarczej Rady Miasta Gdyni	8-11	Podkreślenie znaczenia przemysłu stoczniowego. Fakt istnienia obiektów produkcyjnych oraz wykwalifikowanej kadry specjalistów okrętowych skłania do silniejszego wspierania przemysłu stoczniowego, który ma wciąż duże znaczenie dla gospodarki regionalnej.		Częściowo uwzględniona	Kwestia została ujęta szerzej jako branże przemysłu związane z morzem.
69.	Piotr Dominiak, Politechnika Gdańska	8-11	W diagnozie pominięto kluczowe potencjalne „fakty" rozwojowe (gaz łupkowy, elektrownię atomową).		Uwzględniona	
70.		8-11	Należy mocniej wskazać, zarówno w diagnozie, jak i w części projekcyjnej, że jednym z głównych czynników rozwojowych są konkurencyjne szkoły wyższe.		Niezasadna	Uwaga nie kwestionuje istniejących zapisów. Kwestia była ujęta we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego*.
71.	Stanisław Skaja, Starosta Powiatu Chojnickiego	8-11	Należy położyć mocniejszy nacisk na problemy o charakterze strukturalnym (np. bezrobocie).		Niezasadna	Uwaga nie kwestionuje istniejących zapisów. Kwestia była ujęta ogólnie we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego*.
72.	Pomorska Wojewódzka Rada Zatrudnienia	8-11	W Strategii powinny być wzięte pod uwagę strategie lokalne i subregionalne.		Nieuwzględniona	Brak propozycji zmiany. Strategia nie jest sumą strategii lokalnych i subregionalnych, identyfikuje tylko interesy regionalne.
73.	Witold Pajkert, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu	8-11	W Strategii powinien zostać dostrzeżony problem suszy.		Niezasadna	Kwestie klimatyczne były poruszone w *Trendach i uwarunkowaniach globalnych*.
74.	Ruch Palikota	8	Sytuacja wyjściowa województwa pomorskiego nie jest względnie dobra, jest		Niezasadna	Kontekst globalny i europejski był uwzględniony w *Trendach i*

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			średnia. Pozycja wyjściowa powinna być opisana w kontekście globalnym lub przynajmniej europejskim.			*uwarunkowaniach zewnętrznych.*
75.		8	Opisana sytuacja wyjściowa uwzględnia praktycznie tylko stan gospodarki. Sytuacja społeczna obywateli została w tej analizie pominięta. Codzienne problemy mieszkańców nie zostały w analizie w pełni omówione.		Niezasadna	Kwestie społeczne były poruszone we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.*
76.		8		Pkt 1 *Pomorskie jest średnią pod względem wielkości i siły gospodarką na tle kraju o relatywnie stabilnej pozycji w stosunku do innych regionów w Polsce i słabej pozycji w stosunku do innych krajów starej Unii regionu Morza Bałtyckiego. Cechuje się niewykorzystanymi w stosunku do innych regionów otwartością i powiązaniami gospodarczymi. Pomorskie ponadprzeciętnie wrażliwe na oddziaływania szoków zewnętrznych w stosunku do pozostałych województw, biorąc zwłaszcza pod uwagę wysoki stopień koncentracji produktowej eksportu*	Częściowo uwzględniona	Zapis został przeformułowany w odniesieniu do PKB *per capita.*
77.	Izydor Sobczak, Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna/ Pomorska Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Gdańsku	8	Napisano: „*Pomorskie jest [...] wrażliwe na oddziaływanie szoków zewnętrznych [...]*”.	Pkt 1 Wyraz „*szoków*” zastąpić słowami - „*wrażliwe na oddziaływanie niespodziewanych czynników zewnętrznych*”.	Nieuwzględniona	Pojęcie powszechnie używane w naukach ekonomicznych.
78.	Ruch Palikota	8	Napisano: *Pomorskie cechuje się wysoką aktywnością gospodarczą mieszkańców wyrażoną m.in. względnie dużą i rosnącą liczbą MŚP, tworzącymi się stopniowo strukturami klastrowymi w niektórych sektorach gospodarki, a także największym w kraju udziałem firm innowacyjnych.*	Pkt 2 *Pomorskie cechuje się aktywnością gospodarczą mieszkańców wyrażoną m.in. względnie dużą i rosnącą liczbą MŚP, skupioną w kilku powiatach.*	Częściowo uwzględniona	Zapis został przeformułowany poprzez doprecyzowanie wymiaru terytorialnego.
79.	Stanisław Wasilewski	8		Pkt 2 Zmiana z „*…a także największym w kraju udziałem firm innowacyjnych*” na „*… a także największym w kraju udziałem firm innowacyjnych w podsektorze firm małych.*”	Nieuwzględniona	Propozycja zbyt szczegółowa. Zapis został doprecyzowany w odniesieniu do nakładów przypadających na jedno przedsiębiorstwo przemysłowe prowadzące działalność innowacyjną.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
80.	Jerzy Fijas, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	8	Dot. pkt 2 *„…tworzącymi się stopniowo strukturami klastrowymi w niektórych sektorach gospodarki….”* W opinii RDLP warto, używając powyższego określenia, rozumieć przez nie także rozwijający się klaster przedsiębiorstw drzewno-leśnych i branż bezpośrednio z nim związanych, szczególnie w kontekście aktualnych prognoz ekonomicznych dla tej gałęzi gospodarki na Pomorzu.		Nieuwzględniona	Uwaga zbyt szczegółowa. Jednym z kierunków działania Strategii jest wsparcie wszystkich powiązań klastrowych.
81.	Zbigniew Lubiński, Nadleśnictwo Lipusz	8	Dot. pkt 2 Warto zwrócić uwagę na silnie rozwijający się w regionie sektor zarówno leśny, jak i drzewny, a także branże pokrewne.		Częściowo uwzględniona	Brak propozycji zmiany. Podkreślono znaczenie przemysłu drzewno-meblarskiego poprzez zaliczenie go do branż szczególnie rozwiniętych w województwie.
82.	Zbigniew Canowiecki, Tomasz Limon, Pracodawcy Pomorza	8	Dot. pkt 2 Nawet jeśli największa koncentracja MŚP ma miejsce na Mierzei Wiślanej i Półwyspie Helskim, jak opisuje to analiza, to powszechnie wiadomym jest, że są to firmy sezonowe. W treści „wniosków z analizy” nie można pozostawić takiego stwierdzenia bo definiuje ono nasze województwo jako „ plażowo – wypoczynkowe” ze szkodą dla regionu deformując rzeczywisty obraz.		Uwzględniona	
83.	Grupa robocza „Społeczne Pomorze” KM RPO WP	8	Dot. pkt 2 Warto rozważyć weryfikację głównych obszarów gospodarki uwzględnianych w projekcie Strategii z koncentracją na tych, które w regionie mają kluczowe znaczenie dla innowacyjności i gospodarki opartej na wiedzy. Przykładowo, wśród obszarów największej koncentracji MŚP wymieniono Mierzeję Wiślaną i Półwysep Helski, gdzie praktycznie prawie nie ma przemysłu.		Uwzględniona	
84.	Pomorski Klaster ICT	8	Klastry Kluczowe stanowią istotny punkt wyjścia, gdyż wsparcie środków publicznych w latach 2014-2020 może skoncentrować się prawie wyłącznie na Polskich Klastrach Kluczowych.	Pkt 2 Sugerujemy po zdaniu *„…w kraju udziałem firm innowacyjnych.”* dodać zdanie: *W województwie pomorskim znajdują się Klastry Kluczowe*	Nieuwzględniona	Propozycja zbyt szczegółowa. Jednym z kierunków działania Strategii jest wsparcie wszystkich powiązań klastrowych, a nie tylko klastrów kluczowych.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
				mające znaczenie ogólnokrajowe.		
85.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	8		Pkt 2 *Największa koncentracja istotnych MŚP występuje w Obszarze Metropolitalnym Trójmiasta oraz na terenie gmin leżących wokół większych miast a także sezonowo w pasie nadmorskim*	Uwzględniona	
86.	Izydor Sobczak, Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna/ Pomorska Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Gdańsku	8	Napisano: „*Pomorskie wyróżnia się [...] trzecim co do wielkości dodatnim saldem migracji*”.	Pkt 3 Dodać słowa – *wewnętrznych zaś saldo migracji zagranicznych pozostaje nadal ujemne*	Niezasadna	Propozycja nie kwestionuje istniejących zapisów.
87.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	8		Pkt 3 Umieszczenie na pierwszym miejscu.	Nieuwzględniona	Punkty nie są hierarchizowane.
88.	Jerzy Fijas, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	8	Poza oczywistym negatywnym wpływem ww. zjawiska na przestrzeń przyrodniczą powołujemy się także na zapis punktu 10 analizy SWOT *(„słabe strony”,* gdzie słowo „fragmentacja” zostało słusznie wyszczególnione.	Pkt 4 *„…rosnąca presja na przestrzeń przyrodniczą, fragmentacja i degradacja naturalnych siedlisk…”*	Uwzględniona	
89.	Zbigniew Canowiecki, Tomasz Limon, Pracodawcy Pomorza	8	Dot. pkt 4 Konieczne jest budowanie tożsamości turystycznej regionu, z wysokiej jakości usługami dla turystów zagranicznych.		Niezasadna	Rozwojowi turystyki poświęcono CO 1.3 Strategii.
90.	Zbigniew Lubiński, Nadleśnictwo Lipusz	8	Dot. pkt 4 Należy uwzględnić ogromne znaczenie lasów dla atrakcyjności regionu. Konieczne wydaje się być uwzględnienie lasów jako miejsca rekreacji oraz turystyki z silnie rozwijającą się infrastrukturą turystyczną i edukacyjną. Konieczne wydaje się również zwrócenie uwagi na problem zagospodarowania odpadów zarówno komunalnych jak i budowlanych, które niejednokrotnie składowane są na „dzikich wysypiskach”.		Niezasadna	Brak propozycji zmiany. Lasy są rozumiane jako część unikatowego środowiska regionu.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
91.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	8	Dot. pkt 4 Informacja o nadmorskim położeniu jest niewystarczająca, gdyż jest to czynnik najsilniej oddziaływujący na warunki życia mieszkańców. Wpływ ten, odczuwalny głównie w sezonie turystycznym, może służyć rozwojowi całorocznych usług turystycznych, rekreacyjnych czy uzdrowiskowych, a w konsekwencji tworzyć wiele nowych miejsc pracy.		Częściowo uwzględniona	Wymiar morski został podkreślony we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego*, a także w zasadach horyzontalnych realizacji Strategii (*Zasada inteligentnej specjalizacji*) oraz w *Wizji*.
92.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni Komisja Strategii i Polityki Gospodarczej Rady Miasta Gdyni	9		Pkt 5 Rekomenduje się uzupełnienie tej informacji o najważniejsze przyczyny zróżnicowania. Za najważniejsze uważa się: zły stan infrastruktury transportowej i sieci połączeń komunikacyjnych (w tym żeglugi przybrzeżnej) miejscowości nadmorskich, nieefektywną administrację terenami Skarbu Państwa, brak systemowych rozwiązań w zakresie polityki gruntowej.	Niezasadna	Propozycja zbyt szczegółowa. Punkt zawiera już ogólne przyczyny zróżnicowań przestrzennych w regionie.
93.	Ruch Palikota	9-10	Dot. pkt 6-10 Definiując bariery rozwojowe pominięto ich rozróżnienie ze względu na płeć. Mówiąc o niskim uczestnictwie dzieci w zorganizowanych formach opieki należy mówić o braku placówek opiekuńczo-wychowawczych, a co za tym idzie o tym, że kobiety nie są aktywne zawodowe z racji pełnionej opieki nad dziećmi. Mówiąc natomiast o zwiększeniu aktywności zawodowej należy podkreślać tę aktywizację nie tylko ze względu na wiek, ale także na płeć.		Częściowo uwzględniona	Kwestie równości szans i niedyskryminacji oraz promowania zatrudnienia zostały podniesione do rangi zasad horyzontalnych realizacji Strategii (*Zasada równości szans i niedyskryminacji* i *Zasada promowania zatrudnienia*) oraz ujęte w części projekcyjnej Strategii (CO 2.1).

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
94.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni Komisja Strategii i Polityki Gospodarczej Rady Miasta Gdyni	9	Dot. pkt 6 Przyjęta negatywna ocena atrakcyjności inwestycyjnej Pomorza wymaga weryfikacji – przez uwzględnienie inwestycji – szczególnie w systemie transportowym, budownictwie, handlu, sporcie i rekreacji. Precyzyjna informacja o tych przedsięwzięciach ułatwiłaby obiektywne wnioski. Nieuzasadniony jest wniosek o „niskiej specjalizacji gospodarki" (vide Analiza SWOT – Mocne Strony – pkt 5). Marginalizuje w istocie cały sektor gospodarki morskiej, obejmujący ok. 100 zawodów. Nieprawidłowy system statystyki publicznej utrudnia, a nawet uniemożliwia identyfikację wielu form działalności gospodarczej w Polsce. Nie może to upoważniać do błędnych wniosków. Europa stawia na gospodarkę morską. Porty morskie decydują o gospodarczej egzystencji Wspólnoty. Potencjałem Pomorza są nie tylko Gdańsk i Gdynia, ale wszystkie porty i przystanie morskie i wodne śródlądowe. Województwo ma coraz większe możliwości i odpowiedzialność za zagospodarowanie akwenów wód terytorialnych – eksploatacje zasobów, rozwijanie żeglugi, ochronę środowiska, turystykę i rekreację. Barierą jest ustawowe nieprzygotowanie samorządu terytorialnego do roli współgospodarza morza.		Częściowo uwzględniona	Brak propozycji zmiany. Pomimo licznych inwestycji, region jest nadal mało konkurencyjny w skali kraju. Pkt 6 został przeformułowany poprzez wskazanie zróżnicowanej struktury gospodarki. Pkt 2 został uzupełniony poprzez wskazanie branż szczególnie rozwiniętych w regionie, w tym związanych z morzem.
95.	Zbigniew Canowiecki, Tomasz Limon, Pracodawcy Pomorza	9	Dot. pkt 6 W tym punkcie powinno się znaleźć odniesienie do gospodarki morskiej, aby podnieść rangę tematu. Strategia budowana jest na kluczowych kompetencjach i zasobach. W województwie pomorskim takim argumentem jest dostęp do morza.		Częściowo uwzględniona	Brak propozycji zmiany. Pkt 2 został uzupełniony poprzez wskazanie branż szczególnie rozwiniętych w regionie, w tym związanych z morzem.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
96.		9	Dot. pkt 6 Nie wspomniano nic o gigantycznej szarej strefie. MŚP pracują w większości „na czarno". Od usługodawcy: fryzjera, serwisu samochodowego itp., Brak mentalności obywatelskiej gdzie zauważalne są tendencje z reguły o złych skojarzeniach. To bardzo ważne dla jakichkolwiek zmian.		Nieuwzględniona	Brak propozycji zmiany. Uwaga ma charakter subiektywny.
97.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	9	Napisano: „*Na tle pozostałych polskich i europejskich regionów Pomorskie cechuje się niską specjalizacją gospodarki, mierzoną udziałem największych branż w jej strukturze.*" Szereg badań potwierdza, że Pomorskie ma jednak pewne specjalizacje, a wśród nich porty/logistyka, stocznie/off-shore.	Pkt 6 *Chociaż na tle pozostałych polskich i europejskich regionów Pomorskie cechuje się stosunkowo niską specjalizacją gospodarki, mierzoną udziałem największych branż w jej strukturze, nie można pominąć faktu, iż region posiada jednak pewne specjalizacje, m. in. porty/logistyka, stocznie/offshore, najlepszy w Polsce przemysł turystyczny, przetwórstwo bursztynu. Wspomnieć również należy o największym w Polsce potencjale firm klimatyzacyjnych oraz znaczny potencjale firm IT*	Częściowo uwzględniona	Pkt 2 został uzupełniony poprzez wskazanie branż szczególnie rozwiniętych w regionie, w tym związanych z morzem. Pkt. 6 został przeformułowany poprzez wskazanie branż o największym potencjale rozwoju, w tym m.in. technologii *off-shore*.
98.	Ruch Palikota	9		Pkt 7 Dodanie zdania: *Największą grupą osób nieaktywnych zawodowo są kobiety, co wynika nie tylko z dyskryminacji kobiet na rynku pracy, ale także z ich obowiązków domowych – konieczności opieki nad dziećmi oraz osobami starszymi (a także innymi osobami zależnymi, np. osobami z niepełnosprawnością).*	Częściowo uwzględniona	Kwestie równości szans i niedyskryminacji zostały podniesione do rangi zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada równości szans i niedyskryminacji*) oraz ujęte w części projekcyjnej Strategii (CO 2.1).
99.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni Komisja Strategii i Polityki Gospodarczej Rady Miasta Gdyni	9		Pkt 7 Rekomenduje się wprowadzenie – jako bariery rozwojowej – utrzymujący się dystans i dysproporcje w poziomie życia mieszkańców Pomorza z krajami sąsiednimi – powodujący odczuwalną emigrację zarobkową.	Częściowo uwzględniona	Jednym z głównych zadań Samorządu Województwa jest przeciwdziałanie pogłębianiu się dysproporcji wewnątrz regionu. Aspekt ten został podjęty zarówno w części diagnostycznej, poprzez wskazanie występujących zróżnicowań wewnątrzregionalnych, jak również w części projekcyjnej m.in. poprzez zdefiniowanie OSI w poszczególnych CO.
100.	Zbigniew Canowiecki, Tomasz Limon, Pracodawcy Pomorza	9	Dot. pkt 8 Nie ma diagnozy stanu szkolnictwa zawodowego (szkoły zasadnicze, technika), któremu powinno poświęcić się więcej miejsca, ponieważ potrzebuje ono silnego i ukierunkowanego wsparcia.		Częściowo uwzględniona	Opis pkt 7 został rozszerzony o zapis dotyczący kształcenia zawodowego i ustawicznego.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
101.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	10	Dot. pkt 9 *„Region cechuje się niską, nawet na tle innych polskich regionów, zewnętrzną dostępnością transportową.(…)”* Nieaktualne jest stwierdzenie o niskim poziomie dostępności zewnętrznej w dobie rychłego ukończenia autostrady A1 i dynamicznym rozwoju firm logistycznych. Obok autostrady A1, strategicznym kierunkiem kontynuacji zwiększania dostępności zewnętrznej województwa powinno być utworzenie korytarza tranzytowego na linii wschód-zachód poprawiającego dostępność do województwa dla podmiotów niemieckich i rosyjskich. Jego utworzenie wpłynęłoby pozytywnie na zwiększenie wymiany gospodarczej dla przedsiębiorstw pomorskich, a także ożywiłoby ruch turystyczny.		Nieuwzględniona	Brak propozycji zmiany. Mimo licznych inwestycji, problem dostępności transportowej pozostaje nadal aktualny.
102.		10	Napisano: *Region cechuje się niską, nawet na tle innych polskich regionów, zewnętrzną dostępnością transportową i znacznym zróżnicowaniem wewnętrznej spójności systemu transportowego.*	Pkt 9 *Region cechuje się niską, nawet na tle innych polskich regionów, zewnętrzną dostępnością transportową szczególnie w obszarze transportu śródlądowego i znacznym zróżnicowaniem wewnętrznej spójności systemu transportowego.*	Częściowo uwzględniona	Punkt 9 został przeformułowany poprzez podkreślenie znaczenia transportu śródlądowego.
103.	Anna Gwiazda, Radna Sejmiku Województwa Pomorskiego	10	Dot. pkt 9 Brak decyzji czy województwo pomorskie powinno wzorem mazowieckiego powołać własne zarządzanie koleją. Strategia ma wyznaczać najkorzystniejsze kierunki rozwoju i podejmować generalne decyzje.		Częściowo uwzględniona	Brak propozycji zmiany. Kwestia organizacji zarządzania regionalnym transportem zbiorowym została poruszona w części projekcyjnej Strategii (CO 3.1).
104.	Łukasz Szwemin, PKP SKM Sp. z o.o.	10	Nie można zgodzić się z aż tak kategoryczną oceną funkcjonowania systemu transportowego. Występuje tu oczywiście szereg niedostatków (np. niska dostępność zewnętrzna regionu i pogarszająca się zewnętrzna dostępność transportowa Trójmiasta), ale system transportu zbiorowego nie jest słabo rozwinięty.	Pkt 9 Należy odnieść się porównawczo do innych polskich metropolii, jak również odpowiednio wyeksponować funkcjonujące już dziś atuty i osiągnięcia tegoż podsystemu transportowego [istnienie linii SKM Gdańsk – Rumia – (Wejherowo); ogromny wysiłek Gdańska w zakresie modernizacji i rozbudowy sieci tramwajowej oraz odnowienia taborowego parku tramwajowego; polityczny, społeczny i marketingowy	Niezasadna	Zapis dotyczący transportu zbiorowego odnosi się do obszaru całego województwa, a nie tylko do Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
				sukces „biletu metropolitalnego"; zadowalający poziom integracji podsystemów transportowych na obszarze Aglomeracji Trójmiejskiej i Małego Trójmiasta Kaszubskiego]. Należałoby zwrócić większą uwagę na słabości integracji różnych środków transportu miejskiego na płaszczyźnie infrastrukturalnej (zbyt mała liczbą węzłów przesiadkowych; praktyczny brak węzłów integracyjnych z prawdziwego znaczenia (parkingi typu P&R i B&R); szczątkowa infrastruktura lub brak takiej infrastruktury w ogóle w obszarach podmiejskich graniczących bezpośrednio z Trójmiastem) oraz niedostateczne jeszcze wykorzystanie istniejącej fizycznie infrastruktury kolejowej (w tym nieczynnej w ruchu pasażerskim) do sprawnej obsługi Aglomeracji (np. odcinki Pruszcz Gdański – Goszyn – (Kolbudy) czy Wejherowo – (Bolszewo) – Orle).		
105.	Halina Romasz	10	Problemem jest nie tylko brak zintegrowanego transportu zbiorowego, ale także zły stan i złe rozwiązania komunikacyjne, zwłaszcza w Trójmieście. Problem obwodnicy (zbyt mało pasów) staje się coraz bardziej palący, a rozwiązania w zakresie transportu zbiorowego, by odciążyć ruch drogowy są i będą niewystarczające wobec prognoz dalszego dynamicznego wzrostu liczby samochodów i przejazdów.	Pkt 9 Dodać zapis o zatłoczeniu dróg na obszarze Trójmiasta, w tym coraz większy problem z przejezdnością obwodową Trójmiasta (zbyt mała przepustowość).	Częściowo uwzględniona	W pkt 9 podkreślony został problem systemu transportowego w Obszarze Metropolitalnym Trójmiasta.
106.	Pomorska Rada FSNT NOT	10	Dot. pkt 9 Należałoby podać konkretne przykłady i przyczyny takiego stanu, wskazać bariery, „wąskie gardła" funkcjonalno-techniczne i biurokratyczne. Ze stwierdzeniem dotyczącym transportu zbiorowego nie można się zgodzić bez zastrzeżeń. System jest raczej rozwinięty nierównomiernie - w Trójmieście jest on jeśli nie bardzo dobry to w każdym razie dobry, a widoczne mankamenty są wynikiem braku spójnej polityki transportowej i braku woli politycznej		Nieuwzględniona	Brak propozycji zmiany. Uwagi zbyt szczegółowe. Zapis dotyczący transportu zbiorowego odnosi się do obszaru całego województwa, a nie tylko do Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			do przezwyciężania skutków żywiołowej motoryzacji społeczeństwa. W opisie sytuacji wyjściowej oczekiwalibyśmy oceny infrastruktury w tym infrastruktury technicznej- jaki jest „obraz" zaniedbań i niedoinwestowania.			
107.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	10		Pkt 10 Zamiast słowa „*wystąpienia*" napisać „*występowania*" Dopisać po słowie: „*niedostateczny*", *„…a brak systemu lodołamania zwiększa poczucie zagrożenia ze strony Dolnej Wisły."*	Nieuwzględniona	Propozycja zbyt szczegółowa.
108.	Ruch Palikota	10		Pkt 11 *Poziom regionalnych nakładów na* B+R *od lat kształtuje się poniżej średniej krajowej, zarówno w przeliczeniu na mieszkańca (szósta pozycja w kraju), jak i w relacji do PKB. Pozytywnym wyróżnikiem Pomorskiego jest relatywnie wysoki na tle kraju i systematycznie rosnący udział sektora prywatnego w finansowaniu działalności* B+R*, a także rozwijający się potencjał naukowo-akademicki. Mimo tego obserwuje się niski poziom transferu wiedzy i technologii do gospodarki, niską świadomość wpływu działań* B+R *na innowacyjność i konkurencyjność przedsiębiorstw oraz brak adekwatnej oferty komercyjnej pomorskich instytucji* B+R*, w tym szkół wyższych. Spowodowane jest to brakiem odpowiedniego kapitału ludzkiego, mogącego wykorzystać dostępny potencjał finansowy. Przekazywanie środków publicznych na* B+R *ograniczone jest do grupy osób, która jest biegła w pozyskiwaniu środków, natomiast nie jest ona docelowym beneficjentem działań. Potencjał infrastruktury wsparcia przedsiębiorczości (np. parki technologiczne, inkubatory) nie jest efektywnie wykorzystywany, a oferta instytucji otoczenia biznesu na rzecz wspierania rozwoju firm, nie jest w pełni adekwatna do potrzeb przedsiębiorstw.*	Nieuwzględniona	Przedstawiona propozycja ma charakter subiektywny.
109.	Marek Grzybowski, Akademia Morska w Gdyni	10	Dot. pkt 11 *„… nie jest w pełni adekwatna do potrzeb przedsiębiorstw"* Inicjatywy klastrowe nie mają powszechnego charakteru.		Nieuwzględniona	Brak propozycji zmiany. Niejasna intencja autora uwagi.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
110.	Marek Grzybowski, Akademia Morska w Gdyni	10	Dot. pkt 12 *„…systematyczny wzrost liczby uczestników studiów doktoranckich*" Które traktowane są przez uczelnie jako źródła dochodu, a nie droga podnoszenia konkurencyjności Pomorskiego.		Nieuwzględniona	Brak propozycji zmiany. Uwaga ma charakter subiektywny.
111.	Zbigniew Canowiecki, Tomasz Limon, Pracodawcy Pomorza	10	Dot. pkt 12 Doceniając akcenty związane ze szkolnictwem wyższym należałoby dążyć do tworzenia 1-2 uczelni o randze europejskiej. Dodatkowo należy wzmocnić ośrodki naukowe zajmujące się gospodarką Chin i regionu dalekiego wschodu. Potrzebne są badania specjalistyczne dot. tych gospodarek. Należy przewidzieć rozwój powiązań regionu z dalekim wschodem dzięki tradycjom handlu morskiego (Chipolbrok). Wspieranie firm specjalizujących się w kontaktach z Chinami, co przynieść może dodatkowe miejsca pracy. Konieczne jest zreformowanie szkolnictwa wyższego, pod kątem przydatności dla praktyki gospodarczej. Współpraca: uczelnia – gospodarka.		Częściowo uwzględniona	Kwestia współpracy między szkołami wyższymi, a gospodarką była już poruszona w pkt 11. Tematyka współpracy uczelni z biznesem została podjęta w części projekcyjnej Strategii (CO 1.1 – transfer technologii i CO 1.2 – edukacja).
112.	Jacek Bigda, Gdański Uniwersytet Medyczny	10	Dot. pkt 12 Najprawdopodobniej kluczową słabością jest relatywna szczupłość naszego pomorskiego środowiska naukowego i akademickiego. Stąd szukanie inicjatyw łączących siły może być uzasadnione, ale nie zwiększa jednak jego masy. Na pewno przyczyną słabości nie są - koncentracja potencjału w metropolii, niska liczba studentów zagranicznych czy niedostosowanie do rynku pracy. To generalnie problemy ogólnopolskie, a liczba studentów zagranicznych to raczej objaw a nie przyczyna. Oczywiście na niedostosowanie rynkowe należy oddziaływać i pewnie lepiej na poziomie regionalnym niż krajowym. Ale w ten sposób nie podniesiemy konkurencyjności czy		Nieuwzględniona	Brak propozycji zmiany. Kwestia ukierunkowania na innowacje została podniesiona do rangi zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada ukierunkowania na innowacje*).

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			atrakcyjności naszego sytemu SW wobec kraju czy zagranicy.			
113.	Marek Grzybowski, Akademia Morska w Gdyni	10		Pkt 12 uzupełnienie: … *brak istotnego wzrostu zainteresowania studiowaniem w regionie osób spoza województwa i studentów zagranicznych*	Uwzględniona	
114.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	11	Odsetek osób niepełnosprawnych wg Badania Stanu Zdrowia w 2009 roku wynosi 13,1%. Należy jednak zauważyć wzrost osób niepełnosprawnych w grupie wiekowej 0-15 lat. Biorąc pod uwagę również postępujące zjawisko starzejącego się społeczeństwa, problem niepełnoprawności powinien być uwzględniony w Strategii. System wspierania osób niepełnosprawnych jest bardzo rozproszony. Działania poszczególnych instytucji nie są w pełni skoordynowane, co powoduje obniżanie sprawności i efektywności działania całego systemu. Zarówno na poziomie województwa, jak i na poziomie lokalnym brak jest jednej instytucji, która odpowiadałaby za wyznaczania celów polityki społecznej w zakresie integracji osób niepełnosprawnych i koordynowanie działań pozostałych instytucji działających w tym obszarze. Obecne działania przy ograniczonych możliwościach finansowych są nieefektywne. Rozproszenie instytucjonalne przekłada się również na rozproszenie informacji i danych o tych osobach.	Pkt 13 *Brakuje opartego na tym potencjale systemowego podejścia do realizacji wysokiej jakości usług dla osób niepełnosprawnych oraz wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym*	Częściowo uwzględniona	Kwestie równości szans i niedyskryminacji zostały podniesione do rangi zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada równości szans i niedyskryminacji*). Tematyka integracji społecznej została podjęta w CO 2.1 i CO 2.2.
115.	Ruch Palikota	11		Pkt 13 *W pomorskim nie udało się w pełni zagospodarować potencjału wysokiej aktywności społecznej mieszkańców oraz dużej na tle Polski liczby organizacji pozarządowych, zwłaszcza w obszarach wsparcia przedsiębiorczości, zabezpieczenia społecznego, a także integracji i aktywizacji społecznej. Spowodowane jest to w dużej mierze brakiem środków na działanie takich organizacji. Brakuje opartego na tym potencjale systemowego podejścia do realizacji wysokiej jakości*	Częściowo uwzględniona	Propozycja zbyt szczegółowa. Promowanie postaw obywatelskich zostało podniesione do rangi zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada promowania postaw obywatelskich*). Tematyka integracji społecznej (w tym podmiotów ekonomii społecznej) została podjęta w części projekcyjnej Strategii w CO 2.1 oraz CO 2.2.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
				usług dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Podmioty ekonomii społecznej wymagają kompleksowego wzmocnienia, bowiem ich obecny poziom profesjonalizacji i samodzielności organizacyjno-finansowej jest niewystarczający dla aktywizacji specyficznych grup społecznych i generowania nowych miejsc pracy.		
116.	Pomorski Klaster ICT	11	Głównym problemem jest brak świadomości potrzeb i brak informacji o ofercie firm branży ICT. Oferta ICT nie jest skromna. Ostatnio prowadzone przez Biuro Klastra spotkania z innymi branżami pokazały, iż najczęściej klienci nie zdają sobie sprawy z oferty, możliwości i korzyści, jakie niesie ze sobą technologia ICT.	Pkt 14 *... a także brak świadomości potrzeb i brak informacji o ofercie ICT, m.in. w obszarze edukacji, administracji czy prowadzenia działalności gospodarczej…*	Niezasadna	Propozycja nie kwestionuje istniejących zapisów i pokrywa się z intencjami autorów.
117.	Jerzy Fijas, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	11	Zasoby leśne w kontekście wytwarzania biomasy i produkcji tlenu, a także zdolności lasów do stabilizacji i ochrony klimatu (asymilacja CO2) oraz racjonalna gospodarka leśna. Zapisy nabierają kompletnego sensu po dokonaniu arbitralnego zaklasyfikowania zasobów leśnych do grupy naturalnych surowców odnawialnych w poprzedzających i kolejnych częściach dokumentu.	Pkt 15 Uzupełnić naturalne zasoby odnawialne o lasy.	Nieuwzględniona	Propozycja zbyt szczegółowa. Strategia wskazuje ogólnie na energetykę odnawialną jako istotną dla rozwoju województwa, bez odnoszenia się do jej poszczególnych form.
118.	ENERGA S.A. Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	11	Około 30% potencjału hydroenergetycznego Polski przypada na odcinek Dolnej Wisły. Według różnych koncepcji Kaskady Dolnej Wisły na terenie województwa planowano jeden lub dwa stopnie kaskady. Ponad to, należy zauważyć duży potencjał hydroenergetyczny pozostałych rzek np. już wykorzystywane rzeki: Radunia, Wierzyca, Słupia, Skotawa, Łupawa. Dodając do tego zdobywające coraz większy rynek technologie niskospadowego wykorzystania potencjału hydroenergetycznego ten znaczny i cenny potencjał hydroenergetyczny województwa powinien zdecydowanie być wymieniony na równi obok źródeł wiatrowych czy biomasy. Wykorzystanie naturalnego źródła energii	Pkt.15 *…Zidentyfikowano również bogate i zróżnicowane naturalne zasoby energetyczne, w tym odnawialne (szczególnie wiatr, biomasa, energia spadku wody)…*	Nieuwzględniona	jw.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			jakim jest woda jest zgodnie nie tylko z wielokrotnie przywoływanymi w strategii celami zrównoważonego wykorzystania potencjału naturalnego ale również stanowi, jako jedyne źródło OZE, tak wiele korzyści dodatkowych związanych m.in. z: retencją wody, przeprawą przez rzekę, stymulacji gospodarczej, budową rozproszonych źródeł wytwarzania, pozytywnego wpływu na stabilność systemu elektroenergetycznego. Dzisiejsze wysokie normy oraz konieczność budowy przepławek gwarantują zachowanie ciągłości ekosystemu jak również zachowanie najwyższych norm środowiskowych.			
119.	Łucja Ptaszyńska, Kaszubskie Stowarzyszenie Ekologiczne	11	Słońce jest największym źródłem energii możliwej do pozyskiwania w znaczącej ilości również w województwie pomorskim.	Pkt 15 *…Zidentyfikowano również bogate i zróżnicowane naturalne zasoby energetyczne, w tym odnawialne (głównie słońce, wiatr i biomasa)…*	Nieuwzględniona	jw.
120.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	11		Pkt 15 *…(głównie wodne, wiatr i biomasa)…*	Nieuwzględniona	jw.
121.	Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego	11		Pkt 15 *… Zidentyfikowano również bogate i zróżnicowane naturalne zasoby energetyczne, w tym odnawialne (szczególnie wiatr, biomasa, energia spadku wody)…*	Nieuwzględniona	jw.
122.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	11	Obecnie w MTBiGM złożonych jest około 60 wniosków dot. budowy morskich elektrowni wiatrowych.	Pkt 15 *…Duże zainteresowanie inwestorów budzą także potencjalne zasoby niekonwencjonalnych złóż węglowodorów i morska energetyka wiatrowa…*	Uwzględniona	
PROGNOZY						
123.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody	12-13	Prognoza nie definiuje aktualnego stanu środowiska przyrodniczego, a co za tym idzie nie wskazuje w jakich obszarach regionu mogą być realizowane te cele strategii, które wiążą się z głęboką ingerencją w środowisko.		Niezasadna	Kwestie środowiskowe były ujęte ogólnie we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego* oraz w części projekcyjnej Strategii poprzez wskazanie OSI. Kwestie te zostały szeroko podjęte w CO 3.3.
124.	Anna Gwiazda, Radna Sejmiku Województwa Pomorskiego	12-13	Ani słowa o rybołówstwie, gospodarce morskiej, handlu morskim i turystyce.		Częściowo uwzględniona	Brak propozycji zmiany. Kwestia wymiaru morskiego została podkreślona we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego*, a także w zasadach

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
						horyzontalnych realizacji Strategii (*Zasada inteligentnej specjalizacji*) oraz w *Wizji*.
125.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni Komisja Strategii i Polityki Gospodarczej Rady Miasta Gdyni	12-13	Pominięto prognozę rozwoju atrakcyjności turystycznej Pomorza – szczególnie w strefie nadmorskiej – zdynamizowanego poprawą dostępności komunikacyjnej, wprowadzeniem bezwizowego małego ruchu granicznego z Obwodem Królewieckim, rozwoju usług około-biznesowych (outsourcing).		Niezasadna	Uwaga nie kwestionuje istniejących zapisów. Kwestie ogólnego rozwoju turystyki były ujęte we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego*.
126.	Pomorska Wojewódzka Rada Zatrudnienia	12	Dot. pkt 1 Prognoza dotycząca starzenia się społeczeństwa jest nieprecyzyjna. Starzenie się społeczeństwa nie dotyczy tylko wzrostu udziału ludności w wieku powyżej 65 roku życia oraz spadku populacji osób do 24 roku życia, ale także starzenia się zasobów pracy (wzrośnie udział osób w wieku niemoblinym).		Niezasadna	Kwestie starzenia się zasobów pracy były ujęte w punkcie 3. Obecnie znajdują się w punkcie 7 *Wniosków z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego*.
127.		12	Dot. pkt 1 W prognozach nie ma oceny, jak spadek liczby osób młodych (19-24 lata) wpłynie na poziom bezrobocia i aktywność zawodową.		Częściowo uwzględniona	Uwaga zbyt szczegółowa. Kwestia promowania zatrudnienia została podniesiona do rangi zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada promowania zatrudnienia*) oraz ujęta w części projekcyjnej w CO 2.1.
128.	Przemysław Marchlewicz, Azodigital	12		Pkt 2 Propozycja zmiany/uściślenia zapisu.	Częściowo uwzględniona	W wyniku połączenia *Wniosków z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego* z *Prognozami dla województwa pomorskiego* zapisy zostały uściślone.
129.	Andrzej Sawicki, PAN IBW	12	Dot. pkt 2 Mniejsza liczba uczniów i studentów, to szansa na poprawienie jakości edukacji. Pomorskie uczelnie „kształcą" masówkę, co powoduje obniżenie jakości. Czołowe uniwersytety np. Harvard kształcą około 5 tys. studentów. Dlatego są elitarne. PG (ponad 20 tys.), czy UG (ponad 40 tys.) nigdy nie będą elitarnymi uczelniami.		Nieuwzględniona	Brak propozycji zmiany. Intencją autorów było ukazanie ubytku liczby studentów, rozumianego jako zagrożenie dla wszystkich pomorskich szkół wyższych. Niezależnie od liczby słuchaczy jakość nauczania powinna się poprawiać.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
130.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	12	Odsetek osób niepełnosprawnych wg Badania Stanu Zdrowia w 2009 roku wynosi 13,1%. Należy jednak zauważyć wzrost osób niepełnosprawnych w grupie wiekowej 0-15 lat. Biorąc pod uwagę również postępujące zjawisko starzejącego się społeczeństwa, problem niepełnoprawności powinien być uwzględniony w Strategii. System wspierania osób niepełnosprawnych jest bardzo rozproszony. Działania poszczególnych instytucji nie są w pełni skoordynowane, co powoduje obniżanie sprawności i efektywności działania całego systemu. Zarówno na poziomie województwa, jak i na poziomie lokalnym brak jest jednej instytucji, która odpowiadałaby za wyznaczania celów polityki społecznej w zakresie integracji osób niepełnosprawnych i koordynowanie działań pozostałych instytucji działających w tym obszarze. Obecne działania przy ograniczonych możliwościach finansowych są nieefektywne. Rozproszenie instytucjonalne przekłada się również na rozproszenie informacji i danych o tych osobach.	Pkt 3 *Niekorzystne zmiany w strukturze wieku ludności oraz duży odsetek osób niepełnosprawnych znajdą swoje odzwierciedlenie w sytuacji na pomorskim rynku pracy i przyczynią się do wzrostu popytu na usługi zdrowotne i opiekuńcze.*	Częściowo uwzględniona	Tematy te zostały podjęte w części projekcyjnej Strategii w CO 2.1 oraz CO 2.4.
131.	Izydor Sobczak, Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna/ Pomorska Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Gdańsku	12		Pkt 3 *…Do 2020 r. liczba osób w wieku produkcyjnym zmniejszy się o ok. 90 tys. Wraz z malejącymi zasobami pracy następował będzie proces ich demograficznego starzenia, czyli zwiększanie w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym udziału procentowego populacji w wieku niemoblinym, spadek zaś populacji w wieku mobilnym…*	Niezasadna	Propozycja nie kwestionuje pierwotnych zapisów.
132.	Łukasz Szwemin, PKP SKM Sp. z o.o.	12	Dot. pkt 5 Warto zaznaczyć, iż postępujący proces suburbanizacji rodzi negatywne społecznie skutki w postaci naturalnego zwiększenia zapotrzebowania na transport, co w konsekwencji zwiększa zatłoczenie dróg		Niezasadna	Brak propozycji zmiany. Problem był ogólnie opisany w pkt. 5 i 11 *Prognoz dla województwa pomorskiego.* Obecnie kwestie te zostały poruszone we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.*

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			pogarszając przy okazji zewnętrzną dostępność Trójmiasta. Intensywny rozwój obszarów wiejskich dotyczy swoistego „pierścienia" jądra Aglomeracji obejmując pas od Luzina i Gminy Puck na północy po Gminę Starogard na południu. W takim układzie sama rozbudowa układu drogowego stanie się w obiektywny sposób niewystarczająca, co każe nam spojrzeć w innym świetle na zagadnienia zintegrowanego i sprawnego transportu publicznego funkcjonującego w coraz szerszym zakresie w oparciu o infrastrukturę kolejową.			
133.	Ruch Palikota	12		Pkt 6 *Udział pomorskiego w PKB Polski powinien wzrosnąć do ok. 6% w 2020 r. Z uwagi na prognozowany do 2020 r. przyrost ludności, relacja regionalnego do krajowego PKB per capita pozostanie stabilna. Tempo rozwoju Polski i pomorskiego będzie nadal większe niż średnio w UE, wpływając na dalszą poprawę relacji regionalnego PKB per capita do średniej UE. Wzrost PKB będzie w coraz mniejszym stopniu związany z efektywnością pracy. Poziom dochodu pracownika w stosunku do godziny przepracowanej będzie niewspółmierny do ogólnego wzrostu dochodów pracowników.*	Nieuwzględniona	Uwaga zbyt szczegółowa. Ponadto, na dynamikę PKB ma wpływ bardzo wiele czynników makroekonomicznych, tylko jednym z nich jest wydajność pracy.
134.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	13		Pkt 8 Pominąć założenie przystąpienie Polski do „Strefy Euro", gdyż wcześniej Strategia ostrzega przed kryzysem w tej strefie.	Uwzględniona	
135.	Zbigniew Jarecki, Związek Pracodawców w Żukowie	13		Pkt 9 Usunięcie zapisu dot. motoryzacji.	Uwzględniona	
136.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	13		Pkt 9 Wykreślić „*oraz motoryzację*".	Uwzględniona	
137.	Przemysław Marchlewicz, Azodigital	13	Wskazana kolejność wydaje się być właściwsza. Sektor BPO tworzy największą ilość miejsc pracy. Proponuje się usunięcie motoryzacji, która w regionie nie będzie nigdy obecna (jest silnie rozwinięta	Pkt 9 *Jako kluczowe obszary aktywności gospodarczej, które w przyszłości mogą decydować o tempie rozwoju gospodarczego regionu (tzw. „branże kluczowe") należy rozpatrywać: sektor usług nowoczesnych (Business Process Outsourcing / Shared*	Uwzględniona	

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			tradycyjnie w Polsce południowej) i nie należy spodziewać się zmian, a jej znaczenie dla regionu wynika jedynie z logistyki - import samochodów odbywa się za pośrednictwem portów Trójmiasta.	*Services Centers / Knowlege Process Outsourcing), Internet, Communication, Technology, branżę farmaceutyczną i kosmetyczną, logistykę (z uwagi na specjalizację regionu), energetykę (ze względu na niedoinwestowanie i korzystne uwarunkowania naturalne), biotechnologię, przemysły kreatywne (ze względu na stosunkowo wysoką podaż specjalistów)* ~~*oraz motoryzację (z uwagi na potencjalnie atrakcyjne czynniki lokalizacji).*~~		
138.	Pomorska Rada FSNT NOT	13	Dot. pkt 9 Jak należy rozumieć iż do kluczowych obszarów aktywności gospodarczej należeć będzie motoryzacja? Czy chodzi o montownie samochodów w portach?		Uwzględniona	
139.	Pomorska Izba Rzemieślnicza Małych i Średnich Przedsiębiorstw	13	Dot. pkt 9 Wskazanie branż kluczowych jest arcyważnym, ale i ryzykownym zadaniem. Takie dziedziny jak ICT, farmaceutyka są bardzo nośnymi hasłami, ale czy na tle regionu bałtyckiego będziemy w stanie odegrać istotna rolę?		Częściowo uwzględniona	*Wnioski z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego* zostały przeformułowane. Pkt 2 został uzupełniony poprzez wskazanie branż szczególnie rozwiniętych w regionie. W pkt 6 wskazano branże o największym potencjale rozwoju.
140.	Zbigniew Canowiecki, Tomasz Limon, Pracodawcy Pomorza	13		Pkt 9 Tu powinno wymienić się gałęzie przemysłowe związane z gospodarką morską, jako kluczowe, a nie tylko ICT, farmaceutyki, kosmetyki, biotechnologię, motoryzację, BPO/SSC.	Częściowo uwzględniona	*Wnioski z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego* zostały przeformułowane. Pkt 2 został uzupełniony poprzez wskazanie branż szczególnie rozwiniętych w regionie, w tym związanych z morzem. W pkt 6 wskazano branże o największym potencjale rozwoju, w tym m.in. technologie *off-shore*.
141.	Grupa robocza „Społeczne Pomorze" KM RPO WP	13	Dot. pkt 9 Warto rozważyć weryfikację głównych obszarów gospodarki uwzględnianych w projekcie Strategii, z koncentracją na tych, które w regionie mają kluczowe znaczenie dla innowacyjności i gospodarki opartej na wiedzy. Przykładowo wśród branż kluczowych, w przyszłości decydujących o tempie rozwoju gospodarczego regionu wskazano motoryzację, bynajmniej nie odgrywającą kluczowej roli w gospodarce		Częściowo uwzględniona	Usunięto zapis dot. motoryzacji, znaczenie gospodarki morskiej zostało podkreślone we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego*. Pkt 2 został uzupełniony poprzez wskazanie branż szczególnie rozwiniętych w regionie, w tym związanych z morzem. W pkt 6 wskazano branże o największym potencjale rozwoju, w tym m.in. technologie *off-shore*. Wymiar morski został także uwypuklony

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			regionu, pominięto gospodarkę morską (w tym przemysł stoczniowy i porty), które zawsze stanowiły ważną dziedzinę gospodarki regionalnej, a dziś są na świecie i w Europie obszarem intensywnego rozwoju i wdrażania wielu innowacyjnych rozwiązań.			w zasadach horyzontalnych realizacji Strategii (*Zasada inteligentnej specjalizacji*) oraz w *Wizji*.
142.	Ruch Palikota	13	Branża farmaceutyczna, kosmetyczna, biotechnologia i motoryzacja nie będą branżami kluczowymi w naszym regionie. Nie będą się rozwijały w województwie szybciej niż w innych. Przemysł kreatywny skupi się w dalszym ciągu w Warszawie, przedsiębiorstwa z Pomorskiego nie są wyedukowane w korzystaniu z ich usług. Turystyka jest i powinna być dla nas branżą kluczową ze względu na potencjał endogeniczny naszego województwa.	Pkt 9 *W regionie powinien nastąpić wzrost intensywności inwestycji zewnętrznych, w tym bezpośrednich inwestycji zagranicznych, a specyficzne potencjały województwa mogą przyczynić się do poprawy ich struktury. Jako kluczowe obszary aktywności gospodarczej, które w przyszłości mogą decydować o tempie rozwoju gospodarczego regionu (tzw. branże kluczowe), należy rozpatrywać: ICT,~~ branże farmaceutyczną i kosmetyczną~~ oraz logistykę (z uwagi na specjalizację regionu), energetykę (ze względu na niedoinwestowanie i korzystne uwarunkowania naturalne),~~ biotechnologię,~~ sektor usług nowoczesnych BPO/SSC6, ~~przemysły kreatywne (ze względu na stosunkowo wysoką podaż specjalistów) oraz motoryzację (z uwagi na potencjalnie atrakcyjne czynniki lokalizacji)~~ czy turystykę.*	Częściowo uwzględniona	Usunięto zapis dot. motoryzacji. *Wnioski z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego* zostały przeformułowane. Pkt 2 został uzupełniony poprzez wskazanie branż szczególnie rozwiniętych, w regionie. W pkt 6 wskazano branże o największym potencjale rozwoju.
143.	Pomorska Rada FSNT NOT	13	Dot. pkt 9 Zniknęła ze słownictwa „gospodarka morska" rozumiana jako klaster działalności związanej z morzem. Czy to przeoczenie czy też świadomie odwracamy się od morza?		Częściowo uwzględniona	Brak konkretnej propozycji zmiany. Znaczenie gospodarki morskiej zostało podkreślone we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego* Pkt 2 został uzupełniony poprzez wskazanie branż szczególnie rozwiniętych w regionie, w tym związanych z morzem. W pkt 6 wskazano branże o największym potencjale rozwoju, w tym m.in. technologie *off-shore*. Wymiar morski został także uwypuklony w zasadach horyzontalnych realizacji Strategii (*Zasada inteligentnej specjalizacji*) oraz w *Wizji*.
144.	Zbigniew Jarecki, Związek Pracodawców w Żukowie	13	W analizie SWOT zauważa się silną pozycję branż w tradycyjnych specjalizacjach, w tym uwarunkowanych nadmorskim położeniem, tymczasem w prognozach przemysłu stoczniowego się nie zauważa. Przemysł stoczniowy jest przemysłem nowoczesnym i	Pkt 9 Uzupełnienie zapisu o branżę stoczniową.	Częściowo uwzględniona	Znaczenie gospodarki morskiej zostało podkreślone we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego*. Pkt 2 został uzupełniony poprzez wskazanie branż szczególnie rozwiniętych w regionie, w tym

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			powinien być bardziej widoczny, bo to nie tylko są same stocznie które się rozwijają, ale także wiele firm kooperujących.			związanych z morzem. W pkt 6 wskazano branże o największym potencjale rozwoju, w tym m.in. technologie *off-shore*.
145.	ENERGA S.A	13	Dot. pkt 9 Nie możemy się zgodzić z zapisem dot. niedoinwestowania w energetykę, w tym przede wszystkim w obszarze sieci dystrybucyjnej (1,25 mld zł).		Nieuwzględniona	Pomimo dużych inwestycji, energetyka w regionie nadal wymaga znacznych nakładów.
146.	Pomorska Izba Rzemieślnicza Małych i Średnich Przedsiębiorstw	13	Dot. pkt 9 Wspomniano o potrzebie wzrostu inwestycji zewnętrznych, w tym zagranicznych, jednak nie wspomniano nigdzie o wzmacnianiu sektora pomorskich MŚP, w tym rzemiosła. Inwestycje zewnętrzne są bardzo ważne, jednakże wzmacnianie rodzimego potencjału powinno być celem nadrzędnym. To właśnie firmy tego sektora stanowią kluczowe źródło miejsc pracy i odprowadzanych podatków.		Niezasadna	Kwestie były poruszone we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego* oraz w części projekcyjnej Strategii (CO 2.1).
147.	Pomorski Klaster ICT	13	Istnieje wyraźny podział pomiędzy branżami kluczowymi – posiadającymi potencjał zarówno w zakresie gospodarczym, B+R jak i prognoz rozwoju oraz branżami przyszłościowymi, które potencjalnie będą mogły stać się kluczowymi. Branże kluczowe mają szansę stać się inteligentnymi specjalizacjami regionu. Wskazanie takich specjalizacji jest jednym z oczekiwań KE pod kątem kolejnego okresu wydatkowania funduszy strukturalnych. Każdy region powinien skoncentrować swoje wysiłki i zasoby na wspieraniu określonej, niewielkiej liczbie specjalizacji, w których posiada rzeczywiste kompetencje i zasoby oraz może osiągnąć doskonałość i konkurencyjność w skali globalnej. Branże przyszłościowe (branże potencjalnie kluczowe) należy rozwijać w zupełnie inny sposób niż branże kluczowe.	Pkt 9 *Jako kluczowe obszary aktywności gospodarczej, które w przyszłości mogą decydować o tempie rozwoju gospodarczego regionu należy rozpatrywać tzw. branże kluczowe oraz branże potencjalnie kluczowe.* *Do branży kluczowych zaliczyć można: ICT, logistykę (z uwagi na specjalizację regionu), energetykę (ze względu na niedoinwestowanie i korzystne uwarunkowania naturalne), sektor usług nowoczesnych BPO/SSC6. Do branży potencjalnie kluczowych (obecnie nie są kluczowe, ale mogą się nimi stać w przyszłości): branżę farmaceutyczną i kosmetyczną, biotechnologię, przemysły kreatywne (ze względu na stosunkowo wysoką podaż specjalistów) oraz motoryzację (z uwagi na potencjalnie atrakcyjne czynniki lokalizacji).*	Częściowo uwzględniona	Kwestia podziału branż została uporządkowana. Punkty 2 i 6 we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego* zostały przeformułowane. Zasady horyzontalne realizacji Strategii wskazują branże o największym potencjale rozwoju w regionie.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
148.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	13	Zapis słuszny (zapomniano o żegludze śródlądowej tj. transporcie towarów lub osób).	Pkt 9 Dopisać: *… i żeglugę śródlądową (ze względu na najlepsze w kraju warunki nawigacyjne w Delcie Wisły).*	Częściowo uwzględniona	W porównaniu do wymienionych branż, żegluga śródlądowa nie posiada istotnego potencjału inwestycyjnego. Znaczenie transportu śródlądowego zostało podkreślone we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.*
149.	Anna Gwiazda, Radna Sejmiku Województwa Pomorskiego	13	Dot. pkt 9 Zdumiewa zapis o wiodącym przemyśle farmaceutycznym i kosmetycznym.		Nieuwzględniona	Brak propozycji zmiany. *Wnioski z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego* zostały przeformułowane. Pkt 2 został uzupełniony poprzez wskazanie branż szczególnie rozwiniętych w regionie. W pkt 6 *Wniosków z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego* oraz w zasadach horyzontalnych realizacji Strategii wskazano branże o największym potencjale rozwoju.
150.	Anna Gwiazda, Radna Sejmiku Województwa Pomorskiego	13	Dot. pkt 10 Jeśli przewidujemy konieczność rozwoju energetyki, to Strategia winna zawierać podst. decyzje typu: łupki, energia rozproszona lub atom + rozproszona.		Nieuwzględniona	Większość decyzji w tym zakresie znajduje się poza kompetencjami Samorządu Województwa i uzależniona jest przede wszystkim od decyzji administracji rządowej i podmiotów gospodarczych.
151.	Jerzy Fijas, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	13	Zasoby leśne w kontekście wytwarzania biomasy i produkcji tlenu, a także zdolności lasów do stabilizacji i ochrony klimatu (asymilacja CO2) oraz racjonalna gospodarka leśna. Zapisy nabierają kompletnego sensu po dokonaniu arbitralnego zaklasyfikowania zasobów leśnych do grupy naturalnych surowców odnawialnych w poprzedzających i kolejnych częściach dokumentu.	Pkt 10 Uzupełnić naturalne zasoby odnawialne o lasy.	Nieuwzględniona	Propozycja zbyt szczegółowa. Strategia wskazuje ogólnie na energetykę odnawialną jako istotną dla rozwoju województwa, bez odnoszenia się do jej poszczególnych form.
152.	Zbigniew Canowiecki, Tomasz Limon, Pracodawcy Pomorza	13	Dot. pkt 10 Poruszając zagadnienia deficytu energetycznego powinno się położyć nacisk na rozwój technologii umożliwiających pozyskanie energii ze źródeł odnawialnych w tym generacji rozproszonej tj. wytwarzana prądu elektrycznego w miejscu jego użytkowania.		Częściowo uwzględniona	Kwestia upowszechnienia rozwiązań została podniesiona do rangi zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada ukierunkowania na innowacje*), a rozwój OZE w generacji rozproszonej uwzględniony został w części projekcyjnej Strategii (CO 3.2).

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
153.	Łukasz Szwemin, PKP SKM Sp. z o.o.	13	Dot. pkt 11 Nadmierny i niekontrolowany rozwój motoryzacji indywidualnej może (i powinien) być łagodzony skokową poprawą jakości usług transportu publicznego [powstanie systemu (sieci) skm (rozbudowa linii SKM nr 250; budowa linii PKM; rewitalizacja infrastruktury PLK na potrzeby prowadzenia ruchu aglomeracyjnego na wybranych metropolitalnych odcinkach obsługi); budowa profesjonalnych węzłów integracyjnych w miejscach wskazanych w innych strategicznych dokumentach województwa; dalsze postępy w integracji biletowo-taryfowej; wymiana taboru komunikacji miejskiej – w tym SKM.		Nieuwzględniona	Brak propozycji zmiany. Kwestie rozwoju transportu zostały rozszerzone w pkt 9 *Wniosków z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.*
154.	Marek Grzybowski, Akademia Morska w Gdyni	13		Pkt 11 … *Dzięki temu Pomorze może stać się znaczącym obszarem logistycznym w Polsce i RMB*…	Częściowo uwzględniona	Scenariusz „*Wiatr w żagle*" przewiduje podniesienie znaczenia regionu jako węzła transportowo-logistycznego. Kwestia ta została także uwzględniona we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego* oraz w zasadach horyzontalnych realizacji Strategii, wg których logistyka jest jedną z branż o największym potencjale rozwoju.
155.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	13	Połączenie regionu z transeuropejską siecią transportu wodnego będzie miało kluczowe znaczenie dla rozwoju gospodarczego regionu. We współpracy z Urzędem Marszałkowskim oraz innymi jednostkami, tym innymi urzędami marszałkowskimi powstały już: koncepcja programowa, analiza środowiskowa, strategia programowa. Są to gotowe do wdrożenia dokumenty na rzecz uruchomienia znaczącego programu inwestycyjnego w tym zakresie finansowanego z instrumentów międzynarodowych jak i w systemie PPP. Rozwój transeuropejskiej sieci transportu wodnego jest niezbędny na rzecz pełnego	Pkt 11 Należy dodać zapis o połączeniu Pomorza z transeuropejską siecią transportu wodnego.	Uwzględniona	

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			rozwoju transportu multimodalnego, rozwoju transportu ekologicznego i ekonomicznego. Duża część przedsiębiorców szczególnie z obszaru logistyki: terminale kontenerowe, terminale masowe już dziś wskazuje istotne braki i zapotrzebowanie na tego typu połączenia i szlaki wodne.			
156.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	13		Pkt 11 *…sieć transportowa (kolejowa, drogowa, oraz wodna morska i śródlądowa)…*	Częściowo uwzględniona	Zapis został uzupełniony o transport śródlądowy.
157.	Komisja Strategii i Polityki Gospodarczej Rady Miasta Gdyni	13	Dot. pkt 11 Ważnym postulatem jest rosnące szybko znaczenie portów morskich Gdańska i Gdyni – jako ośrodków wzrostu o znaczeniu ponadregionalnym (hub). Porty morskie decydują o gospodarczej egzystencji Wspólnoty. Potencjałem Pomorza są nie tylko Gdańsk i Gdynia – porty również tranzytowe – ale wszystkie porty i przystanie morskie i wodne śródlądowe.		Częściowo uwzględniona	Brak propozycji zmiany. O konkurencyjności w skali międzynarodowej decydują największe porty. Kwestia małych portów została uwzględniona w części projekcyjnej Strategii (CO 1.3).
158.	Pomorska Rada FSNT NOT	13	Dot. pkt 11 Nie jest tak całkiem pewne, że do roku 2020 w regionie nastąpi wzrost przewozów we wszystkich gałęziach transportu. W szczególności należy obawiać się (i przeciwdziałać) wzrostowi drogowych przewozów towarowych zwłaszcza w OMT. Transport intermodalny będzie rozwijany m.in. po to by wzrastał udział kolei w przewozach kontenerów a malał udział transportu drogowego.		Niezasadna	Brak propozycji zmiany. Kwestia wzrostu drogowych przewozów towarowych zwłaszcza w Obszarze Metropolitalnym Trójmiasta była poruszona w pkt 11.
159.	Urząd Morski w Gdyni	13	Dot. pkt 11 Brakuje stwierdzenia, że tworzący się węzeł transportowy zostanie wykorzystany do rozwoju zróżnicowanej oferty produkcyjnej w regionie.		Nieuwzględniona	Uwaga zbyt szczegółowa, nie kwestionuje istniejących zapisów.
160.	Ruch Palikota	13	Tak jak tanie podróżowanie (tanie linie lotnicze) zwiększyło emigrację zarobkową do krajów wysoko rozwiniętych, podobne zjawisko zaistnieje w ramach kraju. Lepsze	Pkt 11 Proponuje się uwzględnienie emigracji zarobkowej do innych regionów kraju osób wysoko wykształconych spowodowana lepszą dostępnością transportową.	Nieuwzględniona	Propozycja zbyt szczegółowa.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			drogi, tanie połączenia lotnicze i szybkie połączenia kolejowe spowodują emigrację osób o wysokich zarobkach do innych regionów, głównie Warszawy (zjawisko tzw. drenażu mózgów). Podobne zjawisko zaistniało we Francji i Hiszpanii, gdzie lepsze skomunikowanie mniejszych aglomeracji ze stolicą spowodowało masowe przenoszenie się osób wysoko wykwalifikowanych do większych aglomeracji.			
ANALIZA SWOT						
161.	Jacek Sołtys	14-15	*(Szanse nr 3 i 4)* *(Zagrożenia nr 4 i 5)* Są to czynniki wewnętrzne, szansami i zagrożeniami nazywamy tylko czynniki zewnętrzne.	Przenieść do *Mocnych stron* Przenieść do *Słabych stron*	Nieuwzględniona	Wskazane punkty nie stanowią cech endogenicznych regionu, dotyczą zjawisk zachodzących nie tylko w województwie pomorskim.
162.	Anna Gwiazda, Radna Sejmiku Województwa Pomorskiego	14-15	Dot. Mocne strony pkt 3 - *duża aktywność gospodarcza mieszkańców...* i Słabe strony pkt 2 – *Niski poziom zatrudnienia i aktywności zawodowej, niska mobilność...* Te dwa stwierdzenia są sprzeczne, lecz jedynie pozornie. Gdy spojrzymy na mapkę, na której zaznaczono tą dużą aktywność gosp. (mocna strona), okaże się, ze to tereny najbardziej atrakcyjne turystycznie, kurortów nadmorskich. Większość tej "aktywności" sprowadza się, niestety, do wynajęcia pokoju letnikom , czyli żadnej wartości dodanej. Wszystko się zgadza z pkt 2 *Słabe strony*. Czyli startowa pozycja gorsza niż zakładana.		Niezasadna	Przedstawiona propozycja nie kwestionuje istniejących zapisów. Kwestia aktywności gospodarczej mieszkańców została rozszerzona we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego* m.in. poprzez wskazanie jej sezonowego charakteru w pasie nadmorskim.
Mocne strony						
163.	Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie	14	Dokument tej rangi jak strategia rozwoju regionu powinien być w jak największej mierze uspołeczniony w treści. Zrezygnowanie z wymienienia chociażby w opisie "sytuacji wyjściowej" silnej strony i kapitału jakim jest ludność Pomorza, w szczególności kaszubska czy kociewska ze		Częściowo uwzględniona	Kwestie różnorodności kulturowej i tożsamości regionalnej zostały uwypuklone we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego*, a promowanie postaw obywatelskich zostało podniesione do rangi zasady horyzontalnej realizacji

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			swoją tradycją, dorobkiem kulturowym osłabia przekaz społeczny dokumentu i potencjalne identyfikowanie się z nim mieszkańców. Siłą regionu wskazaną w analizie SWOT jest przecież silne poczucie tożsamości społecznej, unikatowe dziedzictwo, które region zawdzięcza w dużej mierze ludności Kaszub, Kociewia i Borów Tucholskich.			Strategii (*Zasada promowania postaw obywatelskich*).
164.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody	14		Należy wskazać unikatowe walory przyrodnicze związane z nadmorskim położeniem. Brakuje też wskazania jako *Mocnej strony* — lokalizacji geograficznej województwa.	Niezasadna	Przedstawiona propozycja nie kwestionuje istniejących zapisów. Propozycja jest już zawarta w pkt 1 *Mocne strony*.
165.	Ruch Palikota	14		Pkt 4 ~~*Względnie wysoki poziom kapitału społecznego i*~~ *Silne poczucie tożsamości społeczności lokalnych na terenach poza metropolią*	Częściowo uwzględniona	Na względnie wysoki poziom kapitału społecznego w regionie wskazuje m.in. 4 miejsce w kraju pod względem liczby organizacji pozarządowych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców. Kwestie tożsamości lokalnej zostały rozszerzone we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego*.
166.	Ewa Kamińska, Urząd Miasta Gdańska	14	Jest on sprzeczny z informacjami przedstawionymi w diagnozie (silne bariery rozwojowe pkt 8 oraz niewykorzystane potencjały pkt 13).	Pkt 4 Usunąć.	Nieuwzględniona	Zapis pkt 4 nie wyklucza się z zapisami pkt 8 oraz pkt 13 *Wniosków z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego*.
167.	Jerzy Fijas, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	14	Branża meblarska, charakteryzująca się wysoką dochodowością i wysokim wskaźnikiem zatrudnienia, mimo silnej tradycji na Pomorzu zdecydowanie nie wykorzystuje przypisywanego jej potencjału (natomiast może on zostać zakwalifikowany jako *„szansa”* regionu). Turystyka zaś, korzysta z danych jej możliwości intensywnie, acz nie w sposób uznawany przez nas za optymalny dla jej dobrze rozumianego rozwoju (przykładem jest skala i specyfika ekstensywnej turystyki na obszarze Półwyspu Helskiego czy Mierzei Wiślanej).	Pkt 5 Ze specjalizacji określonych jako tradycyjne i silne na obszarze województwa a wymienionych w przypisie 7 należy wyłączyć branżę „*drzewno-meblarską*” i „*turystykę*”. Dopisanie tak ujętej turystyki do *Szans*.	Częściowo uwzględniona	Kwestia branż została uporządkowana we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego* poprzez wskazanie branż szczególnie rozwiniętych w regionie oraz branż o największym potencjale rozwoju.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
168.	Anna Gwiazda, Radna Sejmiku Województwa Pomorskiego	14	Dot. pkt 5 Silna pozycja branż w tradycyjnych specjalizacjach – dotyczy to głównie Obszaru Metropolitalnego. Po likwidacji stoczni i floty rybackiej te tradycyjne branże (szczególnie morskie) kooperanci wlk. stoczni przestały istnieć (np. Elmor, zakłady w Ustce, Słupsku).		Częściowo uwzględniona	Kwestia branż została uporządkowana we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego* poprzez wskazanie branż szczególnie rozwiniętych w regionie oraz branż o największym potencjale rozwoju.
169.	Polskie Towarzystwo Leśne	14	Dot. pkt 5 W przypisie dot. branż tradycyjnych specjalizacji wspomina się o branży drzewno-meblowej. Nie dostrzega się jednak istoty przemysłu celulozowo-papierniczego. Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych jest szansą dla zwiększenia zatrudnienia. Nakłady inwestycyjne w zakresie budownictwa dróg leśnych w powiązaniu z transportem i mechanizacją prac mogą poprawić komunikację wewnątrz województwa i tym samym zwiększyć atrakcyjność i dostępność regionu.		Częściowo uwzględniona	Kwestia branż została uporządkowana we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego* poprzez wskazanie branż szczególnie rozwiniętych w regionie oraz branż o największym potencjale rozwoju.
170.	Piotr Jeliński, Fundacja Skansenu Pszczelarskiego w Żukowie	14	Język regionalny funkcjonuje w kilku powiatach Województwa Pomorskiego, a zgodnie z art. 3 ust. 1 Europejskiej karty języków regionalnych lub mniejszościowych Rzeczpospolita Polska oświadcza, że za język regionalny uważa język kaszubski.	Pkt 7 *Unikatowe dziedzictwo i różnorodność kulturowa, a zwłaszcza używany tu język regionalny.*	Częściowo uwzględniona	Język jest elementem różnorodności kulturowej, która została uwypuklona we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.*
171.	Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego	14		Pkt 8 *Korzystne warunki naturalne dla rozwoju energetyki, w tym odnawialnej* (wiatrowej, energii z biomasy i hydroenergetyki).	Nieuwzględniona	Strategia wskazuje ogólnie na energetykę odnawialną jako istotną dla rozwoju województwa, bez odnoszenia się do jej poszczególnych form.
172.	ENERGA S.A Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	14	Należy wskazać konkretnie, które warunki naturalne na rzecz rozwoju energetyki odnawialnej są mocną stroną województwa.	jw.	Nieuwzględniona	jw.
173.	Janusz Mikoś, Nadleśnictwo Wejherowo, Stowarzyszenie	14		Dodanie pkt: • *wysoka lesistość* • *bogate zasoby przyrodnicze* • *znaczący udział gospodarki leśnej, usług leśnych i przemysłu*	Niezasadna	Przedstawiona propozycja nie kwestionuje istniejących zapisów. Propozycja jest już częściowo zawarta w pkt 1 *Mocne strony*. Branża drzewno-meblarska została

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa			*drzewnego w tworzeniu PKB (w skali województwa)*		uwypuklona we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.*
174.	Jerzy Fijas, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	14	Lasy stanowią zaplecze surowcowe dla różnych branż gospodarki regionu.	Dodanie pkt: *Bogate zasoby leśne – przyrodnicze, gospodarcze, społeczne, turystyczne.*	Niezasadna	Lasy są rozumiane jako element zasobów naturalnych, o których mowa w pkt 1 *Mocnych stron.*
175.	Marek Zeman, Nadleśnictwo Gdańsk	14	Informacje odnośnie pogarszającego się stanu środowiska przyrodniczego na obszarach województwa nie mogą być utożsamiane ze stanem przyrody na obszarach leśnych. Dostępne badania wskazują na sukcesywną poprawę środowiska na tych obszarach i wzrost bioróżnorodności. Głównie dzięki temu nasze tereny są tak atrakcyjne turystycznie.	Dodanie pkt: *Bardzo dobry stan przyrody na terenach leśnych.*	Niezasadna	Lasy są rozumiane jako element zasobów naturalnych, o których mowa w pkt 1 *Mocnych stron.*
176.	Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	14		Dodanie pkt: *Atrakcyjność regionu dla uprawiania turystyki aktywnej z elementami krajoznawstwa, rekreacji i aktywnego wypoczynku.*	Niezasadna	Turystyka należy do branż szczególnie rozwiniętych w regionie, o których mowa w pkt 5 *Mocnych stron* oraz we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.*
177.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	14	Na terenie województwa pomorskiego przechodzą dwie z trzech międzynarodowych dróg wodnych E40 i E70. E40 - droga wodna łącząca Morze Bałtyckie z Morzem Czarnym prowadzi z Gdańska w górę Wisły do Warszawy, a dalej Narwią i Bugiem do Brześcia, gdzie łączy się z drogą wodną prowadzącą przez Polesie do Dniepru. E70- europejski szlak komunikacyjny wschód-zachód łączący Antwerpię (Belgia, wybrzeże Atlantyku) z Kłajpedą (Litwa, wybrzeże Bałtyku) prowadzi poprzez Holandię, Niemcy, Polskę, Rosję do Litwy.	Dodanie pkt: *Atrakcyjność inwestycyjna województwa oraz posiadanie jednego z największych potencjałów wodnych w Polsce (drogi transportowe i turystyczne).*	Częściowo uwzględniona	Znaczenie transportu śródlądowego zostało podkreślone we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.*
Słabe strony						
178.	Jerzy Fijas, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	14	Za *Słabą stronę (lub Zagrożenie)* nieuwzględnioną w analizie uważamy funkcjonowanie systemu zarządzania ochroną przyrody i wykorzystania zasobów		Częściowo uwzględniona	Kwestia zrównoważonego rozwoju oraz racjonalnego gospodarowania przestrzenią zostały podniesione do rangi zasad horyzontalnych realizacji Strategii (*Zasada*

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			naturalnych.			*zrównoważonego rozwoju* i *Zasada racjonalnego gospodarowania przestrzenią*).
179.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	14		Pkt 1 *Peryferyjne położenie i niska dostępność transportowa regionu* - to powinno znaleźć się ewentualnie po stronie *Zagrożeń*.	Nieuwzględniona	Jest to cecha regionu, a zagrożenia mają charakter zewnętrzny.
180.	Anna Gwiazda, Radna Sejmiku Województwa Pomorskiego	14	Analiza SWOT nie zauważa KZPK 2030, obligatoryjnego dokumentu, dezintegrującego obszar Polski i marginalizującego nasze województwo.	Pkt 1 „peryferyjne położenie" – winien wskazać, iż jest ono efektem KZPK 2030	Częściowo uwzględniona	Przedstawiona propozycja nie kwestionuje istniejących zapisów. Kwestia peryferyjnego położenia oraz słabej dostępności transportowej została rozszerzona we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.*
181.	Miasto Słupsk Gmina Miasto Ustka	14	Zwrócenie uwagi na znaczący problem z dostępnością komunikacyjną subregionu słupskiego z głównymi ciągami komunikacyjnym łączącymi subregion słupski z centralną i wschodnią Polską.	Pkt 1 *Peryferyjne położenie i niska dostępność transportowa regionu;* (szczególnie zachodniej części województwa w układzie południkowym w kierunku centrum kraju); *zdezintegrowany i niskiej jakości system transportu zbiorowego; słabo rozwinięty system transportu multimodalnego*	Częściowo uwzględniona	Przedstawiona propozycja nie kwestionuje istniejących zapisów. Kwestia dostępności transportowej została rozszerzona we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.*
182.	Łukasz Szwemin, PKP SKM Sp. z o.o.	14		Pkt 1 „…*niewystarczający poziom jakości i zintegrowania systemu transportu publicznego;*…";	Częściowo uwzględniona	Zapis przeformułowano, wskazując na brak spójnej organizacji zarządzania regionalnym transportem zbiorowym.
183.	Ruch Palikota	14		Pkt 2 *Niski poziom zatrudnienia i aktywności zawodowej; niska mobilność zawodowa i przestrzenna mieszkańców oraz zagrożenie emigracją zarobkową w ramach kraju związaną z lepszą dostępnością transportową.*	Nieuwzględniona	Poprawa dostępności transportowej ma strategiczne znaczenie dla rozwoju regionu i może skutkować również napływem ludności.
184.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	14	Zarówno atrakcyjność jak i potencjał jest wysoki. Problemem jest niedostatki oferty i niska skuteczność oferty dla odbiorcy zewnętrznego zarówno inwestora jak i turysty.	Pkt 3 *Niedostatki oferty turystycznej i niska skuteczność oferty dla inwestorów zewnętrznych*	Częściowo uwzględniona	Kwestia rozwoju turystyki i niedostatki oferty turystycznej zostały rozszerzone we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.*
185.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	14		Pkt 5 Przenieść do zagrożeń „*i powodziowego*".	Niezasadna	Propozycja jest już zawarta w pkt 6 *Zagrożeń*.
186.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki	14	Samodzielność poszczególnych administracji samorządowych oraz brak systemowych systemów koordynacji inicjatyw rozwojowych zarówno w sferze społecznej jak i gospodarczej powoduje wiele	Pkt 6 *Niedostateczna współpraca i koordynacja inicjatyw rozwojowych a także brak zorganizowanych debat publicznych w sprawie organizacji życia społecznego i gospodarczego w obszarze Metropolitarnym Trójmiasta oraz w ramach innych*	Częściowo uwzględniona	Kwestie promowania postaw obywatelskich zostały podniesione do rangi zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada promowania postaw*

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego		„konfliktów przygranicznych" i wpływa na obniżenie rozwoju gospodarczego oraz jakości życia mieszkańców. System ten winien umożliwiać zrównoważony rozwój zarówno w obszarze metropolitarnym jak i w oparciu o miasta centralne powiatów ziemskich. Administracja publiczna zbyt często (obecna debata jest pozytywnym wyjątkiem) unika publicznych dyskusji w ważnych dla mieszkańców sprawach. Skutkuje to między innymi niższą frekwencją w wyborach ogólnie do wszelkich władz i dyktaturą urzędników.	*obszarów funkcjonalnych.*		*obywatelskich*).
187.	Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	14	Dot. pkt 8 Nie zależy w tym temacie przesadzać. Fauna i flora w WP ma się dobrze. Nowelizacji wymaga program Natura 2000 - zbyt restrykcyjny.		Nieuwzględniona	W województwie obserwuje się coraz większą presję na środowisko, pogarszającą jego parametry.
188.	Izydor Sobczak, Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna/ Pomorska Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Gdańsku	14	Dot. pkt 9 Napisano: „*Wysoka zachorowalność i śmiertelność spowodowane chorobami cywilizacyjnymi*", zaś na str. 47 stwierdza się: „*Wskaźnik zachorowalności i umieralności na choroby cywilizacyjne*". Występują tu dwa podobne słowa: *śmiertelność i umieralność*. Używa tych słów zamiennie. *Tymczasem nie są to słowa tożsame*. Umieralność (inaczej mówiąc współczynnik zgonów) według przyczyn oznacza liczbę zgonów z powodu danej przyczyny podzielona przez ogólna średnią liczbę ludności zameldowaną na pobyt stały w danym roku i pomnożoną przez 10 000 lub 100 000. Tak obliczony współczynnik jest powszechnie wykorzystywany w ocenie stanu zdrowia ludności i częstości występowania zgonów według przyczyn. Natomiast śmiertelność jest to liczba osób zmarłych z powodu danej przyczyny w danym roku podzielona przez liczbę osób, które zachorowały z tej samej przyczyny i		Uwzględniona	

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			pomnożona przez 1 000. W Polsce dane statystyczne umożliwiające ustalenie współczynników śmiertelności są bardzo skąpe.			
189.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	14		Pkt 10 Usunąć *„niezadowalające parametry stanu środowiska”*	Nieuwzględniona	W województwie obserwuje się coraz większą presję na środowisko, pogarszającą jego parametry.
190.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	14	Odsetek osób niepełnosprawnych w woj. pomorskim wg Badania Stanu Zdrowia w 2009 roku wynosi 13,1%. Należy jednak zauważyć wzrost osób niepełnosprawnych w grupie wiekowej 0-15 lat porównując różne badania i definicje niepełnosprawności. Biorąc również postępujące zjawisko starzejącego się społeczeństwa, problem niepełnoprawności powinien być uwzględniony w Strategii. System wspierania osób niepełnosprawnych jest bardzo rozproszony. Powoduje to że działania poszczególnych instytucji nie są w pełni skoordynowane, co powoduje obniżanie sprawności i efektywności działania całego systemu. Zarówno na poziomie województwa, jak i na poziomie lokalnym brak jest jednej instytucji, która odpowiadałaby za wyznaczania celów polityki społecznej w zakresie integracji osób niepełnosprawnych i koordynowanie działań pozostałych instytucji działających w tym obszarze. Obecne działania przy ograniczonych możliwościach finansowych są nieefektywne. Rozproszenie instytucjonalne przekłada się również na rozproszenie informacji i danych o tych osobach.	Dodanie pkt: *Brak spójnego system wspierania osób niepełnosprawnych.*	Częściowo uwzględniona	Kwestia równości szans i niedyskryminacji została podniesiona do rangi zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada równości szans i niedyskryminacji*).

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
191.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	14	Niska dostępność jest obserwowana w Ustce, która co roku przyjmuje ok. 60 tys. turystów w ciągu dwóch miesięcy. Duży ruch transportowy stanowi „wąskie gardło" skomunikowania obszaru zachodniej części województwa z Aglomeracją Trójmiejską przez co obszary te stają się mniej atrakcyjnie turystycznie mimo posiadanego potencjału rozwoju (port morski, inne).	Dodanie pkt: *Słabo rozwinięta morska infrastruktura turystyczna oraz niska dostępność komunikacyjna atrakcyjnych turystycznie obszarów nadmorskich w zachodniej części województwa.*	Częściowo uwzględniona	Kwestie rozwoju turystyki i dostępności komunikacyjnej zostały rozszerzone we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.*
192.	Powiat Słupski	14	Zachodnia część województwa posiada słabo rozwiniętą morską infrastrukturę turystyczną oraz uzdrowiskową. Warunkuje to dynamiczny rozwój regionu opartego na wykorzystanie naturalnych walorów turystycznych i nadmorskiego położenia – zwłaszcza wobec kierunku osiągnięcia przez województwo statusu pierwszej destynacji turystycznej w kraju.	Dodanie pkt: *Słabo rozwinięta morska infrastruktura turystyczna i uzdrowiskowa*	Częściowo uwzględniona	Kwestie rozwoju turystyki zostały rozszerzone we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.*
193.	Gmina Miasto Ustka	14	jw.	jw.	Częściowo uwzględniona	jw.
194.		14	Niska dostępność jest obserwowana w Ustce która co roku przyjmuje ok. 60 tys. turystów w ciągu dwóch miesięcy. Duży ruch transportowy stanowi „wąskie gardło" skomunikowania obszaru zachodniej części województwa z Aglomeracją Trójmiejską przez co obszary te stają się mniej atrakcyjnie turystycznie mimo posiadanego potencjału rozwoju (port morski, status uzdrowiska, inne).	Dodanie pkt: *Niska dostępność komunikacyjna atrakcyjnych turystycznie obszarów nadmorskich*	Częściowo uwzględniona	Kwestie rozwoju turystyki i dostępności komunikacyjnej zostały rozszerzone we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.*
195.		14	W związku z restrukturyzacją stoczni tereny zdegradowane wymagają interwencji i wsparcia w celu nadaniu im nowych funkcji. Umożliwi to wykorzystanie potencjału tych terenów, które znajdują się w najbardziej atrakcyjnych, portowych częściach miast - czego przykładem jest Ustka z portem wchodzącym w głąb starej i zabytkowej części miasta. W zachodniej części województwa –zaniedbana, portowa	Dodanie pkt: *Występowanie obszarów poprzemysłowych wymagających rewitalizacji, w tym postoczniowych oraz obszarów portowej infrastruktury rybackiej*	Częściowo uwzględniona	Kwestia racjonalnego gospodarowania przestrzenią została podniesiona do rangi zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada racjonalnego gospodarowania przestrzenią*), zaś kompleksowa rewitalizacja i rozwój przestrzeni publicznych stanowią kierunek działania Strategii (CO 2.2).

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			infrastruktura rybacka.			
196.	Barbara Podruczna-Mocarska, Urząd Miasta Ustki, Radna Powiatu Słupskiego	14	Obszary turystyczne takie jak Ustka, aby generować wyższe dochody z turystyki muszą być dostępne komunikacyjnie.	Dodanie pkt: *niska dostępność wewnętrzna komunikacyjna*	Częściowo uwzględniona	Kwestia dostępności komunikacyjnej została rozszerzona we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.*
197.	Andrzej Kaczmarczyk, Urząd Miejski w Słupsku	14		Dodanie pkt: *Zróżnicowanie przestrzenne w zakresie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego (średnia płaca, poziom nowych inwestycji).*	Niezasadna	Kwestie zróżnicowań przestrzennych w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego są już zawarte we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.*
198.	Miasto Słupsk	14	Średnia płaca w Trójmieście oraz gminach bezpośrednio sąsiadujących znacznie przewyższa średnią płacę w miastach pozostałej części regionu. Poziom nowych inwestycji *per capita* jest także niższy niż w Obszarze Metropolitalnym Trójmiasta. Należy podkreślić wewnętrzne zróżnicowanie w zakresie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego (dot. głównie średniej płacy oraz poziomu nakładów inwestycyjnych).	Dodanie pkt: *Wewnętrzne dysproporcje wewnątrz regionu w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego*	Niezasadna	Kwestie zróżnicowań przestrzennych w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego są już zawarte we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.*
199.		14	Tereny zdegradowane wymagają interwencji i wsparcia w celu nadaniu im nowych funkcji . Umożliwi to wykorzystanie potencjału tych terenów które znajdują się w najbardziej atrakcyjnych miejscach.	Dodanie pkt: *Występowanie miejskich obszarów zdegradowanych wymagających rewitalizacji.*	Częściowo uwzględniona	Kwestia racjonalnego gospodarowania przestrzenią została podniesiona do rangi zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada racjonalnego gospodarowania przestrzenią*), zaś kompleksowa rewitalizacja i rozwój przestrzeni publicznych stanowią kierunek działania Strategii (CO 2.2).
200.	Zbigniew Canowiecki, Tomasz Limon, Pracodawcy Pomorza	14		Dodanie pkt: *Brak szerokiego wachlarza połączeń lotniczych na liniach europejskich.* *Brak integracji systemu transportu (morskiego – samochodowego – kolejowego).*	Częściowo uwzględniona	Kwestie rozwoju transportu zostały rozszerzone we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.*

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
201.	Anna Gwiazda, Radna Sejmiku Województwa Pomorskiego	14		Dodanie pkt: *Brak koncepcji i faktyczna bezczynność Urzędów Pracy w działaniach na rzecz zmniejszenia bezrobocia, tworzenia nowych miejsc pracy.*	Częściowo uwzględniona	Kwestia zatrudnienia została podniesiona do rangi zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada promowania zatrudnienia*) oraz ujęta w części projekcyjnej (CO 2.1).
202.	Janusz Mikoś, Nadleśnictwo Wejherowo, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa	14		Dodanie pkt: *Brak sieciowego układu korytarzy ekologicznych oraz niekonsekwencja w utrzymaniu już istniejących (lokalne decyzje o zabudowie korytarzy ekologicznych wyznaczonych na poziomie regionalnym lub krajowym)* *Brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla większości obszarów województwa*	Częściowo uwzględniona	Kwestie zrównoważonego rozwoju i racjonalnego gospodarowania przestrzenią zostały podniesione do rangi zasad horyzontalnych realizacji Strategii (*Zasada zrównoważonego rozwoju* i *Zasada racjonalnego gospodarowania przestrzenią*).
203.	Ruch Palikota	14		Dodanie pkt: *Dyskryminacja w życiu społecznym, zawodowym i publicznym osób ze względu na płeć, wyznanie, pochodzenie, orientację seksualną oraz stopień niepełnosprawności.*	Częściowo uwzględniona	Kwestia równości szans i niedyskryminacji została podniesiona do rangi zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada równości szans i niedyskryminacji*).
Szanse						
204.	Anna Gwiazda, Radna Sejmiku Województwa Pomorskiego	15	Odpowiedzią na założoną „odgórnie" marginalizacje regionu jest zapis w Szansach w pkt 2 „*intensyfikacja powiązań gospod. w Regionie Morza Bałtyckiego...*".	Pkt 2 Wzmocnienie zapisu, by brzmiał bardziej jednoznacznie, dodając np. „*i budowaniu strategicznych związków handlowo-gospod.*" czy coś takiego (+ korytarz transportowy Bałtyk -Adriatyk).	Niezasadna	Przedstawiona propozycja nie kwestionuje istniejących zapisów.
205.	Jerzy Fijas, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	15	Zasoby leśne w kontekście wytwarzania biomasy i produkcji tlenu, a także zdolności lasów do stabilizacji i ochrony klimatu (asymilacja CO2) oraz racjonalna gospodarka leśna. Zapisy nabierają kompletnego sensu po dokonaniu arbitralnego zaklasyfikowania zasobów leśnych do grupy naturalnych surowców odnawialnych w poprzedzających i kolejnych częściach dokumentu.	Pkt 5 Uzupełnić naturalne zasoby odnawialne o lasy.	Niezasadna	Lasy są rozumiane jako element zasobów naturalnych.
206.	Nadwiślański Subregionalny Zespół Roboczy	15	Powstający most przez Wisłę koło Kwidzyna wpłynie na podniesienie efektywności systemu komunikacyjno-transportowego województwa, skrócony zostanie również czas przyjazdu do stolicy województwa pomorskiego.	Dodanie pkt: *Połączenie komunikacyjno-transportowe województwa przez rzekę Wisłę.*	Częściowo uwzględniona	Kwestie rozwoju transportu zostały rozszerzone we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.*

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
207.	Ruch Palikota	15	Jest to nowa polityka UE, która będzie widoczna w przyszłym okresie programowania.	Dodanie pkt: *Wzrost zatrudnienia związany z ekologią tzw. Clean Jobs (prace nietworzące zanieczyszczeń).*	Częściowo uwzględniona	Kwestie zrównoważonego rozwoju i promowania zatrudnienia zostały podniesione do rangi zasad horyzontalnych realizacji Strategii (*Zasada zrównoważonego rozwoju* i *Zasada promowania zatrudnienia*).
208.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni Komisja Strategii i Polityki Gospodarczej Rady Miasta Gdyni	15		Dodanie pkt: *Posiadanie zespołu 9 portów i przystani morskich oraz sieci marin* *Położenie Pomorza na trasie (skrzyżowaniu) priorytetowych korytarzy transportowych* *Żywe i surowcowe zasoby Bałtyku* *Rozwój centrów biznesowych (specjalne strefy ekonomiczne, parki naukowo-technologiczne, inkubatory przedsiębiorczości, galerie handlowe, centra usług biznesowych)*	Częściowo uwzględniona	Kwestie rozwoju transportu, gospodarczego wykorzystania zasobów morza oraz rozwoju usług biznesowych zostały rozszerzone we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.*
209.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	15	Zachodnią część województwa cechuje niska zewnętrzna i wewnętrzna dostępność transportowa. Utrudnia to możliwości rozwoju i umacniania pozycji subregionu słupskiego. Port morski w Ustce jest ważnym węzłem transportowym, jedynym w subregionie słupskim obsługującym zarówno krajowe jak i zagraniczne przewozy pasażerskie (np. Ustka-Bornholm) oraz pełniący pewne funkcje przeładunkowe (w tym „Aukcja Rybna". Pełni także od lat stałe i strategiczne funkcje w zakresie obronności kraju, kontroli i ochrony polskiej strefy ekonomicznej na Bałtyku oraz ratownictwa morskiego.	Dodanie pkt: *Wzrost atrakcyjności turystycznej obszarów nadmorskich regionu w wyniku rozwoju małych portów (funkcje turystyczne i rybackie) i poprawie ich dostępności komunikacyjnej*	Częściowo uwzględniona	Kwestie rozwoju turystyki i dostępności transportowej zostały rozszerzone we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.*
210.	Gmina Miasto Ustka Powiat Słupski	15	jw. Rozwijająca się funkcja turystyczno–rekreacyjna portu (m.in. reaktywowane połączenie promowe na Bornholm, obsługa pasażerskiego ruchu turystycznego, budowa małej mariny jachtowej) stanowi perspektywę dla rozwoju Miasta i subregionu słupskiego zwiększającego morską atrakcyjność turystyczna województwa.	jw.	Częściowo uwzględniona	jw.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
211.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	15		Dodanie pkt: *Umocnienie pozycji Polski w Unii Europejskiej*	Nieuwzględniona	Propozycja sprzeczna z pkt 1 *Zagrożeń*.
212.	Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	15		Dodanie pkt: *Zmiana sposobu spędzania czasu wolnego na bardziej aktywny i poznawczy, uwarunkowana wielością i jakością propozycji, łatwością dostępu do nich i atrakcyjnością formy prezentacji posiadanych zasobów.*	Częściowo uwzględniona	Propozycja nie kwestionuje pkt 4 *Szans*. Kwestia promowania postaw obywatelskich została podniesiona do rangi zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada promowania postaw obywatelskich*).
Zagrożenia						
213.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody	15	W Zagrożeniach nie wymieniono powszechnie występujących przejawów zagrożenia dalszą degradacją cennych przyrodniczo obszarów województwa a szczególnie strefy brzegowej morza i eksploatowanych jego zasobów (choć jest wzmianka na str. 10 w pkt.8).		Niezasadna	Uwaga jest już zawarta w pkt 10 *Słabych stron*.
214.	Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	15		Pkt 6 Słowo „*masowym*" zastąpić : *ponadregionalnym w skali masowej"* lub *„o zasięgu krajowym"*.	Niezasadna	Przedstawiona propozycja nie kwestionuje istniejących zapisów.
215.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni Komisja Strategii i Polityki Gospodarczej Rady Miasta Gdyni	15		Dodanie pkt: *Emigracja zarobkowa poza obszar województwa.*	Nieuwzględniona	Zjawisko powszechnie występuje w Polsce i nie jest cechą specyficzną regionu.
216.	Jacek Sołtys	15		Dodanie pkt: *Niska dostępność transportowa.*	Niezasadna	Propozycja jest zawarta w pkt 1 *Słabych stron*.
217.	Pomorski Klaster ICT	15	Polityka wydatkowania funduszy UE w Polsce w latach 2014 będzie zgodna z programem UE Horyzont 2020. Program ten zakłada koncentrowanie wsparcia na tzw. inteligentnych specjalizacjach (ang. *smart specializations*) - ośrodkach, które mogą konkurować GLOBALNIE. Stanowi to	Dodanie pkt: *Wysokie ryzyko pozostania regionu poza mechanizmami wsparcia UE po roku 2014 , a następnie 2020.*	Niezasadna	Przedstawiona propozycja nie stoi w sprzeczności z istniejącymi zapisami pkt 1. Ponadto, Strategia obejmuje horyzont czasowy do 2020 roku.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			potencjalne zagrożenie – ominięcia przez strumień funduszy UE Regionu.			
218.	Ruch Palikota	15		Dodanie pkt: *Zwiększające się dysproporcje społeczne związane z wykluczeniem ze względu na miejsce zamieszkania, płeć, wyznanie, rasę, orientację seksualną oraz stopień niepełnosprawności.*	Częściowo uwzględniona	Kwestia równości szans i niedyskryminacji została podniesiona do rangi zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada równości szans i niedyskryminacji*).
		15		Dodanie pkt: *Stała, utrzymująca się tendencja bezrobocia absolwentów.*	Częściowo uwzględniona	Kwestie promowania zatrudnienia oraz równości szans i niedyskryminacji zostały podniesione do rangi zasad horyzontalnych realizacji Strategii (*Zasada promowania zatrudnienia* i *Zasada równości szans i niedyskryminacji*).
WYZWANIA STRATEGICZNE						
219.	Zbigniew Canowiecki, Tomasz Limon, Pracodawcy Pomorza	16	Rozdział nie porusza zagadnień rozwiązania problemu bezpieczeństwa energetycznego i zaspokojenia potrzeb w energię elektryczną, ciepło i gaz. Media energetyczne i ich dostępność są determinantą rozwoju gospodarczego.		Niezasadna	Kwestia bezpieczeństwa energetycznego została ujęta w Wyzwaniu nr 8 *Bezpieczeństwo energetyczne i ekotechnologie.*
220.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	16	Brakuje wyzwania, umożliwiającego silną integrację i konsolidację mieszkańców województwa wokół ambitnego („porywającego") a przy tym realistycznego, mierzalnego celu. Niewątpliwie ambitne jest wyzwanie nr 8 („*lider produkcji zielonej energii w Polsce*"), ale ma ono charakter uniwersalny, możliwy do przyjęcia w każdym regionie. Najbardziej skuteczne polityki/programy rozwoju opierają się o lokalne (endogeniczne) zasoby i możliwości. Na Pomorzu należy do nich szeroko rozumiany sektor gospodarki morskiej obejmujący – jak już wspomniano – ok. 100 rodzajów działalności. Przedstawione w pkt 1-10 wyzwania mają głównie charakter wtórny, czasami techniczny. Mogą napotkać na trudności realizacyjne – jeżeli nie jest wyraźny cel strategiczny.		Nieuwzględniona	Zgodnie z przyjętą koncepcją, Strategia nie ogranicza się do kompetencji i obszarów funkcjonowania Samorządu Województwa i nie uwzględnia się w niej zadań rutynowych, związanych z bieżącym wykonywaniem ustawowych zadań. Dokument jest strategią współpracy Samorządu Województwa wobec partnerów w regionie oraz stanowi podstawę do działań lobbystycznych, formułując oczekiwania wobec administracji rządowej. Uwaga dotyczy wyzwania i związanego z nim celu, ma charakter ogólny i nie wskazuje konkretnej propozycji modyfikacji dokumentu.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			Uwagi do poszczególnych wyzwań: Rekomenduje się konsekwentne opieranie celów polityki rozwoju samorządu województwa - o jego ustawowe kompetencje, a także wykonalność celu w okresie do 2020 r. Można mieć wątpliwość, czy: • poprawa stanu zdrowia społeczeństwa (wyzwanie nr 1), • dostosowanie usług edukacyjnych do potrzeb regionalnego rynku pracy (wyzwanie nr 2), • zapewnienie sprawnych powiązań (wyzwanie nr 4) są w istocie zadaniami samorządu wojewódzkiego, wykonalnymi w okresie 8 lat? (Obwodnica Północna Aglomeracji Trójmiejskiej powstaje już 10 lat).			
221.	Metropolitalne Forum Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów i Starostów NORDA	16	Brak wymiaru 'bałtyckiego". Walory nadmorskiego położenia są oczywiste, choć wciąż niepoliczone – wobec nieprecyzyjnej statystyki publicznej. Opowiadamy się za potwierdzeniem przynależności naszego województwa do Regionu Morza Bałtyckiego i Euroregionu Bałtyk oraz za osiągnięciem zdolności do uczestnictwa w realizacji „Strategii Bałtyckiej" – we wszystkich jej priorytetach. Polityki rozwoju gmin i powiatów nadmorskich, przyjmują „kryterium bałtyckie", jako kluczowe – więc powinny być spójne z polityką rozwoju w regionie. Z drugiej strony, uzasadniona jest realna pomoc samorządu wojewódzkiego dla gmin – dla optymalnego zagospodarowania przestrzennego terenów wiejskich. Tylko w ten sposób zapewnimy wykonalność scenariusza rozwoju: „*Wiatr w żagle*".		Częściowo uwzględniona	Nadmorskie położenie stanowi specyficzną cechę regionu, natomiast *Wyzwania strategiczne* dotyczą głównych problemów, które powinny zostać podjęte w perspektywie 2020 r. Wzmocniono wymiar morski, zwłaszcza we *Wnioskach z analizy społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego* i głównie w odniesieniu do gospodarczego wykorzystania zasobów morza, natomiast technologie *off-shore* są jedyną z branż o największym potencjale rozwoju w regionie.
222.	Anna Gwiazda, Radna Sejmiku	16	Województwo Pomorskie, jak sama nazwa wskazuje, leży nad morzem. Pas nadmorski		Niezasadna	Zgłoszone do uwzględnienia w *Wyzwaniach strategicznych* obszary

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Województwa Pomorskiego		stanowi jego dużą część i jako osobny, niesłychanie atrakcyjny gospodarczo i TURYSTYCZNIE subregion winien determinować w dużej mierze Strategię. Opracowanie szans, możliwości planowego rozwoju i powiązań z pozostałymi subregionami województwa i resztą kraju winny być jednym z celów strategicznych województwa. WIĘC: gospodarka morska (powiązania z Basenem Bałtyku), transport, spójność, energetyka+przemysł wys. technologii, turystyka (ochrona krajobrazu , w tym kulturowego itd.). Gosp. morska - pozostawienie terenów postoczniowych w rękach gminy lub skarbu państwa, ew. częściowa komunalizacja terenów wyzbytych – stwarza możliwość choćby częściowej odbudowy przemysłu stoczniowego w momencie zmieniającego się ew. układu polit.-gospodarczego i innych uwarunkowań zewn. Transport zewn. korytarz transportowy Bałtyk-Adriatyk, silne powiązanie infrastrukturalne Wschód- Zachód – woj. Zachodniopomorskie – Via Baltica, transport intermodalny, planowana ścieżka rowerowa do Państw Bałtyckich itd. Transport wewn. - przy zachowaniu zasady subsydiarności określenie charakteru i kierunku rozwoju subregionów , ich roli jako komplementarnych w „organizmie" województwa - stąd konieczne powiązania transportowe (dostępność) z metropolią i pozostałymi subregionami oraz ich charakter (stos. połączeń kolejowych do drogowych, TRANSPORT ZBIOROWY, intermodalny). Spójność – poprawę fatalnego zróżnicowania cywilizacyjnego regionu			tematyczne są już w nich zawarte. Dodatkowo, każdy z nich posiada swoje rozwinięcie w opisie CO.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			warunkuje rozwój infrastruktury oraz poważne przesunięcie środków oraz skierowanie UWAGI władz samorządowych na aktywizację, ożywienie subregionów peryferyjnych (jak wyżej – wynikające z określenia ich komplementarnej roli dla woj.).			
223.	Anna Gwiazda, Radna Sejmiku Województwa Pomorskiego	16	W zaprezentowanych Wyzwaniach strategicznych zdumiewa KOLEJNOŚĆ czyli hierarchia	Propozycja zmiany kolejności Wyzwań: na 1 miejscu punkt 4 na 2 6 na 3 9 na 4 2 na 5 3 na 6 5 na 7 8 na 8 1 na 9 7	Nieuwzględniona	Nadanie numerów poszczególnym wyzwaniom ma na celu ułatwienie ich szybkiej identyfikacji i nie ustanawia to ich hierarchii. Ponadto, w bliskim sąsiedztwie pozostają wyzwania, dotykające powiązanych ze sobą problemów, które można pogrupować w 3 grupy: kapitał ludzki i społeczny (Wyzwania nr: 1, 2, 3 i 4); terytorium i infrastruktura (Wyzwania nr: 5, 6, 7 i 8); zarządzanie przestrzenią i rozwojem (Wyzwania nr: 9 i 10)
224.	Wiesław Bielawski	16	W projekcie Strategii znalazła się trafna diagnoza stanu istniejącego wskazująca mocne i słabe strony regionu. Jako najistotniejsze bariery rozwojowe wskazano czynniki natury infrastrukturalnej, instytucjonalnej i wizerunkowej, które sprawiają, że Pomorskie nie należy do najbardziej atrakcyjnych regionów dla dużych inwestycji gospodarczych. Określając wyzwania stojące przed województwem szczególny akcent należałoby położyć na: • efektywne wykorzystanie potencjału naukowego, • poprawę współpracy sektora naukowo-badawczego z gospodarką oraz stworzenie warunków dla wzrostu poziomu inwestycji w kluczowych obszarach aktywności gospodarczej, • wykorzystanie potencjału posiadanych zasobów i warunków rozwoju energetyki. Z tego punktu widzenia konieczny jest wzrost środków dostępnych na B+R, które wraz z kapitałem prywatnym pobudzać będą		Niezasadna	Zgłoszone do uwzględnienia w *Wyzwaniach strategicznych* obszary tematyczne są już w nich zawarte: • efektywne wykorzystanie potencjału naukowego -Wyzwanie nr 2 *Usługi edukacyjne i konkurencyjność* • poprawa współpracy sektora naukowo-badawczego z gospodarką – Wyzwanie nr 3 *Powiązania gospodarcze* • wykorzystanie potencjału posiadanych zasobów i warunków rozwoju energetyki – Wyzwanie nr 8 *Bezpieczeństwo energetyczne i ekotechnologie.*

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			wzrost innowacyjności pomorskiej gospodarki. Zgodne jest to ze stanowiskiem przygotowanym przez Metropolitalny Subregionalny Zespół Roboczy, który w priorytetowych przedsięwzięciach wskazał w punkcie 10.2. projekty z zakresu edukacji i nauki.			
225.	Andrzej Sawicki, PAN IBW	16	Dot. pkt 2 i 3 Zapisy pkt 2 są bez sensu. Trzeba kształcić dobrze, wówczas tacy specjaliści będą przydatni wszędzie, również w województwie pomorskim. Również zapisy pkt 3 są utopią. Nie da się tego załatwić administracyjnie.		Nieuwzględniona	Uwaga ma charakter ogólny i nie wskazuje konkretnej propozycji modyfikacji Strategii.
226.	Łukasz Szwemin, PKP SKM Sp. z o.o.	16		Pkt 4 Dodać na końcu zdania: *„… - ze szczególnym uwzględnieniem transportu kolejowego i innego szynowego.”*	Nieuwzględniona	Zgłoszona propozycja charakteryzuje się zbyt dużym stopniem szczegółowości w odniesieniu do przyjętej konwencji formułowania *Wyzwań strategicznych*. Ponadto, zarówno transport kolejowy, jak i pozostały transport zbiorowy (w tym szynowy) zawiera się już w treści wyzwania nr 5. *Dostępność transportowa*. Wyzwanie to ma swoje rozwinięcie z kolei w *CS 3; CO 3.1 Sprawny system transportowy*.
227.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki	16	Dostępność morska - zachodnią część województwa cechuje niska zewnętrzna i wewnętrzna dostępność transportowa. Utrudnia to możliwości rozwoju i umacniania pozycji subregionu słupskiego. Port morski w Ustce jest ważnym węzłem transportowym, jedynym w subregionie słupskim obsługującym zarówno krajowe jak i zagraniczne przewozy pasażerskie (np. Ustka-Bornholm) oraz pełniący pewne funkcje przeładunkowe (w tym „Aukcja Rybna”. Pełni także od lat stałe i strategiczne funkcje w zakresie obronności kraju, kontroli i ochrony polskiej strefy ekonomicznej na Bałtyku oraz ratownictwa morskiego. Dostępność lotnicza: w podregionie	Pkt 4 *Zapewnienie sprawnych powiązań transportowych z głównymi centrami gospodarczymi w Polsce i w Europie, poprawa dostępności drogowej, kolejowej, lotniczej i morskiej obszarów o najniższej dostępności w regionie w tym nadmorskich, a także integracja systemu transportu zbiorowego*	Niezasadna	Poprawa dostępności drogowej i kolejowej obszarów o najniższej dostępności w regionie (Wyzwanie nr 5 *Dostępność transportowa*) poprawi dostępność tych obszarów zarówno do portów morskich, jak i lotniczych. Ponadto, Wyzwanie nr 6 *Obszary o nie w pełni uruchomionych potencjałach* uwzględnia kwestię portów morskich i lotniczych.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			słupskim istnieje zidentyfikowana potrzeba rozwoju lotnictwa: 1) dla turystycznego ruchu masowego (tanie linie lotnicze) i 2) biznesowego dla osób zamożniejszych w oparciu o małe lotnisko subregionalne (Redzikowo, Krępa).			
228.	Miasto Słupsk Gmina Miasto Ustka Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	16	Dostępność lotnicza: w podregionie słupskim istnieje zidentyfikowana potrzeba rozwoju lotnictwa: 1) dla turystycznego ruchu masowego (tanie linie lotnicze) i 2) biznesowego dla osób zamożniejszych w oparciu o małe lotnisko subregionalne (Redzikowo, Krępa).	jw.	Niezasadna	Poprawa dostępności drogowej i kolejowej obszarów o najniższej dostępności w regionie (Wyzwanie nr 5 *Dostępność transportowa*) poprawi dostępność tych obszarów zarówno do portów morskich, jak i lotniczych. Ponadto, Wyzwanie nr 6 *Obszary o nie w pełni uruchomionych potencjałach* uwzględnia kwestię portów morskich i lotniczych.
229.	Piotr Dwojacki, Pomorski Klaster Rzeczny	16	Ministerstwo Infrastruktury i Ministerstwo Rozwoju Regionalnego deklarują, że zapisy KPZK 2030 wobec żeglugi nie są wiążące, zaś perspektywa finansowa 2014-2020, dla maksymalizacji środków przyznanych na system transportowy, sprzyjać będą przedsięwzięciom na drogach wodnych i kolejach (prawdopodobny brak finansowania dróg kołowych). Finansowanie infrastruktury energooszczędnego transportu ma szansę być dostępne niezależnie od kształtu TEN-T.	Dodanie w pkt 4 lub 5: *"zapobieżenie degradacji transportu śródlądowymi drogami wodnymi"*	Częściowo uwzględniona	Kwestia tworzenia warunków dla rozwoju funkcji transportowej dróg wodnych zawarta jest w oczekiwaniach wobec administracji rządowej sformułowanych w ramach CO 3.1 *Sprawny system transportowy*.
230.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	16	Z pomorskim potencjałem morskim koresponduje Wyzwanie nr 5 *(„Aktywizacja gospodarcza obszarów w zasięgu oddziaływania korytarzy lub węzłów transportowych (…) oraz zwiększenie bazy dochodowej obszarów poza Obszarem Metropolitalnym Trójmiasta”)*. Redakcja tego punktu jest błędna. Na Pomorzu zlokalizowany jest tylko jeden korytarz transportowy (Bałtyk-Adriatyk) i w jego strefie są, lub powstaną, „węzły transportowe” (platformy multimodalne). Nie należy więc traktować obu pojęć zamiennie („lub”).	Pkt 5 *Wspieranie rozwoju multimodalnego korytarza transportowego Bałtyk-Adriatyk, z nowoczesną infrastrukturą transportową i z infrastrukturą „miękką” (konkurencyjnymi usługami przewozowymi i logistycznymi dla pasażerów i ładunków, sieciami współpracy, wysokimi technologiami, znaczącymi przedsięwzięciami (politycznymi, gospodarczymi, turystycznymi, kulturalnymi, sportowymi) – zapewniających europejskie znaczenie Pomorza oraz nowe i atrakcyjne miejsca pracy w całym obszarze województwa.*	Nieuwzględniona	*Plan zagospodarowania przestrzennego województwa* pomorskiego wskazuje 7 korytarzy transportowych na obszarze województwa, w tym 4 korytarze o znaczeniu ponadregionalnym.
231.	Tomasz	16	Korytarze i węzły transportowe zgodnie z	Pkt 5	Niezasadna	Korytarze i węzły transportowe obejmują

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Kamiński, Urząd Miasta Chojnice Przemysław Biesek Talewski, Wicestarosta Powiatu Chojnickiego		dokumentami strategicznymi oraz planistycznymi woj. pomorskiego obejmują również węzły drogowe.	Dopisać węzły drogowe.		również węzły drogowe.
232.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	16	Dot. pkt 5 *(…)oraz zwiększenie bazy dochodowej obszarów poza Obszarem Metropolitalnym Trójmiasta.* Jest to sprzeczne z postrzeganiem Metropolii jako głównego czynnika wzrostu.		Częściowo uwzględniona	Przeformułowano wyzwanie i jego tytuł w kierunku problemu, jakim jest rozwój bazy dochodowej obszarów o nie w pełni uruchomionych potencjałach, do których zalicza się również Obszar Metropolitalny Trójmiasta.
233.	Andrzej Kaczmarczyk, Urząd Miejski w Słupsku	16	Pomiędzy miastami subregionalnymi występują silne zróżnicowania w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego. Słupsk wraz z otoczeniem (blisko 200 tys. mieszkańców) powinien być bardziej widoczny w Strategii jako potencjalny obszar wzrostu.	Pkt 6 Podkreślić ograniczenie dysproporcji nie tylko w regionie, ale również wśród miast subregionalnych. Dodanie pkt: *Słupsk jako zachodnia oś rozwoju województwa.*	Częściowo uwzględniona	Wzmocniono zapisy dotyczące zróżnicowań przestrzennych w diagnozie oraz zaadresowano szereg celów Strategii do obszarów słabiej rozwiniętych i peryferyjnych. Ustanowiono OSI, gwarantujące realizację wybranych kierunków działania na obszarach szczególnie intensywnego występowania problemów rozwojowych. Dodatkowo, w OSI zrezygnowano z konwencji opisu „ośrodek o randze regionalnej" na rzecz bezpośredniego wskazania miasta Słupsk.
234.	Hanna Jasiakiewicz, Stowarzyszenie PELIKAN	16	Autorzy Strategii powołują się we wstępie m.in. na zatwierdzoną na Szczycie 17.06.2010 przez Radę Unii *Europejskiej „Strategię na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu"*. Wychodząc naprzeciw konieczności uwzględnienia procesów społecznych w szerszym kontekście proponujemy wprowadzenie zmian w niektórych zapisach Strategii, zarówno w części ogólnej dotyczącej wyzwań strategicznych dla regionu, jak i celu operacyjnym 2.2 „*Wysoka aktywność społeczna"*. Ponieważ motorem wszelkich zmian jest	Pkt 7 *Stymulowanie rozwoju kapitału społecznego i budowa regionalnej wspólnoty obywatelskiej dla wzmocnienia integracji wewnętrznej województwa oraz podniesienie poziomu kompetencji mieszkańców, w tym kompetencji rodzin, warunkujących zdolność do funkcjonowania w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości.*	Nieuwzględniona	Propozycja jest zbyt szczegółowa. Ponadto, zagadnienie pomocy rodzinie jest zagadnieniem wieloaspektowym - pomoc rodzinie mogą stanowić także działania przeciwdziałające wykluczeniu na rynku pracy, jak też zapewnienia opieki na dziećmi itp.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			człowiek, dopiero później obywatel czy mieszkaniec danej społeczności, pragniemy zwrócić uwagę na głęboki sens działań skierowanych na wzrost efektywności działań rodziny, która jest pierwszym i podstawowym etapem kształtowania człowieka, jego potencjału osobistego i społecznego. (…) Kolejnym argumentem za wprowadzeniem proponowanych zmian jest sytuacja w regionie pomorskim po wprowadzeniu od 01.01.2012 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* z dnia 09.06.2011r. Nowe regulacje całkowicie przebudowały dotychczasowy system. Zamknięto 8 istniejących dotychczas w woj. pomorskim Ośrodków Adopcyjno-Opiekuńczych, które współtworzyły rodzinne formy opieki zastępczej i wspierały rodziny biologiczne, zastępcze i adopcyjne. Adopcję prowadzą teraz dwa ośrodki powołane przez marszałka, a organizatorami pieczy zastępczej i zostały: Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej, oraz Powiatowe Centra Pomocy rodzinie; rodziny biologiczne wspierają: Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej. Instytucje te nie mają odpowiednich środków finansowych i wyszkolonej kadry (ustawa przewiduje nowe formy pracy socjalnej: asystenta rodziny oraz koordynatora rodzin zastępczych). (…) Widzimy dużą potrzebę pracy organizacji pozarządowych nad kompetencjami zarówno rodzin, jak i urzędników powołanych do pełnienia nowych funkcji. Jest to zgodne z przedstawioną w strategii diagnozą (pkt 13 str.11). Propozycje zmian są odpowiedzią na Wyzwania Strategiczne dla Województwa			

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			Pomorskiego (stymulowanie rozwoju kapitału ludzkiego) oraz nawiązują do III Priorytetu Strategii Europa 2020 w punkcie dotyczącym zapewnienia spójności społecznej.			
235.	Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	16	Oprócz działań służących budowie wspólnoty obywatelskiej, należy także promować już istniejące osiągnięcia w tym zakresie.	Pkt 7 *Stymulowanie rozwoju kapitału społecznego oraz budowa i promowanie regionalnej wspólnoty obywatelskiej (…)*	Nieuwzględniona	*Wyzwania strategiczne* koncentrują się wokół głównych problemów w województwie, które należy podjąć w perspektywie 2020 r., nie definiują one natomiast narzędzi rozwiązywania tych problemów.
236.	Józef Popiel, Nadleśnictwo Kwidzyn	16	Zasoby leśne stanowią o bezpieczeństwie ekologicznym i stymulują zrównoważony rozwój regionu.	Pkt 9 Uzupełnić o wzrost zasobów leśnych.	Nieuwzględniona	Zgłoszona propozycja jest zbyt szczegółowa. Ponadto, zasoby leśne stanowią element potencjału przyrodniczego, o którym jest mowa w Wyzwaniu nr 9 *Zarządzanie przestrzenią.*
237.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	16	Wskazywanie w Strategii zbyt dużej uwagi na rozwój Metropolii Trójmiejskiej uniemożliwi zrównoważony rozwój innych obszarów województwa. Wydaje się słusznym wykorzystanie miast centralnych w powiatach na koordynatora rozwoju społecznego i gospodarczego danego obszaru.	Dodanie pkt: *Wykreowanie centrów rozwoju lokalnego w oparciu o miasta centralne powiatów ziemskich jako warunku do równomiernego rozwoju województwa* *Kreowanie unikatowości oferty turystycznej regionu poprzez lepsze wykorzystanie naturalnej mocnej strony jaką jest nadmorskie położenie.*	Niezasadna	Szeroko rozumiane ograniczanie dysproporcji rozwojowych w regionie przejawia się w treści kilku *Wyzwań strategicznych*, w tym w wyzwaniach nr: 5, 6, 7 i 9. Ponadto, *Wyzwania strategiczne* koncentrują się wokół głównych problemów, które powinny zostać podjęte w perspektywie 2020 r., nie definiują one jednak narzędzi rozwiązywania tych problemów.
238.	Powiat Słupski Gmina Miasto Ustka	16	Wykreowanie lokalnego centrum rozwoju w zachodniej i południowej części regionu m.in. Aglomeracji Słupskiej spowoduje rozwój obszarów które są aktualnie peryferyjne w stosunku do Metropolii	Dodanie pkt: *Wykreowanie centrów rozwoju lokalnego w zachodniej (aglomeracja pn. Słupsk-Ustka) oraz południowej (Człuchów-Chojnice) części regionu jako warunku do równomiernego rozwoju województwa*	Nieuwzględniona	jw.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			Trójmiejskiej. Zniweluje to duże istniejące dysfunkcje w rozwoju całego województwa. W „ *KPZK 2030"* jak i w „*KSRR 2010–2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie"* jest mowa o 10 krajowych metropoliach. W tej dziesiątce wymienione jest m.in. Trójmiasto (Gdańsk jest siedzibą władz naszego województwa pomorskiego). Zgodnie z KPZK, najbliższy z większych miast - Słupsk zdefiniowany jest jako miasto ze statusem miasta regionalnego (tzn. o statusie mniejszym niż metropolia). KPZK definiuje - postrzegane zarówno jako problem jak i wyzwanie polityki przestrzennego zagospodarowania kraju - zagadnienie spójności funkcjonalnej metropolii z obszarami je otaczającymi. Podkreśla, iż spójność funkcjonalna musi zapewnić warunki procesom rozprzestrzeniania się rozwoju skoncentrowanego w metropoliach. Około stutysięczny Słupsk pełni rolę zarówno lokalnego bieguna wzrostu jak i centrum, w którym zlokalizowane są liczne usługi wyższego rzędu. Odległa od Słupska o 18 km Ustka liczy ok. 16 tys. mieszkańców, a w sezonie letnim ok. 100 tys. Co istotne, zgodnie z diagnozą wykonana w ramach KZPK Ziemia słupska jest obszarem zagrożonym dalszą degradacją. Unikatowość swojej oferty turystycznej Pomorskie uzyska jedynie poprzez postawienie na własne specyficzne cechy (nadmorskie położenie), które wyraźnie i konkurencyjnie różnicują województwo na tle innych obszarów kraju.	*Kreowanie unikatowości oferty turystycznej regionu poprzez lepsze wykorzystanie naturalnej mocnej strony jaką jest nadmorskie położenie oraz obszary uzdrowiskowe.*		
239.	Barbara Podruczna-Mocarska, Urząd Miasta	16	Opracowanie Urzędu Marszałkowskiego dot. miast wskazuje na potrzebę wykreowania dwóch ośrodków poza metropolią: Słupsk-Ustka oraz Człuchów-Chojnice.	Dodanie pkt: *Wykreowanie centrów rozwoju lokalnego w zachodniej i południowej części województwa pomorskiego.*	Nieuwzględniona	Szeroko rozumiane ograniczanie dysproporcji rozwojowych w regionie przejawia się w treści kilku *Wyzwań strategicznych*, w tym w wyzwaniach nr: 5, 6,

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Ustki, Radna Powiatu Słupskiego					7 i 9. Dodatkowo, w Strategii zaadresowano szereg celów Strategii do obszarów słabiej rozwiniętych i peryferyjnych. Ustanowiono OSI, gwarantujące realizację wybranych kierunków działania na obszarach szczególnie intensywnego występowania problemów rozwojowych.
240.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	16	Odsetek osób niepełnosprawnych w woj. pomorskim wg Badania Stanu Zdrowia w 2009 roku wynosi 13,1%. Należy jednak zauważyć wzrost osób niepełnosprawnych w grupie wiekowej 0-15 lat porównując różne badania i definicje niepełnosprawności. Biorąc również postępujące zjawisko starzejącego się społeczeństwa, problem niepełnoprawności powinien być uwzględniony w Strategii. System wspierania osób niepełnosprawnych jest bardzo rozproszony. Powoduje to że działania poszczególnych instytucji nie są w pełni skoordynowane, co powoduje obniżanie sprawności i efektywności działania całego systemu. Zarówno na poziomie województwa, jak i na poziomie lokalnym brak jest jednej instytucji, która odpowiadałaby za wyznaczania celów polityki społecznej w zakresie integracji osób niepełnosprawnych i koordynowanie działań pozostałych instytucji działających w tym obszarze. Obecne działania przy ograniczonych możliwościach finansowych są nieefektywne. Rozproszenie instytucjonalne przekłada się również na rozproszenie informacji i danych o tych osobach.	Dodanie pkt: *Wypracowanie spójnego system wspierania osób niepełnosprawnych.*	Częściowo uwzględniona	Kwestie wspierania osób niepełnosprawnych podniesiono do rangi zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada równości szans i niedyskryminacji*).
241.	Nadwiślański Subregionalny Zespół Roboczy	16	W związku z faktem, iż na terenie województwa pomorskiego działają już parki przemysłowo-technologiczne oraz naukowo-technologiczne, które powstały m.in. przy	Dodanie pkt: *Rozwój parków przemysłowo-technologicznych i naukowo-technologicznych na terenie województwa pomorskiego.*	Nieuwzględniona	*Wyzwania strategiczne* koncentrują się wokół głównych problemów w województwie, które należy podjąć w perspektywie 2020 r., nie definiują one

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			wsparciu środków unijnych 2007-2013 należy zwrócić uwagę na dalszy ich rozwój w tym poprzez wspieranie działających w nich inkubatorów, pozyskiwanie nowych inwestorów oraz dalszy rozwój ich infrastruktury.			natomiast narzędzi rozwiązywania tych problemów.
242.	Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego	16		Dodanie pkt: *Opracowanie zintegrowanego programu na rzecz bezpieczeństwa powodziowego w Dorzeczu Wisły, zapewniającego wykorzystanie potencjału hydroenergetycznego rzeki, podnoszącego bezpieczeństwo powodziowe przy jednoczesnym zachowaniu możliwości na rzecz rozwoju transportu śródlądowego i zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju.*	Niezasadna	Problem bezpieczeństwa powodziowego ujęty jest w ramach Wyzwania nr 9. *Zarządzanie przestrzenią*, a wykorzystanie potencjału zasobów (w tym OZE) w Wyzwaniu nr 8. *Bezpieczeństwo energetyczne i ekotechnologie.* Ponadto, *Wyzwania strategiczne* koncentrują się wokół głównych problemów w województwie, które należy rozwiązać w perspektywie 2020 r., nie definiują one natomiast narzędzi rozwiązywania tych problemów.
243.	ENERGA S.A Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	16	Opracowano i aktualnie wdrażany jest program bezpieczeństwa dla dorzecza Wisły Górnej. W trakcie opracowywania jest program dla dorzecza Wisły Środkowej. Strategicznie koniecznym jest przygotowanie programu dla dorzecza Wisły Dolnej, który jednocześnie przy partycypacji wielu interesariuszy będzie zabezpieczał kluczowe z punktu widzenia województwa kwestie: - bezpieczeństwa powodziowego, - retencji, - transportu – drogi wodnej E40 i E70, - potencjału hydroenergetycznego, - zrównoważonego rozwoju i wzrostu potencjału ekologicznego. Duży program inwestycyjny będzie miał szanse konkurować o duże środki z budżetu UE i powinien być realizowany choć częściowo w systemie partnerstwa publiczno-prywatnego, dzięki czemu sektor przemysłowy mógłby zapewnić znaczną część kosztów projektu.	Dodanie pkt: *Opracowanie zintegrowanego programu na rzecz bezpieczeństwa powodziowego w Dorzeczu Wisły zapewniającego wykorzystanie potencjału hydroenergetycznego rzeki i jednocześnie podnoszącego bezpieczeństwo powodziowe przy jednoczesnym zachowaniu możliwości na rzecz rozwoju transportu śródlądowego i zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju.*	Niezasadna	jw.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
244.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	16		Dodanie pkt: *Poprawa dostępności do regionu drogami wodnymi.* *Udzielenie wszechstronnego wsparcia dla sektora mikroprzedsiębiorstw.*	Nieuwzględniona	Kwestia dróg wodnych zawarta jest w oczekiwaniach wobec administracji rządowej w ramach CO 3.1. *Sprawny system transportowy*. Wsparcie dla mikroprzedsiębiorstw stanowi narzędzie, a te nie są opisywane w wyzwaniach, które definiują najważniejsze problemy, z którymi boryka się województwo i które powinny zostać podjęte w perspektywie 2020 r.
245.	Grupa LOTOS	16	Istnieje decydujący związek pomiędzy sposobem w jaki rządy i ich przedstawiciele oraz sektor przemysłowy odpowiedzą na społeczne i środowiskowe wątpliwości a perspektywami poszukiwania i produkcji węglowodorów oraz możliwościami budowy elektrowni jądrowej.	Dodanie pkt: *Edukacja i podnoszenia świadomości społecznej, w zakresie korzyści i realnych zagrożeń związanych z budową elektrowni jądrowej oraz poszukiwania i wydobycia węglowodorów.*	Częściowo uwzględniona	Zagadnienie świadomości obywatelskiej i kształtowania postaw społecznych powinno być traktowane szerzej i odnosić się do wielu aspektów, takich jak: świadomość ekologiczna, kulturalna, prozdrowotna, korzystania z transportu zbiorowego, wzmacniania postaw przedsiębiorczych i innowacyjnych i wielu innych. Aby wzmocnić rangę zagadnienia, kwestia promowania postaw obywatelskich została ujęta wśród zasad horyzontalnych realizacji Strategii (*Zasada promowania postaw obywatelskich*).
246.	Łukasz Kulas, Pomorski Klaster ICT	16	Polityka wydatkowania funduszy UE w Polsce w latach 2014 będzie zgodna z programem UE Horyzont 2020. Program ten zakłada koncentrowanie wsparcia na tzw. inteligentnych specjalizacjach (ang. smart specializations) - ośrodkach, które mogą konkurować GLOBALNIE. Stanowi to potencjalne zagrożenie – ominięcia przez strumień funduszy UE Regionu.	Dodanie pkt: *Koncentracja na tworzeniu "specjalizacji inteligentnych" mających kluczowe znaczenie w kraju i Europie.*	Częściowo uwzględniona	Wzmacniając rangę zagadnienia inteligentnej specjalizacji, zostało ono ujęte wśród zasad horyzontalnych realizacji Strategii (*Zasada inteligentnej specjalizacji* oraz *Zasada ukierunkowania na innowacje*).
247.		16	Umiejętne wdrożenie mechanizmów ICT pozwala znacznie ograniczyć stronę kosztową zarówno w przypadku firm, jak i sfery gospodarki.	Dodanie pkt: *Podnoszenie efektywności Regionu (zarówno sfery gospodarki, jak i administracji) poprzez wykorzystanie technologii ICT.*	Częściowo uwzględniona	Wzmacniając rangę zagadnienia, zostało ono ujęte wśród zasad horyzontalnych realizacji Strategii (*Zasada wymiaru cyfrowego*).
248.	Leszek Krzykowski	16		Dodanie pkt: dot. polityki miejskiej i związanych z miastami problemów, w tym m.in. suburbanizacja, rewitalizacja, transport zrównoważony.	Częściowo uwzględniona	Proponowane zagadnienia zawarto w treści wyzwań, szczególnie w Wyzwaniu nr 9 *Zarządzanie przestrzenią* i Wyzwaniu nr 10 *Zdolność instytucjonalna*..

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
249.	Jan Bogusławski, Pomorska Rada FSNT NOT	16	Najważniejsze wyzwania strategiczne to: • -sprawne powiązania transportowe (w tym integracja systemu transportu zbiorowego ale dlaczego tylko integracja a nie też poprawa dostępności?) (s.16) • aktywizacja obszarów w zasięgu korytarzy transportowych • rozwój energetyki (Pomorze eksporterem energii p.10 s.13) • ograniczenie dysproporcji w dostępie do usług.	Lista słuszna ale celowe byłoby podjęcie bardziej konkretnych „wyzwań" do roku 2020 np.: • *wzrost udziału dróg gminnych o nawierzchni utwardzonej do 60% (a może 90%?)* • *objęcie wszystkich mieszkańców Woj. Pomorskiego sieciami wod - kan, gaz, telekom i systemem usuwania odpadów komunalnych do roku 2020*	Częściowo uwzględniona	Zgodnie z przyjętą konwencją, *Wyzwania strategiczne* koncentrują się wokół głównych problemów w województwie, natomiast konkretne zobowiązania stanowią element opisu poszczególnych CO. Zobowiązania sformułowano zarówno w formie wskaźników realizacji celu (wraz z określoną wartością docelową w 2020 r.), jak i w formule *Zobowiązania Samorządu Województwa Pomorskiego* opisanych dla każdego celu.
SCENARIUSZE						
250.	Krystyna Gawlikowska-Hueckel, Uniwersytet Gdański	17-20	W warstwie scenariuszy brakuje uwzględnienia dynamicznych zmian w gospodarce światowej.		Częściowo uwzględniona	Doprecyzowano opis metodologii opracowania scenariuszy. Dwa główne wymiary, których kombinacja stanowiła podstawę dla kreowania i różnicowania scenariuszy, mają charakter wynikowy względem uwarunkowań zewnętrznych najsilniej oddziałujących na rozwój województwa, do których zalicza się również sytuacja w gospodarce światowej i europejskiej.
251.	Anna Gwiazda, Radna Sejmiku Województwa Pomorskiego	17-20	Który ze scenariuszy jest najbardziej realny BEZ oczekiwanej zupełnie bezpodstawnie pomocy państwa i zmian w prawie? Jaki jest szczegółowy przykładowy scenariusz działań dla jednego choćby celu – przewidywane nakłady, uzyskane efekty i terminy itp.? Przykład: cel operacyjny 1.1; 1.2. Przemysł wysokich technologii, współpraca B+R...przy zapaści polskich wyższych uczelni, nie tylko pomorskich, zadanie nierealne – znów rząd: przy nakładach 0,34% na badania naukowe (w 1989 r. - 1,8%, jak w krajach EU rozwiniętych) i coraz większemu ograniczaniu autonomii wyższych uczelni, marny widok. Cel 1.2. *Kluczowe warunki sukcesu* (…).		Nieuwzględniona	Scenariusze nie opisują wyłącznie potencjalnych skutków realizacji Strategii, lecz wskazują potencjalne ścieżki rozwoju regionu z uwzględnieniem uwarunkowań zewnętrznych, niezależnych bezpośrednio od realizacji Strategii i działań Samorządu Województwa. Prawdopodobieństwo całkowitej realizacji któregoś ze scenariuszy jest niewielkie, a najbardziej prawdopodobny będzie „mix" zjawisk przedstawionych w scenariuszach. Rolą scenariuszy jest umożliwienie przygotowania się na zmiany w otoczeniu regionu i odpowiedniej reakcji w sytuacji zmiany uwarunkowań i zaistnienia sytuacji charakterystycznych dla pozostałych scenariuszy.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
252.	Ruch Palikota	17-20	Pominięte zostały kwestie społeczne. Trudna sytuacja kobiet i absolwentów na rynku pracy, dyskryminacja ze względu na płeć, wyznanie, pochodzenie, orientację seksualną czy stopień niepełnosprawności. Pominięto sytuację kobiet na rynku pracy, sytuację osób starszych, emerytów, rencistów i niepełnosprawnych, obniżający się poziom bezpieczeństwa oraz pogarszający się stan środowiska naturalnego. Nie uwzględniono wszystkich kwestii edukacji całościowej. Edukacja dzieci i młodzieży nie jest jedyną formą edukacji, nie wspomniano o politykach Life Long Learning. Nie zostało opisana kwestia budowy kapitału społecznego, sytuacja organizacji pozarządowych, sytuacja przedsiębiorców oraz cała opieka zdrowotna.		Niezasadna	Scenariusze nie pomijają kwestii społecznych – jednym z czterech obszarów analizy, które zdefiniowały scenariusze była *aktywność społeczności regionalnej*, a także *rozwój gospodarki opartej na wiedzy*, pod pojęciem której kryją się także kwestie edukacyjne. Wybór obszarów wynikał bezpośrednio z analizy SWOT/TOWS. Ponadto, rolą scenariuszy nie jest szczegółowy opis poszczególnych dziedzin, czy branż i uwzględnianie wszystkich aspektów z nimi związanych.
253.	Piotr Dominiak, Politechnika Gdańska	17-20	Zabrakło elementów łączących ze sobą scenariusze oraz scenariuszy „pośrednich". Jest mało prawdopodobne, że całkowicie zrealizuje się któryś z wymienionych scenariuszy. Raczej będą to scenariusze „pośrednie".		Nieuwzględniona	Strategia nie ma prezentować wszystkich możliwych kombinacji zmian uwarunkowań rozwoju województwa oraz skali tych zmian. Jako płaszczyznę kreowania i różnicowania scenariuszy przyjęto dwa wymiary o wynikowym charakterze względem uwarunkowań najsilniej oddziałujących na rozwój województwa. W rzeczywistości prawdopodobieństwo całkowitej realizacji wskazanych scenariuszy jest niskie, a docelowo będzie miał miejsce „mix" prezentowanych scenariuszy.
254.	Wiesław Bielawski, Urząd Miasta Gdańska	17-20	Brak przygotowania na wypadek czarnego scenariusza wydarzeń w skali europejskiej i globalnej. W dzisiejszych warunkach niepewności trzeba być lepiej przygotowanym na czarny scenariusz, który sądząc po tym co się dzieje w Europie i w sferze politycznej i gospodarczej, lepiej przygotowałby decydentów do podejmowania decyzji.		Niezasadna	Czarnym scenariuszem rozwoju województwa jest „*Dryf na mieliznę*". Założone w nim niekorzystne uwarunkowania dot. niskiej dostępności transportowej oraz niewielkich środków rozwojowych mogą być wynikiem m.in. niekorzystnych wydarzeń w skali globalnej, a zwłaszcza w skali europejskiej (np. dezintegracja UE lub brak środków na realizację polityk UE).

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
255.	Jan Burnewicz, Uniwersytet Gdański	17-20	Scenariusze nie mogą bazować wyłącznie na dostępności i środkach rozwojowych, gdyż decyduje o nich szereg czynników. Ponadto, w sposób wyraźny należy wskazać najbardziej pożądany scenariusz.		Częściowo uwzględniona	Uwaga zgodna z intencją Autorów. O dostępności i środkach rozwojowych decyduje szereg uwarunkowań. Z uwagi na to, że uwzględnienie wszystkich uwarunkowań i ich kombinacji wyznaczyłoby co najmniej 3-cyfrową liczbę scenariuszy, zdecydowano o wyborze dwóch płaszczyzn mających wynikowy charakter względem tych czynników. W Strategii doprecyzowano opis metodologii opracowania scenariuszy.
256.	Piotr Dominiak, Politechnika Gdańska	17-20	Niepewność np. w zakresie postępu technologicznego i wielkiej polityki globalnej, w tym tego co się stanie ze strefą euro i UE. Brak pewności jakie kluczowe decyzje polityczne zostaną podjęte w Polsce. Decydujące dla rozwoju województwa będą dwie decyzje: budowa elektrowni jądrowej i wydobywanie gazu z łupków. Powinniśmy mieć plan na wypadek różnych rozstrzygnięć, a w tej chwili kwestia elektrowni jądrowej i gazu z łupków w Strategii jest niewidoczna.		Częściowo uwzględniona	W Strategii doprecyzowano opis scenariuszy i ich metodologii.
257.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody	17-20	Nie uwzględniono problematyki środowiskowej. Błędnie wskazuje się w jednym z przewidywanych kierunków rozwoju walory przyrodnicze jako atraktor ważny tylko w jesieni życia a nie jako motor rozwoju. Wybrany model rozwoju *„Wiatr w żagle"* w swojej istocie nie zakłada nawet zachowania dobrego stanu środowiska, co może okazać się zagrożeniem dla po żądanego standardu życia mieszkańców. Czemu ten rodzaj rozwoju nie zakłada osiągania celów gospodarczych via „zielone miejsca pracy" .		Częściowo uwzględniona	Uzupełniono opis scenariuszy (zwłaszcza *scenariusza „Wiatr w żagle"* oraz *„Spokojna przystań"*) o wątki dotyczące problematyki środowiskowej.
258.	Zbigniew Canowiecki, Tomasz Limon,	17-20	Przedstawione scenariusze rozwoju są prawdopodobieństwem opartym na rzeczywiście wizji autorów. Jednakże „wizja"		Nieuwzględniona	Opracowanie scenariuszy nie było oparte na modelowaniu makroekonometrycznym - scenariusze nie prezentują więc

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Pracodawcy Pomorza		ta, powinna być wsparta planowanymi wskaźnikami liczbowymi rozwoju gospodarczego, niektóre z nich są zdefiniowane, lecz nie przypisano im żadnej wartości, które mogą umożliwić weryfikację poprawności opisanych scenariuszy .			wskaźników liczbowych. Prognozy liczbowe niektórych zjawisk w perspektywie 2020 r. zawarte są we *Wnioskach z analizy sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego.*
259.	Leszek Krzykowski	17-20		Proponuje się wprowadzenie odpowiednio zapisów dot. sytuacji miast: np. miasto kompaktowe, rewitalizacja, zrównoważony transport itp.	Nieuwzględniona	Obszary analizy scenariuszowej wynikają z analizy SWOT/TOWS. Scenariusze koncentrują się wokół czterech zidentyfikowanych obszarów i kierunków zmian w tych obszarach w odpowiedzi na zmieniające się uwarunkowania.
260.	Włodzimierz Zgoda	17-20	Powinno być opracowanych kilka wariantów Strategii. Warunki wyjściowe zmieniają się i nie jesteśmy w stanie przewidzieć jakie one będą, możemy tylko prognozować. Jedną z takich niewiadomych jest kwestia wydobycia gazu łupkowego i sposobów jego wykorzystania.		Nieuwzględniona	Scenariusze wskazują potencjalne ścieżki rozwoju regionu, nie opisują zaś wyłącznie potencjalnych skutków realizacji Strategii. Najbardziej korzystnym scenariuszem - z punktu widzenia dynamiki rozwoju - jest scenariusz *„Wiatr w żagle"* i na nim koncentruje się Strategia. Jednocześnie Strategia powinna umożliwić przygotowanie się na zmiany w otoczeniu regionu i odpowiednią reakcję regionu w sytuacji zmiany uwarunkowań i zaistnienia sytuacji charakterystycznych dla pozostałych scenariuszy.
261.	Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego	17-20	Zagadnienie węzła logistycznego ma kluczowe znaczenie dla dynamizacji rozwoju Pomorza do roku 2020.	Proponowane scenariusze rozwojowe (szczególnie *„Wiatr w żagle"*) należy uzupełnić o kwestię regionalnego węzła logistycznego.	Niezasadna	Scenariusz *„Wiatr w żagle"*, który zakłada największą dynamizację rozwoju województwa uwzględnia zagadnienie węzła transportowo-logistycznego.
262.	Jacek Lendzion, Fundacja Poszanowania Energii w Gdańsku	17	Napisano: *determinujących rozwój województwa w najbliższych latach a) skalę i strukturę dostępnych środków rozwojowych; b) dostępność transportową regionu.* Dostępność transportowa nie różnicuje warunków przyszłości (jest juz dobra) - ważniejsze są opcje realnie osiąganej polityki klimatycznej i szeroko pojętych kompetencji ludzkich.	Proponuje się: *…determinujących rozwój województwa w najbliższych latach a) skala i struktura dostępnych środków rozwojowych; b) zobowiązania i narzędzia polityki klimatycznej i energetycznej c) poziom wiedzy i zaangażowania społecznego mieszkańców…*	Nieuwzględniona	Przyjęte płaszczyzny, na tle których kreowane i różnicowane są scenariusze mają charakter wynikowy względem szeregu uwarunkowań oddziałujących na rozwój województwa, do których należą m.in.: sytuacja geopolityczna, polityki wspólnotowe UE, zadłużenie sektora publicznego i in.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
263.	Jan Bogusławski, Pomorska Rada FSNT NOT	19	*„Spokojna Wyspa"* i *„Dryf na mieliznę"* mają w uwarunkowaniach pogarszającą się dostępność transportową. Należałby wyjaśnić co się kryje pod tym pojęciem - jeśli sieć infrastruktury (tylko) wiążącej region z Krajem i Europą i spajającą region wewnętrznie to trudno sobie wyobrazić, że dostępność ta będzie malała. Jeśli jest to cały system transportowy to można sobie wyobrazić, że funkcjonuje on coraz gorzej z powodu coraz mniejszej np. liczby połączeń, kursów itp. wynikających z malejącego popytu. Tak pogarszająca się dostępność nie będzie determinantą sama w sobie ale będzie zdeterminowana przez takie czynniki jak recesja w gospodarce (bezrobocie), demografia, czy wręcz określona polityka transportowa władz promujących raczej podróżowanie samochodem osobowym a nie transportem zbiorowym. Tak więc można określić ww. scenariusze jako nieco sztuczne i wydaje się, że bardziej uzasadnione byłoby budowanie scenariuszy na prognozie dostępnych środków.		Częściowo uwzględniona	Doprecyzowano opis metodologii i kryteriów zastosowanych przy opracowaniu scenariuszy.
WIATR W ŻAGLE						
264.	Miasto Słupsk	18	Mały nacisk na branże które są kluczowe dla rozwoju subregionu słupskiego - turystyki i usług uzdrowiskowych. Brak rozszerzonego zapisu spowoduje niebezpieczne pominięcie strategicznych warunków dla rozwoju tego regionu.		Częściowo uwzględniona	Uzupełniono treść scenariuszy o kwestie turystyki (scenariusz *„Wiatr w żagle"* i *"Spokojna wyspa"*), a także usług medycznych - uzdrowiskowych i rehabilitacyjnych (scenariusz *"Spokojna wyspa"*).
265.	Gmina Miasto Ustka	18	Mały nacisk w opisie scenariusza na branże które są kluczowe dla rozwoju subregionu słupskiego- turystyki i usług uzdrowiskowych. Brak rozszerzonego zapisu spowoduje niebezpieczne pominięcie strategicznych warunków dla rozwoju dalszego tego regionu.	Korzystne uwarunkowania stymulują napływ inwestycji zewnętrznych, w tym w pożądanych branżach kluczowych (m.in. ICT, biotechnologia, farmaceutyka, logistyka, energetyka, usługi zdrowotne (uzdrowiskowe rehabilitacyjne i turystyczne). Wzrost środków dostępnych na B+R oraz napływające wraz z inwestorami rozwiązania innowacyjne pobudzają potencjał pomorskiej nauki i gospodarki oraz powstawanie nowych branż.	Częściowo uwzględniona	Opis branż rozwiniętych i o silnej pozycji w regionie zawarty jest we *Wnioskach z analizy sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego*. Pojęcie branż kluczowych doprecyzowano natomiast w rozdziale III.A. *Podstawowe założenia Strategii*. Ponadto, uzupełniono treść scenariuszy o kwestie turystyki (scenariusz *„Wiatr w*

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
				W efekcie rośnie popyt na nowe kompetencje i umiejętności w regionie. Region rozwija infrastrukturę turystyczną stając się jednym z głównych miejsc destynacji turystycznej.		*żagle"* i *"Spokojna wyspa"*), a także usług medycznych - uzdrowiskowych i rehabilitacyjnych (scenariusz *„Spokojna wyspa"*).
266.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	18	Brak wskazania na branżę turystyczną, która jest kluczowa dla rozwoju nadmorskich obszarów województwa w tym subregionu słupskiego. Brak rozszerzonego zapisu spowoduje niebezpieczne pominięcie strategicznych warunków dla rozwoju tego regionu.	*…Wzrost środków dostępnych na B+R oraz napływające wraz z inwestorami rozwiązania innowacyjne pobudzają potencjał pomorskiej nauki i gospodarki oraz powstawanie nowych branż. W efekcie rośnie popyt na nowe kompetencje i umiejętności w regionie. Region rozwija infrastrukturę turystyczną stając się jednym z głównych miejsc destynacji turystycznej…*	Częściowo uwzględniona	Uzupełniono treść scenariusza *„Wiatr w żagle"* o kwestię turystyki.
267.	Grupa LOTOS	18	Potencjalne źródła węglowodorów. Istotna rola GK LOTOS S.A. na terenie Województwa Pomorskiego.	Dopisać w grupie pożądanych branż kluczowych: *wydobycie węglowodorów oraz ich przerób*	Nieuwzględniona	Branże kluczowe zostaną wymienione w rozdziale III.A. *Podstawowe założenia Strategii.* Ponadto, wydobycie węglowodorów zawiera się w pojęciu „energetyka", która jest ujęta wśród branż kluczowych.
268.	Łukasz Kulas, Pomorski Klaster ICT	18	Rozwój i szeroko zakrojone wdrożenia ICT to rozwój właściwie każdej z branż regionu.	*…Pomorskie ma lepiej rozwiniętą infrastrukturę, poprawia się poziom bezpieczeństwa energetycznego. Region staje się kluczowym węzłem transportowo-logistycznym w kraju i w Regionie Morza Bałtyckiego.* *Umiejętne i szerokie wykorzystanie technologii ICT w wielu dziedzinach życia pozwoliło na poprawę efektywności funkcjonowania Regionu jako całości, co w efekcie doprowadziło do wzrostu konkurencyjności lokalnej gospodarki…*	Częściowo uwzględniona	Uzupełniono treść scenariusza *„Wiatr w żagle"* o kwestię technologii, ale w kontekście napływających do regionu inwestycji zewnętrznych.
WIZJA						
269.	Jacek Bigda, Gdański Uniwersytet Medyczny	21	Nie każdy zapis dokumentu musi być przesiąknięty eko-zrównoważonością, to samo może dotyczyć kwestii nowomowy typu smart growth.	*Nowoczesny region, skutecznie konkurujący nie tylko z najsilniejszymi województwami Polski, ale także regionami obszaru Morza Bałtyckiego.*	Częściowo uwzględniona	Doprecyzowano opis *Wizji.*
270.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	21	Powinna obejmować przynajmniej dwudziestoletni horyzont czasowy.		Nieuwzględniona	Horyzont Strategii wynika z ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.
271.	Tomasz Richert, Ruch Palikota	21	Terminy „*inteligentny wzrost*", czy „*społeczeństwo obywatelskie*" nie są całkowicie zrozumiałe.	Wizja regionu jest niejasna, należy ją doprecyzować.	Uwzględniona	Doprecyzowano opis *Wizji.*

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
272.	Leszek Tabor, Miasto i Gmina Sztum	21	Główną rolą Strategii powinno być wyrównywanie coraz bardziej jaskrawych dysproporcji społeczno-gospodarczych w regionie. Tę funkcję Strategii należy zaakcentować zarówno w Wizji, jak i w systemie realizacji.		Częściowo uwzględniona	Doprecyzowano zasady horyzontalne realizacji Strategii oraz OSI w opisach CO.
273.	Anna Gwiazda, Radna Sejmiku Województwa Pomorskiego	21	Strategia ma określone ramy czasowe, ale tworząc tymczasową wizje rozwoju woj. winna uwzględniać dalsze możliwości rozwoju, poza zakreślonymi ramami czasowymi – winna kusić się o zakreślenie prawdopodobnych trendów w dalszej przyszłości. STRATEGIA JEST WEKTOREM. Strategią nie jest zbiór postulatów, a konkretne DECYZJE. W dokumencie brak jakiejkolwiek decyzji. Strategia musi być operacyjnym przetworzeniem Planu zagospodarowania przestrzennego regionu – w tej koncepcji rozwoju woj. pomorskiego tego nie ma. Określenie charakteru subregionów, ich komplementarność w rozwoju całego województwa, analiza koniecznych powiązań infrastrukturalnych między nimi pozwala dopiero na ujęcie pożądanego kierunku rozwoju całości, działaniu na rzecz SPÓJNOŚCI. Bardzo cenne są uwagi przedstawione przez Komisję Urbanistyki i Architektury – SUBURBANIZACJA.		Częściowo uwzględniona	Doprecyzowano opis *Wizji* oraz wydzielono zasady horyzontalne realizacji Strategii obejmujące m.in. tematyczne i terytorialne ukierunkowanie interwencji, zintegrowane podejście terytorialne oraz racjonalne gospodarowanie przestrzenią (*Zasada tematycznego i terytorialnego ukierunkowania interwencji*, *Zasada zintegrowanego podejścia terytorialnego, Zasada racjonalnego gospodarowanie przestrzenią*). Do opisu CO dodano również wybory strategiczne i konkretne zobowiązania Samorządu Województwa Pomorskiego.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
274.	Andrzej Tyszecki, Biuro Projektowo-Doradcze Eko-Konsult	21	Okres do 2020 r. powinien obejmować tylko działania przygotowawcze dla rozwoju po 2020 r., które obejmują głównie przygotowanie odpowiedniej infrastruktury stanowiącej bazę dla właściwego rozpędu rozwojowego. Kluczowe jest także tworzenie wizji smart regionu oraz koordynacja działań dla budowania inteligentnego regionu (m.in. poprzez *smart grid*).		Częściowo uwzględniona	Horyzont czasowy Strategii wynika z ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Doprecyzowano opis *Wizji*. oraz wydzielono zasadę horyzontalną realizacji Strategii dotyczącą inteligentnej specjalizacji (*Zasada inteligentnej specjalizacji*).
275.	Andrzej Kaczmarczyk, Urząd Miejski w Słupsku	21	Należy położyć większy nacisk na spójność terytorialną.		Uwzględniona	
276.	Jerzy Barzowski, Radny Sejmiku Województwa Pomorskiego	21	Należy podkreślić występowanie różnic w poziomie rozwoju poszczególnych części regionu i potrzebę zwiększania spójności województwa.		Uwzględniona	
277.	Jan Burnewicz, Uniwersytet Gdański	21	Wizja województwa w roku 2020 jest zbyt mało ambitna, nie opisuje także kluczowych zmian koniecznych do trwałego wzmocnienia systemu społeczno-gospodarczego regionu.		Nieuwzględniona	Brak konkretnej propozycji zmian zapisów.
278.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	21	Brak w wizji deklaracji środowiskowych. Wizja województwa pomorskiego sformułowana została na bardzo wysokim stopniu ogólności. Taka wizje można przypisać każdemu regionowi nie tylko w Polsce, ale i w Europie. Jest to główna wada Strategii, która może spowodować brak jej skuteczności. Poznaliśmy punkt wyjścia (m. in. analiza SWOT), nie znamy jednak celu, do którego zmierzamy. Cele strategiczne są określeniem sposobu dojścia z miejsca startu do miejsca docelowego. Jest to ostatnia szansa, związana przede wszystkim z finansowaniem z UE, aby spróbować określić i zrealizować te cele, które wyróżnią nasz region i pozwolą z sukcesem rozwijać się przez następne dekady.	*Pomorskie w roku 2020 to dynamiczny region inteligentnego i zrównoważonego wzrostu kreowanego przez społeczeństwo obywatelskie, który jest liderem pozytywnych zmian w obszarze Południowego Bałtyku i w Polsce.*	Częściowo uwzględniona	Doprecyzowano opis *Wizji* oraz wydzielono zasady horyzontalne realizacji Strategii obejmujące m.in. zrównoważony rozwój.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
279.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	21	jw.	*Pomorskie w 2020 roku, to dynamiczny region inteligentnego i zrównoważonego wzrostu, który kreuje pozytywne zmiany w obszarze południowego Bałtyku i Polski, a jego mieszkańcy są dumni z własnych dokonań*	Częściowo uwzględniona	jw.
280.	Nadwiślański Subregionalny Zespół Roboczy	21	Oprócz dynamizmu regionu ważne w wizji jest zwrócenie uwagi na jego spójność, która rozumiana jest zarówno jako dystrybucja środków na przedsięwzięcia dla obszarów wymagających tego wsparcia, ale także jako tożsamość społeczna mieszkańców regionu. Istotne jest zapewnienie spójności wewnątrz regionu, tak, aby w kolejnej perspektywie finansowej nie dochodziło do pogłębiania dysproporcji w zakresie jakości życia mieszkańców.	*Pomorskie w roku 2020 to dynamiczny i spójny region inteligentnego wzrostu kreowanego przez społeczeństwo obywatelskie, który jest liderem pozytywnych zmian w obszarze Południowego Bałtyku i w Polsce.*	Częściowo uwzględniona	Wydzielono zasady horyzontalne realizacji Strategii obejmujące m.in. zrównoważony rozwój oraz tematyczne i terytorialne ukierunkowania interwencji (*Zasada zrównoważonego rozwoju* oraz *Zasada tematycznego i terytorialnego ukierunkowania interwencji*), a także doprecyzowano opis CS i CO (zwłaszcza w CS 2).
281.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	21	Rekomendacja wynika m. in. z: • konstytucyjnej zasady zrównoważonego rozwoju, • ustawowych (ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju) celów polityki rozwoju: trwały i zrównoważony rozwój, spójność społeczno-gospodarcza, regionalna i przestrzenna, podnoszenie konkurencyjności gospodarki oraz tworzenie nowych miejsc pracy • Strategii: „*Europa 2020 dla inteligentnego i zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu*". Strategia potwierdza znaczenie zrównoważonego rozwoju już na następnej (22) stronie: *„Wszelkie działania związane z realizacją Strategii muszą uwzględniać ustrojową zasadę zrównoważonego rozwoju".*	Rekomenduje się przyjęcie wizji strategicznej, zawierającej m. in. postulat prowadzenia polityki zrównoważonego rozwoju województwa.	Częściowo uwzględniona	jw.
282.	Zbigniew Canowiecki, Tomasz Limon, Pracodawcy Pomorza	21	Wizja jest projekcją życzeń, niestety nie jest wsparta wiedzą o środkach finansowych, a zwłaszcza nie ma odniesienia do polityki gospodarczej rządu (nie wiadomo co rząd zamierza zrobić) w wielu dziedzinach. Miernikiem weryfikacji „wizji" są jedynie tendencje, co utrudnia ocenę		Częściowo uwzględniona	Doprecyzowano opis *Wizji.* oraz określono wartości docelowe / tendencje dla wskaźników w ramach CO, co wpłynęło na zwiększenie weryfikowalności stopnia realizacji *Wizji.*

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			prawdopodobieństwa jej realizacji do 2020 r.			
283.	Leszek Krzykowski	21		Wprowadzenie zapisów dot. sytuacji miast: np. miasto kompaktowe, rewitalizacja, zrównoważony transport itp.	Częściowo uwzględniona	Określono zasady horyzontalne realizacji Strategii obejmujące m.in. racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz partnerstwo i wielopoziomowe zarządzanie (*Zasada racjonalnego gospodarowania przestrzenią, Zasada wielopoziomowego zarządzania i partnerstwa*).
284.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody	21	W niewłaściwy sposób definiuje się pojęcie spójnej przestrzeni wskazując infrastrukturę transportową czy przeciwpowodziową fragmentującą przestrzeń jako element zachowania tejże spójności — jest to błąd merytoryczny. Spojrzenie to jest sprzeczne z analizą SWOT, w której fragmentację przestrzeni wskazano jako słabą stronę regionu i odniesiono ją do jakości środowiska przyrodniczego a nie do możliwości przemieszczania się osób i towarów, natomiast w zakresie infrastruktury transportowej jako słaba stronę wskazywano niską jakość systemów transportu a nie ich niewłaściwy przebieg czy lokalizację. Problemy energetyczne rozwiązywane są w skali kraju i nie ma potrzeby stawianie na wojewódzka „niezależność energetyczną" kosztem jakości lokalnego środowiska, które jest walorem nie do przecenienia.	Pkt 1 Dobrej jakości infrastruktura transportowa czy system energetyczny to cechy podnoszące atrakcyjność dla inwestorów a więc powinny być wymienione obok innych charakteryzujących otwartą gospodarkę. Pkt 3 W elementach charakteryzujących realizację cechy spójnej przestrzeni powinno się wymienić konieczność opracowania i wdrożenia gminnych planów zagospodarowania przestrzennego tworząc podstawę dynamicznego rozwoju, gwarantują zachowanie dobrej jakości środowiska życia mieszkańców i zachowanie walorów przyrodniczych.	Częściowo uwzględniona	Zmieniono tytuł CS 3 oraz dodano zasadę horyzontalną realizacji Strategii dotyczącą racjonalnego gospodarowania przestrzenią (*Zasada racjonalnego gospodarowania przestrzenią*). Wszystkie CS są ze sobą powiązane i razem składają się na realizację *Wizji*.
285.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	21		Pkt 1 *OTWARTĄ GOSPODRAKĄ, atrakcyjną dla inwestorów, turystów i mieszkańców, efektywnie wykorzystującą unikatowe atuty regionu, opartą na wiedzy kreatywności i sieciach współpracy, gospodarką funkcjonującą w oparciu o: rozwinięte i przyjazne otoczenie biznesu, dobrą dostępność komunikacyjną regionu, dbałość o sektory kluczowe województwa, korzystne położenie geograficzne oraz szacunek dla zasobów środowiskowo-przyrodniczych Pomorza.*	Częściowo uwzględniona	Doprecyzowano opis *Wizji*. oraz wydzielono zasady horyzontalne realizacji Strategii dotyczące inteligentnej specjalizacji oraz ukierunkowania na innowacje (*Zasada inteligentnej specjalizacji, Zasada ukierunkowania na innowacje*), które obowiązują we wszystkich celach Strategii.
286.	Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-	21	Rekomenduje się podkreślenie „nadmorskiego" położenia regionu.	Pkt 1 *Otwartą gospodarką, (…) wykorzystującą unikatowe atuty regionu nadmorskiego; opartą na wiedzy(…)*	Częściowo uwzględniona	Doprecyzowano opis *Wizji* oraz wydzielono zasadę horyzontalną realizacji Strategii dotyczącą inteligentnej

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Architektoniczna					specjalizacji obowiązującą we wszystkich celach Strategii (*Zasada inteligentnej specjalizacji*).
287.	Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	21	Świadomość posiadanego potencjału jest istotną cechą aktywnych mieszkańców.	Pkt 2 *AKTYWNYMI MIESZKAŃCAMI, dynamicznymi i przedsiębiorczymi; świadomymi swojego potencjału; wszechstronnie się rozwijającymi (…)*	Częściowo uwzględniona	Doprecyzowano opis *Wizji* oraz wydzielono zasadę horyzontalną realizacji Strategii dotyczącą promowania postaw obywatelskich obowiązującą we wszystkich celach Strategii (*Zasada promowania postaw obywatelskich*).
288.	Jerzy Fijas, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	15	Zasoby leśne w kontekście wytwarzania biomasy i produkcji tlenu, a także zdolności lasów do stabilizacji i ochrony klimatu (asymilacja CO2) oraz racjonalna gospodarka leśna. Zapisy nabierają kompletnego sensu po dokonaniu arbitralnego zaklasyfikowania zasobów leśnych do grupy naturalnych surowców odnawialnych w poprzedzających i kolejnych częściach dokumentu.	Pkt 3 Uzupełnić naturalne zasoby odnawialne o lasy.	Częściowo uwzględniona	W części diagnostycznej podkreślono znaczenie walorów i zasobów naturalnych. Uwypuklono znaczenie zachowania zasobów naturalnych w CO 3.3.
MISJA						
289.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	22	Samorząd Województwa jest w stanie koordynować z poziomu regionu inicjatywy legislacyjne. Jest też bardziej skuteczny w lobbowaniu korzystnych rozwiązań dla podmiotów z województwa.	Rozbudowania wymaga część legislacyjna.	Nieuwzględniona	Uwaga nie zawiera konkretnej propozycji zmiany Strategii. W poszczególnych CO zawarto postulaty odnoszące się do najważniejszych zmian legislacyjnych.
290.	Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna	22	Problemy przekształcania struktur przestrzennych i równoważenia ich rozwoju winny koncentrować się na poprawie terytorialnej integralności Pomorza, uwzględniającej m.in. następujące aspekty: • spójność przestrzenna TOM i regionu, • równoważenie procesów osadniczych, • koncentrację i specjalizację infrastruktury liniowej w korytarzach i pasmach infrastrukturalnych, • umacnianie powiązań przyrodniczych, • przeciwdziałanie procesom peryferyzacji i marginalizacji, • poprawę bezpieczeństwa w zidentyfikowanych obszarach		Częściowo uwzględniona	Postulaty przełożone są na układ celów i zakres interwencji. Rozbudowano również opis zasad horyzontalnych realizacji Strategii, wśród których uwzględniono m.in. *Zasadę zrównoważonego rozwoju, Zasadę zintegrowanego podejścia terytorialnego* oraz *Zasadę racjonalnego gospodarowania przestrzenią.*

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			problemowych (powodziowego, ekologicznego, energetycznego, teleinformatycznego), • równoważenie procesów przestrzennych i środowiskowych we wzajemnym powiązaniu.			
291.	Zbigniew Canowiecki, Tomasz Limon, Pracodawcy Pomorza	22	Misja jest rozmyta. Powinna być bardziej zwięzła. Z kolei cele ujęte w dokumencie są zbyt zachowawcze np. osiągnięcia województwa lepsze niż średnia w kraju.		Nieuwzględniona	Uwaga nie zawiera konkretnej propozycji zmiany Strategii.
292.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody	22	Dot. Zasady zrównoważonego rozwoju Rozdz. III „*Misja i cele*" zakłada uwzględnienie ustrojowej zasady zrównoważonego rozwoju. Zasada ta ma charakter ustrojowy i cywilizacyjny, ale jej zdefiniowanie w Strategii jest niezgodne z definicją obowiązująca wg art. 3. ustawy Prawo ochrony środowiska.		Częściowo uwzględniona	Usunięto odwołanie do definicji ustawowej. Realizacja Strategii będzie przebiegała zgodnie z obowiązującym prawem (także w zakresie poszanowania zasady zrównoważonego rozwoju). W opisie *Zasady zrównoważonego rozwoju* podkreślono wątki istotne z punktu widzenia regionu.
293.	Jacek Lendzion, Fundacja Poszanowania Energii w Gdańsku	22	Napisano: ..*działania związane z realizacją Strategii muszą uwzględniać ustrojową zasadę zrównoważonego rozwoju, zgodnie z którą osiągnięcie trwałej poprawy poziomu życia mieszkańców wymaga rozwoju gospodarczego osiąganego w dłuższym okresie przy zapewnieniu równowagi społecznej, ekologicznej i przestrzennej.* Zasada zrównoważonego rozwoju w strategii jest błędnie przytoczona - opierać się powinna o dokumenty ONZ i polskie (konstytucja, ustawa POŚ).	*Realizacja Strategii uwzględnia ustrojową zasadę zrównoważonego rozwoju, zgodnie z którą wszelkie działania wymagają integrowania rozwoju gospodarczego z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb społecznych w szerszym wymiarze pokoleniowym i terytorialnym.*	Częściowo uwzględniona	jw.
294.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	22	Dot. pkt 2 Brakuje informacji o pożądanych relacjach pomiędzy Strategią a strategiami rozwoju powiatów i gmin (miast) oraz strategiami głównych podmiotów gospodarczych.		Częściowo uwzględniona	Rozbudowano opis założeń i zasad horyzontalnych realizacji Strategii (wprowadzono m.in. horyzontalną *Zasadę wielopoziomowego zarządzania i partnerstwa, Zasadę racjonalnego gospodarowania przestrzenią* oraz *Zasadę zintegrowanego podejścia terytorialnego*).
295.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	22	Dot. pkt 2 Zasada subsydiarności powoduje, że Samorząd Województwa nie bierze		Nieuwzględniona	Podstawowym założeniem Strategii jest to, że będzie realizowana z partnerami, a Samorząd Województwa będzie pełnił

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			odpowiedzialności za całość.			różne role.
296.	Natalia Meszko	22	Istnieją obszary, które dla osiągnięcia optymalnych rezultatów interwencji wymagają kooperacji wszystkich trzech partnerów – sektora publicznego, prywatnego i komponentu społecznego.	Pkt 3 *Zasada partnerstwa i współpracy oznacza, że w realizacji Strategii należy upowszechniać i szeroko korzystać z partnerstwa (publiczno-prywatnego, publiczno-społecznego, publiczno-publicznego i społeczno-prywatnego), które (…).* lub: *publiczno-społeczno-prywatnego*	Częściowo uwzględniona	Rozbudowano opis zasady horyzontalnej realizacji Strategii dotyczącej wielopoziomowego zarządzania i partnerstwa (*Zasada wielopoziomowego zarządzania i partnerstwa*).
297.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	22	Dot. pkt 4 Konieczna jest informacja o kryteriach selekcji, zapewniających przejrzysty i obiektywny wybór – szczególnie „obszarów strategicznej interwencji”.		Częściowo uwzględniona	Szczegółowa delimitacja OSI zostanie zawarta w *Planie zarządzania Strategią*, przyjmowanym przez Zarząd Województwa.
298.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	22	Aktualnie – poza Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego – obowiązuje ok. 40 strategii, polityk i programów i dalsza proliferacja dokumentów strategicznych wyklucza możliwość ich realizacji. (Zgodnie z zapisami ŚSRK „Polska 2020”, instrumentem koordynacji działań rozwojowych podejmowanych na poziomie krajowym i regionalnym jest kontrakt terytorialny). Strategia powinna wspierać inne narodowe programy – a szczególnie służące osiąganiu celów konwergencji. Jednym z takich programów jest „*Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”*. Rekomenduje się około strategiczną debatę: „*Sprawne i efektywne województwo”* – służącą popularyzacji i wdrożenia nowoczesnych, efektywnych form współpracy z administracją państwową – zgodnie z zasadą subsydiarności, potwierdzona w strategii średniookresowej („Polska 2020”): „Sprawne i efektywne państwo” i długoterminowej („Polska 2030”): „Sprawne państwo”.	Pkt 5 Wyjaśnienie (raczej zamiana na bardziej zrozumiałe) pojęcia: „*skoordynowana wiązka programów wojewódzkich*”.	Częściowo uwzględniona	Opis systemu realizacji Strategii poprzez regionalne programy strategiczne został zmodyfikowany.
299.	Grupa LOTOS	22	Dot. pkt 5 *(...)Będą one miały postać skoordynowanej wiązki programów wojewódzkich, które skupią całość*		Nieuwzględniona	Zgodnie z przyjętym w Strategii założeniem, Strategia jest selektywna i skoncentrowana w definiowaniu celów i

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			środków rozwojowych będących bezpośrednio lub pośrednio w zasięgu (…). W naszej opinii 100% przewidzianych środków powinno być przypisanych do konkretnych programów (a dalej projektów) wynikających z obowiązującej Strategii.			kierunków działania, odzwierciedlając tylko dokonane wybory strategiczne. Tym samym Strategia nie obejmuje swoim zasięgiem wszystkich dziedzin życia społeczno-gospodarczego regionu. Dlatego w Strategii zostawia się możliwość realizacji i finansowania ze środków budżetu województwa przedsięwzięć, które nie wynikają wprost z celów Strategii.
300.	Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	22	Kluczem do sukcesu systemu realizacji Strategii jest włączenie wszystkich podmiotów, w tym organizacji pozarządowych.	Dodanie zasady partycypacji.	Uwzględniona	
301.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	22	Realizując tę zasadę wiadomo byłoby, kto jest odpowiedzialny za konkretne działania, np. zagospodarowanie terenów portowych jak np. międzytorze w Gdyni, czy tereny Dalmoru.	Dodanie zasady wielopoziomowego sprawowania rządów.	Uwzględniona	
302.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	22	Rosnący poziom współzależności przedsięwzięć (inwestycji) rozwojowych o znaczeniu krajowym i regionalnym, przyjętych do realizacji w strategiach i programach „resortowych" – z przedsięwzięciami regionalnymi i lokalnymi uzasadnia ustanowienie efektywnych struktur i form współpracy.	Dodanie zasady integrowania przez samorząd wojewódzki programów rozwojowych realizowanych na terenie województwa.	Uwzględniona	
303.	Ruch Palikota	22		Dodanie zasady równouprawnienia. *Zasada równouprawnienia oznacza, że strategia będzie realizowana przez województwo pomorskie z uwzględnieniem równości wszystkich obywateli pod kontem płci, wyznania, rasy, przynależności kulturowej i etnicznej, orientacji seksualnej czy stopnia niepełnosprawności.*	Uwzględniona	
304.				Dodanie zasady budżetu wrażliwego na płeć. *Zasada budżet wrażliwego na płeć (gender budget) oznacza ocenę finansów państwa lub samorządu pod względem równości płci na wszystkich szczeblach procesu budżetowego oraz taką redefinicję i restrukturyzację dochodów i wydatków budżetu, która przyczyni się do zwalczania nierówności wśród obywateli i obywatelek.*	Częściowo uwzględniona	Uwaga częściowo zawiera się w horyzontalnej *Zasadzie równości szans i niedyskryminacji* i dotyczy poziomu narzędzi realizacyjnych Strategii.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
305.	Komitet Monitorujący RPO WP	22	Wśród zasad brakuje pomocniczości. Nie zastępuje jej subsydiarność, oznacza definiowanie i realizację zadań publicznych na możliwie najniższym poziomie.		Częściowo uwzględniona	Wprowadzono nowe i rozbudowano opis zasad horyzontalnych realizacji Strategii, m.in. *Zasady wielopoziomowego zarządzania i partnerstwa*.
306.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	22	Powyższej zasady nie zastępuje zasada subsydiarności regionalnej określająca warunki podejmowania działań ze strony Samorządu Województwa Pomorskiego. Nie rekompensuje jej również zasługująca na poparcie "*zasada ukierunkowania na mieszkańców*". Organizacje pozarządowe widzą konieczność zapisania w Strategii zasady pomocniczości, która powinna obowiązywać przy realizacji skoordynowanych programów wojewódzkich, uruchamianych we współpracy z podmiotami na szczeblu lokalnym. Ujęcie zasady pomocniczości w Strategii wpłynie na zapisy w strategiach lokalnych i jest zgodne z kierunkiem działań 1 Celu operacyjnego 2.2 .	Dodanie zasady pomocniczości. *Zasada pomocniczości oznacza definiowanie i realizację zadań publicznych na możliwie najniższym poziomie, jak również współdecydowanie o realizacji tych zadań.*	Częściowo uwzględniona	jw.
CELE						
307.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	23	Podział celów strategicznych na kilka podklas (strategiczne, operacyjne i kierunki działań) zbytnio komplikuje opracowanie i utrudnia percepcję tych zagadnień dla mieszkańców regionu. Z pewnością wystarczyłyby tu dwie kategorie: cele strategiczne i operacyjne, tym bardziej, że przewidujemy tylko kilkuletni horyzont czasowy aktualizowanej strategii.		Nieuwzględniona	Kierunki działania przedstawiają narzędzia, jakimi będą osiągane CO i stanowią o wyborze strategicznym.
308.	Ruch Palikota	24-30	W Strategii nie została uwzględniona polityka Zielonego Wzrostu (tzw. Green Growth) które będzie miały duże znaczenie w przyszłym okresie programowania środków unijnych, a co ważniejsze we wszystkich politykach krajowych krajów OECD. Strategia Zielonego Wzrostu realizuje wzrost gospodarczy w połączeniu z istotną poprawą jakości środowiska i zrównoważonego użytkowania zasobów. Taka polityka wymaga	Do celów strategicznych powinien zostać dodany jeszcze jeden cel **Zielona Gospodarka** Kierunki działań: - Realizacja wzrostu gospodarczego w połączeniu z istotną poprawą jakości środowiska i zrównoważonego użytkowania zasobów; - wspieranie i promowanie tworzenia nowych miejsc pracy neutralnych dla środowiska - nietworzących zanieczyszczeń tzw. Clean Jobs;	Częściowo uwzględniona	*Zasada zrównoważonego rozwoju* jest najważniejszą zasadą horyzontalną realizacji Strategii i będzie realizowana we wszystkich CO. Na tej podstawie zostało również sformułowane kryterium przekrojowe identyfikacji przedsięwzięć. Ponadto kwestia rozwoju technologii ekoefektywnych zawarta została w 8 *Wyzwaniu strategicznym* Strategii.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			zmiany w produkcji i konsumpcji, która jest potencjalnie kosztowna dla głównych sektorów produkcji, niektórych typów gospodarstw domowych lub całych gospodarek. Zmiany technologiczne mogą obniżyć koszty, ale stopień redukcji kosztów zależy od rodzaju przepływów wiedzy i polityk technologicznych. Z odpowiednimi zasadami podziału obciążeń, ochronnymi i spójnymi politykami, grupy o niskich dochodach oraz kraje wdrażające politykę Zielonego Wzrostu mogą na jej wprowadzeniu zyskać. Zysk będzie widoczny nie tylko we wzroście PKB, ale również w zatrudnieniu i wyrównanym podziale dochodu narodowego. Polityka Zielonego Wzrostu zakłada zwiększenie produktywności poprzez tworzenie zachęt dla zwiększenia efektywności w korzystaniu z zasobów naturalnych, zmniejszenie ilości odpadów i zużycia energii, odblokowanie możliwości w zakresie innowacji i tworzenia wartości oraz przydzielanie zasobów do najwyższego wykorzystania wartości. Należy podjąć odpowiednie działania zwiększające zaufanie inwestorów poprzez większą przewidywalność, w jaki sposób samorządy będą radziły sobie z najważniejszymi kwestiami środowiskowymi. Polityka Zielonego Wzrostu spowoduje otwarcie nowych rynków poprzez stymulowanie popytu na towary zielone, usługi i technologie, a co za tym idzie powstaną nowe przedsiębiorstwa oraz miejsca pracy.	- Zwiększenie produktywności poprzez tworzenie zachęt dla zwiększenia efektywności w korzystaniu z zasobów naturalnych, zmniejszenie ilości odpadów i zużycie energii, odblokowanie możliwości w zakresie innowacji i tworzenia wartości oraz przydzielanie zasobów do najwyższego wykorzystania wartości. Obszary interwencji strategicznych - całe województwo (obszar lądowy i morski) Oczekiwane efekty • zwiększenie zatrudnienia w sektorze energii odnawialnej • zwiększenie zatrudnienia w sektorze recyklingu i gospodarki odpadami • poprawa stanu środowiska województwa pomorskiego • wprowadzenie nowych technologii do zielonej gospodarki • uruchomienie nowych przedsiębiorstw Wskaźniki • Ilość stworzonych miejsc pracy w sektorze zielonych technologii i gospodarki odpadami. • Ilość powstałych przedsiębiorstw w sektorze zielonych technologii i gospodarki odpadami. • Poprawa stanu środowiska Oczekiwania wobec Rządu w związku z realizacją Celu • Zmiana regulacji prawnych na rzecz zielonej gospodarki • Regionalizacja środków pozostających w dyspozycji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, z przeznaczeniem na kierunki zamawiane. Kluczowe warunki sukcesu • Istnienie regulacji prawnych, wspierających istnienie zielonej gospodarki • polityka UE zaprzeczająca rozwojowi zielonej gospodarki		

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
				• Napływ kapitału sprzyjającego zielonej gospodarcze • przyciągnie inwestorów z branży zielonej gospodarki.		
309.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	24-30		*a)Efektywne sieci współpracy gospodarczej* *b)Rozwój przyjaznego otoczenia biznesu* *c)Poprawa dostępności komunikacyjnej regionu* *d)Wzmocnienie wiodących sektorów gospodarki na terenie województwa* *e)Unikatowa oferta turystyczna i osadnicza* ***<u>Kierunki działań dla poszczególnych celów operacyjnych</u>*** *1.Efektywne sieci współpracy gospodarczej* *-Upowszechnianie innowacyjnych rozwiązań w przedsiębiorstwach* *-Wzmacniania transferu wiedzy i technologii z sektora B + R do gospodarki* *-Wspieranie powiązań systemowych oraz eksportu w sektorze przedsiębiorstw* *-Wzmocnienie kondycji i trwałości przedsiębiorstw* *-Wdrożenie skutecznego systemu obsługi inwestorów* *2.Rozwój przyjaznego otoczenia biznesu* *-Upowszechnianie dobrych praktyk współpracy z biznesem* *-Upowszechnienie i wzmocnienie samorządu gospodarczego,* *-Wzmocnienie roli metropolii trójmiejskiej, jako ważnego czynnika rozwoju pomorskiej gospodarki* *-Likwidacja barier rozwojowych w obszarze MSP i mikro-firm* *-Wzmocnienie pozytywnego wizerunku przedsiębiorcy* *-Dostosowanie programów kształcenia do potrzeb rynkowych* *3.Poprawa dostępności komunikacyjnej regionu* *-Rozwój krajowych i międzynarodowych połączeń drogowych, kolejowych i wodnych* *-Rozwój połączeń komunikacyjnych pomiędzy powiatami a stolicą województwa* *-Rozwój Internetu szerokopasmowego na obszarze województwa* *-Ujednolicenie funkcjonowania komunikacji w obrębie metropolii trójmiejskiej*	Częściowo uwzględniona	W CO 1.1 *Wysoka efektywność przedsiębiorstw* są uwzględnione kwestie upowszechniania rozwiązań innowacyjnych, transferu wiedzy, wzmacnianie ekspansji na rynkach zagranicznych oraz obsługa inwestorów. Branże o najwyższym potencjale rozwoju będą przekrojowo wspierane w poszczególnych CO, w związku z tym zostały uwzględnione jako horyzontalna *Zasada inteligentnej specjalizacji*. Ponadto w branżach tych, do których należą m.in. logistyka, energetyka czy biotechnologia (wskazane w uwadze), szczególnie oczekuje się wzrostu liczby przedsiębiorstw oraz inwestycji, a także zwiększenia nakładów na innowacje, a działania w tych branżach wspierane będą w ramach CO 1.1. Nie przewiduje się jednak wyodrębnienia dodatkowych kierunków działania, dedykowanych wyłącznie tym branżom. Natomiast niezależnie od CO 1.1 przewiduje się wspieranie wykorzystania OZE w ramach CO 3.2. Kwestie dostępności transportowej są uwzględnione w CS 3. W CO 3.1 *Sprawny system transportowy* w oczekiwaniach do administracji rządowej zostały wskazane inwestycje transportowe, które maja na celu poprawę dostępności zewnętrznej województwa. Sprawom rozwoju układów drogowych pomiędzy powiatami i stolicą województwa dedykowany jest *Kierunek działania* 3.1.2, zaś rozwojowi transportu zbiorowego *Kierunek działania* 3.1.1, dla

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
				4.Wzmocnienie wiodących sektorów gospodarki na terenie województwa *-Rozwój sektora energetyczno-paliwowego* *-Rozwój systemów alternatywnych i odnawialnych źródeł energii* *-Wzmocnienie sektora transportowo-logistycznego i portowego regionu* *-Rozwój sektorów ICT, biotechnologii, spożywczego, drzewno-meblarskiego, elektromaszynowego i innych* *-Stały monitoring sektorów gospodarki* *5.Unikatowa oferta turystyczna i osadnicza* *-Rozwój sieciowych i kompleksowych produktów i pakietów turystycznych* *-Aktywna, skuteczna i spójna promocja turystyczna regionu* *-Rozwój systemów sprzedaży regionalnych produktów, pakietów i ofert turystycznych poza granicami województwa* *-Promocja gospodarcza (w tym turystyczna) oraz osadnicza regionu.*		którego wskazano OSI obejmujące całe województwo. Jasną sprawą jest, że skala wyzwań w tym zakresie jest ogromna w Obszarze Metropolitalnym Trójmiasta, jednak szczegółowo kwestia ta zostanie rozwinięta w ramach regionalnych programów strategicznych Zawarte w CO 1.1 wysoka jakość oferty inwestycyjnej i systemu zachęt do inwestowania w regionie będą realizowane m. in. za pomocą promocji gospodarczej regionu. Natomiast promocja turystyczna będzie jednym z narzędzi rozwoju sieciowych i kompleksowych produktów turystycznych oraz rozpoznawalnej oferty kulturalnej w CO 1.3. Wpłynie to na wzmocnienie wizerunku regionu oraz zwiększenie rozpoznawalności kluczowych regionalnych marek turystycznych i kulturalnych.
310.	Krzysztof Pałkowski, Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	23-43	Strategia powinna wskazywać, jak powinno wyglądać rolnictwo do 2020 r. Nie ma informacji, jakie rolnictwo zamierzamy wspierać np. żywność wysokiej jakości.		Nieuwzględniona	Strategia przedstawia cele w ujęciu problemowym, a nie sektorowym i obejmuje tylko te aspekty rozwoju społeczno-gospodarczego województwa, na które Samorząd Województwa ma realny wpływ. Instrumenty przewidziane dla wsparcia gospodarki obejmują również przedsiębiorczość rolną.
311.	Jacek Sołtys	23, 25, 26, 46	Sieci są tylko środkiem, cele gospodarcze powinny określać główne specjalności województwa. Szkolnictwo wyższe mieści się w gospodarce opartej na wiedzy (w zaproponowanym nowym ogólniejszym celu).	*1. Efektywne sieci współpracy gospodarczej i 2. Konkurencyjne szkolnictwo wyższe* zamienić na: *1. Gospodarka oparta na wiedzy i kreatywności kołem zamachowym gospodarki województwa (albo bardziej realistycznie: Znaczący udział gospodarki opartej na wiedzy i kreatywności w gospodarce województwa)*	Nieuwzględniona	CO 1.1 i CO 1.2 są ukierunkowane na inne aspekty budowania nowoczesnej gospodarki regionalnej i ich rozdzielenie jest bardziej przejrzyste.
312.		23, 29, 46	Strategie buduje się na atutach, specyfice (nadmorskie położenie, istniejący potencjał).	*3. Nowoczesna gospodarka morska, transport i logistyka współtworzące specjalność gospodarki województwa*	Częściowo uwzględniona	Tematyka specjalizacji regionu została uwzględniona w zasadach horyzontalnych realizacji Strategii (jako temat przekrojowy we wszystkich celach), szczególnie w

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
						Zasadzie inteligentnej specjalizacji.
313.		23, z 31 na 37, z 46 na 47	Dotyczy spójności przestrzennej, a nie aktywności mieszkańców. Dostęp ma być dobry, bo wyrównać można też „w dół".	*3. Wyrównany dostęp do usług publicznych* Przenieść do celu SPÓJNA PRZESTRZEŃ: 1. Dobry dostęp do usług publicznych.	Częściowo uwzględniona	Zrezygnowano z formułowania celu poświęconego dostępowi do usług publicznych, wątki dotyczące dostępu do edukacji i ochrony zdrowia podniesiono do rangi CO.
314.		23	W woj. są wysokie wartości krajobrazu, rozwój zrównoważony wymaga ich ochrony.	*3. Czyste środowisko i bioróżnorodność* zamienić na: *4. Czyste środowisko, bioróżnorodność i piękny krajobraz*	Częściowo uwzględniona	Kwestie racjonalnego zarządzania przestrzenią uwzględniono w horyzontalnych zasadach realizacji Strategii (*Zasada racjonalnego zarządzania przestrzenią*).
315.	Komisja Strategii i Polityki Gospodarczej Rady Miasta Gdyni	23-43	Cele operacyjne strategii, powinny integrować i konsolidować potencjał Pomorza wokół: • optymalnego zagospodarowania terenów nadmorskich, w tym rozwoju aktywności i współpracy bałtyckiej, • wykorzystania rosnącej atrakcyjności portów morskich i lotniczych – do rozwoju stref gospodarczych – takich jak „Dolina Logistyczna" w obszarze przylegającym do portu morskiego i terenów stoczniowych w Gdyni, • poprawie zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej województwa, powiatów i gmin z kierunku zachodniego i północnego, w tym powstanie Obwodnicy Północnej Aglomeracji Trójmiejskiej (OPAT) wraz z odcinkiem Drogi Czerwonej od skrzyżowania J. Wiśniewskiego z E. Kwiatkowskiego do włączenia w OPAT; • uwzględnienia w szerszym kontekście znaczenia branż związanych z morzem (w szczególności przemysł stoczniowy); • silniejszego powiązania systemu edukacji z		Częściowo uwzględniona	Postulaty zostały uwzględnione w części projekcyjnej Strategii. Jednocześnie Strategia nie wskazuje konkretnych przedsięwzięć, które będą realizować przyjęte cele.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			rynkiem pracy oraz jego monitoringiem (dostosowanie wykształcenia do potrzeb rynku, kształcenie ustawiczne, rozwiązania wspomagające osoby „starsze zawodowo" w odzyskiwaniu/utrzymywaniu miejsc pracy); • Komisja podkreśla zbyt marginalne potraktowanie zagadnień transportu lotniczego, który pełni i pełnić będzie wiodącą rolę w kształtowaniu dostępności zewnętrznej województwa. Komisja wnosi więc o uwzględnienie, iż Port Lotniczy Gdynia-Kosakowo stanowić powinien lotnisko uzupełniające dla portu lotniczego w Gdańsku, służąc także ruchowi lotnictwa ogólnego i biznesowego. Skoordynowane działania portu lotniczego w Gdańsku i Gdyni-Kosakowie mogłyby przynieść znaczne korzyści w zakresie wydajności operacyjnej i inwestycji.			
316.	Metropolitalne Forum Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów i Starostów NORDA	23-43	Potwierdzone w „*Wyzwaniach*" znaczenie nowoczesnej sieci transportowej – szczególnie w systemie TEN-T – musi oznaczać zdecydowanie lepszy, skoordynowany, zdynamizowany i zintegrowany (multimodalny) program transportowy. Zachodnia część województwa należy do najgorzej dostępnych subregionów w obszarze Unii – co jest szczególnie pilnym i odpowiedzialnym wyzwaniem zarówno dla Rządu jak i samorządu wojewódzkiego. Opowiadamy się za takim doborem celów operacyjnych, które integrują i konsolidują potencjał naszego województwa wokół: • optymalnego zagospodarowania terenów nadmorskich, w tym rozwoju aktywności i współpracy bałtyckiej, • wykorzystania rosnącej atrakcyjności portów morskich i lotniczych – do rozwoju stref gospodarczych – takich jak „Dolina		Częściowo uwzględniona	Tematyka dostępności transportowej województwa, zarówno w wymiarze zewnętrznym, jak i wewnętrznym została podjęta w CO 3.1. Jednocześnie Strategia nie wskazuje konkretnych przedsięwzięć, które będą realizować przyjęte cele.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			Logistyczna" w obszarze przylegającym do portu morskiego i terenów stoczniowych w Gdyni, • poprawie zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej województwa, powiatów i gmin z kierunku zachodniego i północnego – z „projektem flagowym" – OPAT, jako komponentem „Korytarza Bałtyk-Adriatyk" i kręgosłupem „Doliny Logistycznej" oraz odcinka S6 „Trasy Kaszubskiej" jako komponentu „Korytarza Berlin-Gdańsk-Kaliningrad" wraz z nowymi połączeniami dróg z Wejherowa i Gdyni (łączniki na węzły drogowe w m. Milwino i Koleczkowo).			
317.	Magdalena Malara, Polska Filharmonia Bałtycka	22-43	Konkurencyjność regionu należy budować na systemie edukacji.	Ważnym narzędziem podniesienia konkurencyjności regionu jest zachęcenie absolwentów szkół wyższych do pozostania w regionie, a także intensyfikacja współpracy uczelni z regionalnymi firmami.	Niezasadna	Edukacja na każdym poziomie jest jednym z kluczowych wątków Strategii. Podobnie jak wzmocnienie współpracy biznesu ze sferą B+R.
318.	Piotr Piotr Kuropatwiński, Pomorskie Stowarzyszenie „Wspólna Europa"/ Uniwersytet Gdański	22-43	W regionie powinien powstać system łączenia transportu rowerowego i pieszego z transportem zbiorowym, przede wszystkim szynowym.	Narzędziem ograniczania suburbanizacji powinien być rozwój transportu rowerowego.	Częściowo uwzględniona	Efekty CO 3.1 zostały uzupełnione o rozwijanie infrastruktury rowerowej w miastach w powiązaniu z infrastrukturą transportu zbiorowego.
319.	Piotr Lizakowski, Starosta Kościerski, Wyższa Szkoła Administracji i Biznesu	22-43	W rozwoju regionu do roku 2020 należy w większym stopniu wykorzystać potencjał obszarów poza OMT.	Kościerzyna jest ważnym węzłem transportowym, w związku z czym należy wzmocnić jej połączenia transportowe.	Częściowo uwzględniona	W oczekiwaniach wobec administracji rządowej CO 3.1 uwzględniono potrzebę modernizacji linii kolejowej 201.
320.	Piotr Piniecki, Ruch Palikota	22-43	Należy systemowo wzmacniać transport zbiorowy, a także promować rozwiązania służące ograniczeniu ruchu kołowego.	Dla usprawnienia regionalnego systemu transportowego, należy połączyć zarządy komunikacji miejskiej w Gdańsku i Gdyni, a także rozwijać infrastrukturę parkingową.	Nieuwzględniona	Silna pozycja transportu zbiorowego jest jednym z kluczowych wątków Strategii, jednak nie określa ona działań pozostających poza jej kompetencjami np. dotyczących połączenia zarządów komunikacji miejskiej.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
321.	Justyna Pardyka, Biuro Poselskie Roberta Biedronia	22-43	Zagadnienia te pominięto w projekcie Strategii, a mają one decydujące znaczenie dla aktywizacji kobiet na rynku pracy.	Należy mocniej wyeksponować problematykę kobiet – szczególnie w zakresie aktywności zawodowej i dostępu do placówek opiekuńczo-wychowawczych.	Częściowo uwzględniona	Zasady horyzontalne realizacji Strategii zostały uzupełnione o *Zasadę równości szans i niedyskryminacji*, ponadto CO 2.1 uwzględnia dostęp do rynku pracy dla grup defaworyzowanych.
322.	Grupa LOTOS	23-43	Cele strategiczne zostały sformułowane zbyt ogólnie, szczególnie cel Spójna Przestrzeń, może lepsza byłaby zmiana na: Wzrost Potencjału Gospodarczego Województwa Pomorskiego.		Nieuwzględniona	CS podsumowują przyjęty w CO zakres interwencji. Tytuł CS 3 został zmieniony na *Atrakcyjna przestrzeń*.
323.			Przypisanie wskaźnikom realizacji celu konkretnych wartości w rozbiciu na lata, podobnie jak kluczowym warunkom sukcesu. Przedstawione dla każdego celu „Kluczowe warunki sukcesu" są zbyt często niewymierne i enigmatyczne, czasami wręcz bardzo mało ambitne i niedopracowane. Ich liczba szczególnie w przypadku istotnych celów jest zbyt skromna.		Częściowo uwzględniona	Zarówno wskaźniki realizacji CO, jak i kluczowe warunki sukcesu, oczekiwania wobec administracji rządowej i zobowiązania Samorządu Województwa zostały doprecyzowane i rozwinięte. Ze względu na krótki okres realizacji Strategii nie wprowadzono wartości wskaźników w poszczególnych latach.
324.			W projekcie odczuwa się brak długookresowej prognozy finansowej. Jej przygotowanie pozwoliłoby dokładnie określić zapotrzebowanie na poszczególne działania zwymiarować cele, prowadzić analizy „what, if…". Wartość pożądanego wsparcia ze strony inwestorów czy kierunków współfinansowanych przez inwestorów prywatnych powinna wynikać z długookresowej prognozy finansowej, aktualizowanej okresowo.		Niezasadna	Na potrzeby Strategii został oszacowany potencjał wydatków rozwojowych. Raport dostępny na stronie: www.strategia2020.pomorskie.eu.
325.			W części prezentującej misję i cele strategiczne wskaźniki określające poziom realizacji zadań mają wyłącznie charakter jakościowy – i to bardzo ogólny (wzrost/spadek). Takie cele bardzo łatwo osiągać. Wprawdzie autorzy dokumentu zapowiadają stworzenie Pomorskiego Systemu Monitoringu i Ewaluacji, którego zadaniem będzie m.in. „*systematyczna obserwacja działań prowadzonych na rzecz realizacji Strategii*		Częściowo uwzględniona	Zarówno wskaźniki realizacji CO, jak i zobowiązania Samorządu Województwa zostały doprecyzowane i rozwinięte.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			oraz ich efektów w oparciu o miary sukcesu i wskaźniki przypisane celom", ale ten zapis oznacza, że te miary i wskaźniki nie są wprost wpisane w Strategię. Ambitniejsze i bardziej precyzyjne definiowanie wskaźników powinno zadziałać bardziej mobilizująco dla liderów realizujących cele.			
326.			Zamiast używania pojęcia "*bezpieczeństwo energetyczne*" bardziej adekwatnym jest używanie pojęcia „*bezpieczeństwo w sektorze energii*" jeśli dotyczy to zarówno energii elektrycznej jak i paliw. Energetyka w naszym rozumieniu dotyczy energii elektrycznej i cieplnej.		Nieuwzględniona	Pojęcie bezpieczeństwa energetycznego zamyka w sobie nie tylko kwestie bezpieczeństwa dostaw energii, ale także dostaw gazu i paliw płynnych. Pojęciem bezpieczeństwa energetycznego w kontekście wskazanym w uwadze (tzn. w kwestiach dostaw energii i paliw) posługuje się m.in. *Polityka energetyczna Polski do 2030 roku*.
327.	Dimitris Skuras, Urząd Miasta Gdańska	23-43	Niektóre z CO nie mają bezpośredniego „umocowania" w analizie SWOT.	Sile strony w ramach analizy SWOT powinny odnosić się do poszczególnych celów operacyjnych.	Nieuwzględniona	Brak konkretnej propozycji zmiany. Wszystkie CO wynikają z części diagnostycznej, w tym z analizy SWOT.
328.	Barbara Jakubiec, Fundacja E-MEDIA	23-43	Zagadnień tych zabrakło w projekcie Strategii, a stanowią one podstawę społeczeństwa obywatelskiego.	W warstwie projekcyjnej należy podkreślić: znacznie uczestnictwa w kulturze oraz konieczność ochrony dziedzictwa kulturowego. Istotne jest także poszerzenie części projekcyjnej o elementy związane z bezpieczeństwem publicznym i przeciwdziałaniem korupcji.	Uwzględniona	
329.	Tomasz Korzeniowski, Towarzystwo Opieki nad Zabytkami	23-43	Całkowicie pominięto kwestię ochrony zabytków. Brak wzmianki o tym problemie w projekcie Strategii uniemożliwi wsparcie tego typu działalności ze środków UE.		Uwzględniona	
330.	Grupa robocza „Społeczne Pomorze" KM RPO WP	23-43	Oceniając misję i cele projektu Strategii wydaje się, iż w niewystarczającym stopniu wyeksponowano w niej kluczową rolę wiedzy i innowacji jako czynników decydujących o przyszłości gospodarki Europy, Polski i województwa pomorskiego (pkt III A, B). Biorąc pod uwagę miejsce działalności innowacyjnej w strategii „EUROPA 2020" i zapowiedzi, że w okresie finansowania Unii Europejskiej 2014-2020 innowacje i		Niezasadna	Kwestie innowacyjności, transferu technologii, inteligentnej specjalizacji regionalnej zostały szeroko podjęte w Strategii.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			gospodarka oparta na wiedzy będzie podstawowym kierunkiem wspierania rozwoju, uwzględniając też zapóźnienie Kraju w tym obszarze, powyższa problematyka, objęta Celami operacyjnymi „Efektywne sieci współpracy gospodarczej" oraz „Konkurencyjne szkolnictwo wyższe", w strategii POMORSKIE 2020 zasługuje na wiodącą rolę.			
331.	Grupa robocza „Społeczne Pomorze" KM RPO WP	23-43	W projekcie Strategii zwraca uwagę brak liczbowych miar celów. Można to tłumaczyć trudnością realistycznego oszacowania potrzeb i możliwości realizacyjnych oraz obawą ustalenia celów na poziomie niemożliwym do spełnienia. Warto jednak traktować Strategię jako zbiorowe wyzwanie, pobudzające podmioty regionalne do mobilizacji i ponadprzeciętnego wysiłku wokół realizacji jej celów. W imię wygody realizacji nie warto rezygnować z tej ważnej funkcji Strategii.		Częściowo uwzględniona	Zarówno wskaźniki realizacji CO, jak i zobowiązania Samorządu Województwa zostały doprecyzowane i rozwinięte.
332.	Jacek Bigda, Gdański Uniwersytet Medyczny	23-43	Cele nie są jasno zdefiniowane. Otwarta gospodarka, Aktywni mieszkańcy, Spójna przestrzeń - mogłoby zdefiniować jakiekolwiek województwo, choć później w wymiarze celów operacyjnych dokument jest znacznie bardziej odpowiadający założeniom tj. strategii wyborów i zobowiązań. Niezależnie od pojawiającej się krytyki w trakcie konsultacji dokument stawia na turystykę oraz inicjatywy logistyczne-transportowe związane z portami. Słabo jednak nakreślony jest kontekst turystyki aktywnej połączonej z świadczeniem usług prozdrowotnych. Kto wie czy nie powinien być to bardzo istotny kierunek wyróżniający Pomorskie wśród innych turystycznych regionów. Nieodległym przykładem konkurencyjnego regionu jest Meklemburg-Vorpommen, który staje się coraz częstszą		Częściowo Uwzględniona	Potencjały i bariery rozwojowe województwa pomorskiego zostały szeroko podjęte w Strategii, wskazując na jego specyfikę zarówno w części diagnostycznej, jak i projekcyjnej. Specyficzne cechy Pomorskiego zostały uwzględnione również w zasadach horyzontalnych realizacji Strategii (*Zasada inteligentnej specjalizacji)* oraz *Wizji* województwa. Tematyka wykorzystania potencjału usług prozdrowotnych została podjęta w CO 1.2. poświęconego budowaniu unikalnej oferty turystycznej i kulturalnej.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			wewnątrzniemiecką destynacją turystyczno-zdrowotną. Jednocześnie, stanowiącą impuls dla rozwoju lokalnej health economy, w tym nowych usług. To jest istotna kwestia wyboru, również w kontekście polskich zmian demograficznych.			
333.	Wiesław Bielawski, Urząd Miasta Gdańska	23-43	W projekcie Strategii trudno się dopatrzyć dokonanych wyborów i zobowiązań.		Uwzględniona	
334.	Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna	23-43	Wątpliwości budzi zasięg przestrzenny obszarów strategicznej interwencji (OSI), o ile jest on inny niż całe województwo. Są one określone opisowo na ogół nieostrymi sformułowaniami (np.: „położone najdalej od centrum", „o niskim poziomie aktywności zawodowej", „zdegradowane (…) obszary miejskie", „o niskiej jakości zagospodarowania"), a często odnoszone są do średniej wojewódzkiej.		Częściowo uwzględniono	Szczegółowa delimitacja OSI zostanie przedstawiona w *Planie zarządzania Strategią*, który będzie przyjęty przez Zarząd Województwa po zatwierdzeniu Strategii.
335.	Pomorska Wojewódzka Rada Zatrudnienia	23-43	W ostatnich latach powiększyły się zróżnicowania wewnątrz regionu. Strategia musi odpowiadać na pytanie, w jaki sposób zmniejszyć dysproporcje w poziomie rozwoju poszczególnych części województwa. Być może przykładem innych krajów powinno się lokalizować duże instytucje publiczne w mniejszych ośrodka.		Niezasadna	CS 2 w całości koncentruje się na wyrównawczym aspekcie rozwoju województwa.
336.			Z obszarów peryferyjnej wyjeżdżają najbardziej aktywne osoby, co zagraża dalszemu ich rozwojowi. Strategia musi podejmować działania w celu przeciwdziałania wyludnianiu się obszarów peryferyjnych, w tym zatrzymania tzw. liderów lokalnych.		Nieuwzględniona	Strategia w sposób pośredni może wpływać na atrakcyjność osiedleńczą. Samorząd Województwa nie może zadekretować ograniczenia negatywnych skutków migracji.
337.			Duże przedsiębiorstwa mają zasadniczy wpływ na sytuację gospodarczą regionu. W Strategii powinny być wzięte pod uwagę kierunki rozwoju największych firm w regionie.		Nieuwzględniona	Brak konkretnej propozycji zmiany.
338.			W Strategii powinny być wzięte pod uwagę		Nieuwzględniona	Zgodnie z horyzontalnymi zasadami

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			strategie lokalne i subregionalne.			realizacji Strategii – *Zasadą subsydiarności* oraz *Zasadą wielopoziomowego zarządzania i partnerstwa* Strategia nie obejmuje kwestii czysto lokalnych chyba, że zachodzi ścisły związek między potrzebami i potencjałami lokalnymi a interesem regionalnym lub też, gdy lokalne deficyty istotnie ograniczają możliwości rozwojowe.
339.			Wskazane jest, aby organizacje pozarządowe, pełniące funkcję na rynku pracy, były brane przy projektach systemowych.		Nieuwzględniona	Jest to postulat do poziomu operacyjnego Strategii.
340.			Należy podjąć decyzję, gdzie będą podejmowane działania z zakresu wsparcia mikro i małych firm: czy wspieramy lokomotywy rozwoju czy też obszary słabe strukturalnie.		Częściowo uwzględniona	OSI w CO 2.1 w zakresie wsparcia rozwoju MŚP został zdefiniowany jako obszary o niskim poziomie aktywności gospodarczej.
341.	Powiat Bytowski	23-43	Ogromny niepokój wzbudzają zapisy map nie ujętych w projekcie Strategii, ale wprost do niego nawiązujących. Mapy przedstawione w czasie konsultacji dokumentu na konferencji w Słupsku w dniu 16.05, stwarzają poważne ryzyko pozostawienia części subregionu słupskiego poza scenariuszem „Wiatr w żagle" oraz pogłębienia dysproporcji wewnątrzregionalnych.		Nieuwzględniona	Brak konkretnej propozycji zmiany. Szczegółowa delimitacja OSI zostanie przedstawiona w *Planie zarządzania Strategią*, który będzie przyjęty przez Zarząd Województwa po zatwierdzeniu Strategii.
342.	Komitet Monitorujący RPO WP	23-43	Wśród odnawialnych źródeł energii należy wymienić także energię słoneczną.		Nieuwzględniona	W części projekcyjnej przewiduje się wpieranie wszystkich rodzajów odnawialnych źródeł energii (OZE). Natomiast w części diagnostycznej wskazano te zasoby OZE, które w skali kraju wyróżniają pomorskie (tj. wiatr i biomasę). Zasoby energii słonecznej występujące w Pomorskiem nie odbiegają znacząco od tych zasobów zidentyfikowanych w pozostałych rejonach kraju.
343.			Ochrona wód nie powinna dotyczyć tylko ścieków.		Nieuwzględniona	Zgodnie z przyjętą koncepcją Strategii, jest to strategia „wyborów i zobowiązań",

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
						dlatego w zakresie gospodarki ściekowej koncentruje się na najbardziej newralgicznym i pilnym problemie, jakim jest spełnienie zobowiązań akcesyjnych w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych.
344.			Jednym z kierunków działań powinien być transport wodny.		Częściowo uwzględniona	Oczekiwanie wobec administracji rządowej w sprawach transportu wodnego zostało bardziej doprecyzowane.
345.			Koncentracja obszarów wsparcia w niewielkim stopniu kładzie nacisk na akcenty innowacyjne.		Nieuwzględniona	Brak konkretnej propozycji zmiany. Innowacyjności poświęcony jest CO 1.1, a zagadnienia te zawarto także w zasadzie horyzontalnej realizacji Strategii dotyczącej ukierunkowania na innowacje (*Zasada ukierunkowania na innowacje*).
346.			Strategia powinna opierać się przynajmniej w kluczowych obszarach na konkretnych wartościach wskaźników.		Uwzględniona	
347.			W Strategii zabrakło gospodarki morskiej.		Częściowo uwzględniona	Wprowadzono horyzontalną *Zasadę inteligentnej specjalizacji*, w której wątek gospodarczego wykorzystania morza został uwzględniony. Wątki te podjęto również w *Wizji*.
348.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	23-43	W Strategii zbyt mało miejsca poświęcono gospodarce morskiej.		Częściowo uwzględniona	jw.
349.			Strategia powinna być z naciskiem na wzrost a nie rozwój, dotyczy to w szczególności przyjęcia konkretnych zobowiązań – wartości wskaźników.		Uwzględniona	
350.			Na gospodarkę trzeba patrzeć przez pryzmat powiązań gospodarczych, a rolę łącznika powinna pełnić logistyka.		Częściowo uwzględniona	W CO 1.1 w zakresie wzmacniania innowacyjności i atrakcyjności inwestycyjnej wsparcie ukierunkowane będzie w szczególności na branże o najwyższym potencjale rozwoju (w tym także na logistykę). Ponadto uzupełniono opis celów o wskazanie celów powiązanych, Strategia zawiera również zasadę horyzontalną realizacji Strategii dotyczącą inteligentnej specjalizacji. (*Zasada inteligentnej specjalizacji*).

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
351.			Pomorze powinno uczestniczyć w szeroko rozumianych przepływach informacji, ludzi i kapitału.		Niezasadna	CO 1.1 służy wzmacnianiu sieci powiązań pomiędzy różnymi uczestnikami życia gospodarczego, czego efektem będzie wzmocnienie aktywności w przepływie informacji ludzi i kapitału.
352.			W Strategii należy wskazać, jakich inwestorów chcemy do regionu przyciągać.		Uwzględniona	
353.			W Strategii powinna znaleźć się elektrownia atomowa.		Częściowo uwzględniona	W części diagnostycznej oraz projekcyjnej odniesiono się do kwestii planowanej elektrowni jądrowej. W CO 3.2 jako oczekiwanie wobec administracji rządowej sformułowano podjęcie decyzji o lokalizacji elektrowni jądrowej w Polsce Północnej.
354.			Trzeba zdecydować, na jaki rodzaj energii stawiamy (wiatr, gaz łupkowy czy elektrownie gazowe). Wykorzystanie określonych źródeł energii wymusi budowę określonej infrastruktury. Będzie to powodować konflikty, w tym stanowi bezpośrednie zagrożenie dla rozwoju turystyki.		Częściowo uwzględniona	Zgodnie z przyjętą filozofią w Strategii skupiono się wyłącznie na działaniach, na które Samorząd Województwa ma realny wpływ. Z tego względu główny nacisk w sferze energetyki postawiono na działania poprawiające efektywność energetyczną oraz wykorzystujące OZE. Nie wyklucza to jednak możliwości realizowania innych niż ww. działań inwestycyjnych (leżących poza możliwościami sprawczymi Samorządu Województwa), jednak nie będą one w bezpośredni sposób realizować zapisów Strategii.
355.			W Strategii wybiórczo potraktowano OZE. Wymienia się tylko wiatr i biomasę, a pomija pozostałe źródła.		Niezasadna	W części projekcyjnej przewiduje się wpieranie wszystkich rodzajów OZE. Natomiast w części diagnostycznej wskazano te zasoby OZE, które w skali kraju wyróżniają pomorskie. Podkreślić należy jednak to, że w dotychczasowym brzmieniu Strategii biomasę i wiatr wskazano jako główne, choć nie jedyne zasoby OZE.
356.			W Strategii nie ma nic o rozwoju dróg śródlądowych.		Częściowo uwzględniona	Oczekiwanie wobec administracji rządowej w CO 3.1 w sprawach transportu wodnego zostało bardziej doprecyzowane.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
357.			Samorząd nie powinien zajmować się wielkimi firmami.		Nieuwzględniona	Strategia nie precyzuje jakimi firmami się będzie zajmować, tylko jakie będzie rozwiązywać problemy (m.in. związane z innowacyjnością, transferem technologii, przyciąganiem inwestorów, wzmacnianiem zatrudnienia). W zależności od problemu, różny będzie katalog uczestniczących w jego rozwiązaniu podmiotów.
358.			Podejście do interwencji za pośrednictwem OSI jest niebezpieczne. Powoduje, że interweniujemy na zasadzie „gaszenia pożarów" a nie rozwiązywania przyczyn wystąpienia niekorzystnych procesów na danym obszarze.		Nieuwzględniona	Strategia przedstawia dokonane wybory i zobowiązania oraz koncentrację tematyczną i terytorialną. OSI nie są definiowane tylko przez pryzmat wyrównywania deficytów, ale wskazują obszary, które są najbardziej adekwatne do lokalizacji interwencji i na których uzyskane efekty będą najbardziej przyczyniać się do osiągnięcia CO.
359.			Zbyt mocno akcentowane są w Strategii branże kluczowe. Silna koncentracja jest ryzykowna. Doświadczenia pokazują na występowanie dużej zmienności, częstych zmian koniunktury. Nie można branż kluczowych traktować jako filaru rozwoju gospodarczego.		Częściowo uwzględniona	W horyzontalnej *Zasadzie inteligentnej specjalizacji* przewidziano wprowadzenie mechanizmu weryfikacji i aktualizacji branż o największym potencjale rozwoju.
360.			Administracja samorządowa musi być bardziej otwarta w przekazywaniu zadań publicznym organizacjom.		Uwzględniona	
361.			Strategia powinna być w znacznie większym stopniu oparta na tym, co istnieje, a nie np. biotechnologii czy nanotechnologii.		Uwzględniona	
362.			Rozwój nauki powinien się opierać o rozwiązania funkcjonalne.		Uwzględniona	
363.	Ryszard Rabeszko, Stowarzyszenie Twórców Ludowych	23-43	Rozwój regionu należy budować na jego historii, etniczności, tożsamości oraz kulturze. Te czynniki powinny mieć przełożenie także na edukację i turystykę. Ważnym atutem Pomorza jest jego zróżnicowanie etniczne i dziedzictwo kulturowe. Stanowią one fundament dla		Uwzględniona	

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			dalszego rozwoju.			
364.	Andrzej Cieślak, Instytut Morski	23-43	Strategia pomija kwestie tzw. „niebieskiej gospodarki". Główna osią rozwojową regionu powinno być nadmorskie położenie.		Częściowo uwzględniona	Wymiar morski został odzwierciedlony w horyzontalnej *Zasadzie inteligentnej specjalizacji* oraz w CS 1.
365.	Stanisław Gąbiński	23-43	W Strategii należy wzmocnić wątek tzw. demokracji uczestniczącej, tj. wzmacniać kulturę odpowiedzialności oraz wzorce współpracy i partycypacji, m.in. poprzez edukację obywatelską i międzykulturową.		Uwzględniona	
366.	Piotr Kuropatwiński, Pomorskie Stowarzyszenie „Wspólna Europa"/ Uniwersytet Gdański	23-43	Strategia w jeszcze większym stopniu powinna koncentrować się na problemie dostępności wewnętrznej i rozwiązaniu w sposób innowacyjny i twórczy problemu niskiej mobilności wewnętrznej.		Częściowo uwzględniona	Silna pozycja transportu zbiorowego jest jednym z kluczowych wątków Strategii m.in. z uwagi na dostępność wewnętrzną i niską mobilność mieszkańców. Problem ten jest także widoczny w zakresie ukierunkowania interwencji na rozwój sieci drogowej i jej efekty w stosunku do obszarów o słabej dostępności.
367.	Jacek Zaucha, Uniwersytet Gdański, Instytut Morski	23-43	Należy w Strategii zaproponować coś, co wyróżni ją od innych regionów. Pomorze ma pewne specyficzne atuty, symbolikę, które powinny być uwzględnione i podkreślone w dokumencie.		Uwzględniona	
368.	Jerzy Fijas, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	23-43	Strategia powinna określać rolę i funkcję lasów w rozwoju regionu.		Częściowo uwzględniona	W związku z zastosowanym w Strategii podejściem problemowym (a nie sektorowym) gospodarka leśna i przedsiębiorczość „okołoleśna" została potraktowana jako integralny element gospodarki, objęty wszystkimi przewidzianymi w Strategii mechanizmami wsparcia, przede wszystkim w ramach CO 1.1 i 2.1. W odniesieniu do roli lasów jako elementu ekosystemu i źródła zasobów naturalnych, ze względu na istniejący układ kompetencyjny, Strategia wskazuje na oczekiwanie wobec rządu, polegające na realizacji *Krajowego Programu Zwiększania Lesistości,* w ramach CO 3.3.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
369.	Joanna Jarosik, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku	23-43	Kierunki rozwoju regionu zwłaszcza w aspekcie rozwoju infrastruktury (transportowej, energetycznej) powinny być mocniej powiązane z przestrzenią.		Częściowo uwzględniona	Do horyzontalnych zasad realizacji Strategii wprowadzono *Zasadę racjonalnego zarządzania przestrzenią* oraz *Zasadę zintegrowanego podejścia terytorialnego*, które mają zastosowanie do wszystkich CO, szczególnie CO 3.1 i CO 3.2.
370.			Strategia nie powinna pomijać problemów związanych z suburbanizacją, która rodzi szereg problemów przestrzennych i rozwojowych, wśród których na szczególną uwagę zasługuje problematyka związana z tyczeniem korytarzy infrastrukturalnych.		Częściowo uwzględniona	Do horyzontalnych zasad realizacji Strategii wprowadzono *Zasadę racjonalnego zarządzania przestrzenią*. Kwestie tyczenia korytarzy infrastrukturalnych obejmuje zobowiązanie Samorządu Województwa w CO 3.2.
371.			Strategia powinna dać odpowiedź na pytanie czy chcemy wyrównywać czy też dywersyfikować szanse rozwojowe w przestrzeni województwa. Województwo opiera się na wysokim potencjale przemysłowym, na bardzo dużym potencjale przyrodniczym, co jest wykorzystywane przez turystykę oraz zasobach leśnych, jednak wszystkie te zasoby i potencjały są bardzo nierównomiernie rozłożone w przestrzeni województwa.		Częściowo uwzględniona	Do horyzontalnych zasad realizacji Strategii wprowadzono *Zasadę racjonalnego zarządzania przestrzenią* oraz *Zasadę zintegrowanego podejścia terytorialnego*.
372.	Włodzimierz Zgoda	23-43	Zapisy powinny być mniej życzeniowe, a cele nie powinny być sprzeczne.		Nieuwzględniona	Uwaga nie zawiera konkretnej propozycji zmiany.
373.	Uniwersytet Gdański	23-43	Brak wskazania narzędzi realizacji kierunków i celów operacyjnych. Zastosowano odesłania do programów wojewódzkich, co sprawia, że zapisy Strategii są bardzo ogólnikowe i mało informacyjne. Przy braku wskazania odpowiednich narzędzi realizacji nie ma możliwości weryfikacji założeń, a cele operacyjne i kierunki zawarte w Strategii stają się hasłami.		Częściowo uwzględniona	Rozbudowano opis CO oraz systemu realizacji Strategii. Należy jednak wziąć pod uwagę, że Strategia jako dokument wyznaczający kierunki rozwoju województwa będzie przełożona na dokumenty operacyjne, które będą ją uszczegóławiać.
374.	Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna	23-43	Brak antropologicznie pojmowanej roli przestrzeni. Nie ma odpowiednio wyeksponowanego pojęcia ośrodka, czy koncentracji osadnictwa, tworzącego wyraźnie wyodrębnione i spójne	1. Niezbędne jest rozwinięcie struktury celów operacyjnych o aspekty terytorialne. Dotyczy to w szczególności celu 3 – „Spójna przestrzeń". Strategia rozwoju woj. Pomorskiego, sporządzana w okresie wdrażania koncepcji Przestrzennego	Częściowo uwzględniona	Do Strategii wprowadzono rozdział dotyczący wymiaru terytorialnego. Do zasad horyzontalnych realizacji Strategii wprowadzono *Zasadę racjonalnego gospodarowania przestrzenią*.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			przestrzennie, organizmy osadnicze. Dlatego też np. w Celu Strategicznym „Spójna przestrzeń" mówi się np. o konieczności zachowania „naturalnych siedlisk" – ale nie dotyczy to ludzi, zaś wśród celów operacyjnych dotkliwie brakuje kluczowego celu, jakim jest „*zintegrowane przestrzennie osadnictwo*". Autorzy nie zauważają też podstawowej zależności między Celem Operacyjnym 2.3 – „Wyrównany dostęp do usług publicznych" a odpowiednią, ustrukturalizowaną formą osadnictwa, czy między „skuteczną ochroną przeciwpowodziową" a ograniczeniem zabudowy na terenach zalewowych. Dokonują także swoistej parcelacji jednostek osadniczych, traktując elementy integralnych całości jak odrębne byty. Dotyczy to takich pojęć jak „przestrzeń publiczna", czy „zdegradowane obszary miejskie", tracących ścisły związek z większą całością, do której należą (cel operacyjny 2.2). Ukoronowaniem tego, aprzestrzennego podejścia jest zupełny brak negatywnych ocen, dotyczących amorficznej suburbanizacji, jaka występuje nie tylko wokół metropolii, a która w szybkim tempie degraduje pod bardzo różnymi względami strukturę całego regionu, niszczy jego zasoby, jest przeciwieństwem rozwoju zróżnicowanego itp. Uderzający brak reakcji na skalę i anarchiczny charakter tego zjawiska jest być może związany z czynnikami politycznymi i rolą Urzędu Marszałkowskiego. Winien on pełnić istotne funkcje m.in. rolę edukacyjną, wzorotwórczą. Nie może być tylko na usługach społeczności regionu – musi być jej liderem. Nie może zatem rezygnować z działań, które mogą nie podobać się dziś mieszkańcom regionu,	Zagospodarowania Kraju 2030 powinna zgodnie z jej zaleceniami uwzględniać wymiar terytorialny. 2. W dotychczasowym ujęciu strategii eksponowane są wyłącznie powiązania sieciowe. Aspekt terytorialny strategii uwzględniać powinien położenie nad-morskie województwa oraz pasmowo-węzłową strukturę regionu, w której węzły stanowią miasta różnej rangi i wielkości. 3. Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna zauważa potrzebę podkreślenia w Strategii występujących w województwie problemów o charakterze przestrzennym, w tym podjęcia takich działań jak: o racjonalne gospodarowanie przestrzenią, a w szczególności ograniczenie procesu suburbanizacji i kompleksowa re-urbanizacja śródmiejskich terenów zdegradowanych, o poprawa integralności struktury osadniczej Pomorza poprzez zmniejszenie dysproporcji w poziomie rozwoju przestrzennego obszaru metropolitalnego i pozostałej części Województwa 4. Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna rekomenduje ponadto konieczność wyraźniejszego wykazania hierarchii priorytetów, co jest szczególnie istotne w sytuacji konfliktów przy określeniu realizacji celów operacyjnych.		Jednocześnie Strategia nie hierarchizuje CO.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			nieświadomym tego do czego może doprowadzać uleganie ich oczekiwaniom, nastrojom i iluzjom, oddzielając ich postulaty od spekulacyjnych interesów. Cel „*Racjonalizacja i optymalizacja struktury osadniczej stanowiąca podstawę właściwego rozwoju Województwa Pomorskiego*" wymaga: • tworzenia zwartych struktur osadniczych tym samym podnoszenia szeroko rozumianej jakości życia poprzez poprawę jakości środowiska bytowego człowieka (dostępność usług i infrastruktury społecznej, przestrzeń publiczna itd.), • minimalizacji kosztów wytwarzania i eksploatacji infrastruktury, • ograniczania energochłonności i czasochłonności transportu, • atrakcyjności i bezpieczeństwa inwestycyjnego związanego z przewidywalnym planowaniem przestrzennym, urbanistycznym i ruralistycznym, • ochrony unikatowych w skali kraju wartości krajobrazowych i przyrodniczych, • efektywnego gospodarowanie przestrzenią jako zasobem wyczerpywanym, w tym programów reurbanizacji zdegradowanych struktur miejskich. Obserwowane obecnie procesy to suburbanizacja oraz pozbawiony strategii proces rozlewania się struktur osadniczych wzdłuż istniejących dróg. Proces ten jest podyktowany wadliwie rozumianymi przesłankami ekonomicznymi. Rodzi on negatywne skutki w postaci: • degradacji struktur osadniczych,			

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			• wyniszczającej budżety gmin konieczności budowania infrastruktury, • wysokich kosztów transportu indywidualnego, • nieopłacalności transportu zbiorowego, • obniżania przepustowości głównych szlaków komunikacyjnych - prowadzącej do wyczerpywania się w stanie obecnym „wydolności" głównych dróg, degradacji unikatowego środowiska przyrodniczego i krajobrazu będącego jednym z najcenniejszych zasobów Województwa Pomorskiego, • wysokich kosztów społecznych wynikających z obniżenia jakości życia (konieczności ciągłego dojeżdżania). Kierunki działania mogące przyczynić się do prawidłowego rozwoju osadnictwa to m.in. • tworzenie bezpiecznej dla inwestowania w regionie długookresowej i stabilnej polityki przestrzennej, • wyhamowywanie presji inwestycyjnej tam gdzie prowadzić to może do degradacji unikatowych wartości takich jak kapitał krajobrazowy i przyrodniczy, • działania dot. budowania świadomości znaczenia właściwego i skoordynowanego rozwoju przestrzennego; celem ich powinno być podnoszenie kapitału zaufania społecznego.			
375.	Janusz Pempkowiak, IO PAN	23-43		Dodanie *rozdziału 'kierunki rozwoju po 2020'* Wskazanie w tym rozdziale kilku, dosłownie 5-6 kierunków strategicznych np.: *a) budowa więzów pomiędzy ludźmi (społeczeństwem), a władzą* *b)dbałość o rozwój zrównoważony* *c)wyjście naprzeciw potrzebom ludzi po siedemdziesiątce.*	Nieuwzględniona	Wiele kierunków działania może być kontynuowana po roku 2020, na co wskazują *Wyzwania strategiczne*. Horyzont czasowy Strategii wynika z uwarunkowań prawnych.
376.	Towarzystwo Opieki nad	23-	W Strategii kultura i dziedzictwo kulturowe nie znalazły miejsca, ani należnej im rangi	Modyfikacja celów strategicznych 1. Otwarta Gospodarka (z wyłączeniem pkt 4	Częściowo uwzględniona	Wzmocniono zapisy w CO 1.3 i CO 2.2.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Zabytkami oddział w Gdańsku/ Fundacja E-MEDIA	43	celu strategicznego, jak tez celu operacyjnego. Nie znalazły się też w żadnym kierunku działań. Projekt Strategii nie zawiera koncepcji wykorzystania tych wartości dla rozwoju i promocji regionu. W nowoczesnej Europie nie jest możliwe planowanie rozwoju gospodarczego (otwartej gospodarki i aktywnego społeczeństwa) bez wysokiej dbałości o dobra kultury oraz bez strategii rozwoju w zakresie ochrony i restauracji zabytków, a także bez dostępności do usług kulturalnych (rozwój instytucji kultury, wydarzeń kulturalnych, festiwali) i bez gwarancji opieki nad twórcami kultury.	Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna – przeniesiony do nowego celu 2) 2. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, z nast. celami operacyjnymi: 1.1 Ochrona i rewitalizacja dziedzictwa materialnego i niematerialnego – wykorzystanie unikatowych dóbr kultury do promocji i rozwoju regionu 1.2 Ochrona krajobrazu – zgodnie z Europejska Konwencją Krajobrazową 1.3 Rozwój infrastruktury kulturalnej i turystycznej 1.4 Rozwój i promocja tradycyjnych produktów i marek regionalnych 1.5 Poprawa dostępu do dóbr i usług kultury Komórkami odpowiedzialnymi za przygotowanie i realizację poszczególnych celów operacyjnych nowego celu strategicznego były Departamenty: Kultury, turystyki i Rozwoju Obszarów Wiejskich. Narzędziem realizacji będą programy wojewódzkie w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz rozwoju turystyki. Pozostałe cele strategiczne będą miały zmieniona numerację: 2. Aktywni Mieszkańcy 3. Spójna Przestrzeń		
377.	Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie	23-43	Kulturze nadano zbyt wąskie znaczenie. W celu operacyjnym 1.4 "*Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna*" kultura została sprowadzona do poziomu produktu, który ma służyć wzbogaceniu oferty turystycznej. Również ograniczenie jej w celu 2.2 "Wysoka aktywność społeczna" do podnoszenia poziomu tożsamości regionalnej i obywatelskiej, wydaje się niewystarczające. Pielęgnowanie wartości, jaką jest kultura i rozwijanie jej powinno być mocniej zaakcentowane w przyszłej Strategii.		Uwzględniona	
378.	Marek Michalak, LM Consulting	24-30	Należy w większym stopniu skoncentrować się na rozwoju klastrów oraz doprecyzować		Uwzględniona	

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			tę tematykę. Współpraca klastrowa jest istotnym elementem Celu strategicznego 1. „Otwarta gospodarka" i należy uwypuklić jej znaczenie.			
379.	Wiesław Bielawski, Urząd Miasta Gdańska	23-43	Obszarami strategicznej interwencji nie powinno być całe województwo.		Nieuwzględniona	W wybranych kierunkach działania w uzasadnionych przypadkach , gdy zidentyfikowane problemy występują w każdym regionie, wskazano całe województwo jako OSI.
380.	Przemysław Kulawczuk, Uniwersytet Gdański	24-30	Cel jest zbyt ogólny, nie koncentruje się na działaniach i polityce tzw. „kotwic" technologicznych, wspieraniu wyjścia naszych przedsiębiorstw za granicę oraz tworzeniu centrów obsługi inwestorów i eksporterów.		Uwzględniona	
381.			Należy dążyć do komercjalizacji usług dla biznesu.		Częściowo uwzględniona	Wątki komercjalizacji pojawiają się w CO 1.1 w kontekście transferu nowych rozwiązań technologicznych i wdrażania innowacji.
382.	Maciej Dzierżanowski, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową	24-30	Główną osią rozwojową regionu powinno być budowanie trwałych przewag konkurencyjnych, przede wszystkim w oparciu na endogenicznym potencjale rozwojowym (np. edukacja, klastry).		Uwzględniona	
383.	Maciej Dzierżanowski, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową	24-30	W zakresie podnoszenia efektywności współpracy nauki z gospodarką należy mocniej podkreślić komponent „miękki", odnoszący się do inwestowania w zasoby ludzkie (kadry naukowe).		Częściowo uwzględniona	Do zasad horyzontalnych realizacji Strategii wprowadzono *Zasadę promowania postaw obywatelskich* obejmującą m.in. wzmacnianie postaw przedsiębiorczych i innowacyjnych. W kluczowych warunkach sukcesu CO 1.1 wskazano korzystny klimat innowacyjny w środowisku naukowym i gospodarczym.
384.	Zdzisława Hołubowska, LGD „Naszyjnik Północy"	24-30	Obszary słabe strukturalnie wymagają zastosowania zróżnicowanych działań, w tym także poprawy dostępności usług publicznych. Obszary słabe strukturalnie dotknięte są problemem niskiej aktywności zawodowej, bezrobociem, a w ramach utworzonych subregionów występują bardzo silne zróżnicowania w poziomie rozwoju		Niezasadna	Strategia poprzez wskazanie OSI w celach koncentruje się na najważniejszych problemach i potencjałach poszczególnych typów obszarów w województwie. Delimitacja OSI wynika z rodzaju i skali występujących zjawisk, m.in. wskazanych w uwadze.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			społeczno-gospodarczego.			
385.			Obszarem koncentracji środków nie może być tylko metropolia.		Niezasadna	Interwencja Strategii koncentrować się będzie na OSI, które nie są zawężone do Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta.
386.			Rozwój przedsiębiorczości wymaga wzmocnienia instytucji otoczenia biznesu. Wsparcie doradcze powinno być dostępne także w mniejszych ośrodkach.		Częściowo uwzględniona	W CO 1.1 wskazano rozwój współpracy nauki, biznesu i instytucji otoczenia biznesu jako kluczowy czynnik sukcesu realizacji celu. W zakresie transferu innowacji w przedsiębiorstwach (w którym uczestniczą również instytucje otoczenia biznesu) jako OSI wskazano całe województwo.
387.			Wyjaśnienia wymaga, na czym będzie polegać unikatowość oferty turystycznej i kulturalnej.		Częściowo uwzględniona	Doprecyzowano opis wyboru strategicznego oraz efektów w CO 1.3.
388.			Brakuje informacji, co powinno się stać, aby samorządy przekazywały organizacjom pozarządowym zadania publiczne.		Częściowo uwzględniona	Wzmocnieniu sektora organizacji pozarządowych służy CO 2.2, którego efektem długofalowym powinno być przekazywanie NGO zadań publicznych.
389.			Należy przewidzieć okresy przejściowe dla organizacji pozarządowych np. poprzez system mikropożyczek o uproszczonej procedurze przyznawania.		Częściowo uwzględniona	W CO 2.2 realizowany będzie kierunek działania dotyczący systemowego wzmacniania potencjału organizacji pozarządowych. Propozycja odnosi się do poziomu operacyjnego Strategii.
390.	Uniwersytet Gdański – Katedra Makroekonomii	23-43	Cel szczegółowy – związany z ochroną kontroli miejscowej nad aktywami gospodarczymi - brakuje takiego celu, tak zwana prywatyzacja Banku Gdańskiego poprzez dziwny kapitał spoza Pomorza doprowadziła do osłabienia możliwości kapitałowych regionu i utraty wielu miejsc pracy - silna rola ideologicznej polityki zagraża np. pozycji Lotosu.	Cel szczegółowy: Utrzymanie i poszerzenie kontroli nad kluczowymi aktywami gospodarczymi regionu przez przedsiębiorstwa Pomorza	Częściowo uwzględniona	Uzupełniono opis CS 1 w zakresie pożądanego kierunku zmian.
391.			Cel szczegółowy – związany z rozwojem zielonej gospodarki i zielonych rynków pracy - brakuje takiego celu, obecna niektórych działań związanych z tym celem w ochronie środowiska wydaje się być archaiczna.	Cel szczegółowy: Rozwój zielonej gospodarki i zielonych rynków pracy	Częściowo uwzględniona	Doprecyzowano opis horyzontalnej zasady realizacji Strategii dotyczącej zrównoważonego rozwoju (*Zasada zrównoważonego rozwoju*).

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
392.			Cel szczegółowy – związany ze wspieraniem handlu zagranicznego - większość elementów strategii koncentruje się na innowacyjności w produkcji i nowoczesnych usługach, zupełnie pomija się możliwe wzmocnienie roli handlu międzynarodowego skoncentrowanego na Pomorzu i obsługującego kraj (Polskę) i ewentualnie kraje sąsiednie.	Cel szczegółowy: Rozwój Aglomeracji Trójmiasta jako centrum handlu międzynarodowego	Częściowo uwzględniona	Wątki dotyczące wzmacniania ekspansji zagranicznej pomorskich firm zostały uwypuklone w CO 1.1. Interwencją zostało objęte całe województwo.
393.			Cel szczegółowy – związany z finansowym wsparciem rozwoju (głównie poprzez kapitał pożyczkowy) - proponuje się w strategii utworzenie Pomorskiego Funduszu Rozwoju – do dobry kierunek, jednak fundusz jak każde tego typu jest ułomnym rozwiązaniem podatnym na naciski polityczne i rozdzielnictwo.	Cela szczegółowy: Powołanie i rozwiniecie Pomorskiego Banku Rozwoju dla skutecznego wspierania rozwoju gospodarki Pomorza	Nieuwzględniona	Instrumenty finansowania Strategii są zawarte w jej systemie realizacji. W chwili obecnej brak jest możliwości prawnych do powołania banku regionalnego przez Samorząd Województwa.
394.			Cel szczegółowy – związany z rozwinięciem przemysłu przetwórstwa żywności i wysoko jakościowego rolnictwa tworzącego wysokie wartości dodane - Strategia nie ma żadnej propozycji dla obszarów peryferyjnych - tymczasem obszary te dysponują dobrymi zasobami obszarów rolnych, leśnych i wodnych - poziom np. aktywności hodowlanej na Pomorzu jest na poziomie lat 60-tych, to klęska.	Cel szczegółowy: *Rewitalizacja rolnictwa, akwakultury, rybactwa śródlądowego, przetwórstwa rolnego, rybnego* (w tym również opartego na sprowadzanych surowcach)	Częściowo uwzględniona	Strategia przedstawia cele w ujęciu problemowym, a nie sektorowym i obejmuje tylko te aspekty rozwoju społeczno-gospodarczego, województwa, na które Samorząd Województwa ma realny wpływ. Instrumenty przewidziane dla wsparcia gospodarki obejmują również działania na rzecz sektora rolnego i rybackiego.
395.	Dominik Popiel, Nautilus Sp. z o.o.	23-43	Strategia rozwoju regionu powinna opierać się na dwóch głównych czynnikach: lokalizacji i innowacyjności. Od wielu lat obserwujemy odwracanie się naszych władz od morza. Morze to przede wszystkim transport i ogromny potencjał w tym tkwiący. Za przykład niech służą takie miasta jak Hamburg, Rotterdam czy Antwerpia, które swój dobrobyt czerpią ze swojego położenia. Trójmiasto ma wszelkie przesłanki do tego, aby stać się portem 'hubowym' dla rejonu		Częściowo uwzględniona	Uwzględnienie w Strategii wątków związanych z wykorzystaniem potencjałów nadmorskiego położenia, rozwojem innowacyjności, wykorzystaniem potencjału OZE oraz wzmocnieniem kadr regionalnej gospodarki i polityki rozwoju angażującej wielu partnerów.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			morza Bałtyckiego. Jeśli chodzi o innowacyjność to każdy rozumie, że warto inwestować w przyszłość, a nie przeszłość. Jeśli chodzi o branże to OZE z różnych względów wydają się bardzo atrakcyjnym kierunkiem. Dodatkowo rejon bez połączenia z zapleczem nie ma racji bytu. W związku z tym jedynie spójna polityka angażująca szerokie grono instytucji i firm jest w stanie sprawnie walczyć 'o swoje' na arenie polityki ogólnokrajowej.			
CEL STRATEGICZNY 1.						
396.	Tomasz Rawiński, Instytut Elektrotechniki Oddział w Gdańsku	24		Otwarta gospodarka napędzana/pobudzana nowymi technologiami	Nieuwzględniona	Otwartość gospodarki wynika nie tylko z zastosowania nowych technologii, ale również innych czynników, takich jak zagraniczna ekspansja przedsiębiorstw, silne gospodarczo klastry, zdolność regionu do przyciągania inwestorów zewnętrznych, czy otwarte i konkurencyjne szkolnictwo wyższe.
397.	Jacek Sołtys	24	Już jest otwarta, w dobie globalizacji to oczywistość.	Wysoko rozwinięta gospodarka (ew. konkurencyjna)	Częściowo uwzględniona	W tytule CS 1 podkreślono nowoczesność gospodarki regionalnej.
398.	Uniwersytet Gdański – Katedra Makroekonomii	24	Otwarta gospodarka - określa istniejący stan przecież teraz nie mamy gospodarki zamkniętej	Internacjonalizacja gospodarki Pomorza poprzez wzrost zaangażowania pomorskich przedsiębiorstw na rynkach zagranicznych	Nieuwzględniona	W tytule CS 1 podkreślono nowoczesność gospodarki regionalnej. Internacjonalizacja jest elementem nowoczesnej gospodarki.
Przesłanki						
399.	Tomasz Rawiński, Instytut Elektrotechniki Oddział w Gdańsku	24		W strategicznym interesie województwa leży wzmocnienie jego pozycji w skali krajowej, bałtyckiej i europejskiej. Zwiększona otwartość gospodarki <u>napędzanej/pobudzanej nowymi technologiami</u> warunkuje poprawę konkurencyjności regionu, umożliwiając przyciąganie zasobów ludzkich i kapitałowych oraz ich kształtowanie w taki sposób, aby działały na rzecz jego trwałego rozwoju. Otwarty region <u>ukierunkowany na tworzenie nowych technologii</u> stwarza możliwości budowania dobrych powiązań ekonomicznych (wymiana gospodarcza, w tym inwestycje zewnętrzne, handel zagraniczny,	Niezasadna	Istota innowacji (w których mieszczą się nowe technologie) została już podkreślona w przesłankach CS 1.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
				przyciąganie i wdrażanie innowacji biznesowych) oraz edukacyjnych i naukowych (bałtyckie, europejskie i globalne sieci współpracy), a także społecznych (tworzenie i rozwijanie powiązań kulturowych, w tym międzynarodowych).		
400.	Marek Zeman, Nadleśnictwo Gdańsk	24	Miarą sukcesu mieszkańców województwa jest i powinno być poszanowanie zasobów przyrodniczych w połączeniu z takim ich gospodarczym wykorzystaniem, aby nie wpływało to negatywnie na otoczenie i jakość życia. Z tego względu warto podkreślać ten aspekt również w tym miejscu strategii .	Dodać do Przesłanek ... Zagospodarowuje zasoby przyrodnicze (w tym leśne) w sposób zachowujący ich naturalne walory i korzystny wpływ na otoczenie mieszkańców województwa.	Częściowo uwzględniona	Kwestie zachowania walorów środowiska w trakcie realizacji Strategii zostały uwzględnione w zasadach horyzontalnych, które realizowane będą przekrojowo przez całą Strategię, nie tylko CS1.
Pożądany kierunek zmian						
401.	Tomasz Rawiński, Instytut Elektrotechniki Oddział w Gdańsku	24		*Wzrost potencjału i zaangażowania w tworzeniu nowych technologii;*	Nieuwzględniona	Pożądany kierunek zmian obrazuje długofalowe oddziaływania realizacji celu strategicznego; zaangażowanie w tworzenie nowych technologii służy wzrostowi konkurencyjności przedsiębiorstw, zachęca inwestorów zewnętrznych do lokowania kapitału oraz skutkuje rozwojem sektorów o wysokim potencjalne rozwoju i sprzyja wzrostowi zatrudnienia w tych sektorach.
402.				*Wzrost zatrudnienia w sektorach generujących dużą wartość dodaną, szczególnie poprzez tworzenie nowych technologii;*	Nieuwzględniona	W opisie pożądanych kierunków zmiany nie wskazuje się przez pryzmat konkretnej interwencji, która ma służyć ich osiągnięciu. Będą one efektem wielowątkowych działań w różnych celach operacyjnych. Szczegółowy opis interwencji został umieszczony w opisie CO i będzie doprecyzowywany w dokumentach operacyjnych.
403.				*Wzrost aktywności uczelni, instytutów badawczych oraz przedsiębiorstw w międzynarodowych programach badawczych*;	Nieuwzględniona	Kierunek zmiany odnosi się do CO1.2, który skupia się na szkołach wyższych.
404.	Łukasz Kulas, Pomorski Klaster ICT	24	Zgodnie z dok. strat. UE dla wzmocnienia konkurencyjności i innowacyjności regionu niezbędna jest świadoma polityka kreowania popytu na usługi i technologie cyfrowe wspierające edukację, gospodarkę i	*Wzrost aktywności przedsiębiorstw w bałtyckich, europejskich i globalnych sieciach współpracy"*	Częściowo uwzględniona	Postulat został uwzględniony w opisie CO 1.1 jako jeden z potencjalnych obszarów współpracy ponadregionalnej i ponadnarodowej.
405.				*Wzrost wykorzystania nowych technologii w dziedzinie*	Częściowo	Cyfryzacja została uwzględniona jako

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			administrację.	*edukacji, gospodarki, administracji*	uwzględniona	horyzontalna zasada realizacji Strategii (*Zasada wymiaru cyfrowego*).
406.	Przemysław Marchlewicz, Azodigital	24	Wzrost liczby studentów zagranicznych, jakkolwiek słuszny, będzie trudny do osiągnięcia wobec słabej pozycji uczelni. Wzrost liczby studentów spoza aglomeracji odpowiada interesowi mieszkańców regionu. Wzrost rangi uczelni wydaje się być kierunkiem bardziej realistycznym. Wzrost zatrudnienia w kluczowych sektorach jest łatwiej mierzalny, a jednocześnie posiada większy stopień szczegółowości	Wzrost rangi / awans w międzynarodowych rankingach wyższych uczelni w regionie w skali Europejskiej w wybranych dziedzinach;	Nieuwzględniona	Zastosowanie proponowanego wskaźnika było poważnie rozważane. Uznano jednak, że brak obecnie jednolitego, zobiektywizowanego i powszechnie akceptowanego systemu całościowej oceny i rankingowania uczelni, w związku z czym proponowany wskaźnik nie byłby obiektywnie weryfikowalny.
407.				Wzrost zatrudnienia w kluczowych sektorach;	Uwzględniona	
408.				Wzrost liczby studentów z terenów poza wielkimi miastami, a także z sąsiednich województw oraz z zagranicy;	Nieuwzględniona	Rozważano różne warianty wskaźnika mierzącego atrakcyjność uczelni dla studentów, próbując uwzględnić napływ studentów nie tylko zza zagranicy, ale również np. spoza regionu. Obecnie nie ma możliwości systematycznego pozyskiwania innych danych niż dotyczące studentów zagranicznych. Niemożność ta dotyczy zarówno studentów spoza regionu, jak i spoza dużych miast.
409.	Adam Wedman - Przewodniczący Gdańskiego Koła Partii Zieloni	24	Przedstawione cele strategiczne, zaproponowane cele operacyjne i pożądane kierunki zmian w sposób niewystarczający odnoszą się do wykorzystania uzyskiwanego wzrostu gospodarczego dla likwidowania grup żyjących w skrajnym ubóstwie.	*Wzrost zatrudnienia na terenie terytorialnych obszarów problemowych (powiatów bytowskiego, chojnickiego, człuchowskiego, kościerskiego, kwidzyńskiego, malborskiego, nowodworskiego, starogardzkiego i sztumskiego)*	Niezasadna	Interwencja ukierunkowana na wzrost zatrudnienia została przewidziana w CO 2.1, w którym jako OSI przewidziano obszary o niskim poziomie aktywności gospodarczej i niskim poziomie zatrudnienia.
Miara sukcesu						
410.	Adam Wedman - Przewodniczący Gdańskiego Koła Partii Zieloni	24	Przedstawione cele strategiczne, zaproponowane cele operacyjne i pożądane kierunki zmian w sposób niewystarczający odnoszą się do wykorzystania uzyskiwanego wzrostu gospodarczego dla likwidowania grup żyjących w skrajnym ubóstwie.	*"Osiągnięcie w 2020r. poziomu PKB per capita w wysokości 65% średniej UE i 115% średniej dla Polski."*	Nieuwzględniona	Za miarę sukcesu przyjęto dynamikę zmiany PKB, która powinna być wyższa niż w Polsce i UE. Takie podejście pozwoli obserwować przesuwanie się województwa „w peletonie regionów" polskich i UE oraz wyeliminować skutki zmian PKB spowodowanych uwarunkowaniami makroekonomicznymi (np. wahania PKB na skutek kryzysu ekonomicznego).

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
Cele operacyjne						
411.	Tomasz Rawiński, Instytut Elektrotechniki Oddział w Gdańsku	24		*1.1. Efektywne sieci współpracy gospodarczej* *1.1. <u>Infrastruktura tworzenia i wykorzystania nowych technologii</u>* *1.2. Konkurencyjne szkolnictwo wyższe* *1.3. Skuteczny system obsługi inwestorów* *1.4. Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna*	Niezasadna	Tematyka nowych technologii jest podjęta w CO 1.1 (obecny tytuł *Wysoka efektywność przedsiębiorstw*).
412.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	24-30	CO 1.3 jest zbyt szczegółowy.	Dokonanie zmian w CS 1 poprzez: – Zrezygnowanie z CO 1.3; – Przeniesienie CO 1.2 do CS 2; – Dodanie nowych CO: [1] przyjazne otoczenie biznesu (wzmocnienie metropolii, ułatwienia dla biznesu, wzmocnienie pozytywnego wizerunku, szkolnictwo dostosowane do potrzeb rynku); [2] wzmocnienie wiodących sektorów gospodarczych w województwie (m.in. paliwowo-energetyczny); oraz [3] promocja gospodarcza, turystyczna i osadnicza; Modyfikację CO 1.4 poprzez usunięcie oferty kulturalnej	Częściowo uwzględniona	CO 1.3 został zintegrowany z CO 1.1 CO 1.2 skupia się na konkurencyjności uczelni z naciskiem na powiązania szkół wyższych z gospodarką, a nie na całym systemie edukacji i wyrównywania deficytów. Pozostałe aspekty zostały uwzględnione w opisie obecnych CO lub zasadach horyzontalnych realizacji Strategii. Unikatowa i rozpoznawalna oferta kulturalna stanowi jeden z istotnych elementów wpływających na zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu. Dlatego wzmocniono jej rangę dedykując odrębny Kierunek działania.
413.	Komisja Strategii i Polityki Gospodarczej Rady Miasta Gdyni	24-30		1.1. Efektywne sieci współpracy gospodarczej. Proponuje się dodać, jako nowy, kierunek działań: 1. Rozwijanie powiązań gospodarczych w obszarach koncentracji działalności gospodarczej (porty morskie, stocznie, specjalne strefy ekonomiczne, parki naukowo-technologiczne i in.) 1.2.Konkurencyjny system edukacji zawodowej i szkolnictwa wyższego, Proponujemy dodać, jako nowe, kierunki działań: 4. Współpraca uczelni z szkołami średnimi oraz pracodawcami 5. Rozwijanie sieci współpracy międzyuczelnianej – szczególnie w obszarze Regionu Morza Bałtyckiego. 1.3. Skuteczny system obsługi przedsiębiorców, rybaków i rolników, Proponujemy dodać, jako nowy, kierunek działań: 4. Wspieranie rozwoju potencjału gospodarki	Częściowo uwzględniona	Rozwijanie powiązań gospodarczych powinno mieć wymiar ponadregionalny i ponadnarodowy. Ograniczenie ich tylko do miejsca prowadzenia działalności gospodarczej istotnie zawęzi skalę i efekty realizacji CO 1.1. CO 1.2 uwzględnia współpracę międzyuczelnianą (w tym w Regionie Morza Bałtyckiego), ze szkołami średnimi i pracodawcami. CO 1.3 został zintegrowany z CO 1.1. Wsparcie inwestycji zewnętrznych rozpatrywane jest problemowo, a nie sektorowo. Wskazano, że przyciąganie inwestycji zewnętrznych powinno odbywać się w szczególności w branżach o najwyższym potencjale rozwoju. W CO 1.4 (obecnie 1.3) dodano zobowiązania Samorządu Województwa

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
				żywnościowej w województwie. 1.5. Efektywność energetyczna Vide uwagi zawarte w pkt dot. celu operacyjnego 3.2. 1.6. Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna. Do „Oczekiwanych efektów" proponujemy wpisać: • -uzyskanie certyfikatów Europejskich Szlaków Kulturowych, -Europejskie standardy kąpielisk morskich, marin, żeglugi przybrzeżnej.		obejmujące m.in. rozwój regionalnych sieciowych produktów turystycznych w oparciu o małe porty, dziedzictwo regionalne oraz ofertę kulturalną. Wskazano również na powiązania z CO 3.3 m.in. w zakresie poprawy jakości stanu wód. Efektywność energetyczna jest uwzględniona w CO 3.2, a temat ten poruszony został przede wszystkim w kontekście oszczędności finansowych oraz ketów środowiskowych, a nie w kontekście wymiaru gospodarczego.
414.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	23-30		Dodać nowy cel operacyjny 1.5. Efektywność energetyczna Vide uwagi zawarte w pkt dot. celu operacyjnego 3.2.	Nieuwzględniona	Efektywność energetyczna jest uwzględniona w CO 3.2 i skupia się na potrzebach mieszkańców i efektach środowiskowych.
415.	Marek Grzybowski, Akademia Morska w Gdyni	23-30	W województwie pomorskim zauważalne są różnice w rozwoju społeczno-gospodarczym pomiędzy Obszarem Metropolitalnym Trójmiasta, a obszarami najbardziej od niego odległymi. Przejawiają się miedzy innymi w poziomie edukacji. Wskazują na to gorsze wyniki egzaminów zewnętrznych wśród uczniów z obszarów wiejskich i małych miast na wszystkich poziomach edukacji. W związku z tym niezbędne jest uzupełnienie luk kompetencyjnych dzieci i młodzieży, w celu wyrównania ich szans. Uzyskać to można przez trwałą poprawę jakości edukacji przygotowującej dzieci i młodzież do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy. Cel ten można zrealizować jedynie poprzez ustawiczne kształcenie nauczycieli i rozwijanie u nich nowych kompetencji.	Cel strategiczny: *Kształcenie ustawiczne innowacyjnych postaw, kompetencji społecznych i IT nauczycieli jako szansa innowacyjnego rozwoju województwa pomorskiego*	Nieuwzględniona	Propozycja jest zbyt szczegółowa i dotyczy poziomu operacyjnego – wybranego typu projektu w ramach szerszej interwencji.
416.	Jacek Kucharski, Pomorski Inspektorat Weterynaryjny	24-30	W przypadku żywności regionalnej potrzebna jest silniejsza współpraca pomiędzy producentami a służbami kontrolnymi		Nieuwzględniona	Brak konkretnej propozycji zmiany.
			Konsekwencje budowy elektrowni atomowej. Wybudowanie elektrowni atomowej bardzo negatywnie wpłynie na turystykę w regionie		Nieuwzględniona	Brak konkretnej propozycji zmiany.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
417.	Andrzej Tyszkiewicz, Słowińska Grupa Rybacka	24-30	W dokumencie nie ma nic dla branży rybackiej.		Niezasadna	Brak konkretnej propozycji zmiany Podejście w Strategii jest problemowe, a nie sektorowe. Problemy (rolnictwa, leśnictwa, rybactwa itp.) zawierają się w przewidywanych formach wsparcia w poszczególnych CO.
418.	Bogdan Pawłowski, Burmistrz Miasta i Gminy Prabuty	24-30	W części dotyczącej Priorytetu I Konkurencyjność – w ramach lepszych warunków dla przedsiębiorczości i innowacji możliwość stosowania udogodnień, w tym rozszerzenie działalności Pomorskiej Strefy Ekonomicznej z uwzględnieniem małych i średnich miejscowości.		Niezasadna	Uwaga dotyczy Strategii z 2005 r. W obecnym projekcie dokumentu nie ma Priorytetu I *Konkurencyjność*. Tematyka przedsiębiorczości, innowacji i pozyskiwania inwestycji zewnętrznych została podjęta w CO 1.1 oraz CO 2.1.
419.	Bogdan Pawłowski, Burmistrz Miasta i Gminy Prabuty	24-30	W kontekście Konkurencyjność pkt 3 - rozwój gospodarki wykorzystującej specyficzny rozwój regionalny, na terenie powiatu Kwidzyńskiego znajdują się pokłady gazu łupkowego oraz solanek i wód termalnych.		Niezasadna	Uwaga dotyczy Strategii z 2005 r. W obecnym projekcie dokumentu nie ma Priorytetu I *Konkurencyjność*. Kwestie gazu łupkowego zostały podjęte w CO 3.2.
420.	Jan Burnewicz, Uniwersytet Gdański	24		*Cel strategiczny 1 –* a. Kluczowe znaczenie ma stworzenie proinnowacyjnego, zasobooszczędnego systemu gospodarczego tworzącego zalążki nowych sektorów Oprócz „*rozwoju infrastruktury dla nowych inwestycji*" potrzebne są sprzyjające tym inwestycjom inne czynniki (wysoko wykwalifikowani pracownicy, przyjazna administracja, bliskość chłonnych rynków).	Częściowo uwzględniona	Kwestie kwalifikacji pracowników zostały podjęte w CO 1.2 i CO 2.2; sprawność administracji została uznana za horyzontalną zasadę realizacji Strategii (*Zasada sprawności administracji*) i będzie przekrojowo realizowana we wszystkich celach.
421.	Przemysław Marchlewicz, Azodigital	24		*1.1. Efektywne sieci współpracy gospodarczej ukierunkowane na eksport usług* *1.2. Konkurencyjne i szeroko dostępne szkolnictwo wyższe*	Nieuwzględniona	W CO 1.1 eksport jest jednym z kluczowych czynników wzmacniających efektywność gospodarki; CO 1.2 skupia się na konkurencyjności uczelni, która jest kluczowym problemem w kontekście wyzwań demograficznych.
CEL 1.1 EFEKTYWNE SIECI WSPÓŁPRACY GOSPODARCZEJ						
422.	Wiesław Bielawski, Urząd Miasta Gdańska	25	Gdańsk popiera przyłożenie w Strategii dużej wagi do podnoszenia innowacyjności gospodarki przez współpracę nauki i biznesu. Zapisy Strategii powinny jednak iść dalej i		Częściowo uwzględniona	W CO 1.1 i CO 1.2 uwzględniono koncentrację wybranych wątków na branżach o wysokim potencjale rozwoju, które zostały indykatywnie wskazane w

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			wskazać na jakich obszarach gospodarki skoncentrują się instrumenty realizacji strategii w zakresie wspierania tychże mechanizmów współpracy. Z punktu widzenia Gdańska szczególnie istotne wydają się być następujące dziedziny: - ICT, - biotechnologia, - gospodarka morska i logistyka, - energetyka i sektor paliwowy, - sektor usług nowoczesnych, - przemysły kreatywne.			opisie horyzontalnej *Zasady inteligentnej specjalizacji*.
Kierunki działań						
423.	Tomasz Rawiński, Instytut Elektrotechniki Oddział w Gdańsku	25		*1. Pełne wykorzystanie istniejącego potencjału i wsparcie rozwoju jednostek B&R i przedsiębiorstw zaangażowanych w rozwój nowych technologii*	Częściowo uwzględniona	Postulat został uwzględniony w efektach realizacji CO 1.1.
424.	Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna	25		*1: Upowszechnianie innowacyjnych rozwiązań w przedsiębiorstwach, ze szczególnym uwzględnieniem przedsiębiorstw usługowych*	Częściowo uwzględniona	CO 1.1 skupia się na upowszechnianiu i wdrażaniu innowacji, w szczególności w branżach o wysokim potencjalne rozwoju nie determinując sektora, w którym działa przedsiębiorstwo (produkcja, czy usługi). Jest on bowiem w dużym stopniu uzależniony od branży, w której działa przedsiębiorstwo.
425.	Jacek Sołtys	25		*1. Wspieranie innowacyjności w przedsiębiorstwach*	Częściowo uwzględniona	Wzmocnienie dotychczasowych zapisów dot. upowszechnienia innowacji w przedsiębiorstwach oraz ich transferu do gospodarki.
426.				*2. Wspieranie rozwoju instytucji transferu wiedzy i technologii; Wzmacnianie kapitału ryzyka*	Częściowo uwzględniona	Transfer wiedzy i innowacje zostały uwzględnione odpowiednio w kierunkach działania oraz oczekiwanych efektach realizacji CO 1.1. Potrzeba rozwoju instrumentów kapitałowych służących komercjalizacji i wdrażaniu innowacji uwzględniono w efektach.
427.	Przemysław	25		*4. Zainicjowanie współpracy przedsiębiorstw i nauki*	Częściowo	W kierunkach działania CO 1.1

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Marchlewicz, Azodigital			*ukierunkowanej na eksport usług*	uwzględniona	uwzględniono upowszechnianie innowacji i transfer technologii, w którym mieści się współpraca przedsiębiorstw i nauki. Kierunek działania nie jest zawężony do sektora usług.
428.	Ruch Palikota	25		*Wspieranie współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami w organizacji lepszych i efektywniejszych łańcuchów wartości.*	Częściowo uwzględniona	W CO 1.1 przewidziano kierunek działania dotyczącego wzmocnienia powiązań klastrowych.
429.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	25	Proponuje się dostosować układ celów operacyjnych do celów strategicznych:	*Rozwijanie powiązań gospodarczych w obszarach koncentracji działalności gospodarczej (porty morskie, stocznie, specjalne strefy ekonomiczne, parki naukowo-technologiczne i in.)*	Nieuwzględniona	Rozwijanie powiązań gospodarczych powinno mieć wymiar ponadregionalny i ponadnarodowy. Ograniczenie ich tylko do miejsca prowadzenia działalności gospodarczej istotnie zawęzi skalę i efekty realizacji CO 1.1.
OSI						
430.	Jacek Sołtys	25		*1, 3 - całe województwo* *2 – Obszar Metropolitalny Trójmiasto*	Nieuwzględniona	Wspieranie powiązań klastrowych oraz działalności eksportowej przedsiębiorstw jest zasadne na obszarze całego województwa, bez zawężania do Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta.
431.	Tomasz Rawiński, Instytut Elektrotechniki Oddział w Gdańsku	25		1-4 - Całe województwo.	Nieuwzględniona	Działania związane z infrastrukturą dla nowych inwestycji powinny koncentrować się w obszarach o najwyższym potencjale (m.in. gospodarczym, dostępu do rynku pracy, dostępności transportowej). OSI mają status obszarów preferowanych, a w uzasadnionych przypadkach uprawnionych do wsparcia. Przesądzenie co do statusu poszczególnych OSI zostanie dokonane w dokumentach operacyjnych.
432.	Ruch Palikota	25		1-4 - Całe województwo.	Nieuwzględniona	jw.
Oczekiwane efekty						
433.	Urząd Morski w Gdyni	25		*Wzmocnienie oferty produkcyjnej regionu pomorskiego, w szczególności w oparciu o rozwijający się węzeł transportowy".*	Nieuwzględniona	Infrastruktura transportowa jest jednym z wielu czynników wpływających na rozwój gospodarki regionu. Wykorzystanie atutów bazujących na specyficznych cechach województwa będzie się odbywało przekrojowo w całej Strategii w

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
						oparciu o horyzontalną *Zasadę inteligentnej specjalizacji.*
434.	Łukasz Kulas, Pomorski Klaster ICT	25	Zgodnie z dok. strat. UE dla wzmacniania doskonałości klastrów (cluster excellence) niezbędne jest wsparcie ponadnarodowej współpracy klastrów.	*Włączenie regionu w międzynarodową sieć współpracy klastrowej, w tym między innymi w Regionie Morza Bałtyckiego*	Uwzględniona	
435.	Tomasz Rawiński, Instytut Elektrotechniki Oddział w Gdańsku	25		*Zwiększenie wykorzystania istniejącego potencjału i rozwój potencjału twórczego pomorskich instytucki B&R i przedsiębiorstw zaangażowanych w rozwój nowych technologii*	Częściowo uwzględniona	Uwaga została odzwierciedlana w efektach w zakresie wykorzystania potencjału instytucji B+R i przedsiębiorstw rozwijających nowe technologie.
436.				*Zmiana postaw i świadomości społecznej, w szczególności przedsiębiorców i naukowców, prowadząca do wysokiej intensywności tworzenia i wdrażania nowych technologii/ innowacji;*	Częściowo uwzględniona	Klimat sprzyjający innowacyjności został wskazany jako jeden z kluczowych czynników sukcesu CO 1.1. Ponadto, zmiana postaw społecznych (także w zakresie postrzegania innowacyjności) została wskazana jako horyzontalna zasada realizacji Strategii (*Zasada promowania postaw obywatelskich*).
437.	Ruch Palikota	25		*Poprawa efektywności poprzez organizację wspólnych łańcuchów wartości.*	Częściowo uwzględniona	W efektach realizacji CO 1.1 wskazano funkcjonowanie silnych klastrów angażujących szerokie spektrum aktorów.
438.				*Uruchomienie finansowanie przedsiębiorczości absolwentów.*	Nieuwzględniona	CO 1.1 nie przewiduje wspierania start-upów. Wsparcie rozwoju MŚP przewidziano w CO 2.1.
439.				*Promowanie wspólnych inwestycji proekologicznych.*	Częściowo uwzględniona	Wspieranie inwestycji ekoefektywnych odbywać się będzie horyzontalnie w całej Strategii, na podstawie horyzontalnej *Zasady zrównoważonego rozwoju.*
440.	Przemysław Marchlewicz, Azodigital	25		Zwiększenie ilości miejsc pracy	Uwzględniona	
				Wzrost aktywności ponadregionalnej ~~i zagranicznej~~ pomorskich przedsiębiorstw zwłaszcza w sektorze usług	Nieuwzględniona	Efekty przewidują wysoką aktywność przedsiębiorstw zarówno na rynku krajowym, jak i zagranicznym.
Wskaźniki						
441.	Ruch Palikota	25		*Wysokość wynagrodzenia w stosunku do przepracowanej godziny.*	Nieuwzględniona	Propozycja nieprecyzyjna; brak źródła pozyskiwania danych.
442.				*Odsetek przedsiębiorstw zakładanych przez absolwentów. (w górę)*	Nieuwzględniona	W CO 1.1 nie przewiduje się wspierania start-upów. Wsparcie rozwoju MŚP przewidziano w CO 2.1.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
443.	Przemysław Marchlewicz, Azodigital	25		*Wzrost liczby absolwentów kursów i szkoleń, zwiększających dostęp do rynku pracy, zwłaszcza w sektorze usług*	Nieuwzględniona	Wsparcie aktywności zawodowej i kształcenia ustawicznego przewidziano w CO 2.1.
Oczekiwania wobec Rządu w związku z realizacją Celu						
444.	Tomasz Rawiński, Instytut Elektrotechniki Oddział w Gdańsku	25		*Przyjęcie przez Rząd bezpośredniej odpowiedzialności za postęp technologiczny/rozwój nowych technologii poprzez wdrożenie rozwiązań w tym zakresie stosowanych w USA [rozwój nowych technologii jest zadaniem bezpośrednio realizowanym przez Ministerstwo Energetyki [DoE] USA]*	Nieuwzględniona	Sfera publiczna, powinna włączać się w procesy rynkowe tylko wówczas, gdy zidentyfikowana zostanie zawodność rynku.
445.	Grupa LOTOS	25		*Eliminacja rozwiązań legislacyjnych obniżających konkurencyjność podmiotów krajowych i regionalnych.*	Nieuwzględniona	Brak konkretnej propozycji takich rozwiązań.
446.	Dawid Kentzer, Kentzer Doradztwo Gospodarcze i Prawne/ Fundacja Inicjowania Rozwoju „upFoundation”	25	Województwo jako autonomiczny podmiot, również może kreować lokalne uwarunkowania wspierające współpracę nauki i biznesu. Rząd ustali zachęty na poziomie kraju. Jeżeli mamy iść szybciej niż kraj i średnia UE to musimy w tym zakresie dołożyć własne zachęty w zakresie podatków lokalnych oraz w inicjatywach wspierania współpracy nauki z biznesem. Może to znaleźć wyraz w kolejnym programowaniu UE, czy też skoordynowanej polityce fiskalnej poszczególnych gmin.	*Regionalny system zachęt podatkowych dla przedsiębiorców wdrażających rozwiązania innowacyjne*	Częściowo uwzględniona	Zawarto postulat dotyczący wprowadzenia rozwiązań wzmacniających motywację do współpracy nauki z biznesem.
447.				*Regionalny system zachęt dla sektora nauki skłaniający do współpracy z – biznesem*	Częściowo uwzględniona	jw.
Kluczowe warunki sukcesu						
448.	Jacek Sołtys	26		*Znaczący wzrost kapitału społecznego (zaufania, współpracy)*	Częściowo uwzględniona	Klimat sprzyjający innowacyjności został wskazany jako jeden z kluczowych czynników sukcesu CO 1.1. Ponadto, zmiana postaw społecznych (także w zakresie postrzegania innowacyjności) została wskazana jako horyzontalna zasada realizacji Strategii (*Zasada promowania postaw obywatelskich*).
449.				*Dostępność kapitału ryzyka*	Uwzględniona	
450.	Tomasz Rawiński, Instytut Elektrotechniki Oddział w Gdańsku	26		*Przyjęcie przez Rząd bezpośredniej odpowiedzialności za postęp technologiczny/rozwój nowych technologii poprzez wdrożenie rozwiązań w tym zakresie stosowanych w USA*	Nieuwzględniona	Sfera publiczna, powinna włączać się w procesy rynkowe tylko wówczas, gdy zidentyfikowana zostanie zawodność rynku.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
451.	Ruch Palikota	26		Wprowadzenie na uczelnie zagadnień innowacyjności i przedsiębiorczości.	Częściowo uwzględniona	Klimat sprzyjający innowacyjności został wskazany jako jeden z kluczowych czynników sukcesu CO 1.1. Ponadto, zmiana postaw społecznych (także w zakresie postrzegania innowacyjności) została wskazana jako horyzontalna zasada realizacji Strategii (*Zasada promowania postaw obywatelskich*).
CEL 1.2 KONKURENCYJNE SZKOLNICTWO WYŻSZE						
452.	Łucja Ptaszyńska, Kaszubskie Stowarzyszenie Ekologiczne	26-27	Nie tylko szkolnictwo wyższe ma wpływ na rozwój otwartej gospodarki.	*2.1. Konkurencyjne szkolnictwo ~~wyższe~~ oraz pozostałe formy edukacji.*	Nieuwzględniona	W Strategii przyjęto podejście problemowe, a nie sektorowe. CO 2.1 skupia się na problemie konkurencyjności pomorskich szkół wyższych w kontekście krajowym i międzynarodowym, nie obejmując świadomie całego systemu edukacji. Problem jakości i dostępności pozostałych form edukacji uwzględniony jest w CS 2.
453.	Stanisław Szyszko, Wyższa Szkoła Inżynierii Gospodarki w Słupsku	26-27	Brak dobrego doradztwa zawodowego na poziomie gimnazjalnym i w szkołach średnich		Częściowo uwzględniona	Zgodnie z przyjętym podejściem problemowym, zagadnienia związane z rynkiem pracy oraz jakością i dostępnością edukacji na poziomie gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym zostały uwzględnione w CS 2.
454.	Zbigniew Canowiecki, Tomasz Limon, Pracodawcy Pomorza	26-27	Należałoby dokonać radykalnej reformy uczelni, usuwając z nieprzydatnych naukowców, o bardzo niskich kwalifikacjach praktycznych. Stworzenie mechanizmów systematycznej współpracy sektora akademickiego i gospodarczego zapewniających elastyczne dostosowywanie oferty edukacyjnej do zmieniających się potrzeb rynkowych oraz wysoki poziom kształcenia w branżach kluczowych jest nierealny do wprowadzenia.		Częściowo uwzględniona	W opisie CO 1.2. sformułowano oczekiwanie wobec administracji rządowej wskazujące na konieczność całościowej reformy w systemie szkolnictwa wyższego.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
455.	Jacek Bigda, Gdański Uniwersytet Medyczny	26-27	W odniesieniu do szkolnictwa wyższego, pomimo faktu, że poprzez zdefiniowanie odrębnego celu operacyjnego zostało wyraźnie zauważone jego znaczenie dla rozwoju regionu, choć nie tylko rozwoju gospodarczego, dokument w tym miejscu jest zdawkowy i narzędziowo skromny. Należy skoncentrować wybrane regionalne instrumenty, ale na etapie budowania strategii chyba jednak powinny mieć charakter ogólniejszy. Wybór takich właśnie kierunków działań budzi wątpliwości, ponieważ nie oddziałują one na najprawdopodobniejsze najistotniejsze przyczyny gorzej postrzeganego Pomorskiego SW w stosunku do innych ośrodków krajowych.		Częściowo uwzględniona	Opis celu, zestaw kierunków działania został poszerzony, a opis Celu uszczegółowiony.
456.	Łukasz Jarzęba, Stowarzyszenie Młodzi Demokraci	26-27	Jednym z celów strategii powinno być podjęcie działań mających na celu zatrzymanie studentów w regionie oraz przyciąganie studentów z innych regionów i krajów.		Niezasadna	Przesłanki sformułowania oraz zakres przedmiotowy CO 1.2 dokładnie odzwierciedlają przedstawione w uwadze oczekiwania.
457.	Piotr Dominiak, Politechnika Gdańska	26-27	Należy mocniej wskazać, zarówno w diagnozie, jak i w części projekcyjnej, że jednym z głównych czynników rozwojowych są konkurencyjne szkoły wyższe.		Niezasadna	Zapisy Strategii w części diagnostycznej oraz projekcyjnej, jak również samo wydzielenie i zakres CO 1.2 dokładnie odzwierciedlają przedstawione w uwadze oczekiwania.
458.	Tadeusz Piątkowski, Rada Miasta Rumi	26-27	Jednym z narzędzi zwiększenia atrakcyjności oferty akademickiej powinno być położenie większego nacisku na naukę umiejętności, kosztem przekazywania większej wiedzy.		Nieuwzględniona	Strategia nie rozstrzyga fundamentalnej i kontrowersyjnej kwestii w sprawie wyższości umiejętności praktycznych nad kompetencjami symbolicznymi lub odwrotnie. Zmierza natomiast do stworzenia stałych i trwałych sieci współpracy zainteresowanych podmiotów, dla systematycznego korygowania oferty kształcenia.
459.	Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego	26-27	Liczba studentów będzie ulegała zmniejszeniu, konieczne jest zatem dostosowanie sieci uczelni do zmian demograficznych. W planowanej interwencji		Niezasadna	Przesłanki sformułowania oraz zakres przedmiotowy CO 1.2 dokładnie odzwierciedlają przedstawione w uwadze oczekiwania.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			w szkolnictwie wyższym należy wziąć pod uwagę wpływ zmian demograficznych na ten sektor i konkurencyjność poszczególnych ośrodków akademickich.			
460.			System edukacji będzie się dynamicznie przeobrażał w kontekście zmian demograficznych. W zakresie edukacji i szkolnictwa wyższego, należy zapewnić dostosowanie infrastruktury edukacyjnej i oferty kształcenia do potrzeb rynkowych i zmian demograficznych. Podkreślenia wymaga także społeczna rola instytucji oświaty.		Niezasadna	jw.
461.	Łucja Ptaszyńska, Kaszubskie Stowarzyszenie Ekologiczne	26-27	Coraz większego znaczenia w kształceniu nabiera edukacja pozaformalna i pozaszkolna, a więc należałoby w strategii ująć te elementy dla ułatwienia późniejszego kierowania środków finansowych również w tym kierunku	Uzupełnienie stosownie do szkolnictwa niższych szczebli z uwzględnieniem edukacji pozaformalnej i pozaszkolnej.	Częściowo uwzględniona	W Strategii przyjęto podejście problemowe, a nie sektorowe. CO 2.1 skupia się na konkurencyjności szkół wyższych w kontekście krajowym i międzynarodowym, nie obejmując całego systemu edukacji. Problem jakości i dostępności pozostałych form edukacji, w tym także pozaformalnej i pozaszkolnej zawarto w CO 2.3.
462.	Uniwersytet Gdański	26-27	Zapisy redukują rolę szkolnictwa wyższego do działalności edukacyjnej dostosowanej do potrzeb rynkowych.		Uwzględniona	
463.	Andrzej Sawicki, PAN IBW	26-27	*Cel operacyjny 1.2* jest całkowicie bez sensu. Szkolnictwo nie będzie konkurencyjne. Do tego potrzebna jest wola, mądra strategia dot. nauki i szkolnictwa, konsekwencja. Działalność MNiSW zmierza w odwrotnym kierunku.		Niezasadna	Uwaga wyraża ogólną opinię na temat systemu szkolnictwa wyższego. Brak konkretnej propozycji zmian w dokumencie Strategii.
464.	Paweł Wajlonis, Stowarzyszenie Młodzi Demokraci	26-27	Zapisy Strategii powinny uwzględniać kwestie większego dostępu do edukacji, w szczególności na poziomie wyższym, niezależnie od lokalizacji, a także przewidywać systemy wsparcia dla zdolnych uczniów/studentów.		Niezasadna	CO 1.2 jako jeden z kluczowych kierunków działania uwzględnia stworzenie sieci wyższych szkół zawodowych w najbardziej oddalonych od Trójmiasta ośrodkach miejskich. Jednym z narzędzi realizacji CO będzie współpraca szkół wyższych i średnich, jak również system stypendialny – w opisie podkreśla się konieczność jego koordynacji i

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
						dostosowania.
465.	Henryk Krawczyk, Politechnika Gdańska	26-27	Uwzględnienie badań, a nie tylko aspektu edukacji na poziomie wyższym.		Częściowo uwzględniona	W Strategii przyjęto podejście problemowe, a nie sektorowe. Aspekty związane z naukowo-badawczą uczelni uwzględniono w CO 1.1, w kontekście ich współpracy z gospodarką.
466.	Włodzimierz Gaworecki, Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa w Gdańsku	26-27	Trzeba wskazać na potrzebę promowania oferty kształcenia pomorskich uczelni wśród maturzystów.		Uwzględniona	
467.	Jerzy Cyberski, Kaszubsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Wejherowie	26-27	Brak wzmianki w celach o uniwersytetach III wieku.		Niezasadna	Żadne zapisy nie wykluczają oferty kształcenia w zakresie uniwersytetów III wieku z zakresu interwencji CO 1.2.
468.	Komitet Monitorujący PO KL	26-27	Prognoza demograficzna, mówiąca o znaczącym niżu, nie jest poprawna, gdyż dzisiejszy natłok studentów świadczy, że nie będzie radykalnego spadku w tym zakresie.	Rezygnacja z zapisów dostosowujących mające na celu przygotowanie uczelni wyższych do stworzenia mechanizmów mających na celu zabezpieczenie przed niekorzystnymi trendami demograficznymi.	Uwzględniona	
Kierunki działań						
469.	Jacek Bigda, Gdański Uniwersytet Medyczny	26	Kierunek działań 1 Niezrozumiałe jest połączenie kwestii działań proeksportowych i współpracy międzyuczelnianej. Eksport usług dydaktycznych pojawia się wtedy, gdy oferowany jest produkt dobrej jakości za konkurencyjną ocenę. Eksport będzie pochodną dobrej oferty, sprawnego, efektywnego kosztowo zarządzania plus działań marketingowych. Należy się zastanowić jak poprawić te właśnie obszary funkcjonowania pomorskich szkół wyższych, a kontekst atrakcyjności dla studentów spoza Pomorskiego bądź spoza Polski może być istotnym wskaźnikiem pomiaru wzrostu takiej atrakcyjności. Kontekst współpracy m-uczelnianej jak		Uwzględniona	

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			wynika z oczekiwanych efektów ma wyrażać się m. in. w promowaniu międzyuczelnianych kierunków kształcenia. Warto byłoby wspierać innowacyjne programy dydaktyczne oferowane przez jedną uczelnię.			
470.			Kierunek działań 2. Dostosowanie programów kształcenia do potrzeb rynkowych jest ustawowym wymogiem wobec wszystkich uczelni wyższych. Są zobowiązane do stałej aktualizacji programów, kontaktu z pracodawcami, monitorowania losów absolwentów. Czy należy zatem wspierać działania, które stanowią powszechny obowiązek? Może chodzi o wspieranie nowych programów potrzebnych rynkowo albo rozwój oferty szczególnie potrzebnej na rynku regionalnym. Dodatkowo, jeśli tak ważny jest eksport usług dydaktycznych, to koncentrowanie się na potrzebach rynku Pomorskiego, może być błędne.		Uwzględniona	
471.	Jacek Sołtys	26		*1. Wspieranie eksportu usług edukacyjnych i współpracy międzyuczelnianej*	Częściowo uwzględniona	Przyjęto odmienną formułę językową w nazewnictwie kierunków działania oraz ich strukturę, przy podobnej istocie co do meritum.
472.	Przemysław Marchlewicz, Azodigital	26	Odniesienie do sektorów kluczowych i ich potrzeb, dodatkowy nacisk na szkolenie na poziomie średnim. Programy edukacyjne bezpośrednio nastawione na tworzenie nowych miejsc pracy to programy tworzone we współpracy z pracodawcami, nakierowane na konkretne potrzeby. Wspieranie takich działań będzie skuteczniejsze i bardziej konkretne.	*1.Wprowadzenie programów edukacyjnych, nakierowanych na wspomaganie eksportu usług i współpracę międzynarodową;*	Częściowo uwzględniona	Elementy narzędziowe nie występują w nazewnictwie kierunków działania. Postulat został natomiast co do meritum spełniony w punkcie dotyczącym zobowiązań Samorządu Województwa.
473.	Jacek Sołtys	26		*2. Monitorowanie i prognozowanie potrzeb rynkowych kształcenia i współpraca z uczelniami w dostosowywaniu do nich programów studiów*	Częściowo uwzględniona	Elementy narzędziowe nie występują w nazewnictwie kierunków działania. Ale w opisie CO położono nacisk na tworzenie stałych i trwałych sieci współpracy

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
						zainteresowanych podmiotów, dla systematycznego korygowania oferty kształcenia.
474.	Przemysław Marchlewicz, Azodigital	26		*2. Dostosowanie programów kształcenia do potrzeb rynkowych, przede wszystkim w sektorach kluczowych;*	Częściowo uwzględniona	Elementy narzędziowe nie występują w nazewnictwie kierunków działania. Ale w opisie CO położono nacisk na tworzenie stałych i trwałych sieci współpracy zainteresowanych podmiotów, dla systematycznego korygowania oferty kształcenia, w tym w związku z potrzebami sektorów kluczowych (patrz m.in. opis oczekiwanych efektów).
475.				*3. Stworzenie spójnego i zrównoważonego przestrzennie systemu szkolnictwa zawodowego na poziomie wyższym i średnim.*	Częściowo uwzględniona	Zgodnie z podejściem problemowym, a nie sektorowym, CO1.2 skupia się na kwestii konkurencyjności szkół wyższych (w tym zawodowych) oraz wzmocnieniu funkcji miejskich w ośrodkach subregionalnych. Nie obejmuje całego systemu edukacyjnego, ani też całego kształcenia zawodowego. Kształcenie zawodowe i ustawiczne zostało ujęte w CO 2.1 jako element oprzyrządowania interwencji na rynku pracy.
476.	Jacek Bigda, Gdański Uniwersytet Medyczny	26	Kierunek działań 3. Czy rzeczywiście potrzebujemy bardziej zrównoważonego przestrzennie szkolnictwa wyższego na poziomie zawodowym, czy taka tendencja jest wyrazem udokumentowanych potrzeb czy raczej może ambicji lokalnych środowisk. Na pewno powinniśmy akcentować silne dostosowanie do lokalnych potrzeb, a nie tylko rozproszenie geograficzne. Bowiem jeśli celem operacyjnym jest bardziej konkurencyjne SW, konkurujące efektywnie z innymi ośrodkami akademickimi, to rozpraszanie szczupłych środków może być nieuzasadnione. To działanie należałoby wyważyć w bardzo ostrożny sposób tak by nie generować niepotrzebnej wewnętrznej konkurencji. Ale	*Dostosowanie programów kształcenia do potrzeb rynkowych z uwzględnieniem potrzeb subregionów.*	Nieuwzględniona	W Strategii przyjęto konieczność wyważenia pomiędzy wyzwaniem wzmacniania i konsolidacji głównego ośrodka akademickiego regionu – w postaci Trójmiasta a wyzwaniem dotyczącym dostępności i terytorialnego równoważenia sieci szkolnictwa zawodowego na poziomie wyższym. To drugie wyzwanie podjęte zostało w sposób bardzo selektywny i skoncentrowany nie dominując całego CO 1.2.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			praktycznie to rozproszenie już występuje – obok OMT ośrodkiem posiadającym rozpoznawalną szkołę wyższą jest Słupsk, natomiast kształcenie na poziomie wyższym odbywa się również w Chojnicach, Starogardzie czy Kwidzynie. Wzmacnianie tej oferty mogłoby odbywać się w moim przekonaniu jedynie w drodze kierunku działania 2 i to przy zastosowaniu odpowiednich kryteriów dostępu i kryteriów merytorycznych, a także uwarunkowań wynikających z wyjątkowo uzasadnionych potrzeb lokalnych. Rozpraszanie środków publicznych tylko i wyłącznie wg kryteriów geograficznych poza wymagające wzmocnienia i poprawy konkurencyjności ośrodki trójmiejski czy słupski, jest nieuzasadnione.			
477.	Przemysław Marchlewicz, Azodigital	26		*4. Wprowadzenie programów edukacyjnych bezpośrednio nastawionych na tworzenie nowych miejsc pracy.*	Częściowo uwzględniona	Zgodnie z podejściem problemowym, a nie sektorowym, CO 1.2 skupia się na kwestii konkurencyjności szkół wyższych. Natomiast wszystkie kwestie związane z narzędziami interweniowania na rynku pracy i wspierania przedsiębiorczości zostały kompleksowo uwzględnione w ramach CO 2.1.
478.	Ruch Palikota	26		*4. Nastawienie uczelni na wsparcie studentów w rozwijaniu przedsiębiorczości.*	Częściowo uwzględniona	jw.
479.				*5. Rozwój przedsiębiorczości akademickiej (spin-off).*	Częściowo uwzględniona	jw.
480.				*6. Podniesienie jakości badań naukowych. Wzmacnianie sieci badań międzynarodowych.*	Częściowo uwzględniona	W Strategii przyjęto podejście problemowe, a nie sektorowe. Aspekty związane z naukowo-badawczą działalnością uczelni uwzględniono w CO 1.1, w kontekście ich współpracy z gospodarką. Niemniej jednak, opis CO 1.2 uzupełniono o doskonalenie i pozyskiwanie kadry naukowo-dydaktycznej w wyniku współpracy międzynarodowej.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
481.	Jacek Bigda, Gdański Uniwersytet Medyczny	26	Zupełnie inny kontekst miałoby podjęcie działań, które służyły integracji uczelni wyższych – nasze niewielkie środowisko może zyskałoby poprzez silniejszą integrację. Tendencje integracyjne występują dość silnie we Wrocławiu czy Poznaniu, które chciałyby aktywnie konkurować z ośrodkami warszawskim i krakowskim – choćby w warstwie prestiżowej, ale również inwestycyjnej. Być może strategia i następne programy, to czas by podjąć działania w kierunku integracji, tworzenia centrów naukowych, może związków uczelni, głębszej integracji. Być może takie działania dałyby nam szansę uzyskania przewag wobec większych ośrodków. W kontekście zapisów dzisiejszego prawa o szkolnictwie wyższym, mogą powstać zachęty dla tworzenia nowych centrów naukowych – interdyscyplinarnych, powstających w obrębie uczelni, ale także pomiędzy uczelniami, szukających wartości dodanej. Mogłaby ona stworzyć nowe miejsca pracy, przyciągnąć nowych badaczy, zasymulować konkurencję wewnętrzną i w efekcie podnieść również poziom. Należałoby jednak wymagać od takich centrów, aby w swych ramach stworzyły nowoczesne zasady planowania, monitorowania, ewaluacji.	*1/ zbudowanie systemu wsparcia dla pozyskiwania nowych kadr, w tym kadr z zagranicy, np. osób powracających posiadających udokumentowany znaczący dorobek – mogłoby to stanowić replikę niektórych programów Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej – można by to łączyć z inwestycjami infrastrukturalnymi;* *2/ działania wspierające projakościowe systemy zarządzania w uczelniach, w tym upowszechnienie planowania strategicznego, wprowadzania projakościowych systemów zarządzania zasobami ludzkimi i wspierania karier pracowniczych;* *3/ wspieranie systemu wspólnych inwestycji uczelni w kosztowną bazę aparaturową oraz systemu ich eksploatacji; wspierania systemu wsparcia dla udziału uczelni w międzynarodowych programach badawczych i dydaktycznych;* *4/wspieranie systemu współpracy uczelni z przedsiębiorstwami, nie tylko regionalnymi, wsparcie dla marketingu oferty badawczej uczelni; w pewnym stopniu ten kontekst pojawia się w celu 1.1, ale odniesiony do rynku regionalnego, uczelnie jednak powinny poszukiwać ofert współpracy możliwie szeroko, również zagranicą;* *5/ wspieranie działań promocyjnych i wizerunkowych uczelni pomorskich, a także budowania wsparcia dla inwestycji uatrakcyjniających warunku studiowania – poprawy warunków działania kampusów studenckich, oferty rekreacyjnej;* *6/ aktywizacja uczelni w budowaniu systemu kształcenia przez całe życie – kształcenia ustawicznego.*	Częściowo uwzględniona	Wszystkie proponowane działania mieszczą się w zakresie zmodyfikowanych kierunków działania. W szczególności wyeksponowano kwestie związane z doskonaleniem i pozyskiwaniem kadr w wyniku współpracy międzynarodowej, współpracy uczelni z przedsiębiorcami, czy też pomiędzy sobą w kontekście zasobów infrastrukturalnych. Zgodnie z podejściem problemowym, uczelnie - jako instytucje prowadzące kształcenie ustawiczne - należą też do podmiotów kluczowych dla realizacji CO 2.1, koncentrującego się na interwencji na rynku pracy.
482.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	26	Proponuje się dostosować układ celów operacyjnych do celów strategicznych:	*4. Współpraca uczelni z szkołami średnimi, służąca przygotowaniu do studiowania.*	Częściowo uwzględniona	Zmodyfikowano odpowiedni kierunek działania, umożliwiając w jego ramach podejmowanie inicjatyw współpracy pomiędzy uczelniami i szkołami średnimi.
483.			Proponuje się dostosować układ celów operacyjnych do celów strategicznych:	*5.Rozwijanie sieci współpracy międzyuczelnianej – szczególnie w obszarze Regionu Morza Bałtyckiego.*	Częściowo uwzględniona	Założono syntetyczne podejście do formułowania tytułów kierunków działania. Priorytet dla współpracy bałtyckiej został natomiast wyeksponowany w opisie kierunków współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
OSI						
484.	Andrzej Kaczmarczyk, Urząd Miejski w Słupsku	26	Brak wskazania subregionów w kierunkach działań: *1.2.1*		Nieuwzględniona	Ukierunkowanie tego działania na najsilniejsze ośrodki akademickie w regionie jest świadomym wyborem strategicznym. Na poziomie subregionalnym preferowane będą działania związane ze szkolnictwem zawodowym na poziomie wyższym oraz ze współpracą międzyuczelnianą oraz z sektorem gospodarczym.
485.	Zbigniew Sadowski, Akademia Pomorska w Słupsku	26	Zapis o ośrodku regionalnym nie jest zrozumiały	Kierunek działania 1: - *Słupski Ośrodek Akademicki*	Uwzględniona	
486.	Tomasz Kamiński, Urząd Miasta Chojnice	26	Eksport usług edukacyjnych winien obejmować również ośrodki subregionalne z funkcjonującymi jednostkami uczelnianymi na poziomie wyższym.	Kierunek działania 1 - *Ośrodek o randze regionalnej i subregionalnej.*	Nieuwzględniona	Ukierunkowanie tego działania na najsilniejsze ośrodki akademickie w regionie jest wyborem strategicznym. Na poziomie subregionalnym preferowane będą działania związane ze szkolnictwem zawodowym na poziomie wyższym oraz ze współpracą międzyuczelnianą oraz z sektorem gospodarczym.
487.	Przemysław Biesek Talewski, Wicestarosta Powiatu Chojnickiego	26	Zapis istniejący dyskryminuje obszary poza Obszarem Metropolitarnym.	jw.	Nieuwzględniona	jw.
488.	Miasto Słupsk Gmina Miasto Ustka	26	Akademia Pomorska wraz z innymi uczelniami w Słupsku (po obszarze Metropolitarnym Trójmiasta) jest drugim i jedynym ośrodkiem akademickim o randze regionalnej w województwie pomorskim, dlatego w Strategii powinno znaleźć się konkretne odniesienie do tego ośrodka.	Kierunek działania 1: - *Słupski Ośrodek Akademicki.*	Uwzględniona	

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
489.	Roman Drozd, Rektor Akademii Pomorskiej w Słupsku Gmina Słupsk Zbigniew Konwiński, Poseł na Sejm Sławomir Ziemianowicz, Starosta Powiatu Słupskiego Leszek Kuliński, Wójt Gminy Kobylnica	26	Akademia Pomorska wraz z innymi uczelniami w Słupsku (po Obszarze Metropolitarnym Trójmiasta) jest drugim i jedynym ośrodkiem akademickim o randze regionalnej, dlatego wskazane byłoby jego konkretne nazwanie w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 jako „Słupski Ośrodek Akademicki". Ponadto Akademia Pomorska w Słupsku jest największą i najstarszą uczelnią publiczną na Pomorzu Środkowym. Obecnie uczelnia posiada 3 uprawnienia do doktoryzowania, w tym w zakresie nauk biologicznych. Kształci na 25 kierunkach i ok. 100 specjalnościach w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych, technicznych, a nawet inżynierskich i medycznych oraz humanistycznych, społecznych i pedagogicznych.	jw.	Uwzględniona	
490.	Zbigniew Sadowski, Akademia Pomorska w Słupsku	26	Słupsk to kilkutysięczny ośródek akademicki – największy po Trójmieście	jw.	Uwzględniona	
491.	Ruch Palikota	26		Kierunek działania: 1 *Słupski Ośrodek Akademicki*	Uwzględniona	
492.	Zdzisław Czucha, Burmistrz Miasta Kościerzyna	26		Kierunek działania: 1 *Obszar Metropolitarny Trójmiasta oraz pozostałe obszary miejskie województwa*	Nieuwzględniona	Ukierunkowanie tego działania dotyczącego współpracy międzynarodowej na najsilniejsze ośrodki akademickie w regionie jest świadomym wyborem strategicznym. Na poziomie subregionalnym preferowane będą działania związane ze szkolnictwem zawodowym na poziomie wyższym oraz ze współpracą międzyuczelnianą oraz z sektorem gospodarczym.
493.	Jacek Sołtys	26	Uczelni nie ma w całym województwie. W	Kierunek działania 1 i 2:	Nieuwzględniona	W Strategii przyjęto konieczność

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			sytuacji niżu demograficznego, dużej liczby studentów i bezrobocia wśród absolwentów tworzenie nowych uczelni nie jest racjonalne; lepsze są stypendia na zakwaterowanie w Trójmieście.	– *Obszar Metropolitalny Trójmiasta;* – *Ośrodek o randze regionalnej.* Kierunek działania 3: – *Ośrodek o randze regionalnej*		wyważenia pomiędzy wyzwaniem wzmacniania i konsolidacji głównego ośrodka akademickiego regionu – w postaci Trójmiasta a wyzwaniem dotyczącym dostępności i terytorialnego równoważenia sieci szkolnictwa zawodowego na poziomie wyższym. To drugie wyzwanie podjęte zostało w sposób bardzo selektywny i skoncentrowany, nie dominując całego CO 1.2.
494.	Komitet Monitorujący PO KL	26	Założenie dotarcia z kształceniem zawodowym wyższym do ośrodków regionalnych, może okazać się mało skuteczne, gdyż młodzież chce studiować w środowiskach akademickich, a nie na swoim terenie. Jest to związane m.in. z klimatem w jakim sama edukacja w tym zakresie ma miejsce.	Kierunek Działania 3 Skupienie się na szkolnictwie wyższym w ramach Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta, gdzie dysponuje on największym potencjałem	Nieuwzględniona	jw.
495.	Eugeniusz Janowicz, Wyższa Hanzeatycka Szkoła Zarządzania w Słupsku	26	WHSZ w Słupsku, jest potencjalnym podmiotem, na bazie którego można ukształtować wyższą szkołę zawodową.	Kierunek Działania 3 jako ośrodek szkolnictwa wyższego zawodowego należy wskazać Słupsk.	Uwzględniona	
496.	Ruch Palikota	26		Kierunek działania 4 i 5 Ośrodki akademickie.	Nieuwzględniona	Nieuwzględnienie wniosku w zakresie OSI do nowych proponowanych kierunków działania jest konsekwencją nieuwzględnienia wniosku o ich dodanie.
Oczekiwane efekty						
497.	Ruch Palikota	26-27		*Stworzenie mechanizmu finansowania i rozwoju przedsiębiorczości akademickiej zapewniającej wzrost implementacji wiedzy do gospodarki w postaci tworzonych przedsiębiorstw.*	Nieuwzględniona	Nieuwzględnienie wniosku w zakresie efektów nowych proponowanych kierunków działania jest konsekwencją nieuwzględnienia wniosku o ich dodanie.
498.	Przemysław Marchlewicz, Azodigital	26-27		*Stworzenie programów wsparcia edukacji na poziomie średnim i wyższym w celu tworzenia nowych miejsc pracy* *Stworzenie spójnego systemu kształcenia zawodowego na poziomie średnim i wyższym, adekwatnego do kluczowych*	Nieuwzględniona	jw.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
				branż ~~specjalizacji regionalnych i subregionalnych~~ oraz tworzącego szansę dla policentrycznego rozwoju funkcji ośrodków miejskich o znaczeniu ponadlokalnym.		
Wskaźniki						
499.	Ruch Palikota	27		*Odsetek absolwentów tworzących przedsiębiorstwa (w górę).*	Nieuwzględniona	jw.
Oczekiwania wobec Rządu						
500.	Jacek Bigda, Gdański Uniwersytet Medyczny	27	W odniesieniu do sformułowań dot. wymagań wobec władz krajowych, należy wskazać, że nie osiągnie się planowanych celów oddziałując jedynie na kwestie związane z kierunkami zamawianymi. Należałoby odważniej sięgnąć po różnorodne środki wpływające na podnoszenie jakości funkcjonowania uczelni, w tym poszerzenie oferty kształcenia, systemy zapewnienia jakości kształcenia, promocję uczelni i ich umiędzynarodowienie, a także w stopniu znacznie większym niż dotychczas po środki infrastrukturalne, które na szczeblu centralnym wydawane są często w sposób przypadkowy.		Uwzględniona	
501.	Grupa LOTOS	27	W strategii problem szkolnictwa jest szeroko akcentowany, zaangażowanie lokalnych pracodawców może wpłynąć na korzystne ukierunkowanie rozwoju deficytowych kierunków zawodowych.	*Zachęty i ulgi dla firm inwestujących w szkolnictwo.*	Częściowo uwzględniona	W opisie celu wzmocniono i wyeksponowano kwestie związane ze współpracą uczelni i przedsiębiorców. Zdecydowano nie wskazywać jednak konkretnych ulg dla przedsiębiorców. Nowe ulgi w systemie podatkowym można postrzegać w kontekście dalszego komplikowania systemu podatkowego. Podobne kwestie wymagają przesądzenia na etapie projektowania instrumentów wdrażających Strategię.
502.	Dawid Kentzer, Kentzer Doradztwo Gospodarcze i Prawne/ Fundacja	27	Dodać Oczekiwania wobec regionu	*Stworzenie warunków do komunikacji biznesu z nauką w celu stworzenia dodatkowych kierunków zamawianych przez biznes.*	Uwzględniona	

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Inicjowania Rozwoju „upFoundation”					
Kluczowe warunki sukcesu						
503.	Ruch Palikota	27		*Zapewnienie środków na przedsiębiorczość akademicką.*	Nieuwzględniona	Zgodnie z podejściem problemowym, a nie sektorowym, CO 1.2 skupia się na kwestii konkurencyjności szkół wyższych. Natomiast wszystkie kwestie związane z narzędziami interweniowania na rynku pracy i wspierania przedsiębiorczości zostały kompleksowo uwzględnione w ramach CO 2.1.
504.		27		*Wzrost wysokiej jakości badań naukowych o zasięgu międzynarodowym.*	Częściowo uwzględniona	W Strategii przyjęto podejście problemowe, a nie sektorowe. Aspekty związane z naukowo-badawczą uczelni uwzględniono w CO 1.1, w kontekście ich współpracy z gospodarką.
505.		27		*Wzmocnienie nakładu i zachęta do rozwoju badań.*	Częściowo uwzględniona	jw.
506.		27		*Dalsza decentralizacja kraju, prowadzącą do wzmocnienia kompetencyjnego władz regionalnych w zakresie regulacyjnych i finansowych instrumentów współtworzenia oferty zaplecza naukowego dla wysokiej jakości badań.*	Uwzględniona	
Cel 1.3 SKUTECZNY SYSTEM OBSŁUGI INWESTORÓW						
507.	Jan Gliszczyński, Zastępca Burmistrza Czerska	27	Strategia powinna bardziej skupiać na rozwoju pozostałych, niż Metropolitalny, subregionach. Metropolia Trójmiasta nie będzie inicjowała czy wzmacniała rozwoju pozostałych obszarów.		Częściowo uwzględniona	W CO 1.3, który został włączony do CO 1.1, OSI dla infrastruktury nowych inwestycji zostało wskazane jako Obszar Metropolitalny Trójmiasta oraz regionalne korytarze transportowe. Inne działania zostaną podjęte na terenie całego województwa.
508.	Edward Sobiecki, Starogardzki Klub Biznesu, Związek Pracodawców	27	Kluczowe jest wsparcie inwestorów (wewnętrznych i zewnętrznych) w regionie, przede wszystkim poprzez: a. przygotowanie terenów pod inwestycje b. powstanie w powiatach centrów informacji i promocji gospodarczej c. przygotowanie się na napływ cudzoziemców do pracy		Częściowo uwzględniona	Postulaty zostały zawarte w opisie CO 1.1, CO 1.1 nie podejmuje kwestii dostępności transportowej, która jest przedmiotem interwencji w CO 3.1.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			d. uczynienie DK 22 drogą ekspresową.			
509.	Grupa LOTOS	27	Realizowane działania muszą mieć charakter transparentny i czytelny, zgodny z zasadami etyki oraz wynikać ze współpracy i dialogu ze społeczeństwem. Zwiększenie transparentności realizowanych projektów, w tym szczególnie inwestycyjnych (począwszy od etapu zbierania ofert)		Częściowo uwzględniona	Postulat wpisuje się w horyzontalną *Zasadę sprawności administracji* oraz *Zasadę wielopoziomowego zarządzania i partnerstwa*, które będą przekrojowo realizowane w Strategii.
510.	Jacek Sołtys	23, 27, 46	System obsługi to tylko środek.	1.2. *Pozyskane znaczące inwestycje zewnętrzne*	Częściowo uwzględniona	Ze względu na swój narzędziowy charakter CO 1.3 został zintegrowany z CO 1.1, w którym przewidziano kierunek działania: *Pozyskiwanie inwestycji zewnętrznych*.
511.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	27	Proponuje się dostosować układ celów operacyjnych do celów strategicznych	1.3. Skuteczny system obsługi przedsiębiorców, rybaków i rolników,	Nieuwzględniona	Strategia definiuje cele problemowo, a nie sektorowo. Obecne zapisy nie wykluczają wsparcia różnych sektorów w zakresie pozyskiwania inwestycji zewnętrznych.
Kierunki działań						
512.	Nadwiślański Subregionalny Zespół Roboczy	27	Takie ujęcie kierunku działania jednoznacznie wskazuje, iż chodzi o nowych, ale i działających w regionie inwestorów. Jest to szczególnie istotne dla utrzymania w naszym subregionie już działających inwestorów.	2. *Rozwój systemu zachęt dla nowych i już działających w regionie inwestorów.*	Częściowo uwzględniona	CO 1.1 który został zintegrowany z CO 1.3 przewiduje wsparcie zarówno inwestorów nowych, jak i utrzymanie już działających w regionie.
513.	Ruch Palikota	27		*2. Rozwój systemu zachęt do inwestowania w regionie z uwzględnieniem dywersyfikacji inwestycji.*	Częściowo uwzględniona	CO 1.1 został zintegrowany z CO 1.3, a wszystkie kwestie związane z pozyskiwaniem inwestycji zewnętrznych zostały zapisane w jednym kierunku działania. W ramach Strategii wspierane będą głównie inwestycje zewnętrzne w branżach o najwyższym potencjale rozwoju, co zapewni odpowiednią ich dywersyfikację i wykorzystanie specjalizacji województwa.
514.	Przemysław Marchlewicz, Azodigital	27		*~~3. Stworzenie~~ spójnego systemu instytucjonalnego obsługi inwestorów, w tym ~~rozwój regionalnego systemu promocji gospodarczej~~ opieki proinwestycyjnej* *~~4.~~ Rozwój regionalnego systemu marketingu i promocji gospodarczej nastawionego na przyciąganie nowych inwestycji*	Częściowo uwzględniona	Proponowane zapisy są zawarte w CO 1.1 oraz podkreślone w efektach: wysoka jakość oferty inwestycyjnej i systemu zachęt do inwestowania w regionie. Jako zobowiązanie Samorządu Województwa wpisano rozwój systemu

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
						obsługi inwestora oraz regionalny system promocji gospodarczej.
515.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	27		4. Wspieranie rozwoju potencjału gospodarki żywnościowej w województwie.	Nieuwzględniona	Strategia definiuje cele problemowo, a nie sektorowo. Obecne zapisy nie wykluczają wsparcia różnych sektorów w zakresie kierunków działania.
OSI						
516.	Nadwiślański Subregionalny Zespół Roboczy	27	*Regionalne korytarze transportowe* - Istnieje konieczność jednoznacznego wskazania, które z dróg stanowią, wymienione w projekcie strategii, regionalne korytarze transportowe.		Uwzględniona	
517.	Zdzisław Czucha, Burmistrz Miasta Kościerzyna	27	Linia kolejowa 201 może z punktu widzenia subregionu stanowić ważny element powiązań transportowych.	OSI dla KD 1.3.1. należy uzupełnić o *Linia kolejowa nr 201 Gdynia – Kościerzyna - Bydgoszcz*	Częściowo uwzględniona	Jako OSI w zakresie pozyskiwania nowych inwestycji zostały wskazane regionalne korytarze transportowe wyznaczone w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa*. Linia numer 201 na odcinku Kościerzyna – Bydgoszcz nie jest elementem regionalnego korytarza transportowego.
518.	Przemysław Biesek Talewski, Wicestarosta Powiatu Chojnickiego	27	Brak kryteriów określających „Regionalne korytarze transportowe".	Kierunek działania: 1 Dopisać: *Ośrodki subregionalne*	Nieuwzględniona	Jako OSI w zakresie pozyskiwania nowych inwestycji zostały wskazane regionalne korytarze transportowe wyznaczone w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa*. Kryteria ich szczegółowej delimitacji zostaną określone po uchwaleniu Strategii przez Zarząd Województwa.
519.	Tomasz Kamiński, Urząd Miasta Chojnice	27	Rozwój infrastruktury dla nowych inwestycji jest dla Gminy Miejskiej Chojnice priorytetem jeśli chodzi o przyszły okres programowania. Nie wydaje się uzasadnionym, aby rozwój ten ukierunkowany był jedynie na regionalne korytarze transportowe. Występuje on co prawda na terenie miasta i naszego powiatu, jednakże w Strategii nie jest sprecyzowane w jakim zakresie przestrzennym będzie można mówić o jego delimitacji. Doprowadza to do wystąpienia znaczącego ryzyka zakłócenia	Kierunek działania 1 Dopisać: Ośrodki subregionalne.	Nieuwzględniona	jw.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			możliwości rozwojowych w południowej części woj. pomorskiego na poziomie naszego subregionu. Z tego powodu nasz wniosek dotyczący zmiany zapisów Strategii w tym zakresie jest kluczowy i wymagający uwzględnienia			
520.	Zdzisław Czucha, Burmistrz Miasta Kościerzyna	27		Kierunek działania: 1 *Obszar Metropolitarny Trójmiasta oraz pozostałe obszary miejskie województwa*	Częściowo uwzględniona	Jako OSI w zakresie pozyskiwania nowych inwestycji został wskazany Obszar Metropolitalny Trójmiasta i regionalne korytarze transportowe wyznaczone w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa*. Kryteria ich szczegółowej delimitacji zostaną określone po uchwaleniu Strategii przez Zarząd Województwa. Jednak należy stwierdzić, że miasto Kościerzyna jest obszarem położonym na skrzyżowaniu dwóch regionalnych korytarzy transportowych.
521.	Andrzej Kaczmarczyk, Urząd Miejski w Słupsku	26-27	Brak wskazania subregionów w kierunku działań *1.3.1*		Częściowo uwzględniona	Jako OSI w zakresie pozyskiwania nowych inwestycji został wskazany Obszar Metropolitalny Trójmiasta i regionalne korytarze transportowe wyznaczone w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa*. Kryteria ich szczegółowej delimitacji zostaną określone po uchwaleniu Strategii przez Zarząd Województwa.
522.	Powiat Bytowski	27	Droga wojewódzka nr 212 jest jedną z najbardziej ruchliwych tras w woj. pomorskim. Jest bardzo ważnym korytarzem tranzytowym, którym przebiega nie tylko transport towarowy, ale tez ruch turystyczny z południa Polski nad morze m.in. do Łeby. Pominięcie jej w planach strategicznych nie uwzględnia potencjału turystycznego terenów położonych przy trasie przebiegającej przez atrakcyjne tereny przebiegające przez gminę Bytów i Czarna Dąbrówka. Droga 212 biegnie przez gminę Lipnica – tereny jednych	*Kierunek działań 1 – Rozwój infrastruktury dla nowych inwestycji* (mapa z prezentacji projektu Strategii) Na mapie uwzględniono główne pasma regionalnych korytarzy transportowych – wyznaczone w pasie 2,5 km od osi drogi. a/Proponujemy włączyć do głównych pasm mapy drogę wojewódzką nr 212, na odcinku Osowo Leborskie-Bytów-Chojnice-Zamarte, stanowiącą element połączenia drogowego Lębork-Bytów-Chojnice-Bydgoszcz. Droga przebiega przez 3 powiaty: powiat lęborski (gmina Cewice), bytowski	Nieuwzględniona	Droga wojewódzka nr 212 nie jest elementem regionalnego korytarza transportowego zgodnie z zapisami *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa.*

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			z największych złoży kruszyw w Polsce. Wyznaczenie korytarzy transportowych zgodnie z mapą omija zdecydowaną część Powiatu Bytowskiego. Pozostaje to w sprzeczności z zapisami projektu Strategii „Najistotniejszą z punktu widzenia interwencji publicznej cechą regionu są wyraźne i niekorzystne zróżnicowania przestrzenne w zakresie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego, zwłaszcza miedzy dynamicznie i wszechstronnie rozwijającym się Obszarem Metropolitarnym, a obszarami od niego najbardziej odległymi." Obszarami najbardziej odległymi są ww. peryferyjne obszary. Nieuwzględnienie ich w planach rozwojowych, pozbawi wsparcia w zakresie zwiększania atrakcyjności inwestycyjnej powiatu o jednym z najwyższych poziomów bezrobocia w województwie, a z drugiej strony o dużym potencjale gospodarczym branż wiodących takich jak drzewna, metalowa czy turystyczna.	(gminy Czarna Dąbrówka, Bytów i Lipnica), chojnicki (gminy Konarzyny, miasto Chojnice i Chojnice). b/ Proponujemy włączyć do głównych pasm mapy drogę wojewódzką nr 209 na odcinku Bytów-Sławno, stanowiącą element połączenia Darłowo-Kościerzyna-Grudziądz.		
523.	Miasto Słupsk Gmina Miasto Ustka	27	W Subregionie słupskim jest słabo rozwinięta infrastruktura podstawowa , która mogłaby przyciągnąć inwestorów i zwiększyć atrakcyjność mieszkaniową . Brak rozszerzenia obszaru interwencji o całe województwo spowoduje zahamowanie rozwoju słupskiego subregionu.	Kierunek działań 1,2,3 - całe województwo	Nieuwzględniona	Jako OSI w zakresie pozyskiwania nowych inwestycji został wskazany Obszar Metropolitalny Trójmiasta i regionalne korytarze transportowe wyznaczone w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa*. Kryteria ich szczegółowej delimitacji zostaną określone po uchwaleniu Strategii przez Zarząd Województwa.
Oczekiwane efekty						
524.	Ruch Palikota	28		*Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa inwestycyjnego w kontekście zagrożeń zewnętrznych, (kryzysy, szoki)*	Nieuwzględniona	Realizacja Strategii nie ma możliwości wpływania na uwarunkowania makroekonomiczne. Dywersyfikacja inwestycji i ich ukierunkowanie na branże o wysokim potencjale rozwoju mają ograniczyć ewentualne negatywne skutki wynikające z sytuacji makroekonomicznej.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
525.	Przemysław Marchlewicz, Azodigital	28		*Trwały wzrost atrakcyjności regionu jako miejsca lokowania kapitału, szczególnie w branżach priorytetowych*	Częściowo uwzględniona	Warunki dla lokowania w regionie zewnętrznych inwestycji gospodarczych są wprost mocno zaakcentowane w wyborze strategicznym. W efektach jest mowa m.in. o wysokiej jakości oferty inwestycyjnej i systemie zachęt do inwestowania w regionie.
526.	Przemysław Marchlewicz, Azodigital	28		*Stworzenie nowych miejsc pracy, zwłaszcza dla ludzi młodych, w szczególności, trwałych i wysokiej jakości*	Częściowo uwzględniona	Miejsca pracy w CO 1.1 powinny być tworzone z akcentem na ich trwałość i wiedzochłonność. Wspieranie zatrudnienia z uwzględnieniem grup defaworyzowanych przewiduje się w CO 2.1.
Kluczowe warunki sukcesu						
527.	Jacek Sołtys	28		*Dobra zewnętrzna dostępność transportowa województwa*	Częściowo uwzględniona	W CO 1.1 wskazano na powiązania z CO 3.1.
CEL OPERACYJNY 1.4 UNIKATOWA OFERTA TURYSTYCZNA I KULTURALNA						
528.	Barbara Podruczna-Mocarska, Urząd Miasta Ustki, Radna Powiatu Słupskiego	29-30	Dla Ustki szansą rozwoju jest turystyka morska, która jednak wymaga znaczących nakładów inwestycyjnych w infrastrukturę m.in. przystanie jachtowe itd.	Zapewnienie spójności Strategii z KSRR w zakresie turystyki morskiej, w tym wprowadzenie zapisu: rewitalizacja oraz rozwój małych portów rybackich w kierunku dostosowania ich infrastruktury do warunków sprzyjających turystyce morskiej, w tym budowie marin oraz rozwój infrastruktury uzdrowisk.	Częściowo uwzględniona	Do zobowiązań Samorządu Województwa dodano rozwój sieciowych produktów turystycznych obejmujących m.in. małe porty morskie oraz silniejszą specjalizację w zakresie turystyki prozdrowotnej.
529.	Łukasz Jarzęba, Stowarzyszenie Młodzi Demokraci	29-30	Istnieje potrzeba wypracowania atrakcyjnej oferty kulturalnej podnoszącej atrakcyjność dla studentów oferty akademickiej.		Częściowo uwzględniona	CO 1.3 ukierunkowany jest na rozwój unikatowej oferty turystycznej oraz rozpoznawalnej oferty kulturalnej bez wskazywania konkretnych grup docelowych. W CO 1.2 wskazano jako zobowiązanie Samorządu Województwa Pomorskiego przygotowanie kompleksowej oferty dla studentów zagranicznych.
530.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	29-	Proponuje się dostosować układ celów operacyjnych do celów strategicznych:	Zmiana na Cel 1.6. Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna.	Częściowo uwzględniona	Zmieniono układ CO w CS 1 poprzez połączenie CO 1.1 z CO 1.3.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
531.	Jacek Sołtys	29	Oferta jest tylko środkiem. Kultura, jako kreatywna, mieści się w zaproponowanym nowym celu 1.	*4.Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna* zamienić na: *4. Osiągnięcie statusu pierwszej w Polsce destynacji turystycznej (albo: Znaczący udział turystyki w gospodarce województwa)*	Nieuwzględniona	Kultura jest bardzo ważnym czynnikiem wzmacniającym ofertę turystyczną, ale równocześnie jako samodzielny potencjał może zostać wykorzystana do wzmacniania tożsamości regionalnej podnoszenia jakości kapitału społecznego.
532.	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	29-30	Cel 1.4. zakłada „*dynamiczny rozwój sieciowych i kompleksowych produktów turystycznych Pomorza przy jednoczesnym wzbogaceniu oferty kulturalnej i turystycznej bazującej na unikatowych w skali kraju zasobach oraz walorach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych*". Charakterystyka celu nie odnosi się jednak do konieczności ochrony w/w walorów przed zagrożeniami, jakie niesie ze sobą planowany wzrost natężenia ruchu turystycznego, o którym również wspomina Strategia. Realizacja celu w jego obecnej formie może nieść za sobą istotne zagrożenia i skutkować niekontrolowaną degradacją środowiska naturalnego, a w szczególności środowiska przyrodniczego. Zasadnym byłoby wskazanie konkretnych obszarów, w których ten cel miałby być realizowany.		Częściowo uwzględniona	Podkreślono zrównoważone wykorzystanie walorów w efektach CO 1.3 oraz rolę *Zasady zrównoważonego rozwoju* w części dotyczącej zasad horyzontalnych realizacji Strategii.
533.		29-30	W celu 1.4., jak również w celu 3.3., należy rozważyć umieszczenie zapisu o konieczności ograniczenia presji turystycznej na obszary wrażliwe przyrodniczo oraz rozwoju turystyki z uwzględnieniem odporności środowiska przyrodniczego na presję turystyczną.		Częściowo uwzględniona	jw.
534.	Grupa LOTOS	29-30	Zachęty dla firm inwestujących w „srebrną gospodarkę".		Częściowo uwzględniona	W wyborze strategicznym podkreślono specjalizację regionu w turystyce prozdrowotnej.
535.	Włodzimierz Gaworecki, Wyższa Szkoła Turystyki	29-30	W CO 1.4. należy wzmocnić turystykę aktywną w regionie i podkreślić w efektach jej rolę w równoważeniu rynku pracy; w kluczowych warunkach sukcesu należy		Częściowo uwzględniona	W Strategii nie wymienia się rodzajów turystyki. Unikatowa oferta ma być oparta na produktach turystycznych.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	i Hotelarstwa w Gdańsku		wskazać rozwój kadr dla turystyki			
Kierunki działań						
536.	Jacek Sołtys	29		*1. Wspieranie rozwoju sieciowych i kompleksowych produktów turystycznych*	Nieuwzględniona	Uwaga ma charakter redakcyjny. Sposób formułowania kierunków działania jest jednolity dla całej Strategii.
537.	Ruch Palikota	29		Wyspecyfikowania oferta turystyczna, np.: turystyka medyczna i rehabilitacyjna.	Częściowo uwzględniona	W wyborze strategicznym podkreślono rolę specjalizacji regionu w turystyce prozdrowotnej.
538.	Janusz Mikoś, Nadleśnictwo Wejherowo, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa	29		Rozwój unikatowej oferty turystycznej: tworzenie sieciowego układu ścieżek rowerowych na terenie całego województwa	Częściowo uwzględniona	W zobowiązaniach Samorządu Województwa wskazano na rozwój regionalnych produktów turystycznych obejmujących m.in. szlaki rowerowe.
539.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	29-30	Port w Ustce jest jednym z nielicznych, które są niedoinwestowanie. Brak mariny jachtowej zahamuje rozwój turystyki morskiej i skutkować będzie niewykorzystanie mocnego atutu, jakim jest potencjał istniejącej a wymagającej rewitalizacji infrastruktury portowej. Rozwój turystki morskiej wspomaga promocję regionu.	*3. Rozwój i rewitalizacja małych portów rybackich w kierunku przystosowania ich infrastruktury do warunków sprzyjających turystyce morskiej , tym budowy marin.*	Częściowo uwzględniona	W zobowiązaniach Samorządu Województwa wskazano na rozwój regionalnych produktów turystycznych obejmujących m.in. małe porty morskie.
540.	Gmina Miasto Ustka Powiat Słupski	29	jw.	*1. Rozwój sieciowych i kompleksowych produktów turystycznych i kulturalnych;* *2. Aktywna, skuteczna i spójna promocja produktów turystycznych i kulturalnych.* *3. Rozwój i rewitalizacja małych portów rybackich w kierunku przystosowania ich infrastruktury także do warunków sprzyjających turystyce morskiej , tym budowy marin.*	Częściowo uwzględniona	jw.
541.	Grupa LOTOS	29		*Promocja lokalnych artystów oraz wydarzeń kulturalnych lub rozwój lokalnych środowisk twórczych poprzez wzmacnianie ich wizerunku na arenie krajowej i międzynarodowej.*	Częściowo uwzględniona	Lokalne wydarzenia kulturalne, uczestnictwo kulturze jest przedmiotem CO 2.2.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
542.	Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	29	Sformułowanie kierunków działań w wersji pierwotnej wskazuje kulturę jako zjawisko „eventowe", a więc rozwijającą się poprzez „promowane produkty", mierzoną poprzez uczestników największych „imprez". Można to zaakceptować, patrząc przez pryzmat gospodarki i rozwinąć kwestię w celu 2.2./2.3 albo rozwinąć ją szerzej w tym celu.	*3. Działania na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego*	Częściowo uwzględniona	W wyborze strategicznym i efektach podkreślono zrównoważone i racjonalne wykorzystanie unikatowych walorów dziedzictwa kulturowego.
OSI						
543.	Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	29		dodać: - główne <u>ośrodki i silne instytucje kultury</u> animujące (…).	Nieuwzględniona	OSI jest skierowane do obszarów (nie podmiotów).
544.	Ruch Palikota	29		Obszary funkcjonowania nowych i istniejących produktów turystycznych i kulturalnych o znaczeniu ponadregionalnym, krajowym i międzynarodowym.	Częściowo uwzględniona	Zrezygnowano z tego OSI.
545.	Tomasz Kamiński, Urząd Miasta Chojnice	29	Kierunek działania 1: Jak wyznaczane będą te obszary ? - Czy jednostką „obszaru" będzie gmina ? (chodzi o zagrożenie sytuacją gdy za taki obszar uznana zostanie gmina wiejska z wyłączeniem gminy miejskiej)		Nieuwzględniona	Uwaga nie zawiera konkretnej propozycji zmiany.
546.	Przemysław Biesek Talewski, Wicestarosta Powiatu Chojnickiego	29	Kierunek działania 1. Zapisy dotyczące kierunku działania są zbyt ogólne. Pytania: - Jak wyznaczane będą te obszary? - Czy jednostką „obszaru" będzie gmina? (chodzi o zagrożenie sytuacją gdy za taki obszar uznana zostanie gmina wiejska z wyłączeniem gminy miejskiej).		Nieuwzględniona	jw.
547.	Jacek Sołtys	29	Produkty do promowania nie będą w całym województwie, tylko na wymienionych obszarach	*Kierunek działania 2:* *Obszary funkcjonowania nowych i istniejących produktów turystycznych i kulturalnych*	Częściowo uwzględniona	Zrezygnowano z tego OSI.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
548.	Gmina Miasto Ustka Powiat Słupski	29	Morski port w Ustce jest jednym z nielicznych, które są niedoinwestowane. W Strategii Rozwoju Kraju do 2020r. stawia się także na rozwój polskich obszarów morskich poprzez turystykę morską Brak mariny jachtowej zahamuje rozwój turystyki morskiej i skutkować będzie niewykorzystaniem mocnego atutu, jakim jest potencjał istniejącej a wymagającej rewitalizacji infrastruktury portowej - rozwój turystki morskiej wspomaga promocję regionu	Kierunek działania 1 i 3: - Obszary o wysokim potencjale turystyczno-rekreacyjnym środowiska przyrodniczego, uzdrowiskowego i kulturowego i/lub - Główne ośrodki animujące wydarzenia kulturalne o znaczeniu regionalnym, krajowym i międzynarodowym i/lub - Obszary funkcjonowania nowych i istniejących produktów turystycznych i kulturalnych o znaczeniu ponadregionalnym, krajowym i międzynarodowym. Kierunek działania 2: - Całe województwo.	Częściowo uwzględniona	W wyborze strategicznym wskazano na zasoby naturalne i specjalizację regionu w turystyce prozdrowotnej.
549.	Powiat Bytowski	29	Walory krajoznawczo – turystyczne gminy Miastko tworzą warunki naturalne. Są to przede wszystkim silnie zróżnicowana rzeźba ze znacznymi deniwelacjami terenu, liczne wzgórza morenowe porośnięte lasami zasobnymi w runo leśne i zwierzynę łowną, teren z jeziorami polodowcowymi o czystych wodach obfitujących w ryby oraz bogata sieć rzeczna. Znaczna część gminy objęta została prawnymi formami ochrony przyrody. Obszary krajobrazu chronionego: "Jezioro Bobięcińskie Wielkie ze Skibką Górą" i "Źródliskowy obszar rzek Brdy i Wieprzy na wschód od Miastka" charakteryzują się dużą lesistością i gęstą siecią wód powierzchniowych. Ich wartość podnoszą naturalne rezerwaty przyrody, liczne pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej (stare drzewa i głazy narzutowe) oraz inne osobliwości przyrodnicze, a także cenne pamiątki historyczne i kulturowe. Atrakcyjność turystyczną gminy Miastko zwiększają licznie występujące zabytki architektoniczne oraz stanowiska archeologiczne. Gmina Trzebielino, tak jak obszary sąsiadujące odznacza się bardzo dużym potencjałem turyst.-rekreac., na który składają się m.in. rzeki odpowiednie do	Kierunek Działania 1.4.1 (mapa z prezentacji projektu Strategii, KD 1.4.1 – obszary o wysokim potencjale turystyczno-rekreacyjnym środowiska przyrodniczego) a/Do mapy proponujemy włączyć gminę Miastko b/Do mapy proponujemy włączyć gminę Trzebielino	Częściowo uwzględniona	Zostanie wzięte pod uwagę przy opracowywaniu kryteriów wyznaczania OSI, na etapie sporządzania *Planu zarządzania Strategią*.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			uprawiania turystyki kajakowej oraz jeziora zasobne w ryby. Gmina Trzebielino charakteryzuje się najwyższym poziomem lesistości wśród gmin powiatu bytowskiego tj. 62,8%. Lasy są bogate w zwierzynę oraz runo leśne, a na terenie gminy znajdują się liczne dewizowe obwody łowieckie, na których polują myśliwi z całej Europy.			
Oczekiwane efekty						
550.	Ruch Palikota	29		Stworzenie całorocznej oferty turystyki medycznej i rehabilitacyjnej.	Częściowo uwzględniona	W wyborze strategicznym podkreślono rolę specjalizacji regionu w turystyce prozdrowotnej.
551.	Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	29		*Wzmocnienie wizerunku regonu oraz stworzenie spójnej marki turystycznej opartej na dziedzictwie kulturowym, znaczącym potencjale przyrodniczym i wydarzeniach kulturalnych o znaczeniu międzynarodowym oraz na walorach kulturowych*	Częściowo uwzględniona	W wyborze strategicznym i efektach podkreślono znaczenie dziedzictwa kulturowego.
552.				*Wzmocnienie wizerunku regionu oraz stworzenie spójnej marki turystycznej opartej na znaczącym potencjale turystycznym i wydarzeniach kulturalnych oraz walorach przyrodniczych, krajoznawczych i kulturowych o znaczeniu ogólnopolskim i międzynarodowym*	Częściowo uwzględniona	W wyborze strategicznym i efektach podkreślono znaczenie walorów naturalnych, dziedzictwa kulturowego oraz potencjału oferty kulturalnej regionu.
553.	Jacek Sołtys	29	Efekt jest stanem, a nie kierunkiem działania.	*Wykreowany wizerunku regionu i spójna marka turystyczna oparta ma znaczącym potencjale przyrodniczym i wydarzeniach kulturalnych o znaczeniu międzynarodowym oraz na walorach kulturowych*	Częściowo uwzględniona	Przeformułowano treść efektów Strategii.
554.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	29	Proponuje się dostosować układ celów operacyjnych do celów strategicznych:	Uzyskanie certyfikatów Europejskich Szlaków Kulturowych	Częściowo uwzględniona	Do zobowiązań Samorządu Województwa dodano rozwój produktów turystycznych opartych na dziedzictwie regionalnym, drogach śródlądowych, małych portach morskich itp.
555.				Europejskie standardy kąpielisk morskich, marin, żeglugi przybrzeżnej.	Częściowo uwzględniona	jw.
Wskaźniki						
556.	Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	29		We wskaźnikach słowo *imprez* i zastąpić je słowem *wydarzeń*.	Nieuwzględniona	Wskaźnik usunięto.
557.	Grupa LOTOS	29	Zdynamizowanie rozwoju turystyki jest istotne dla rozwoju Województwa Pomorskiego co wynika z posiadanych	*Liczba imprez zorganizowanych o znaczeniu ponadregionalnym, krajowym i międzynarodowym.* (zdefiniowanie konkretnego wskaźnika ilościowego)	Nieuwzględniona	jw.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			zasobów i zdefiniowanych silnych stron. Zwiększanie atrakcyjności może być realizowane poprzez zwiększenie ilości interesujących imprez.			
558.	Gmina Miasto Ustka	29	Zmiana wskaźnika spowodowana jest dopisaniem kierunku nr 3 w celu operacyjnym 1.4	*Liczba turystów korzystających z usług uzdrowiskowych* ↑	Nieuwzględniona	We wskaźnikach nie dzieli się turystów z punktu w widzenia rodzajów turystyki.
559.				*Liczba jachtów i innych turystyczno-rekreacyjnych jednostek pływających wpływających do portów*↑.	Nieuwzględniona	Wskaźnik zbyt szczegółowy w stosunku do poziomu szczegółowości Strategii.
560.	Andrzej Tyszecki Mariusz Kistowski	29	Wyrażona została wątpliwość dotycząca wskaźnika: liczba turystów krajowych i zagranicznych (cel 1.4) – skąd zostaną zaczerpnięte wiarygodne dane i czy wzrost wskaźnika jest zawsze korzystny dla rozwoju regionalnego?		Niezasadna	Dane pochodzą z Banku Danych Lokalnych GUS. Wzrost liczby turystów przy założeniu racjonalnego i zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych jest oczekiwany i korzystny z punktu widzenia rozwoju regionu.
Oczekiwania wobec rządu						
561.	Gmina Miasto Ustka Powiat Słupski	29-30	Port w Ustce jest ważnym węzłem transportowym, jedynym w subregionie słupskim obsługującym zarówno krajowe jak i zagraniczne przewozy pasażerskie (np. Ustka-Bornholm) oraz pełniący pewne funkcje przeładunkowe (w tym „Aukcja Rybna". Pełni także od lat stałe i strategiczne funkcje w zakresie obronności kraju, kontroli i ochrony polskiej strefy ekonomicznej na Bałtyku oraz ratownictwa morskiego. Zewnętrzna dostępność transportowa warunkuje możliwość rozwoju Z kolei duże znaczenie dla rozwoju i podniesienia konkurencyjności portu w Ustce ma skomunikowanie go z działającym zapleczem gospodarczym - w szczególności zapewnienie dogodnego dostępu do infrastruktury portowej stanowiącej „morskie okno na świat" subregionu słupskiego. Szczególne znaczenie ma tu komunikacja lądowa, a więc sieć dróg (międzynarodowych, krajowych, wewnętrznych, lokalnych, dojazdowych).	*Poprawa dostępności do małych portów morskich regionu.*	Częściowo uwzględniona	Do zobowiązań Samorządu Województwa dodano rozwój produktów turystycznych m.in. w oparciu o małe porty morskie. Wskazano również na powiązania CO 1.3 z CO 3.1.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
562.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	29-30	Port w Ustce jest ważnym węzłem transportowym, jedynym w subregionie słupskim obsługującym zarówno krajowe jak i zagraniczne przewozy pasażerskie (np. Ustka-Bornholm) oraz pełniący pewne funkcje przeładunkowe (w tym „Aukcja Rybna". Pełni także od lat stałe i strategiczne funkcje w zakresie obronności kraju, kontroli i ochrony polskiej strefy ekonomicznej na Bałtyku oraz ratownictwa morskiego. Słaba zewnętrzna dostępność transportowa uniemożliwia jego rozwój	*Poprawa dostępności do małych portów morskich regionu.*	Częściowo uwzględniona	jw.
563.	Stanisław Kochanowski, Wójt Gminy Sztutowo	29-30		*Efektywna realizacja inwestycji w zakresie zewnętrznej dostępności transportowej regionu poprzez aktywizację drogi wodnej Wisły na całej jej długości i budowę kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślaną*	Częściowo uwzględniona	W oczekiwaniach wobec administracji rządowej wskazano efektywną realizację inwestycji w zakresie aktywizacji drogi wodnej Wisły na całej jej długości.
564.	Jerzy Fijas, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	29-30	Na terenach Lasów Państwowych jest bardzo dużo obiektów prywatnych (hoteli, pensjonatów), które nie mogą korzystać z instrumentów finansowych. Istnieje potrzeba uregulowania tej kwestii.	*Zastosowanie rozwiązań legislacyjnych dla uwolnienia istniejącego zainwestowania turystycznego na gruntach skarbu państwa.*	Częściowo uwzględniona	W wyborze strategicznym wskazano na racjonalne i zrównoważone wykorzystanie walorów naturalnych.
565.	Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	29-30		*Udział budżetu państwa w utrzymywaniu najważniejszych instytucji kultury i ratowaniu najcenniejszych zabytków regionu*	Uwzględniona	
566.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	29-30		*Zakończenie trwających oraz realizacja kolejnych inwestycji w zakresie kultury i turystyki, szczególnie wodnej (rzecznej) w wymiarze masowym o znaczeniu krajowym prowadzonych w województwie*	Częściowo uwzględniona	Aktywizacja drogi wodnej Wisły jest wpisana jako oczekiwanie wobec administracji rządowej.
567.				*Doprowadzenie MDW E70 na odcinku Wisły Pomorskiej IV klasy drogi wodnej zgodnie z konwencja AGN*	Częściowo uwzględniona	jw.
568.				*Nowelizacja prawa wodnego oraz programu Natura 2000*	Częściowo uwzględniona	Kwestie dotyczące zmian systemu prawnego z zakresu gospodarki wodnej oraz ochrony przyrody ujęto w oczekiwaniach wobec administracji rządowej CO 3.3.
Kluczowe warunki sukcesu						
569.	Regionalna Dyrekcja Ochrony	30	należy zwrócić uwagę na bliski związek utrzymania i rozwoju atrakcyjnej oferty turystycznej regionu z sukcesem celu		Uwzględniona	

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Środowiska		operacyjnego *3.3 Czyste środowisko i bioróżnorodność.*			
570.	Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	30		*Stworzenie warunków, by Pomorze stało się regionem sprzyjającym organizacji dużych przedsięwzięć kulturalnych i sportowych oraz dysponującym atrakcyjną ofertą turystyczną*	Częściowo uwzględniona	Zmodyfikowano kluczowe warunki sukcesu.
571.	Jacek Sołtys	30		*Aktywna współpraca w zakresie sieciowych produktów turystycznych z regionami sąsiednimi i operatorami turystycznymi (także zagranicznymi)*	Częściowo uwzględniona	Zmodyfikowano kierunki współpracy ponadregionalnej i międzynarodowej.
572.	Gmina Miasto Ustka	30	Zachodnia część województwa Pomorskiego (głównie Ustka) posiada słabo rozwiniętą morską infrastrukturę turystyczną. Warunkuje to dynamiczny rozwój regionu opartego na wykorzystanie naturalnych walorów turystycznych i nadmorskim położeniu i zwiększenie konkurencyjności turystycznej województwa. Należy stwarzać warunki, w tym infrastrukturalne do utrzymania funkcji rybackich, jako naturalnego elementu gospodarki regionu.	*Wsparcie działań służących poprawie turystyki morskiej (organizacja regat, klasy żeglarskie w szkołach, lekcje żeglarstwa w szkołach) jako cechy konkurencyjnie wyróżniającej region na tle kraju.*	Częściowo uwzględniona	Do zobowiązań Samorządu Województwa dodano rozwój produktów turystycznych obejmujących małe porty morskie.
573.	Gmina Miasto Ustka	30		*Utrzymanie funkcji rybackich (infrastruktura rybacka w małych portach).*	Częściowo uwzględniona	jw.
574.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki	30		Wsparcie działań służących poprawie turystyki morskiej jako cechy konkurencyjnie wyróżniającej region na tle kraju.	Częściowo uwzględniona	jw.
575.	Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	30		jw.	Częściowo uwzględniona	jw.
576.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	30	dopisek-dla rozwoju turystyki wodnej w wymiarze masowym. Bez tego nie będzie żeglugi śródlądowej a budowana (odbudowywana)obecnie infrastruktura lądowo-wodna będzie ulegać degradacji:	*Udrożnienie dla żeglugi śródlądowej MOW E70 w I etapie do II klasy*	Częściowo uwzględniona	Zmodyfikowano oczekiwania wobec administracji rządowej.
CEL STRATEGICZNY 2.						
577.	Barbara Jakubiec, Fundacja E-MEDIA	31	Obecny system zarządzania województwem pomorskim, bez uczestnictwa „NGO" i bez nadzoru obywatelskiego, skutkuje dużymi	Rozdzielenie celu Nr 2 nazwanego: Aktywni mieszkańcy na dwa odrębne cele strategiczne, po uwzględnieniu strategii dla kultury:	Częściowo uwzględniona	CS 2 skupia się na trzech elementach: 1. aktywności zawodowej, 2. aktywności społecznej i 3. usługach publicznych.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			nieprawidłowościami w dziedzinie planowania przestrzennego oraz w realizacji inwestycji z funduszy publicznych krajowych i Unii Europejskiej co obciąży negatywnymi skutkami następne pokolenia. Obecnie, ważne dla regionu decyzje inwestycyjne zapadają bez udziału i konsultacji ze społeczeństwem, często z naruszeniem prawa budowlanego, prawa ochrony zabytków i prawa ochrony środowiska. W województwie ma miejsce naruszanie prawa zamówień publicznych, przebudowa lub całkowita likwidacja zabytkowych obszarów (w Sopocie i Gdańsku a także na terenach wiejskich) co musiało spowodować ogromne napięcia społeczne i konflikty oraz narastający brak zaufania do władzy, która nie spełniła swoich wyborczych obietnic, dotyczących poprawy jakości życia i przeciwdziałania korupcji *(cyt.:„wypalania żelazem"* wszelkich jej przejawów). W woj. pomorskim nie uczyniono nic w tym zakresie a zaproponowana strategia napawa niepokojem że obecna sytuacja nie ulegnie zmianie do roku 2020 r., na co nie może być zgody społecznej. Zaproponowana strategia bez analizy stanu w zakresie w/w problematyki i brak działań antykorupcyjnych jest porażką obywateli	1. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i poprawa jakości życia 2. Sprawna, skuteczna i przejrzysta administracja 3. Spójna przestrzeń		Propozycja modyfikacji podnosi do rangi CO jedynie niektóre elementy CS nie uwzględniając całości jego zakresu. Sprawność i przejrzystość działania administracji jest elementem horyzontalnym dotyczącym wszystkich celów Strategii i w związku z tym została podniesiona do rangi zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada sprawności administracji*).
578.	Uniwersytet Gdański	31	Uniwersytety są instytucjami wytwarzającymi wartości etyczne i humanistyczne. Są instytucjami, w których w twórczym procesie kształtują się i utrwalają podstawy kulturowe elit regionu Pomorskiego. Zapisy celów operacyjnych celu 2 nie uwzględniają takiego fundamentalnego znaczenia szkół wyższych w rozwoju regionalnym.		Częściowo uwzględniona	Szkoły wyższe są uwzględnione w CS 2 jako partnerzy kluczowi dla realizacji Celu (instytucje edukacyjne). Dotyczy to zarówno CO 2.1, 2.2 oraz 2.3 (w zakresie usług edukacyjnych).
579.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	31-36	Bardzo słabo lub niemal całkowicie został pominięty obszar szkolnictwa zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym, w którym		Częściowo uwzględniona	Poprawa jakości kształcenia zawodowego została utrzymana w CS 2 z jednoczesnym wzmocnieniem opisu

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			samorząd województwa może z dużą swobodą kreować politykę rozwoju szkolnictwa na potrzeby rynku pracy. Ujęcie tego zagadnienia z celu strategicznym Aktywni Mieszkańcy, jest dalece niezadowalające. Dla tej grupy edukacyjnej nie przewidziano nawet wskaźnika efektywności			kształcenia zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym w CO 2.1. Kształcenie zawodowe na poziomie wyższym jest uwzględnione w CO 1.2.
580.	Grupa LOTOS	31	W dokumencie należy silniej zaakcentować szanse i korzyści jakie mogą pojawić się w efekcie wykorzystania źródeł węglowodorów potencjalnie występujących na terenie Województwa Pomorskiego.	Dodać celu operacyjnego nr 4 *Wysoka świadomość społeczna, w odniesieniu do korzyści i realnych zagrożeń związanych z budową elektrowni jądrowej oraz poszukiwaniem i wydobyciem węglowodorów.*	Częściowo uwzględniona	Kwestie dotyczące zwiększania świadomości społecznej w zakresie energetyki zostały uwzględnione w zasadach horyzontalnych realizacji Strategii (*Zasada promowania postaw obywatelskich*) i warunkach sukcesu oraz efektach CO 3.2.
581.			W nawiązaniu do celu Aktywni Mieszkańcy powinno się położyć silniejszy nacisk na zaktywizowanie grupy społeczeństwa 50+ i wykorzystanie ich potencjału, szczególnie ze względu na uwarunkowania demograficzne.		Częściowo uwzględniona	Wzmocniono efekty CO 2.1, CO 2.2 w zakresie osób starszych.
582.	Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	31	Stworzenie takiego celu operacyjnego dałoby spójny wizerunek aktywnego mieszkańca, który nie tylko udziela się zawodowo i społecznie, ale też dba o własne zdrowie i spędza czas wolny w sposób aktywny.	Dodać Cel operacyjny 2.4. *Korzystanie z form turystyki aktywnej.*	Częściowo uwzględniona	W ramach CO 2.2 i nowego CO 2.4 dotyczącego ochrony zdrowia wskazano na powiązania z CO 1.3. *Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna*, zwłaszcza w zakresie turystyki uzdrowiskowej.
583.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	31-36	Efektem realizacji celu byłby rozwój form współpracy samorządów terytorialnych z organizacjami pozarządowymi.	Dodać cel operacyjny *„Aktywny i otwarty samorząd”.*	Częściowo uwzględniona	Partnerstwo i wielopoziomowe zarządzanie przejawiające się m.in. we współpracy JST z organizacjami pozarządowymi zostały podniesione do rangi zasady horyzontalnej obowiązującej we wszystkich celach Strategii (*Zasada wielopoziomowego zarządzania i partnerstwa*).
584.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	31-36	Cel ten nawiązywałby do takich celów strategii krajowych jak *Sprawne państwo* i wpłynąłby na dalsze podniesienie sprawności funkcjonowania administracji samorządowej.	Uzupełnienie listy celów o cel *Sprawne województwo.*	Częściowo uwzględniona	Zagadnienia związane ze sprawnością funkcjonowania administracji wszystkich szczebli zostały podniesione do rangi zasady horyzontalnej obowiązującej we wszystkich celach Strategii (*Zasada sprawności administracji*).

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
585.	Maciej Dzierżanowski, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową	31-36	Kwestia podnoszenia efektywności administracji powinna stanowić osobny cel operacyjny. Administracja publiczna ma kluczowe znaczenie, zarówno w zakresie obsługi inwestorów, jak i świadczenia usług publicznych.		Częściowo uwzględniona	Kwestie dotyczące efektywności administracji zostały podniesione do rangi zasady horyzontalnej obowiązującej we wszystkich celach Strategii(*Zasada sprawności administracji*).
586.	Wiesław Bielawski, Urząd Miasta Gdańska	31-36	Obszarami strategicznej interwencji nie powinno być całe województwo.	Istnieje potrzeba przygotowania listy przedsięwzięć przez jakie ta Strategia ma być realizowana	Nieuwzględniona	W przypadku niektórych obszarów nie jest zasadne wydzielanie OSI przestrzennych. W tych obszarach wybór strategiczny dotyczy zakresu tematycznego Strategii.
587.	Józef Partyka, Forum Związków Zawodowych Województwa Pomorskiego	31-36	W Strategii pominięto kwestię bezpieczeństwa publicznego.	Bezpieczeństwo publiczne jest istotne zarówno dla mieszkańców, jak i turystów.	Nieuwzględniona	W Strategii nie uwzględnia się działalności bieżącej ani działań rutynowych. Jeśli jednak wsparcie będzie dotyczyło np. cyfryzacji działania służb, czy współpracy z JST to te kwestie zawierają się w obecnych zapisach Strategii.
Przesłanki						
588.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	31		Wpisać przesłankę: „wzmocnienie kompetencji sektora publicznego" – na pierwszym miejscu. Posiadanie tych kompetencji warunkuje osiągnięcie innej przesłanki: „wzmocnienie aktywności mieszkańców".	Częściowo uwzględniona	Zwiększenie kompetencji sektora publicznego zostało podniesione do rangi zasady horyzontalnej i obowiązuje we wszystkich celach Strategii (*Zasada sprawności administracji*).
589.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	31	Ze względu na osiągnięcie celu 2 sformułowanego jako Aktywni mieszkańcy, oczywiste wydaje się, że szczególny nacisk należy położyć na wzmacnianie kompetencji sektora pozarządowego, jako sektora najsłabszego pod względem materialnym, kadrowym, wymagającym w związku z tym największego wsparcia finansowego	*Na pierwszym miejscu wpisanie:* *a)budowanie silnego, aktywnego, świadomego swoich praw i obowiązków społeczeństwa obywatelskiego* *W miejsce przesłanki b) wpisujemy:* *c) kompetencji wszystkich sektorów , ze szczególnym uwzględnieniem sektora pozarządowego (także w zakresie jego współpracy z sektorem prywatnym, publicznym i wewnątrz sektora), co wpłynie na podniesienie jakości usług publicznych skuteczniej wspierających mieszkańców w realizacji ich planów na polu społecznym, kulturowym i gospodarczym, a w dłuższej perspektywie zadecyduje o skutecznym wykorzystaniu endogenicznych potencjałów regionu*	Częściowo uwzględniona	Celem CS 2 jest budowanie silnego, aktywnego świadomego społeczeństwa obywatelskiego m.in. poprzez wzmacnianie kompetencji różnych sektorów, w tym pozarządowego. Propozycja dotyczy narzędzia realizacji celu. Budowanie aktywności obywatelskiej zawarto w zasadzie horyzontalnej realizacji Strategii – *Zasada promowania postaw obywatelskich.*
Pożądany kierunek zmian						
590.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni Komisja Strategii	31		Kierunek drugi i trzeci jest albo zawarty w „kierunku" pierwszym, albo w Celu strategicznym 3. (Cel operacyjny 3.1. Sprawny system transportowy). Proponujemy wykreślić oba „kierunki" (2 i 3), a także	Częściowo uwzględniona	CS są ze sobą ściśle powiązane i realizacja jednego wpływa na sukces lub porażkę drugiego. Dla zachowania przejrzystości opisy CO zostały uzupełnione o

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	i Polityki Gospodarczej Rady Miasta Gdyni			kierunek 6 – gdyż jest zawarty albo w pierwszym, albo dotyczy głównie dzieci i młodzieży.		wskazanie celów powiązanych.
591.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	31	Odsetek osób niepełnosprawnych wg *Badania Stanu Zdrowia w 2009 roku* wynosi 13,1%. Należy jednak zauważyć wzrost osób niepełnosprawnych w grupie wiekowej 0-15 lat. Biorąc pod uwagę również postępujące zjawisko starzejącego się społeczeństwa, problem niepełnoprawności powinien być uwzględniony w Strategii. System wspierania osób niepełnosprawnych jest bardzo rozproszony. Działania poszczególnych instytucji nie są w pełni skoordynowane, co powoduje obniżanie sprawności i efektywności działania całego systemu. Zarówno na poziomie województwa, jak i lokalnym brak jest jednej instytucji, która odpowiadałaby za wyznaczania celów polityki społecznej w zakresie integracji osób niepełnosprawnych i koordynowanie działań pozostałych instytucji działających w tym obszarze. Obecne działania przy ograniczonych możliwościach finansowych są nieefektywne. Rozproszenie instytucjo-nalne przekłada się również na rozproszenie informacji i danych o tych osobach.	*4. Aktywizacja osób niepełnosprawnych oraz osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych takim wykluczeniem*	Częściowo uwzględniona	Doprecyzowano efekty CO 2.1 i CO 2.2 w zakresie określenia najważniejszych grup, do których skierowane są te cele.
592.	Hanna Jasiakiewicz, Stowarzyszenie PELIKAN	31		*6. Wzrost kwalifikacji i rozwój kluczowych kompetencji mieszkańców, głównie rodzin, dzieci i młodzieży;*	Częściowo uwzględniona	Dodano pożądany kierunek zmiany dotyczący funkcjonowania rodziny.
593.	Hanna Jasiakiewicz, Stowarzyszenie PELIKAN	31		*Podnoszenie jakości funkcjonowania rodziny.*	Uwzględniona	
594.	Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	31		*Umożliwienie uczestnictwa w życiu społecznym ludziom starszym*	Częściowo uwzględniona	Doprecyzowano efekty w CO 2.1 i CO 2.2.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
595.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni Komisja Strategii i Polityki Gospodarczej Rady Miasta Gdyni	31		*Wzrost poziomu nauczania dzieci i młodzieży, prowadzący do ich przygotowania do studiowania i kompetencji w pracy zawodowej;*	Częściowo uwzględniona	Doprecyzowano efekty w CO 2.3.
596.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni Komisja Strategii i Polityki Gospodarczej Rady Miasta Gdyni	31		*Podnoszenie standardów przestrzeni publicznej w miejscach zamieszkania, służące szczególnie dzieciom i osobom starszym, nieprowadzących aktywnego trybu życia*	Częściowo uwzględniona	Doprecyzowano efekty w CO 2.2.
597.	Przemysław Marchlewicz, Azodigital	31		*Poprawa dostępu do rynku pracy dla mieszkańców spoza aglomeracji*	Częściowo uwzględniona	Wskazano powiązania CO 2.3 z innymi CO, w tym CO 3.1 w zakresie poprawy mobilności mieszkańców.
598.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	31	*Ze względu na osiągnięcie celu 2 sformułowanego jako Aktywni mieszkańcy, oczywiste wydaje się, że szczególny nacisk należy położyć na wzmacnianie kompetencji sektora pozarządowego, jako sektora najsłabszego pod względem materialnym, kadrowym, wymagającym w związku z tym największego wsparcia finansowego*	*Zwiększenie potencjału osobowego, materialnego i instytucjonalnego III sektora*	Częściowo uwzględniona	Doprecyzowano efekty w CO 2.2.
599.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	31		*Wyższy udział organizacji pozarządowych w realizacji zadań finansowych, większy dostęp organizacji do środków UE.*	Częściowo uwzględniona	Doprecyzowano efekty w CO 2.2.
600.	Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	31		*Wzrost aktywności społecznej i obywatelskiej*	Częściowo uwzględniona	Doprecyzowano efekty w CO 2.2.
Miara sukcesu						
601.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	31	*Ze względu na osiągnięcie celu 2 sformułowanego jako Aktywni mieszkańcy, oczywiste wydaje się, że szczególny nacisk należy położyć na wzmacnianie kompetencji sektora pozarządowego, jako sektora*	*Powstanie umów społecznych, których celem będzie wzmocnienie sektora obywatelskiego*	Nieuwzględniona	Miarą sukcesu CS 2 musi być wskaźnik uniwersalny możliwie szeroko odnoszący się do wszystkich CO. Dodatkowo wskaźnik, aby wskazywać realne

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			najsłabszego pod względem materialnym, kadrowym, wymagającym w związku z tym największego wsparcia finansowego			zobowiązanie, musi być mierzalny. Propozycja dotyczy wąskiego zakresu w ramach CO 2.2 oraz ma charakter jakościowy i nie może być traktowana jako miara sukcesu dla całego CS 2.
602.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	31		*Utworzenie zasad konsultacji społecznych i partycypacji obywateli w procesie tworzenia prawa lokalnego*	Nieuwzględniona	Miarą sukcesu CS 2 musi być wskaźnik uniwersalny możliwie szeroko odnoszący się do wszystkich CO. Dodatkowo wskaźnik, aby wskazywać realne zobowiązanie, musi być mierzalny. Propozycja dotyczy wąskiego zakresu w ramach zasady horyzontalnej realizacji Strategii oraz ma charakter jakościowy i nie może być traktowana jako miara sukcesu dla całego CS 2.
CEL OPERACYJNY 2.1 WYSOKA AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA						
603.	Jacek Bigda, Gdański Uniwersytet Medyczny	32-36	Wśród wyzwań zdefiniowano konieczność wytworzenia struktury/mechanizmu wyrażającego najistotniejsze potrzeby Metropolii – niestety Strategia w świetle dzisiejszych zapisów w żaden sposób na to wyzwanie nie odpowiada. Rozwój we współczesnym świecie jest kreowany poprzez metropolię, cokolwiek byśmy takiemu polaryzacyjno-dyfuzyjnemu modelowi nie zarzucali, jest on oczywistością. Jedną z najpoważniejszych słabości – również zdefiniowaną w strategii i SWOT – naszego regionu jest brak integracji, może należy powiedzieć wprost konkurencyjność w obrębie największego ośrodka społecznego, gospodarczego i kulturotwórczego, czyli Trójmiasta. Strategia temu nie przeciwdziała, choć wspomina o potrzebie przełamywania słabości dla wykorzystania szans. Mogłaby stworzyć odpowiedni społeczny lobbing na rzecz ustawy metropolitalnej, rozwiązującej choć część problemów wynikających z nieuporządkowanej metropolizacji i suburbanizacji.	Wśród kierunków działań w celu strategicznego 2 mógłby powstać odrębny, czwarty cel operacyjny poświęcony OMT i jego relacji wobec subregionów uwypuklający znaczenie Metropolii Pomorskiej dla procesu rozwoju Regionu i definiujący konkretne narzędzia. Albo – jeśli słuchając ekspertów IBS cel operacyjny 3 zmieniłby się w całości na „prozdrowotny" wówczas kontekst służby publicznej można by przeformułować w sposób, który – obok dotychczasowych zapisów - jednoznacznie wskazywałby na konieczność budowania instytucjonalnych zrębów dla partnerstwa w obrębie OMT, sposobu budowania konsensusu dla priorytetów, systemu ich realizacji w sposób zapewniający realizację interesów całego regionu, a nie mieszkańców określonych gmin.	Częściowo uwzględniona	Strategia została uzupełniona o dodatkowy rozdział poświęcony wymiarowi terytorialnemu Strategii, w którym wskazuje się na znaczenie Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta w stymulowaniu rozwoju w regionie.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
604.	Wojewódzka Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych	32-34	Kwestiom dotyczącym udogodnień dla osób niepełnosprawnych, w tym związanym z uczestnictwem tych osób w rynku pracy, poświęcono zbyt mało miejsca. Strategia powinna wprost wskazywać konieczność aktywizacji tej grupy osób oraz wskazywać konkretne służące temu narzędzia. Takim rozwiązaniem mogłoby być np. wsparcie komunalnego budownictwa mieszkaniowego.		Częściowo uwzględniona	Zwiększenie poziomu zatrudnienia osób niepełnosprawnych zostało podkreślone w oczekiwanych efektach, ponadto rozszerzono oczekiwania wobec administracji rządowej.
605.	Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego	32-34	W ramach CO 2.1 należy wzmocnić zapisy dotyczące szkolnictwa zawodowego w zakresie rzemiosła.		Częściowo uwzględniona	W CO 2.1 położono większy nacisk na jakość kształcenia zawodowego, co znalazło odzwierciedlenie w oczekiwanych efektach.
606.	Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego	32-34	Należy mocniej podkreślić, szczególnie w opisie CO 2.1 i CO 3.1, znaczenie transportu zbiorowego i potrzeby konkretnych inwestycji w tym zakresie dla rozwoju rynku pracy (np. połączenia transportem zbiorowym w relacji Człuchów-Słupsk).		Uwzględniona	
607.	Dawid Kentzer, Kentzer Doradztwo Gospodarcze i Prawne/ Fundacja Inicjowania Rozwoju „upFoundation”	32-33	W naszym województwie potrzebna jest sieć doradztwa i pomocy finansowej dla podmiotów Ekonomii Społecznej, które mogą dostarczać usługi na obszarach poza dużymi miastami, realizować niektóre zadania publiczne przy współpracy z samorządami lokalnymi. Spółdzielni socjalne mogą podnieść aktywność zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostarczyć m.in. usługi związane z opieką nad osobami starszymi, na które popyt rośnie i będzie rósł w związku z zmianami demograficznymi społeczeństwa.		Częściowo uwzględniona	W oczekiwanych efektach CO 2.1 wskazuje się jako wzmocnione finansowo i instytucjonalnie podmioty ekonomii społecznej. Będzie to oznaczało m.in. rozwój doradztwa i pomocy finansowej dla tych podmiotów. Ponadto wskazano na znaczenie podmiotów ekonomii społecznej w wyborze strategicznym oraz w warunkach sukcesu realizacji celu.
608.	Ryszard Zarudzki, LGR „Pojezierze Krajeńskie”	32-33	Zbyt małą rangę przypisuje się w dokumencie ekonomii społecznej i wykluczeniu społecznemu. Należy zapewnić spójność ze Strategią Europa 2020.		Częściowo uwzględniona	Wzmocniono zapisy dotyczące instytucji pomocy i integracji społecznej oraz wykluczenia społecznego w oczekiwaniach wobec administracji rządowej, a także wskazano na znaczenie podmiotów ekonomii społecznej w warunkach sukcesu realizacji celu.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
609.	Paweł Wajlonis, Stowarzyszenie Młodzi Demokraci	32-33	Strategia powinna wspierać młodych, przedsiębiorczych ludzi, którzy ze względu na brak doświadczenia mają problemy ze znalezieniem pracy. Wsparcie powinno również obejmować inkubatory przedsiębiorczości oraz organizacja szkoleń zawodowych dla tej grupy docelowej. Podobne wsparcie powinno być kierowane na rozwój uzdolnionych artystycznie.		Częściowo uwzględniona	W oczekiwanych efektach położono nacisk na zwiększenie poziomu zatrudnienia absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych.
Kierunki działań						
610.	Bronisław Kisiel, Gimnazjum nr 1 im. R. Schumana w Słupsku Agnieszka Dejna, Regionalne Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych Beata Kątnik, Pełnomocnik Prezydenta Miasta Słupska ds. Osób Niepełnosprawnych Ewa Szczypior Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	32	W naszej ocenie zasadne jest pokreślenie istotnej roli województwa we wspieraniu podmiotów ekonomii społecznej, oraz postrzeganie ich jako „przedsiębiorstwa społeczne" posiadające podobnie jak mikro i małe przedsiębiorstwa biznesowy wymiar swojej działalności.	*1 Wspieranie powstawania mikro i małych przedsiębiorstw oraz podmiotów ekonomii społecznej*	Częściowo uwzględniona	W oczekiwanych efektach CO 2.1 zapisano wzmocnienie finansowe i instytucjonalne podmiotów ekonomii społecznej. Ponadto wskazano na znaczenie tych podmiotów w warunkach sukcesu realizacji celu.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
611.	Jacek Sołtys	32	Mikroprzedsiębiorstw, zwłaszcza małych i słabych, jest już bardzo dużo, wspieranie wciąż nowych zmniejsza konkurencyjność istniejących, a to one, z pewnym doświadczeniem, są bardziej predestynowane do rozwoju i mogłyby zwiększać zatrudnienie	*1. Wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy;*	Częściowo uwzględniona	Kierunek działania dotyczący powstawania mikro i małych firm został rozszerzony do rozwoju tych grup podmiotów gospodarczych. Będzie on dotyczyć przede wszystkim powstania nowych miejsc pracy.
612.	Agnieszka Dejna, Regionalne Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych Beata Kątnik, Pełnomocnik Prezydenta Miasta Słupska ds. Osób Niepełnosprawnych Ewa Szczypior Bronisław Kisiel, Gimnazjum nr 1 im. R. Schumana w Słupsku Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	32	Należy podkreślić rolę ekonomi społecznej jako alternatywnego rozwiązania w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych oraz zagrożonych utratą pracy. Jest to tym bardziej istotne z uwagi na nowy okres programowania. 2014-2020.	*2 Aktywizacja osób biernych zawodowo oraz zagrożonych bezrobociem strukturalnym m.in. poprzez wspieranie podmiotów ekonomii społecznej*	Częściowo uwzględniona	W oczekiwanych efektach CO 2.1 zapisano wzmocnienie finansowo i instytucjonalnie podmiotów ekonomii społecznej. Ponadto wskazano na znaczenie tych podmiotów w warunkach sukcesu realizacji celu.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
613.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	32	Odsetek osób niepełnosprawnych wg Badania Stanu Zdrowia w 2009 roku wynosi 13,1%. Należy jednak zauważyć wzrost osób niepełnosprawnych w grupie wiekowej 0-15 lat. Biorąc pod uwagę również postępujące zjawisko starzejącego się społeczeństwa, problem niepełnoprawności powinien być uwzględniony w Strategii. System wspierania osób niepełnosprawnych jest bardzo rozproszony. Działania poszczególnych instytucji nie są w pełni skoordynowane, co powoduje obniżanie sprawności i efektywności działania całego systemu. Zarówno na poziomie województwa, jak i na poziomie lokalnym brak jest jednej instytucji, która odpowiadałaby za wyznaczania celów polityki społecznej w zakresie integracji osób niepełnosprawnych i koordynowanie działań pozostałych instytucji działających w tym obszarze. Obecne działania przy ograniczonych możliwościach finansowych są nieefektywne. Rozproszenie instytucjonalne przekłada się również na rozproszenie informacji i danych o tych osobach.	2. Aktywizacja osób niepełnosprawnych, osób biernych zawodowo *oraz zagrożonych bezrobociem strukturalnym*	Częściowo uwzględniona	Aktywizacja osób niepełnosprawnych została podkreślona w oczekiwanych efektach. Ponadto rozszerzono oczekiwania wobec administracji rządowej w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych. Zapisy dotyczące aktywizacji grup wskazanych w uwadze mieszczą się również w horyzontalnej *Zasadzie równości szans i niedyskryminacji.*
614.	Łukasz Kulas, Pomorski Klaster ICT	32		*3. Stworzenie systemu kształcenia ustawicznego oraz systemowe wzmocnienie kształcenia zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym skorelowanego z potrzebami gospodarki*	Częściowo uwzględniona	Zmianie uległ kierunek działania, a także wzmocnione zostały oczekiwane efekty oraz warunki sukcesu realizacji celu. Ponadto uwzględniono tę kwestię w zobowiązaniach Samorządu Województwa.
615.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	32	kierunek działań stwarza możliwość wykorzystania dużego potencjału organizacji pozarządowych, w istotny sposób wpływającego na rozwój społeczno-ekonomiczny.	*4.Wspieranie aktywności ekonomicznej organizacji pozarządowych, w tym przedsiębiorstw ekonomii społecznej prowadzonych przez organizacje pozarządowe.*	Częściowo uwzględniona	W ramach celu wzmocniono zapisy dotyczące organizacji pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej w części dotyczącej warunków sukcesu realizacji celu.
616.	Ruch Palikota	32		*Wspieranie powstawania mikro i makro przedsiębiorstw, ze szczególnym uwzględnieniem firm jednoosobowych tworzonych w gospodarstwach domowych przez kobiety. W tym uwzględniając obszary wiejskie.*	Częściowo uwzględniona	W kierunku działania dotyczącym rozwoju mikro i małych przewiduje się stosowanie preferencji dla obszarów o niskim poziomie aktywności

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
						gospodarczej, co dotyczy przede wszystkim obszarów wiejskich oraz małych miast. Ze wsparcia mogą korzystać kobiety. Ponadto w oczekiwanych efektach podkreślono zwiększenie poziomu zatrudnienia kobiet.
617.		32		*Aktywizacja osób biernych zawodowo oraz zagrożonych bezrobociem strukturalnym, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet powracających po ciąży i opiece nad dzieckiem na rynek pracy.*	Częściowo uwzględniona	Wzmocnione zostały oczekiwane efekty.
618.		32	W perspektywie 2020 roku w województwie pomorskim wystąpi deficyt specjalistów w opiece medycznej wg informacji Okręgowej Izby Lekarskiej.	*Działania zapobiegające powstawania deficytu specjalistów w opiece medycznej.*	Częściowo uwzględniona	CO 2.1 ma przede wszystkim za zadanie podniesienie poziomu zatrudnienia w regionie. Problem deficytu specjalistów został podjęty w CO 1.2.
619.		32		*Zmniejszanie barier w podejmowaniu zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne.*	Częściowo uwzględniona	Wzmocnione zostały oczekiwania wobec administracji rządowej.
620.		32		*Promowanie równouprawnienia w pracy ze względu na płeć, orientację seksualną, wiek, wyznanie, pochodzenie i stopień niepełnosprawności.*	Częściowo uwzględniona	Propozycja została uwzględniona w zasadach horyzontalnych realizacji Strategii (*Zasada równości szans i niedyskryminacji*).
621.		32		*Aktywizacja przedsiębiorcza osób niepełnosprawnych.*	Częściowo uwzględniona	Wzmocnione zostały oczekiwania wobec administracji rządowej.
622.	Przemysław Marchlewicz, Azodigital	32		*Stworzenie systemu wsparcia dla firm, które kształcą swoich pracowników*	Częściowo uwzględniona	Wzmocnione zostały oczekiwane efekty, a także oczekiwania wobec administracji rządowej.
OSI						
623.	Urząd Miasta Gdańska	32	Wsparcie osób biernych zawodowo i zagrożonych bezrobociem nie może być ograniczano tylko do obszarów, charakteryzujących się niską aktywnością zawodową. Takie wsparcie powinno być kierowane także do metropolii.		Częściowo uwzględniona	Strategia została uzupełniona o zasady horyzontalne realizacji Strategii, w których wskazuje się, że OSI będą miały status obszarów preferowanych lub w uzasadnionych przypadkach, uprawnionych do wsparcia. Przesądzenia te będą dokonane na etapie tworzenia regionalnego programu strategicznego.
624.	Powiat Bytowski	32	Powiat Bytowski jest w czołówce woj. pomorskiego jeśli chodzi o poziom bezrobocia. Na koniec marca br. wynosił on 22,1%, co dawało mu 6 miejsce od końca w województwie. Wyłączenie wskazanych gmin doprowadzi do jeszcze większego	III Cel operacyjny 2.1, Kierunki Działania 2.1.1 *Wspieranie mikro i małych przedsiębiorstw* oraz 2.1.2 *Aktywizacja osób biernych zawodowo i zagrożonych bezrobociem strukturalnym* (mapy z prezentacji projektu Strategii, KD 2.1.1, 2.1.2 – obszary o niskim poziomie aktywności zawodowej)	Nieuwzględniona	Prezentowane na konferencji subregionalnej w Słupsku mapy delimitacji obszarów o niskiej aktywności gospodarczej i zawodowej miały charakter poglądowy i nie stanowią one elementu do Strategii.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			pogłębienia zróżnicowania przestrzennego w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego w powiecie, subregionie, a wreszcie regionie (poziom bezrobocia w województwie na koniec marca wynosi 13.3%). Co więcej wyłączenie dotyczy gmin o największym poziomie bezrobocia w powiecie: Czarnej Dąbrówki, Miastka, Tuchomia (w sumie bezrobotni z tych 3 gmin stanowią 46% wszystkich bezrobotnych z powiatu, z samej gminy Miastko niemal 1/3). Wykluczenie ww. obszarów jest tym bardziej niezrozumiałe, gdyż dotychczas gminy te znajdowały się na mapie tzw. terenów słabych strukturalnie, branej pod uwagę przy podziale środków unijnych w okresie programowania 2007-2013 w woj. pomorskim.	Do mapy 2.1.1 proponujemy włączyć dwie pominięte gminy Czarna Dąbrówka i Miastko, do mapy 2.1.2 gminę Miastko, Tuchomie, Bytów, Lipnicę.		
625.	Ruch Palikota	32		OSI dla zaproponowanych kierunków działań: Całe województwo	Nieuwzględniona	W części diagnostycznej dostrzega się problem dużego zróżnicowania poziomu bezrobocia i zatrudnienia wewnątrz województwa. W związku z powyższym wskazane jest stosowanie preferencji o charakterze przestrzennym, w celu zwiększenia spójności regionu.
626.	Tomasz Kamiński, Urząd Miasta Chojnice Przemysław Biesek Talewski, Wicestarosta Powiatu Chojnickiego	32	Zarówno wspieranie powstawania mikro i małych przedsiębiorstw jak i aktywizacja osób biernych zawodowo oraz zagrożonych bezrobociem to problemy, które wymagają interwencji na poziomie całego województwa. Niedoprecyzowany został również wskaźnik "obszary o niskim poziomie aktywności zawodowej", co może przejawić się ryzykiem wykluczenia z ewentualnych możliwości finansowania przyszłych projektów Gminy Miejskiej Chojnice i innych ośrodków subregionalnych.	Kierunki działań 1 i 2 Dopisać: całe województwo	Nieuwzględniona	jw.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
Oczekiwane efekty						
627.	Jacek Sołtys	32		*1. Wzrost liczby mieszkańców regionu prowadzących działalność gospodarczą*	Nieuwzględniona	Oczekiwany efekt został zmodyfikowany w kierunku wzrostu liczby mikro i małych przedsiębiorstw w regionie, szczególnie na obszarach wiejskich i w małych miastach. Pozostawienie efektu w zmienionej formie wynika z wpływu wzrostu przedsiębiorczości na poziom zatrudnienia.
628.	Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	32		2. W*zrost poziomu aktywności zawodowej i zatrudnienia mieszkańców, zwłaszcza wśród kobiet, osób młodych, niemobilnych, niepełnosprawnych i ludzi starszych zamieszkujących obszary wiejskie i małe miasta*	Uwzględniona	
629.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	32		4. Dążenie do zmniejszenia dysproporcji w poziomie aktywności zawodowej pomiędzy Obszarem Metropolitalnym Trójmiasta a pozostałą częścią województwa;	Częściowo uwzględniona	Ze względu na pojawiające się wątpliwości do oczekiwanego efektu w postaci trwałego zmniejszania dysproporcji w poziomie aktywności zawodowej pomiędzy Obszarem Metropolitalnym Trójmiasta a resztą województwa, zrezygnowano z niego. Efekt mieści się w wyższym poziomie zatrudnienia mieszkańców zamieszkujących obszary wiejskie i małe miasta.
630.	Wydział Instytucji Pośredniczącej w Certyfikacji Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego	32		Wzrost poziomu aktywności zawodowej i zatrudnienia mieszkańców województwa w wieku 55+.	Uwzględniona	
Wskaźniki						
631.	Jacek Sołtys	32		*Liczba nowych miejsc pracy 10 tys. mieszkańców*	Nieuwzględniona	Proponowany wskaźnik jest zbyt szeroki do przewidywanego zakresu kierunku działania dotyczącego wspierania rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw, ale może być wykorzystany, po modyfikacji, na poziomie regionalnego programu strategicznego.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
632.	Grupa LOTOS	32	1. Istotą jest SKUTECZNE aktywizowanie i zaangażowanie tych osób, a nie samo szkolenie. 2. Zmiana przepisów ustawowych określających wiek przechodzenia na emeryturę	*Odsetek osób w wieku 25-66 lat, które podjęły pracę w wyniku organizowanego kształcenia ustawicznego*	Nieuwzględniona	Przyjęcie tego wskaźnika nie jest uzasadnione, ponieważ nie obejmuje pełnego zakresu interwencji przewidzianego w Kierunku działania 2.1.3. Należy podkreślić, że kształcenie ustawiczne w znacznym stopniu dotyczyć będzie osób pracujących, które podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe, aby dopasować je do zmieniających się potrzeb rynku pracy.
633.	Ruch Palikota	32		*Odsetek osób niepełnosprawnych jako ludności aktywnej ekonomicznie (w górę).*	Nieuwzględniona	Proponowany wskaźnik zawęża zakres interwencji planowany w CO 2.1, co nie jest uzasadnione z punktu widzenia oczekiwanych efektów realizacji celu.
Oczekiwania wobec rządu						
634.	Zbigniew Jarecki, Związek Pracodawców w Żukowie	33		*Rozszerzenie wachlarza zachęt dla pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne oraz podejmujących współpracę ze szkołami zawodowymi -* oczekiwane jest uspójnienie działań na poziomie regionalnym i centralnym.	Częściowo uwzględniona	Dodano oczekiwania wobec administracji rządowej dotyczące stworzenia mechanizmów prawnych ścisłej współpracy instytucji rynku pracy, pomocy i integracji społecznej, a także stworzenie zachęt dla osób niepełnosprawnych.
635.	Grupa LOTOS	33		*Rozszerzenie wachlarza zachęt dla pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne oraz osoby 50+.*	Uwzględniona	
636.	Grupa LOTOS	33		*Zbudowanie systemu zachęt i ulg dla pracodawców podejmujących współpracę ze szkołami zawodowymi;*	Uwzględniona	
637.	Ruch Palikota	33		Zwiększenie swobody dysponowania PFRON na poziomie regionu.	Uwzględniona	
CEL OPERACYJNY 2.2 WYSOKA AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA						
638.	Wojewódzka Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych	33-34	Kwestie dotyczące wzmacniania sektora organizacji pozarządowych ujęto zbyt ogólnie, nie precyzując narzędzi realizacyjnych. Potrzebne jest umieszczenie w Strategii konkretnych instrumentów dedykowanych sektorowi pozarządowemu.		Częściowo uwzględniona	Narzędzia realizacji poszczególnych celów znajdą się w dokumentach wdrożeniowych Strategii. Doprecyzowano natomiast koncepcję zintegrowanych porozumień terytorialnych, których realizacja wymagać będzie aktywnego zaangażowania organizacji pozarządowych.
639.	Gabriela Nawrot, Wojewódzka Społeczna Rada	33-34	W ramach CO 2.2 trzeba mocniej podkreślić problematykę osób niepełnosprawnych i starszych. W obecnych zapisach CO		Częściowo uwzględniona	W ramach efektów realizacji CO 2.2 wyraźniej podkreślono aktywizację osób starszych i niepełnosprawnych poprzez

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	ds. Osób Niepełnospraw-nych		pominięto te kwestie, a problematyka ta zyskiwać będzie na znaczeniu			uczestnictwo w kulturze. Integracja tych grup społecznych w zakresie aktywności zawodowej została zawarta w CO 2.1.
				Kierunki działań		
640.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	33		*1.Rozwój systemu przekazywania organizacjom pozarządowym zadań publicznych poprzedzony identyfikacją problemów i udziałem w decyzji o alokacji środków.*	Częściowo uwzględniona	Kierunkowi działania, do którego odnosi się uwaga, nadano bardziej kompleksowy charakter, podkreślając konieczność systemowego wzmocnienia sektora pozarządowego.
641.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	33	Rozwój społeczeństwa obywatelskiego, aktywne uczestnictwo mieszkańców w życiu społecznym i gospodarczym jest gwarantem rozwoju. Przekazywanie do realizacji organizacją pozarządowym zadań publicznych wymaga stałego wsparcia finansowego. Niezasadnym jest traktowanie konkurencji jako jedyny właściwy sposób organizacji życia społecznego i gospodarczego. Postępujące rozwarstwienie władza (administracja publiczna) a mieszkańcy może wywołać niepożądane zjawiska społeczne i gospodarcze. Potrzebne są sprawnie zorganizowane debaty publiczne. Władza (administracja publiczna) nie może instrumentalnie traktować mieszkańców.	*1. Rozwój systemu wspierania i przekazywania organizacjom pozarządowym zadań publicznych.*	Częściowo uwzględniona	jw.
642.	Komitet Monitorujący PO KL	33	Jakość stanowionego prawa stawia NGO w niekorzystnym położeniu. Do zmiany tej sytuacji z pewnością przyczyniłoby się dookreślenie różnic na szczeblu wojewódzkim, pomiędzy sektorem publicznym i niepublicznym. NGO'sy nie powinny być postawione przed tymi samymi wymaganiami co sektor prywatny.	1. Rozszerzenie działania w podejściu do organizacji pozarządowych.	Częściowo uwzględniona	jw.
643.	Gmina Miasto Ustka	33		*2. Podnoszenie poziomu tożsamości regionalnej i świadomości obywatelskiej, ze szczególnym uwzględnieniem morskiego charakteru województwa*	Częściowo uwzględniona	Kwestię specyfiki morskiej tożsamości mieszkańców regionu podkreślono w opisie CO 2.2.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
644.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	33		*2. Wzmocnienie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, podnoszenie tożsamości regionalnej i świadomości obywatelskiej ze szczególnym uwzględnieniem morskiego charakteru województwa*	Częściowo uwzględniona	Kwestię specyfiki morskiej tożsamości mieszkańców regionu podkreślono w opisie CO 2.2. Natomiast zagadnienie świadomości obywatelskiej uzyskało status zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada promowania postaw obywatelskich*).
645.	Agnieszka Dejna, Regionalne Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych Beata Kątnik, Pełnomocnik Prezydenta Miasta Słupska ds. Osób Niepełnosprawnych Ewa Szczypior Bronisław Kisiel, Gimnazjum nr 1 im. R. Schumana w Słupsku Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	33	Mówiąc o aktywności społecznej nie można pominąć kwestii integracji społecznej, która jest elementem łączącym i wzmacniającym zarówno tożsamość jak i świadomość obywatelską.	*2. Podnoszenie poziomu integracji społecznej, tożsamości regionalnej i świadomości obywatelskiej*	Częściowo uwzględniona	Kwestie integracji społecznej zostały skoncentrowane w ramach CO 2.1 (w rozumieniu integracji społecznej na rynek pracy). Natomiast te zagadnienia integracyjne, które mają charakter wyłącznie aktywizacji społecznej, zostały uwzględnione w ramach kierunków działania CO 2.2, ale w szerszym kontekście (np. uczestnictwa w kulturze, przestrzeniach publicznych).

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
646.	Grzegorz Weiss, Przewodniczący Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnospraw-nych	33		4 Minimalizowanie negatywnych skutków ekskluzji społecznej w szczególności osób starszych oraz niepełnosprawnych	Częściowo uwzględniona	jw.
647.	Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego	33		*4. Minimalizacja negatywnych skutków ekskluzji społecznej, w tym w szczególności osób starszych i niepełnosprawnych*	Częściowo uwzględniona	jw.
648.	Hanna Jasiakiewicz, Stowarzyszenie PELIKAN	33		*2.Realizacja działań na rzecz podnoszenia jakości funkcjonowania rodziny w kontekście budowania aktywnego społeczeństwa;*	Częściowo uwzględniona	Tematyka jakości funkcjonowania rodziny została zawarta w szeregu celów operacyjnych, m.in. w CO 2.1 (w zakresie aktywizacji zawodowej osób biernych), CO 2.2 (np. w zakresie uczestnictwa w kulturze, sporcie i rekreacji), a także w CO dotyczących edukacji i zdrowia.
649.	Agnieszka Dejna, Regionalne Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych Beata Kątnik, Pełnomocnik Prezydenta Miasta Słupska ds. Osób Niepełnospraw-nych Ewa Szczypior Bronisław Kisiel, Gimnazjum nr 1 im. R. Schumana w Słupsku	33	Termin rewitalizacja nie wszystkim kojarzy się z rewitalizacją o charakterze społecznym, w związku z czym sugerujemy doprecyzowanie zapisu.	*3. Realizacja działań służących kompleksowej rewitalizacji (w tym rewitalizacji społecznej) oraz odnowie i tworzeniu przestrzeni publicznych*	Częściowo uwzględniona	W opisie CO 2.2 dokonano podkreślenia społecznego charakteru rewitalizacji.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego					
650.	Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	33	Dostrzeżony wcześniej nie najlepszy poziom nauczania jest ściśle powiązany z deficytem potrzeb kulturalnych na każdym poziomie. Województwo ma bardzo niski poziom czytelnictwa i ubogą ofertę kulturalną (jeden teatr dramatyczny w mieście wojewódzkim), uniwersytet znajduje się w otoczeniu marketów handlowych, wyrzucony z centrum miasta.	*4. Działania na rzecz zwiększenia aktywnego uczestnictwa w kulturze*	Uwzględniona	
651.	Grupa LOTOS	33		*Cykliczna aktualizacja danych, badań i pomiarów dotyczących aktywizacji społecznej w kluczowych obszarach.*	Częściowo uwzględniona	Pomiar aktywizacji społecznej w kluczowych obszarach nastąpi dzięki przyjętym wskaźnikom, a także będzie jedynym z elementów systemu monitorowania Strategii.
652.	Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	33		*Promowanie wolontariatu.*	Częściowo uwzględniona	Wzrost uczestnictwa mieszkańców regionu w wolontariacie został uwzględniony jako jeden z efektów realizacji CO 2.2.
653.	Natalia Meszko	33	Organizacje pozarządowe od wielu już lat sygnalizują konieczność budowy systemowej platformy współpracy międzysektorowej na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego na co najmniej 3 płaszczyznach: 1) w zakresie tworzenia polityk i strategii 2) w zakresie wdrażania i realizacji polityk i strategii 3) w zakresie tworzenia warunków współpracy i społecznej aktywności a jednocześnie potrzebę budowania systemu wsparcia dla III sektora.	*Budowanie systemu współpracy międzysektorowej na rzecz rozwoju kapitału społecznego.*	Częściowo uwzględniona	Kierunek działania odnoszący się do sektora pozarządowego został sformułowany w bardziej kompleksowy sposób. Ponadto, kwestia partycypacji szerokiego grona partnerów (w tym także organizacji pozarządowych) we wdrażaniu Strategii uzyskała statusu zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada wielopoziomowego zarządzania i partnerstwa*).

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
654.	Natalia Meszko	33	Wydaje się istotnym, aby organizacje pozarządowe postrzegać nie tylko jako realizatora zadań społecznych, ale partnera w szerszym rozumieniu tego słowa	*Wzmacnianie kapitału społecznego poprzez wspieranie różnorodnych form aktywności obywatelskiej.*	Częściowo uwzględniona	jw.
655.	Natalia Meszko	33	W rozumieniu wspierania sektora prywatnego i pozarządowego w działaniach na rzecz rozwoju ekonomii społecznej, a także promowanie sektora pozarządowego jako atrakcyjnego pracodawcy (w nawiązaniu do 1 kierunku działania C.O.2.2. → wzrost liczby przekazywanych zadań, a tym samym wzrost środków na współfinansowanie ich realizacji, przyczyni się nie tylko do zwiększenia roli, kompetencji, oddziaływania i współkreowania rozwoju regionu przez środowisko organizacji pozarządowych, ale także do zwiększenia rynku pracy wewnątrz sektora.	*Wzrost zatrudnienia poprzez rozwój kapitału społecznego*	Częściowo uwzględniona	Jednym z efektów realizacji CO 2.2 jest podniesienie roli organizacji pozarządowych jako atrakcyjnego pracodawcy.
656.	Ruch Palikota	33		*Podnoszenie tożsamości regionalnej i świadomości obywatelskiej (Podniesienie poziomu tożsamości lokalnej i regionalnej, szczególnie wśród kobiet, dzieci i młodzieży)*	Częściowo uwzględniona	Tematyka związana z podnoszeniem świadomości obywatelskiej uzyskała status zasady horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada promowania postaw obywatelskich*).
657.	Ruch Palikota	33		*Zwiększenie finansowania organizacji trzeciego sektora oraz pomoc w znalezieniu źródeł finansowania.*	Częściowo uwzględniona	Kierunek działania odnoszący się do sektora pozarządowego został sformułowany w bardziej kompleksowy sposób.
OSI						
658.	Ruch Palikota	33		Kierunki 1 2 i 4 – Całe województwo.	Częściowo uwzględniona	OSI dla kierunku działania odnoszącego się do sektora pozarządowego zostało określone jako „całe województwo”.
659.	Tomasz Kamiński, Urząd Miasta Chojnice	33	Dot. Kierunku działań 3 Obszary ponadprzeciętnego poziomu wykluczenia społecznego - Jak mierzony będzie poziom wykluczenia społecznego ? - Co będzie jednostką „obszaru” (gmina, czy np. poszczególne dzielnice/ulice) ?		Częściowo uwzględniona	Metodologia wyznaczania OSI (w tym przyjęte wskaźniki) zostanie określona po przyjęciu Strategii w *Planie zarządzania Strategią.*
660.	Przemysław Biesek Talewski, Wicestarosta Powiatu	33	Dot. Kierunku działań 3 Zapisy dotyczące kierunku działania są zbyt ogólne. Pytania: - Jak mierzony będzie poziom wykluczenia społecznego? - Co		Częściowo uwzględniona	jw.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Chojnickiego		będzie jednostką „obszaru" (gmina , czy np. poszczególne dzielnice/ulice)?			
661.	Leszek Krzykowski	33		*Zdegradowane (przestrzennie, funkcjonalnie i społecznie) obszary miejskie i/lub*	Częściowo uwzględniona	W zapisie, do którego odnosi się uwaga, zrezygnowano z uszczegółowienia typów degradacji. Metodologia wyznaczania OSI (w tym przyjęte wskaźniki) zostanie określona po przyjęciu Strategii w *Planie zarządzania Strategią*.
Oczekiwane efekty						
662.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	33	Ze społecznego punktu widzenia priorytetem nie jest samo przekazywanie zadań publicznych organizacjom, lecz jest nim wzmocnienie sektora organizacji pozarządowych jako demokratycznej formy samoorganizacji społecznej. Nie należy traktować organizacji jako podwykonawców, lecz jako partnerów w formułowaniu i realizacji zadań.	1. Wzmocnienie pozycji organizacji pozarządowych jako partnera w zakresie realizacji zadań publicznych i atrakcyjnego pracodawcy we wszystkich sferach społecznych.	Uwzględniona	
663.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	33	Rozwój społeczeństwa obywatelskiego, aktywne uczestnictwo mieszkańców w życiu społecznym i gospodarczym jest gwarantem rozwoju. Przekazywanie do realizacji organizacją pozarządowym zadań publicznych wymaga stałego wsparcia finansowego. Niezasadnym jest traktowanie konkurencji jako jedyny właściwy sposób organizacji życia społecznego i gospodarczego. Postępujące rozwarstwienie władza (administracja publiczna) a mieszkańcy może wywołać niepożądane zjawiska społeczne i gospodarcze. Potrzebne są sprawnie zorganizowane debaty publiczne. Władza (administracja publiczna) nie może instrumentalnie traktować mieszkańców.	*1. Wzmocnienie pozycji organizacji pozarządowych jako partnera w organizacji życia społecznego i gospodarczego oraz jako efektywnego realizatora zadań publicznych i atrakcyjnego pracodawcy, przede wszystkim w obszarach integracji społecznej, kultury, edukacji i sportu.*	Częściowo uwzględniona	Kierunek działania odnoszący się do sektora pozarządowego został sformułowany w bardziej kompleksowy sposób.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
664.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	33		*2. Aktywizacja osób niepełnosprawnych, osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych takim wykluczeniem oraz ograniczenie patologii społecznych*	Częściowo uwzględniona	Kwestie integracji społecznej zostały skoncentrowane w ramach CO 2.1 (w rozumieniu integracji społecznej na rynek pracy). Natomiast te zagadnienia integracyjne, które mają charakter wyłącznie aktywizacji społecznej, zostały uwzględnione w ramach kierunków działania CO 2.2, ale w szerszym kontekście (np. uczestnictwa w kulturze, przestrzeni publicznych).
665.	Gmina Miasto Ustka	34	Zachodnia część województwa Pomorskiego (a głównie Ustka) posiada słabo rozwiniętą morską infrastrukturę turystyczną. Warunkuje to dynamiczny rozwój regionu opartego na wykorzystanie naturalnych walorów turystycznych i nadmorskim położeniu i zwiększenie konkurencyjności turystycznej województwa. Należy stwarzać warunki, w tym infrastrukturalne do utrzymania funkcji rybackich, jako naturalnego elementu gospodarki regionu.	*5. Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w akcjach społecznych oraz lokalnych wydarzeniach kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych, szczególnie w obszarach bezpośrednio związanych z morskim charakterem województwa.*	Nieuwzględniona	Przyjęto, że dla nowopowstałego kierunku działania odnoszącego się do uczestnictwa w kulturze, sporcie i rekreacji, OSI obejmuje obszary ponadprzeciętnego poziomu wykluczenia społecznego, co jest zgodne z podstawowymi założeniami CO. Zaproponowanego efektu – w tym brzmieniu – nie da się zatem osiągnąć.
666.	Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	34		*Zwiększenie oferty kulturalnej dla ludzi starszych*	Częściowo uwzględniona	Dodano kierunek działania odnoszący się do uczestnictwa w kulturze, a w efektach realizacji CO podkreślono wzrost uczestnictwa w kulturze osób starszych i niepełnosprawnych.
667.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	34		*Zwiększenie udziału obywateli, organizacji pozarządowych i ich reprezentacji w procesie tworzenia prawa lokalnego, diagnozowania problemów społecznych i wskazywania sposobów ich rozwiązania.*	Częściowo uwzględniona	Przyjęto szerszy zapis mówiący o wzroście postaw partycypacyjnych w życiu publicznym.
Wskaźniki						
668.	Pomorska Wojewódzka Rada Zatrudnienia	34	*Liczba wolontariuszy i członków organizacji pozarządowych* nie uwzględnia np. Caritasu, który także jest liczącym się pracodawcą oraz posiada wielu wolontariuszy.		Nieuwzględniona	Brak propozycji sformułowania wskaźnika.
669.	Łucja Ptaszyńska, Kaszubskie Stowarzyszenie Ekologiczne	33-34	Frekwencja w wyborach samorządowych jest znaczącym wskaźnikiem aktywności społecznej	*Wzrost wskaźnika frekwencji w wyborach samorządowych (dodać liczbową miarę).*	Nieuwzględniona	Na wartość zaproponowanego wskaźnika wpływ ma szereg czynników, które wykraczają poza zakres interwencji przewidziany w ramach CO 2.2.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
670.	Ewa Kamińska, Urząd Miasta Gdańska	34	Wskaźnik *Odsetek gospodarstw domowych korzystających ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej* _wymaga przeformułowania ponieważ działania zmierzające do ograniczania rodzin objętych pomocą społeczną ogółem byłyby jednoznaczne z ograniczaniem liczby rodzin korzystających z aktywizujących form wsparcia, poradnictwa, pracy socjalnej, ekonomii społecznej itp. Co byłoby sprzeczne z celem.		Częściowo uwzględniona	Wskaźnik – jako nieodpowiadający zakresowi interwencji w ramach CO 2.2 - został usunięty z treści dokumentu.
671.	Gmina Miasto Ustka	34		*Liczba mieszkańców aktywnych w działaniach związanych z gospodarką morską*	Nieuwzględniona	Wskaźnik jest nieadekwatny do zakresu interwencji w ramach CO 2.2.
672.	Natalia Meszko	34		*Liczba zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe (wzrost).*	Nieuwzględniona	Zgodnie z przyjętą metodologią, wskaźnikom została przypisana ich wartość bazowa oraz określona wartość docelowa w roku 2020. W przypadku zaproponowanego wskaźnika, wystąpił problem z określeniem wartości bazowej. Ponadto, ze względu na szersze podejście do problematyki NGO w ramach stosownego kierunku działania, wybrano bardziej przekrojowe (kompleksowe) wskaźniki.
673.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	34	Ze społecznego punktu widzenia priorytetem nie jest samo przekazywanie zadań publicznych organizacjom, lecz jest nim wzmocnienie sektora organizacji pozarządowych jako demokratycznej formy samoorganizacji społecznej.	*Ilość i wartość zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe*	Nieuwzględniona	jw.
674.	Leszek Krzykowski	34		*Liczba (powierzchnia) zrewitalizowanych obszarów zdegradowanych,*	Nieuwzględniona	Zgodnie z przyjętą metodologią, w Strategii stosuje się wskaźniki rezultatu i oddziaływania, a nie wskaźniki produktu. Takie podejście ma umożliwić zweryfikowania oddziaływania Strategii na życie społeczno-gospodarcze regionu.
675.				*Liczba (powierzchnia) stworzonych, nowych przestrzeni publicznych,*	Nieuwzględniona	jw.
676.				*Osoby korzystające z nowych i zrewitalizowanych przestrzeni publicznych.*	Nieuwzględniona	jw.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
677.	Grupa LOTOS	34		*Tworzenie nowych przestrzeni publicznych służących celom związanym z integracją społeczną, promocją dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, sportem, rekreacją oraz animacją środowiskową.*	Nieuwzględniona	Proponowany zapis nie jest wskaźnikiem.
678.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	34		*Ilość umów społecznych, których celem będzie wspieranie społeczeństwa obywatelskiego.*	Nieuwzględniona	Zgodnie z przyjętą metodologią, wskaźnikom została przypisana ich wartość bazowa oraz określona wartość docelowa w roku 2020. W przypadku zaproponowanego wskaźnika, wystąpił problem z określeniem wartości bazowej.
679.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	34	Rozwój społeczeństwa obywatelskiego, aktywne uczestnictwo mieszkańców w życiu społecznym i gospodarczym jest gwarantem rozwoju. Przekazywanie do realizacji organizacją pozarządowym zadań publicznych wymaga stałego wsparcia finansowego. Niezasadnym jest traktowanie konkurencji jako jedyny właściwy sposób organizacji życia społecznego i gospodarczego. Postępujące rozwarstwienie władza (administracja publiczna) a mieszkańcy może wywołać niepożądane zjawiska społeczne i gospodarcze. Potrzebne są sprawnie zorganizowane debaty publiczne. Władza (administracja publiczna) nie może instrumentalnie traktować mieszkańców.	*Wzrostowa tendencja w powszechnych wyborach do wszelkich organów władzy*	Nieuwzględniona	Na wartość zaproponowanego wskaźnika wpływ ma szereg czynników, które wykraczają poza zakres interwencji przewidziany w ramach CO 2.2.
680.	Andrzej Tyszecki i Mariusz Kistowski	34	Wyrażona została wątpliwość dotycząca wskaźnika: odsetek gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną (cel 2.2) – spadek tego wskaźnika może nastąpić również w przypadku zmniejszenia środków na tę pomoc, a więc może lepiej uwzględnić liczbę gospodarstw kwalifikujących się do takiej pomocy.		Częściowo uwzględniona	Wskaźnik – jako nieodpowiadający zakresowi interwencji w ramach CO 2.2 - został usunięty z treści dokumentu.
Oczekiwania wobec rządu						
681.	Leszek Krzykowski	34	Brak odrębnych regulacji prawnych dot. rewitalizacji (istniejące są rozproszone i nie zawsze spójne). Bez zdecydowanego zwiększenia finansów z budżetu państwa na	*Stworzenie ram prawnych dla działań rewitalizacyjnych i ich wsparcie finansowe.*	Częściowo uwzględniona	W oczekiwaniach wobec administracji rządowej podkreślono konieczność legislacyjnego określenia standardów urbanistycznych.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			rewitalizację nie zwiększy się znacząco skala działań rewitalizacyjnych.			
Kluczowe warunki sukcesu						
682.	Leszek Krzykowski	34		*Wprowadzenie idei miasta zwartego i polityki zrównoważonego rozwoju jako trwałego elementu polityki miejskiej państwa i regionu.*	Częściowo uwzględniona	Ustrojowa *Zasada zrównoważonego rozwoju* jest fundamentalną (horyzontalną) zasadą realizacyjną dokumentu. Ponadto, w oczekiwaniach wobec administracji rządowej podkreślono konieczność legislacyjnego określenia standardów urbanistycznych.
CEL OPERACYJNY 2.3 WYRÓWNANY DOSTĘP DO USŁUG PUBLICZNYCH						
683.	Kuratorium Oświaty	34-36	Wydaje się istotnym dla efektywności kształcenia dzieci i młodzieży na terenie naszego województwa opracowanie jednolitego systemu doskonalenia jakości pracy szkół i placówek oświatowych na każdym etapie edukacyjnym. System ten powinien Zawierać elementy ścisłej współpracy jednostek administracji rządowej oraz samorządowej odpowiadających za realizację zadań oświatowych".		Częściowo uwzględniona	W ramach zobowiązań Samorządu Województwa wskazano: uruchomienie regionalnego systemu wsparcia szkół.
684.	Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego	34-36	W zakresie edukacji i szkolnictwa wyższego, należy zapewnić dostosowanie infrastruktury edukacyjnej i oferty kształcenia do potrzeb rynkowych i zmian demograficznych. Podkreślenia wymaga także społeczna rola instytucji oświaty.		Częściowo uwzględniona	W efektach CO 2.3 podkreślono rolę szkół w pozyskiwaniu kompetencji społecznych.
685.	Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego	34-36	CO 2.3 należy uzupełnić o rejestr standardów usług publicznych.		Częściowo uwzględniona	Do zobowiązań Samorządu Województwa wprowadzono wdrożenie regionalnego systemu monitorowania i ewaluacji usług medycznych.
686.	Józef Partyka, Forum Związków Zawodowych Województwa Pomorskiego	34-36	W zakresie służby zdrowia, konieczna jest koordynacja działań i finansowania z NFZ.		Częściowo uwzględniona	W ramach zobowiązań wskazano: opracowanie regionalnych standardów dla usług edukacyjnych na każdym etapie edukacji.
687.	Forum Związków Zawodowych, Zarząd Wojewódzki	34-36	Zrównanie możliwości korzystania z usług medycznych przez wszystkich mieszkańców województwa pomorskiego.		Częściowo uwzględniona	Wydzielono odrębny CO 2.4 dotyczący ochrony zdrowia oraz doprecyzowano oczekiwane efekty w zakresie dostępności do usług medycznych.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
						Wskazano również powiązane CO.
688.	Jan Bogusławski, Pomorska Rada FSNT NOT	34-36	Nie mówi o dostępie do usług w zakresie infrastruktury jak drogi o naw. Ulepszonej, transport zbiorowy, sieci wod-kan-gaz-telekom.		Częściowo uwzględniona	Wskazano powiązane CO, których realizacja warunkuje sukces lub porażkę CO 2.3 i 2.4. Zaliczono do nich m.in. CO 3.1 w zakresie poprawy mobilności mieszkańców oraz rozwoju transportu zbiorowego.
689.	Bogdan Pawłowski, Burmistrz Miasta i Gminy Prabuty	34-36	W części dotyczącej ochrony zdrowia i lecznictwa zamkniętego postulujemy w spisanie w SRWP poprawę bazy oraz stanu kadrowego szpitala specjalistycznego w Prabutach, jako wiodącego w województwie ośrodka leczenia chorób płuc.		Nieuwzględniona	Uwaga zbyt szczegółowa. Strategia nie zawiera konkretnych przedsięwzięć, które będą realizować poszczególne CO. Dostęp do specjalistycznych usług medycznych jest już uwzględniony w części projekcyjnej Strategii w CO 2.4.
Kierunki działań						
690.	Powiat Bytowski	35-35	Szpital Powiatu Bytowskiego posiada dwa piony medyczne z siedzibami w Bytowie i Miastku. Ze względu na położenie Miastka na granicy województwa miastecki pion opieki medycznej może pełnić rolę ponadlokalnej obsługi medycznej.	Kierunek Działania 2.3.3 (mapa z prezentacji projektu Strategii, – *Regionalna sieć ośrodków diagnostycznych, terapeutycznych, rehabilitacyjnych świadczących specjalistyczną opiekę medyczną.* Wskazujemy na konieczność uwzględnienia Miastka.	Nieuwzględniona	W zakresie dostępu do specjalistycznych usług medycznych w Strategii wskazano sieć ośrodków określoną w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego* oraz *Programie Zdrowie dla Pomorzan*. Natomiast w zakresie programów profilaktycznych i diagnostycznych możliwa będzie interwencja na terenie całego województwa.
691.	Zbigniew Jarecki, Związek Pracodawców w Żukowie	34-35	Rozszerzenie tematu edukacja o wątek szkolnictwa zawodowego dla przemysłu ciężkiego.		Nieuwzględniona	W CO 2.3 nie przewiduje się szkolnictwa zawodowego. Kwestie te są przedmiotem interwencji CO 1.2 i 2.1 z naciskiem na branże kluczowe.
692.	Janina Kwiecień, Starosta Powiatu Kartuskiego	34-35	Dla regionu bardzo ważne powinno być podniesienie poziomu edukacji.		Uwzględniona	
693.	Łukasz Jarzęba, Stowarzyszenie Młodzi Demokraci	34-35	Propozycja utworzenia pomorskiej strefy wolnego Internetu. Wewnątrz województwa jest stanowczo zbyt mało hot-spotów, stworzenie takich miejsc byłoby doskonałym oknem na świat oraz ułatwiłoby np. prowadzenie działalności gospodarczej.		Nieuwzględniona	Kwestie związane z budową sieci szerokopasmowej przeniesiono do CO 1.1. Propozycja jest zbyt szczegółowa i dotyczy poziomu programu strategicznego.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
694.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	34-35	Niedostateczne dostęp do usług publicznych w zakresie specjalistycznej opieki zdrowotnej jak również w zakresie dostępu do wysokiej jakości usług w ramach wysokospecjalistycznej opieki medycznej obniża poziom aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców rejonów odległych od Trójmiasta, co z kolei stanowi postępująca dezintegrację województwa.	2. Intensyfikacja działań profilaktycznych i zapewnienie pełnego dostępu do usług w zakresie podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej w obszarze chorób cywilizacyjnych szczególnie na obszarach województwa odległych od Metropolii Trójmiasta.	Częściowo uwzględniona	W ramach nowego CO 2.4 interwencja w ramach działań profilaktycznych i diagnostycznych możliwa będzie na terenie całego województwa. Specjalistyczne usługi medyczne będą świadczone, zgodnie z *Programem Zdrowie dla Pomorzan* w ramach regionalnej sieci ośrodków.
695.	Natalia Meszko	34-35	Promocja zdrowia rozumiana jako całokształt działań na rzecz poprawy stanu zdrowia, zapobieganiu rozwojowi chorób, kształtowaniu właściwych postaw prozdrowotnych. Zadanie i wyzwanie nie tylko dla systemu ochrony zdrowia. Promocja i profilaktyka są o wiele tańsze i efektywniejsze niż medycyna lecznicza.	*2. Intensyfikacja działań w zakresie promocji zdrowia, działań profilaktycznych i zapewnienie pełnego dostępu do usług w zakresie podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej w obszarze chorób cywilizacyjnych*	Częściowo uwzględniona	Doprecyzowano efekty w CO 2.4.
696.	Natalia Meszko	34-35		*3. Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług w ramach wysokospecjalistycznej opieki medycznej w obszarze chorób cywilizacyjnych i geriatrycznych*	Częściowo uwzględniona	W ramach nowego CO 2.4 zdefiniowano choroby cywilizacyjne, do których zaliczono m.in. choroby wieku starczego.
697.	Metropolitalne Forum Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów i Starostów NORDA	34-35		*3. Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług w ramach wysokospecjalistycznej opieki medycznej w obszarze chorób cywilizacyjnych w tym utworzenie Gdyńskiego Ośrodka Diagnostyki i Leczenia Niewydolności Serca na bazie Szpitala Morskiego im. PCK w Gdyni-Redłowie.*	Nieuwzględniona	W Strategii nie wskazuje się konkretnych inwestycji warunkujących realizację poszczególnych celów.
698.	Ewa Kamińska, Urząd Miasta Gdańska	34-35	Konsekwentnie pkt.4 staje się 5, a 5 staje się 6.	*4. Zapewnienie dostępu do usług wspierających prawidłowe funkcjonowanie rodziny / zwłaszcza w funkcjach wychowawczych oraz opieki nad niepełnosprawnymi i seniorami/*	Częściowo uwzględniona	W pożądanych kierunkach zmian CS 2 zostały podkreślone te kwestie.
699.	Jacek Sołtys	34-35		*4. Rozbudowa / Inwestowanie w sieć szerokopasmową, w tym rozwój sieci nowej generacji (NGA) oraz kreowanie popytu na usługi publiczne on-line*	Nieuwzględniona	Zapewnienie dostępu będzie następować m.in. poprzez rozbudowę, inwestowanie w sieć, rozwój kompetencji cyfrowych itp. Propozycja zawęża rzeczywisty wymiar kierunku działania.
700.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	34-35		*5.Zwiększenie sprawności i efektywności instytucji publicznych i organizacji pozarządowych oraz stworzenie między nimi trwałych sieci współpracy.*	Częściowo uwzględniona	Sprawność i efektywność instytucji publicznych została podniesiona do rangi zasady horyzontalnej obowiązującej we wszystkich celach Strategii.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
701.				*6.Zwiększenie usług publicznych świadczonych przez organizacje pozarządowe*	Częściowo uwzględniona	Wzmocnienie sektora organizacji pozarządowych, również pod kątem realizacji zadań publicznych jest przedmiotem CO 2.2.
702.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	34-35		*6. Stworzenie całorocznej, kompleksowej i atrakcyjnej oferty turystycznej, opartej na produktach turystycznych i kulturalnych, biznesowych i medycznych o znaczeniu ponadregionalnym, krajowym i międzynarodowym;*	Częściowo uwzględniona	W ramach CO 1.3 wspierane będą produkty turystyczne oparte na walorach i potencjałach regionu, w tym m.in. walory uzdrowiskowe.
703.				*7. Wzmocnienie wizerunku regionu oraz stworzenie spójnej marki turystycznej opartej na znaczącym potencjale przyrodniczym i wydarzeniach kulturalnych i biznesowych o znaczeniu międzynarodowym oraz na walorach kulturowych i wysokiej jakości usługach profilaktyki medycznej.*	Częściowo uwzględniona	W ramach CO 1.3 wspierane będą produkty turystyczne oparte na walorach i potencjałach regionu, w tym m.in. walory uzdrowiskowe.
704.				*8. Zdiagnozowanie przyczyn wysokiej zachorowalności na choroby nowotworowe w województwie*	Nieuwzględniona	Szczegółowa diagnoza w zakresie przyczyn zachorowalności na choroby cywilizacyjne zostanie dokonana na poziomie programu strategicznego.
705.	Ruch Palikota	34-35		Zwiększenie efektywności bezpieczeństwa wewnętrznego (Policja, Straż Pożarna, Pogotowie).	Nieuwzględniona	Dotyczy działań rutynowych.
706.				Redukcja deficytu i zapewnienie wysokiej jakości usług opiekuńczych dla osób starszych.	Częściowo uwzględniona	Dostosowanie opieki zdrowotnej do trendów demograficznych, cywilizacyjnych i epidemiologicznych jest jednym z oczekiwanych efektów CO 2.4.
707.				Przywrócenie stałej opieki pielęgniarskiej osobom zależnym.	Częściowo uwzględniona	jw.
708.				Zapewnienie wysokiej jakości edukacji w sferze doskonalenia zawodów zanikających i związanych z nowymi technologiami.	Częściowo uwzględniona	Kształcenie zawodowe w zakresie specjalizacji kluczowych jest przedmiotem CO 1.2 i 2.1.
OSI						
709.	Ruch Palikota	34		Kierunek działania 2 *Całe województwo*	Częściowo uwzględniona	W ramach nowego CO 2.4 interwencja dotycząca działań profilaktycznych i diagnostycznych możliwa będzie na terenie całego województwa. Specjalistyczne usługi medyczne będą świadczone, zgodnie z *Programem Zdrowie dla Pomorzan* w ramach regionalnej sieci ośrodków.
710.	Ewa Kamińska, Urząd Miasta Gdańska	35		Kierunek działania 4 *Rodziny z trudnościami wychowawczymi, opiekujące się osobami niepełnosprawnymi w całym województwie*	Częściowo uwzględniona	W pożądanych kierunkach zmian zostały podkreślone te kwestie.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
711.				Kierunek działania 4 *Seniorzy o różnym zakresie potrzeb wsparcia i opieki w całym województwie*	Częściowo uwzględniona	jw.
712.	Ruch Palikota	34		Kierunek działania 4: *Całe województwo*	Nieuwzględniona	Sieć szerokopasmowa została przeniesiona do CO 1.1. W związku z tym zmianie uległa filozofia wsparcia, które będzie ukierunkowane na obszary, na których nie istnieje komercyjne uzasadnienie inwestycji (zgodnie z Europejską Agendą Cyfrową).
Oczekiwane efekty						
713.	Przemysław Marchlewicz, Azodigital	35-36		*Zmniejszenie zróżnicowań wewnątrz regionu w zakresie dostępu do edukacji podstawowej, gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej oraz wyeliminowanie luk kompetencyjnych wśród pomorskich uczniów, a także trwała poprawa jakości kształcenia, w szczególności pod kątem nabywania kompetencji kluczowych, w tym społecznych oraz kompetencji ułatwiających dostęp do rynku pracy;* *Zwiększenie dostępu do rynku pracy*	Częściowo uwzględniona	Doprecyzowano efekty w CO 2.3.
714.	Jacek Sołtys	35-36		*Większy udział dzieci w zorganizowanych formach opieki do trzeciego roku życia oraz edukacji przedszkolnej*	Nieuwzględniona	Z uwagi na przyjęty sposób formułowania efektów w całej Strategii.
715.	Jacek Sołtys	35-36		*Lepszy/ dobry stan zdrowia mieszkańców i dostosowanie opieki zdrowotnej do długookresowych trendów cywilizacyjnych, demograficznych i epidemiologicznych*	Nieuwzględniona	Z uwagi na przyjęty sposób formułowania efektów w całej Strategii.
716.	Przemysław Marchlewicz, Azodigital	35-36		*Zwiększenie dostępu do rynku pracy*	Częściowo uwzględniona	Doprecyzowano efekty w CO 2.3.
Wskaźniki						
717.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	36		*Liczba turystów, w tym turystów korzystających z usług profilaktyki medycznej w poszczególnych miesiącach roku*	Nieuwzględniona	Propozycja spowoduje zbyt duże zawężenie wskaźnika w stosunku do zakresu tematycznego CO.
718.	Ruch Palikota	36		*Zwiększenie efektywności działań służb publicznych w zakresie bezpieczeństwa.*	Nieuwzględniona	Propozycja dotyczy działań rutynowych, niebędących przedmiotem zainteresowania Strategii.
719.				*Wzrost poczucia bezpieczeństwa przez obywateli.*	Nieuwzględniona	jw.
720.	Ewa Kamińska, Urząd Miasta Gdańska	36		*Odsetek powrotów dzieci z opieki zastępczej do rodzin macierzystych*	Nieuwzględniona	jw.
721.				*Zakres i ilość usług realizowanych na rzecz seniorów.*	Nieuwzględniona	jw.
722.				*Wzrost osób niepełnosprawnych w systemie edukacji na różnych poziomach .*	Nieuwzględniona	jw.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
723.				*Wzrost osób niepełnosprawnych na rynku pracy*	Nieuwzględniona	jw.
Kluczowe warunki sukcesu						
724.	Ruch Palikota	36		*Wzmocnienie działań prewencyjnych w zakresie służb bezpieczeństwa.*	Nieuwzględniona	jw.
CEL STRATEGICZNY 3.						
725.	Aleksandra Schmidt, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinku	37-43	Pewną sprzecznością w strategii jest równoległe wspieranie spójności przestrzeni przyrodniczej i rozwoju inwestycji liniowej.		Częściowo uwzględniona	Rozbudowano opis zasad horyzontalnej realizacji Strategii - *Zasady zrównoważonego rozwoju* oraz *Zasady racjonalnego gospodarowania przestrzenią.*
726.	Ryszard Zarudzki, LGR „Pojezierze Krajeńskie”	37-43	Należy położyć nacisk na spójność terytorialną.		Częściowo uwzględniona	Jedną z zasad horyzontalnych realizacji Strategii jest *Zasada racjonalnego gospodarowania przestrzenią.*
			Niedostateczną rangę przypisano w Strategii środowisku.		Niezasadna	CS 3 w znacznym stopniu odnosi się do działań środowiskowych i prośrodowiskowych.
727.	Stanisław Szyszko, Wyższa Szkoła Inżynierii Gospodarki w Słupsku	37-43	W Strategii musi zostać wyeksponowana problematyka zagospodarowania przestrzennego		Częściowo uwzględniona	Jedną z zasad horyzontalnych realizacji Strategii jest *Zasada racjonalnego gospodarowania przestrzenią.*
728.	Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna	37-43	Chaotyczny rozwój struktur osadniczych, poza zagrożeniami natury estetycznej, kulturowej i przyrodniczej, rodzi uzasadnione negatywne konsekwencje ekonomiczne – w postaci zwiększania kosztów obsługi infrastruktury czy komunikacji. Strategia uwzględnia konieczność ochrony siedlisk cennych przyrodniczo, nie mniejsza uwaga powinna być poświęcona jakości struktur osadniczych.	Uwzględnienie potrzeby węzłowego kształtowania sieci osadniczej jako uwarunkowania niezbędnego dla zrównoważonego rozwoju regionu	Częściowo uwzględniona	Jedną z zasad horyzontalnych realizacji Strategii jest *Zasada racjonalnego gospodarowania przestrzenią.*
729.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody	37-43	Realizacja celu strategicznego 3. „Spójna przestrzeń" w aktualnym brzemieniu – w zakresie rozwoju infrastruktury transportowej (a nie wyłącznie jej modernizacji i poprawy jakości), poprawy bezpieczeństwa		Częściowo uwzględniona	Wszystkie kierunki działania w ramach CS 3 muszą uwzględniać zasady horyzontalne realizacji Strategii, m.in. *Zasadę zrównoważonego rozwoju* oraz *Zasadę racjonalnego gospodarowania przestrzenią.*

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			powodziowego poprzez podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej, turystycznej i osiedleńczej obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, potencjalną budowę małych elektrowni wodnych bez skutecznego planowania przestrzennego na poziomie co najmniej gmin pogłębi słabe strony regionu w tym 3,5,10 wymienione w analizie SWOT.			
730.	Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna	37-43	Województwo winno objąć rolę lidera w inicjowaniu nowych rozwiązań dotyczących racjonalizacji gospodarowania przestrzenią.		Nieuwzględniona	Samorząd Województwa pomimo *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa* ma niewielki realny wpływ na inicjowanie nowych rozwiązań służących racjonalizacji gospodarowania przestrzenią.
731.	Andrzej Tyszecki, Biuro Projektowo-Doradcze Eko-Konsult	37-43	Należy wzmocnić komponent oczekiwań wobec Rządu RP, szczególnie w zakresie inwestycji w infrastrukturę techniczną. Kluczowa będzie także koordynacja przedsięwzięć infrastrukturalnych (rozwój skojarzony). Przykładem konieczności skoordynowania działań jest budowa „regionu smart" i współpracy w tym zakresie z operatorami energetycznymi.		Częściowo uwzględniona	Postulat został uwzględniony w opisie zasady horyzontalnej realizacji Strategii dotyczącej inteligentnej specjalizacji (*Zasada inteligentnej specjalizacji*).
Przesłanki						
732.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni Komisja Strategii i Polityki Gospodarczej Rady Miasta Gdyni	37		Włączyć przesłanki: zapewnienie ładu przestrzennego, wysokiej jakości przestrzeni publicznych i zachowania (unikatowych) walorów krajobrazowych. Ważnym komponentem przestrzeni województwa są morskie wody wewnętrzne – szczególnie Zatoka Pucka – bardzo atrakcyjna gospodarczo (turystyka) – ale bardzo wrażliwa ekologicznie.	Częściowo uwzględniona	W Strategii zawarto horyzontalną *Zasadę racjonalnego gospodarowania przestrzenią.* Ponadto, zagadnieniom z zakresu przestrzeni publicznych dedykowane jest działanie z CO 2.2.
733.	Tomasz Rawiński, Instytut Elektrotechniki Oddział w Gdańsku	37		*W strategicznym interesie województwa leży zapewnienie elementarnych warunków dla stabilnego, długofalowego i zrównoważonego rozwoju. Niezbędne jest stworzenie podstaw dla wysokiej mobilności mieszkańców, a także sprawnego, niskoemisyjnego, możliwie taniego i bezpiecznego przepływu towarów i energii, w oparciu o efektywnie funkcjonującą*	Nieuwzględniona	Zaproponowane modyfikacje stanowią rozwinięcie detaliczne dotychczasowych zapisów.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
				infrastrukturę sprzyjającą przestrzennemu równoważeniu procesów rozwojowych. *Długofalowy rozwój musi opierać się na poszanowaniu i umiejętnym wykorzystaniu zasobów i walorów środowiska, ze zwróceniem szczególnej uwagi na ograniczanie antropopresji, wprowadzanie rozwiązań niskoemisyjnych, stałą poprawę parametrów środowiska, jak też zachowanie naturalnych siedlisk.* *Istotne jest także przygotowanie do skutecznego ograniczenia negatywnych skutków wystąpienia ekstremalnych zjawisk naturalnych, zwłaszcza powodzi, co wiąże się z koniecznością podniesienia poziomu bezpieczeństwa ludności i zmniejszenia ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej.*		
Pożądany kierunek zmian						
734.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	37	Nie istnieje pojęcie „energetyka rozproszona" chodzi głownie o energetykę odnawialną (z 2,5% do 20% w 2020 r.)	*Wzrost efektywności energetycznej oraz rozwój energetyki odnawialnej*	Nieuwzględniona	Pożądaną zmianą w ramach CS 3 jest rozwój generacji rozproszonej, opartej głównie (choć niekoniecznie) na odnawialnych źródłach energii.
735.	Piotr Chybowski	37	Silne zacofanie w rozwoju jądrowej techniki energetycznej powoduje większy udział energetyki wysokoemisyjnej.	*Wzrost efektywności energetycznej oraz rozwój energetyki rozproszonej i jądrowej*	Nieuwzględniona	Główny nacisk w Strategii położono na rozwój energetyki odnawialnej w rozproszeniu. W związku z tym ten kierunek należy uznać za najbardziej pożądany. Nie wyklucza to jednak rozwoju energetyki jądrowej – te kwestie jednak leżą poza sferą decyzyjną Samorządu Województwa.
736.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni Komisja Strategii i Polityki Gospodarczej Rady Miasta Gdyni	37	Największe szanse i możliwości (finansowe) w zakresie spójności obszaru województwa wynikają z planów umieszczenia na jego terytorium strategicznie ważnej dla UE sieci bazowej TEN-T (tras lądowych i morskich, portów morskich w Gdańsku i w Gdyni, portu lotniczego w Gdańsku-Rębiechowie, Multimodalnej Platform Logistycznej).	*Przekształcenie obszaru województwa w „Silny Region Wzrostu" o znaczeniu Europejskim (MEGA)*	Nieuwzględniona	Samorząd Województwa ma niewielki wpływ poza działaniami lobbingowymi na inwestycje TEN-T. W oczekiwaniach wobec administracji rządowej są one wskazane. Rozwój tej infrastruktury mieści się w zapisach pierwszego pożądanego kierunku zmian.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
737.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni Komisja Strategii i Polityki Gospodarczej Rady Miasta Gdyni	37		*Rozwój sieci połączeń komunikacyjnych, zmodernizowanym transportem publicznym i prywatnym (towarowym i pasażerskim) a także sieci połączeń przesyłowych*	Częściowo uwzględniona	W pożądanym kierunku zmian jest o tym mowa. A szczegółowiej jest to zapisane w CO 3.1. i CO 3.2.
738.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni Komisja Strategii i Polityki Gospodarczej Rady Miasta Gdyni	37		*Wdrożenie nowoczesnej, odpowiadającej standardom europejskim, polityki spójności – w odniesieniu do obszarów specyficznych rozwijającą aktywność mieszkańców, atrakcyjność osiedleńczą, gospodarcza i turystyczną województwa.*	Częściowo uwzględniona	Rozbudowano opis zasad horyzontalnych realizacji Strategii.
739.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni Komisja Strategii i Polityki Gospodarczej Rady Miasta Gdyni	37		*Rozwijanie wymiarów: bałtyckiego i wschodniego (Region Królewiecki) we współpracy terytorialnej województwa.*	Częściowo uwzględniona	Jest o tym mowa w *Kierunkach współpracy ponadregionalnej i międzynarodowej*.
740.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	37	W perspektywie 2020 roku można się spodziewać znaczącego wzrostu przewozu ładunków z i do portów Gdańska i Gdyni. Wzrost udziału przewozów intermodalnych (kolej, drogi wodne) zmniejszy negatywne oddziaływanie transportu na środowisko i zwiększy efektywność sytemu transportowego	*Wzrost udziału przewozów intermodalnych*	Uwzględniona	

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
741.	Tomasz Rawiński, Instytut Elektrotechniki Oddział w Gdańsku	37		*Szybkie wdrażanie niskoemisyjnych środków transportu, w pierwszej kolejności elektryfikacja przewozów autobusowych oraz dostawczych,*	Nieuwzględniona	Kwestia zbyt szczegółowa na poziom Strategii.
742.				*Szybki wzrost przewozów w transporcie zbiorowym przy zapewnieniu dobrej jakości usług, dobrej dostępności dla użytkownika oraz dostępnej ceny*	Nieuwzględniona	jw.
743.				*Wzrost efektywności energetycznej poprzez eliminację strat i odzysk energii w transporcie, rozwój energetyki niskoemisyjnej oraz energetyki rozproszonej;*	Nieuwzględniona	Główny nacisk w Strategii położono na poprawę efektywności energetycznej i rozwój energetyki odnawialnej w rozproszeniu. Pożądany kierunek zmian ma wskazywać oczekiwane zmiany, a nie środki jakimi mają być one osiągnięte.
744.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	37	System transportowy województwa to: -transport lotniczy -transport kolejowy -transport drogowy (samochody) -transport wodny, morski i śródlądowy	*Integracja i podniesienie usług oraz wzrost przewozów towarów i osób*	Uwzględniona	
Miara sukcesu						
745.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni Komisja Strategii i Polityki Gospodarczej Rady Miasta Gdyni	37	Przyjęta propozycja jest niespójna z najważniejszymi proponowanymi kierunkami zmian i celami operacyjnymi. *Cele operacyjne 3.2 oraz* 3.3 mieszczą się w kategoriach gospodarczych. Powinny być wpisane do Celu strategicznego 1, jako wspólny Cel operacyjny *„Efektywność energetyczna”*. (W Strategii Rozwoju Kraju Polska 2020 (projekt) – Priorytet II „Konkurencyjna gospodarka”, obejmuje Cel II.6: „Efektywność energetyczna i poprawa stanu środowiska”. Z kolei w projekcie „Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030”, w Filarze I: „Innowacyjność” wpisany jest cel: „bezpieczeństwo energetyczne i środowiskowe”		Nieuwzględniona	CO 3.2 i 3.3 nie mają wymiaru gospodarczego, a ukierunkowane są przede wszystkim na poprawę jakości parametrów środowiska (niezależnie od sposobów jego wykorzystania) oraz podwyższenie jakości życia mieszkańców. Zagadnienia dotyczące energetyki jako gałęzi gospodarczej zawierają się w CS 1.
746.	Regionalna Izba Gospodarcza	37	Zaproponowana miara sukcesu (energochłonność gospodarki) nie		Nieuwzględniona	Dwa z trzech CO odnoszą się do zagadnień z zakresu energochłonności:

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Pomorza		odzwierciedla celów przedstawionych w tej sekcji.			CO 3.1 – w transporcie, a CO 3.2 w produkcji i wykorzystaniu energii.
Cele operacyjne						
747.	Tomasz Rawiński, Instytut Elektrotechniki Oddział w Gdańsku	37		3.1. Sprawny, niskoemisyjny i bezpieczny system transportowy 3.2. Efektywne gospodarowanie energią 3.3. Czyste środowisko i bioróżnorodność 3.4. Skuteczna ochrona przeciwpowodziowa	Nieuwzględniona	CO 3.1 w warstwie kierunków działania ma prośrodowiskowy wymiar.
748.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	37		3.4 skuteczna ochrona przeciw powodziowa , szczególnie czynna.	Nieuwzględniona	CO 3.3 i CO 3.4 zostały ze sobą połączone.
749.	Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego	37-43	Należy podkreślić znaczenie dróg wodnych – zarówno w wymiarze transportowym, energetycznym (energetyka wodna), jak i ochrony przeciwpowodziowej.		Częściowo uwzględniona	Jest o tym mowa w oczekiwaniach wobec administracji rządowej.
750.	Przemysław Kulawczuk, Uniwersytet Gdański	37-43	Tzw. „zielona gospodarka" powinna być ulokowana w CS 1. Zielona gospodarka mocniej wiąże się z przedsiębiorczością oraz rynkiem pracy i niekoniecznie musi być stymulowana dotacjami.		Niezasadna	W ramach CS 1 wspierane mają być działania z zakresu rozwoju gospodarczego, gospodarczego tym również inicjatywy zaliczane do tzw. „zielonej gospodarki".
751.	Wiktor Tyburski, Starosta Powiatu Lęborskiego	37-43	Większość inwestycji w województwie nie jest realizowana w oparciu o plany zagospodarowania, tylko na podstawie decyzji o warunkach zabudowy. Powoduje to, że zabudowa jest chaotyczna i generuje duże potrzeby w zakresie rozbudowy infrastruktury podstawowej.	Dopisanie w celach promocji planowania przestrzennego poprzez: – edukacyjne wsparcie gmin z poziomu regionalnego, – narzędzia finansowe ukierunkowane na tworzenie planów zagospodarowania.	Częściowo uwzględniona	Proponowane zapisy uwzględnione zostały w treści zasady horyzontalnej realizacji Strategii dotyczącej racjonalnego gospodarowania przestrzenią (*Zasada racjonalnego gospodarowania przestrzenią*).
752.	Janina Kwiecień, Starosta Powiatu Kartuskiego	37-43	Nie powinno się pomijać kwestii dróg. Drogi a rynek pracy, szalenie istotna jest dostępność drogowa i kolejowa dla rozwoju rynku pracy, stan dróg wojewódzkich w naszym powiecie jest zły.		Częściowo uwzględniona	Kierunek działania 3.1.2. uwzględnia ten problem. Przykładowo realizacja inwestycji w powiecie kartuskim może przyczynić się do poprawy dostępności do Trójmiasta mieszkańców innych części województwa.
753.	Jan Bogusławski, Pomorska Rada FSNT NOT	37-43	Opisy poszczególnych celów operacyjnych różnią się bardzo stopniem szczegółowości w zakresie wyliczania przedsięwzięć – w celu 3.1 wyliczenie dróg krajowych do realizacji, w celach 3.2 czy 3.3 sformułowano je bardziej ogólnie.		Nieuwzględnione	Wynika to ze specyfiki poszczególnych celów.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
754.	Urząd Morski w Gdyni	37		Na końcu tytułu proponuje się dodanie zdania: „Wszelkie działania winny się wpisywać w założony ład przestrzenny."	Częściowo uwzględniona	Konieczność kształtowania ładu przestrzennego oraz poszanowanie zasobów przestrzeni zawarte zostało w zasadzie horyzontalnej realizacji Strategii (*Zasada racjonalnego gospodarowania przestrzenią*).
755.	Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna	37-43	Nowy Cel Operacyjny 3.5 „*Racjonalne gospodarowanie środowiskiem*" lub „*Racjonalne gospodarowanie przestrzenią*" lub poszerzenie Celu 3.3 o zagadnienia odnoszące się do problemów przestrzennych. Mieścić by się mogły zarówno zagadnienia dotyczące ochrony środowiska (wymienione w strategii) oraz nowe kierunki działań związane z gospodarowaniem przestrzenią.	<u>Kierunki działań</u> 4. *Wsparcie działań z zakresu racjonalnego gospodarowania przestrzenią"* <u>Obszary strategicznej interwencji</u> Kierunek działania 4: *Obszary miejskie i podmiejskie oraz miasta południowej i zachodniej części Województwa* <u>Oczekiwane efekty</u> *- Ograniczenie procesu suburbanizacji i reurbanizacja śródmiejskich terenów zdegradowanych (suburbanizacja wiąże się też z pojęciem „ograniczenie antropopresji na przestrzeń przyrodniczą")* *- Poprawa integralności struktury osadniczej (w znaczeniu odbudowy hierarchicznej sieci osadniczej regionu)* <u>Wskaźniki</u> *- wzrost liczby związków gmin, czy liczba inwestycji prowadzonych wspólnie przez gminy* <u>Kluczowe warunki sukcesu</u> - „Wzmocnienie mechanizmów współpracy gmin w zakresie gospodarowania przestrzenią" Konsekwencją byłaby też konieczność przeredagowania: <u>a) Wizji</u> *„Region cechujący się:* *3. Spójną przestrzenią, tworzącą trwałe podstawy rozwoju poprzez racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz zasobami i walorami naturalnymi, skuteczne formy przeciwdziałania skutkom ekstremalnych zjawisk naturalnych, a także dostosowanie systemu transportowego i energetycznego do długofalowych potrzeb regionu."* b) <u>Cel strategiczny 3. Spójna przestrzeń.</u> <u>Przesłanki</u> *„(…) Długofalowy rozwój musi opierać się na zasadach racjonalnego gospodarowania przestrzenią, poszanowaniu i*	Częściowo uwzględniona	Kwestia została uwzględniona w zasadach horyzontalnych realizacji Strategii, w tym zwłaszcza w *Zasadzie racjonalnego gospodarowania przestrzenią* oraz *Zasadzie zintegrowanego podejścia terytorialnego*.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
				umiejętnym wykorzystaniu zasobów i walorów środowiska, ze (…)" c) Cel strategiczny 3. Spójna przestrzeń Pożądany kierunek zmian *- Poprawa parametrów struktury osadniczej* Cel „Spójna przestrzeń" wymaga sformułowania „flagowych" programów, będących przedmiotem skoordynowanych działań samorządów i rządu: • skojarzonego rozwoju powiązań transportowych i teleinformatycznych w peryferyjnych obszarach województwa, • integracji podsystemów infrastruktury technicznej w głównym korytarzu infrastrukturalnym wzdłuż doliny Wisły, • integracji i koordynacji działań związanych z wydobyciem, przesyłem i magazynowaniem gazu ziemnego z łupków, • rozwoju powiązań TOM z regionami sąsiednimi nowoczesnymi układami przesyłowymi energii elektrycznej, gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw płynnych • programów reurbanizacji i przekształceń struktur miejskich.		
756.	Wiktor Tyburski, Starosta Powiatu Lęborskiego	43	Jednym z powodów utrudniających rozwój kraju jest dramatyczne niechlujstwo gospodarowania przestrzenią. Odsetek obszarów objętych planami jest w poszczególnych gminach znikomy. Podstawą inwestycji są zazwyczaj „warunki zabudowy" wydawane przez wójtów, burmistrzów czy prezydentów. Nie zwraca się uwagi na logiczne grupowanie funkcji ani na współgranie architektoniczne budynków. Zajmuje się pod inwestycje obszary, które powinny być chronione np. obszary zalewowe. Nie tworzy się rezerw pod drogi i inne funkcje publiczne. W efekcie mamy bardzo drogie inwestycje liniowe (rozproszenie zabudowy), wzrastają	*Cel Operacyjny 3.5 Efektywne i logiczne wykorzystanie przestrzeni.* Kierunki działań: *1. Działania edukacyjno-promocyjne na rzecz tworzenia planów i kultury planowania przestrzennego;* *2. Stworzenie systemu wsparcia finansowego i merytorycznego na rzecz tworzenia planów;* *3. Podjęcie działań legislacyjnych na różnych poziomach w zakresie poprawy prawa zagospodarowania przestrzeni* Obszar Strategicznej Interwencji *– całe województwo* Oczekiwane efekty: • *Ograniczenie rozproszonej urbanizacji;* • *Efektywniejsza ochrona obszarów zalewowych i źródliskowych;*	Częściowo uwzględniona	jw.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			zagrożenia naturalne (np.. powodzie)	• *Logiczne projektowanie rezerw inwestycyjnych* • *Zmniejszenie kosztów budowy sieci infrastrukturalnych i kosztów dojazdów;* • *Wsparcie tworzenia lokalnych wspólnot i dialogu lokalnego* Wskaźniki: • *Wzrost odsetka terenów objętych planami;* • *Wzrost liczby użytkowników 1km sieci infrastrukturalnych;* • *Zmniejszenie kosztów budowy 1 km sieci infrastrukturalnych na 1000 mieszkańców;* • *Wzrost liczby przedsiębiorstw obsługi lokalnej społecznej.*		
CEL OPERACYJNY 3.1 SPRAWNY SYSTEM TRANSPORTOWY						
757.	Tomasz Rawiński, Instytut Elektrotechniki Oddział w Gdańsku	38		*Sprawny, niskoemisyjny i bezpieczny system transportowy*	Niezasadna	CO 3.1 w warstwie kierunków działania ma prośrodowiskowy wymiar.
758.	Zdzisław Czucha, Burmistrz Miasta Kościerzyna	38-39	W zapisach Strategii pominięto zagadnienia dotyczące transportu wodnego.		Częściowo uwzględniona	Oczekiwanie wobec administracji rządowej w sprawach transportu wodnego zostało bardziej doprecyzowane.
759.	Andrzej Ryński, Zastępca Dyrektora, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku	38-39	W strategii powinna zostać uwypuklona sprawa rozwoju dróg wodnych.		Częściowo uwzględniona	jw.
760.	Łukasz Jarzęba, Stowarzyszenie Młodzi Demokraci	38-39	Rozwijane powinny być systemy komunikacji miejskiej i regionalnej w tym systemy zniżek dla studentów.		Nieuwzględniona	Strategia koncentruje się na transporcie zbiorowym, lecz nie określa taryf i innych kwestii z zakresu organizacji transportu zbiorowego.
761.	Stefan Milewski, Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna	38-39	Dla rozwiązania problemów transportowych w regionie kluczowe jest usprawnienie wewnętrznych i zewnętrznych powiązań Gdańska – głównego węzła transportowego Pomorza.		Częściowo uwzględniona	Strategia wskazuje w oczekiwaniach wobec administracji rządowej na poprawę dostępności zewnętrznej regionu, a w ramach kierunków działania na poprawę spójności wewnątrzregionalnej zarówno transportem zbiorowym, jak i przez

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
						rozwój sieci drogowej.
762.	Jan Kozłowski	38-39	W pierwszej kolejności należy gruntownie zmodernizować wszystkie drogi wojewódzkie.		Częściowo uwzględniona	We wskaźnikach, podano wartość docelową na rok 2020 na poziomie 60% długości dróg w stanie technicznym dobrym i zadowalającym.
763.	Danuta Kowal, Stowarzyszenie Młodzi Demokraci	38-39	Ułatwienie komunikacji ze Słupskiem poprzez: a. realizację drogi S6 b. wybudowanie drugiego toru kolejowego Wejherowo-Słupsk.		Niezasadna	Strategia wskazuje w oczekiwaniach wobec administracji rządowej na działania w tym zakresie.
764.	Forum Związków Zawodowych, Zarząd Wojewódzki	38-39	W Strategii należy uwzględnić kwestię zmodernizowania usług transportowych, co przyczyniłoby się do integracji środowisk metropolitalnego, małomiejskiego i wiejskiego a także wpłynęłoby na zmniejszenie bezrobocia.		Uwzględniona	
765.	Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego	38-39	Należy mocniej podkreślić, znaczenie transportu zbiorowego i potrzeby konkretnych inwestycji w tym zakresie dla rozwoju rynku pracy		Uwzględniona	
766.	Dimitris Skuras, Urząd Miasta Gdańska	38-39	W CO 3.1 widać brak zdecydowania odnośnie tego czy wspieramy transport indywidualny czy zbiorowy		Uwzględniona	
767.	Iwona Wójcik, Gmina Dębnica Kaszubska	38-39	W Strategii należy położyć nacisk na wzmacnianie komunikacji wewnętrznej w subregionie.		Uwzględniona	
768.	Jan Gliszczyński, Zastępca Burmistrza Czerska	38-39	Zapisy muszą uwzględniać korytarz kolejowy z linią 201, ponieważ może on przyczynić się do wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej subregionu.		Nieuwzględniona	Linia kolejowa nr 201 na odcinku od Kościerzyny do Bydgoszczy nie jest elementem regionalnego korytarza transportowego zgodnie z obowiązującym *Planem zagospodarowania przestrzennego województwa*.
769.	Bogdan Pawłowski, Burmistrz Miasta i Gminy Prabuty	38-39	Wnioskuje się o zwrócenie uwagi na konieczność ujęcia w Strategii, jako zadania priorytetowego, modernizacji drogi wojewódzkiej 521 na odcinku Prabuty-Kwidzyn, drogi 522 i 523 na odcinku Sztum - Prabuty - Gardeja – granica województwa oraz budowy obwodnicy południowej		Nieuwzględniona	Strategia nie definiuje konkretnych przedsięwzięć, które będą realizować poszczególne CO.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			Prabut. Droga 521 oraz obwodnica Prabut w kontekście budowy mostu na Wiśle w okolicach Kwidzyna stanowić będzie drogę tranzytową w kierunku autostrady A-1 oraz jezior mazurskich. Droga 522 i 523 posiada opracowaną koncepcję przebudowy, a podpisany list intencyjny w sprawie jej modernizacji z lipca 2005 r. przez marszałka województwa pomorskiego oraz samorządowców z powiatu sztumskiego i kwidzyńskiego, wskazuje na konieczność jej remontu. Wpisanie do Strategii tych trzech zadań drogowych poprawi dostępność terenów inwestycyjnych Powiśla dla inwestorów oraz ruchu turystycznego. Nie bez znaczenia jest dostępność komunikacyjna mieszkańców ze stolicą powiatu i aglomeracji trójmiejskiej.			
770.	Wiktor Józefowicz, EKB Container Logistik Polska Spółka z o.o.	38	Brak przedsięwzięć organizacyjnych, które są istotne dla wzrostu przepustowości gdyńskiego portu m.in. brak prawidłowej drogi dojazdowej do gdyńskich terminali BCT i GCT spełniającej wymagania transportu multimodalnego, oraz transportu międzynarodowego (o dopuszczalnych naciskach 10 ton/ 11,5 ton na oś), mała przepustowość dróg dojazdowych oraz możliwości parkingowych w okolicach terminali kontenerowych szczególnie terminalu GCT Gdynia.		Uwzględniona	
Kierunki działań						
771.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody	38-39	Realizacja celu operacyjnego *3.1.* jest nie do pogodzenia z celem *3.3.* Poprawa spójności przestrzeni przyrodniczej jest niemożliwa w warunkach rozwoju infrastruktury liniowej, a także w warunkach bliżej nieokreślonej postępującej metropolizacji, suburbanizacji innych procesów. Wdrożenie przyjętych kierunków działań będzie również sprzeczne	Kierunki działań zmienić z rozwoju na modernizację a cel operacyjny przenieść do celu strategicznego otwarta gospodarka	Częściowo uwzględniona	Zasady horyzontalne realizacji Strategii zostały rozbudowane o *Zasadę racjonalnego gospodarowania przestrzenią* oraz *Zasadę zintegrowanego podejścia terytorialnego*.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			z ideą analizy SWOT, która stanowi kanwę opracowania scenariuszy zmian, w taki sposób, aby niwelowały one istniejące słabe strony i zagrożenia i wzmacniały strony mocne i szanse rozwojowe. Jako słabą stronę województwa wskazano rosnącą presję na środowisko, fragmentację i degradację naturalnych siedlisk a przyjęte kierunki interwencji, które powinny niwelować pogłębiają ten stan.			
772.	Jan Bogusławski, Pomorska Rada FSNT NOT	38	Kierunki działań są przedstawione prawidłowo pomijając niefortunne sformułowania jak *„rozwój infrastruktury kolejowej liniowej i węzłów przesiadkowych"*- a stacji kolejowych i dworców już nie?		Częściowo uwzględniona	Strategia skupiać się będzie na transporcie zbiorowym i multimodalnym.
773.	Piotr Wszółkowski, Radny Powiatu Słupskiego	38	Kierunek działania 1 Należałoby przewidzieć realizację korytarza komunikacyjnego w kierunku Słupsk, Ustka w planowanym przebiegu drogi ekspresowej S-11. Projektowana obecnie droga ekspresowa na tym odcinku stwarza zdecydowanie większe możliwości dostępności komunikacyjnej dla Koszalina i Kołobrzegu niż dla Słupska i Ustki. Projektowane odejście powinno zaczynać się na wysokości Szczecinka, następnie przebieg drogi powinien przechodzić obecną drogą nr 20 aż do Miastka, dalej w kierunku na Słupsk i Ustkę drogą krajową nr 21.		Niezasadna	Strategia wskazuje w oczekiwaniach wobec administracji rządowej na działania w tym zakresie.
774.	Tomasz Rawiński, Instytut Elektrotechniki Oddział w Gdańsku	38		*2. Rozwój i utrzymanie sprawności sieci drogowej wiążącej ośrodki regionalne i subregionalne między sobą;*	Częściowo uwzględniona	Kierunek działania 3.1.2 odnosi się do takich powiązań, ale także powiązań między tymi ośrodkami a Trójmiastem.
775.	Jacek Sołtys	38		*3. Rozwój sieci drogowej wiążącej ośrodki regionalne i subregionalne powiatowe z ich obszarami funkcjonalnymi;*	Częściowo uwzględniona	Kierunek działania 3.1.2. rozszerzono na miasta powiatowe.
776.	Tomasz Rawiński,	38		*3.Rozwój i utrzymanie sprawności sieci drogowej wiążącej ośrodki powiatowe z ich obszarami funkcjonalnymi;*	Częściowo uwzględniona	W kierunku działania 3.1.2. jest mowa o dwóch OSI.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
777.	Instytut Elektrotechniki Oddział w Gdańsku			*4.Zapewnienie sprawności sieci drogowej poprzez wprowadzenie i rozwój systemów eliminacji z dróg pojazdów przeciążonych poprzez system zdalnego i ciągłego monitoringu nacisków;*	Nieuwzględniona	Kierunek działania należy do rutynowych zadań Inspekcji Transportu Drogowego.
778.	Julitta Jagielska, Punkt Konsultacyjny Energetyki Wodnej Towarzystwo Elektrowni Wodnych	38	Po kierunku działań 4, dot. Transportu kolejowego, proponuje się umieścić rozwój wodnych linii transportowych (morskich i śródlądowych).	5 *Rozwój infrastruktury transportu wodnego, zarówno morskiego jak i śródlądowego.*	Częściowo uwzględniona	Oczekiwanie wobec administracji rządowej w sprawach transportu wodnego zostało bardziej doprecyzowane.
779.	Piotr Wszółkowski, Radny Powiatu Słupskiego	38	Kierunek działań 5 Wskazana byłaby realizacja projektu *Słupska Kolej Morska* w wersji zgodnej z pierwotnymi założeniami (Słupsk CH Jantar –Ustka Port i plaża zachodnia oraz Centrum Komunikacyjne przy ul. Portowej), będącego praktyczną realizacją idei Dwumiasta i łączności międzysamorządowej 5 samorządów		Nieuwzględniona	Transport zbiorowy został wskazany jako priorytetowe działanie i efekt w ramach CO 3.1. Jednak Strategia nie definiuje konkretnych przedsięwzięć rozwojowych.
780.	Łukasz Szwemin, PKP SKM Sp. z o.o.	38		*5. Rozwój infrastruktury miejskiego transportu zbiorowego w tym infrastruktury kolejowej*	Nieuwzględniona	Transport zbiorowy został wskazany jako priorytetowe działanie i efekt w ramach CO 3.1.
781.	Ruch Palikota	38		*6. Integracja, koordynacja i synchronizacja transportu zbiorowego.*	Częściowo uwzględniona	Sprawny transport zbiorowy musi mieć dobrą i atrakcyjną ofertę, wynikającą z koordynacji i synchronizacji rozkładów, w związku z tym jest to jedno z zadań związanych z rozwojem transportu zbiorowego.
782.	Tomasz Rawiński, Instytut Elektrotechniki Oddział w Gdańsku	38		*7.Rozwój i wdrażanie niskoemisyjnych środków transportu, w pierwszej kolejności elektryfikacja przewozów autobusowych, dostawczych oraz pojazdów administracji publiczne*	Nieuwzględniona	Koncentracja na transporcie zbiorowym oraz multimodalnym w wystarczającym stopniu powinna wpłynąć na zmniejszenie energochłonności transportu.
783.	Jacek Sołtys	38		*7. Zwiększenie liczby połączeń transportem zbiorowym*	Nieuwzględniona	Sprawny transport zbiorowy musi mieć dobrą i atrakcyjną ofertę uwzględniającą m.in. częstotliwość kursów i czas przejazdu.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
784.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych Miasto Słupsk Gmina Miasto Ustka	38	W podregionie słupskim istnieje potrzeba rozwoju lotnictwa dla turystycznego ruchu masowego (tanie linie lotnicze) jak i biznesowego dla osób zamożniejszych w oparciu o małe lotnisko subregionalne (Redzikowo, Krępa). Niska dostępność obszarów atrakcyjnych turystycznie i gospodarczo w subregionie słupskim stanowi „wąskie gardło" skomunikowania obszaru zachodniej części województwa z Aglomeracją Trójmiejską przez co obszary te stają się peryferyjnymi pod kątem możliwości rozwoju.	7. Rozwój sieci lotnisk	Częściowo uwzględniona	Strategia koncentruje się na rozwoju infrastruktury wiążącej węzły multimodalne z siecią transportową regionu. Węzłem takim jest lotnisko. Jednocześnie kierunki działania w CO 3.1 oraz oczekiwania wobec administracji rządowej uwzględniają problem poprawy dostępności Pomorza Środkowego.
785.	ENERGA S.A. Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	38		*7. Rozwój transportu śródlądowego*	Częściowo uwzględniona	Oczekiwanie wobec administracji rządowej w sprawach transportu wodnego zostało bardziej doprecyzowane.
786.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych Miasto Słupsk Gmina Miasto Ustka	38	Port w Ustce jest niedoinwestowany. Brak mariny jachtowej zahamuje rozwój turystyki morskiej i skutkować będzie niewykorzystanie mocnego atutu, jakim jest potencjał istniejącej a wymagającej rewitalizacji infrastruktury portowej. Rozwój turystki morskiej wspomaga promocję regionu. Port jest ważnym węzłem transportowym, jedynym w subregionie słupskim obsługującym krajowe jak i zagraniczne przewozy pasażerskie oraz pełniący pewne funkcje przeładunkowe. Pełni także od lat stałe i strategiczne funkcje w zakresie obronności kraju, kontroli i ochrony polskiej strefy ekonomicznej na Bałtyku oraz ratownictwa morskiego. Słaba zewnętrzna dostępność transportowa uniemożliwia jego rozwój.	8. Rozwój małych portów i przystani morskich.	Częściowo uwzględniona	Tak przedstawiona problematyka portów ma charakter turystyczny np. droga wodna morska E-60. Problematyka rozwoju portu mieści się w CO 3.1.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
787.	ENERGA S.A. Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	38		*8. Zapewnienie klasy IV na międzynarodowej drodze wodnej E40 i E70 tym samym zapewniając warunki na rzecz rozwoju efektywnego transportu multimodalnego*	Częściowo uwzględniona	Oczekiwanie wobec administracji rządowej w sprawach transportu wodnego zostało bardziej doprecyzowane.
788.	Łucja Ptaszyńska, Kaszubskie Stowarzyszenie Ekologiczne	38		*Rozwój transportu wodnego.*	Częściowo uwzględniona	jw.
789.	Andrzej Strzechmiński, Burmistrz Miasta Łeba	38	Należy mieć na uwadze inne drogi niewpisujące się w proponowaną definicję a niezwykle ważne dla rozwoju gmin położonych na środkowym wybrzeżu np. droga wojewódzka 213 (Słupsk-Wicko-Puck). Droga ta ma duże znaczenie turystyczne szczególnie dla gmin Słupsk, Główczyce, Wicko i Choczewo. Jej modernizacja wraz z przebudową drogi 214 niewątpliwie wpłynie również na poprawę dostępności miasta Łeby dla turystów przemieszczających się wzdłuż wybrzeża.	*Rozwój sieci drogowej łączącej ośrodki powiatowe o szczególnym znaczeniu gospodarczym*	Nieuwzględniona	Strategia nie definiuje konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych, a CO 3.1 odnosi się także do inwestycji w zakresie rozwoju sieci drogowej.
790.	Janusz Mikoś, Nadleśnictwo Wejherowo, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa	38		*Włączenie do układu komunikacyjnego województwa sieci połączeń wodnych szczególnie Zatoki Gdańskiej oraz Dolnej Wisły*	Częściowo uwzględniona	Oczekiwanie wobec administracji rządowej w sprawach transportu wodnego zostało bardziej doprecyzowane.
791.				*Niwelowanie barier infrastrukturalnych (istniejących i planowanych) dla dziko żyjących zwierząt*	Nieuwzględniona	Uwaga zbyt szczegółowa.
792.				*Utrzymanie i rozwój transportu kolejowego ze szczególnym uwzględnieniem transportu towarowego.*	Nieuwzględniona	Strategia koncentruje się na transporcie zbiorowym, w tym kolejowym. Zmodernizowana infrastruktura będzie mogła być wykorzystana także do transportu kolejowego towarowego.
793.	Ruch Palikota	38		*Poszerzenie działalności MZKZG o kolejne zakłady transportu zbiorowego,*	Nieuwzględniona	Kwestia nie należy do kompetencji Samorządu Województwa.
794.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	38		*Wykorzystanie dróg wodnych dla celów transportu gospodarczego i turystycznego.*	Częściowo uwzględniona	Oczekiwanie wobec administracji rządowej w sprawach transportu wodnego zostało bardziej doprecyzowane.
795.	Regionalna Izba Gospodarcza	38		*Rozwój dostępności zewnętrznej portów morskich (od strony morza i śródlądzia)*	Częściowo uwzględniona	W oczekiwaniach do administracji rządowej sformułowano postulaty wobec

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Pomorza					portów morskich i potrzebach ich dalszego rozwijania. Dodatkowo CO 3.1 dotyczy rozwijania infrastruktury wiążącej węzły multimodalne z siecią transportową regionu.
796.				*Rozwój infrastruktury (liniowej i punktowej) do przewozów intermodalnych.*	Częściowo uwzględniona	CO 3.1 dotyczy rozwijania infrastruktury wiążącej węzły multimodalne z siecią transportową regionu.
797.	Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego	38		*Rozwój transportu śródlądowego*	Częściowo uwzględniona	Oczekiwanie wobec administracji rządowej w sprawach transportu wodnego zostało bardziej doprecyzowane.
798.	Piotr Dwojacki, Pomorski Klaster Rzeczny	38		Przygotowanie drogi wodnej Wisły do ruchu towarowego i turystycznego	Częściowo uwzględniona	jw.
799.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	38		E70 żywienie transportu wodnego -śródlądowego na odcinku E70 oraz w Delcie Wisły i Zalewie Wiślanym	Częściowo uwzględniona	jw.
800.	Zdzisław Czucha, Burmistrz Miasta Kościerzyna	38		Rozwój infrastruktury transportu zbiorowego i jego integracja komunikacyjna	Niezasadna	Transport zbiorowy jest priorytetowo wskazany w Strategii.
OSI						
801.	Andrzej Kaczmarczyk, Urząd Miejski w Słupsku	38	Brak wskazania subregionów w następujących kierunkach działań: *3.1.1* i *3.1.5*		Nieuwzględniona	OSI nie definiuje wsparcia w stosunku do subregionów, tylko obszarów funkcjonalnych.
802.	Zdzisław Czucha, Burmistrz Miasta Kościerzyna	38		Kierunek działania 1: *Obszary gmin położone bezpośrednio w sąsiedztwie infrastruktury korytarzy transportowych o znaczeniu ponadregionalnym: nadwiślańskiego, północnego (żuławskiego) i południowego Kościerzyna.*	Nieuwzględniona	Kościerzyna nie jest położona w sąsiedztwie korytarza transportowego o znaczeniu ponadregionalnym.
803.	Jacek Żmuda-Trzebiatowski, Starosta Powiatu Bytowskiego	38	Kierunek działania 1 Pominięto korytarze transportowe na terenie powiatu bytowskiego	Wskazane jest uwzględnienie drogi krajowej nr 20. Warto także rozważyć korytarz Lębork-Bytów-Chojnice.	Nieuwzględniona	Korytarze transportowe zostały określone w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa*.
804.	Zdzisław Czucha, Burmistrz Miasta Kościerzyna	38		Kierunek działania 2 *Obszary o dostępności drogowej do Trójmiasta powyżej 50 minut* *lub* *Obszary o dostępności drogowej do Trójmiasta ok. 60 minut*	Nieuwzględniona	Zdefiniowanie OSI nie wyklucza wspierania przedsięwzięć leżących poza OSI, jeśli rozwiązują one problemy dostępności obszarów zaliczonych do OSI.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
805.	Jacek Świdziński, Zastępca Burmistrza Miasta Jastarni	38		Kierunek działania 2 *Obszary położone w odległości powyżej 80 km od centrum Gdańska*	Nieuwzględniona	Dostępność została określona na podstawie szczegółowych badań i analiz w jednostkach czasu.
806.	Powiat Bytowski	38	Kierunek działania 2 (mapa z prezentacji KD 3.1.2)	Proponujemy włączyć gminę Parchowo.	Nieuwzględniona	jw.
807.	Jacek Sołtys	38		*Kierunek działania 3* *Obszary o złej dostępności transportem zbiorowym do miast powiatowych, ośrodków podregionalnych i stolicy woj.*	Częściowo uwzględniona	OSI odnoszące się do transportu zbiorowego zostało zaadresowanego do całego województwa.
808.	Tomasz Rawiński, Instytut Elektrotechniki Oddział w Gdańsku	38		Kierunek działania 4: *Drogi na których występuje duży ruch towarowy;*	Nieuwzględniona	Propozycja jest niezrozumiała.
809.	Zdzisław Czucha, Burmistrz Miasta Kościerzyna	38		*Kierunek działania 5* *Obszar Metropolitarny Trójmiasta oraz obszary miejskie województwa.*	Nieuwzględniona	Transport publiczny rozwijany będzie w całym regionie.
810.	Tomasz Kamiński, Urząd Miasta Chojnice Przemysław Biesek Talewski, Wicestarosta Powiatu Chojnickiego	38		Kierunek działania 5 *Obszar Metropolitalny Trójmiasta i ośrodków subregionalnych*	Nieuwzględniona	jw.
811.	Leszek Krzykowski	38		Kierunek działania 5 *Całe województwo*	Nieuwzględniona	jw.
812.	ENERGA S.A. Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	38		Dopisanie: *Kierunek 7* *- Droga wodna E40 i E70*	Częściowo uwzględniona	Drogi wodne są wskazane w oczekiwaniach wobec administracji rządowej.
813.	Tomasz Rawiński, Instytut Elektrotechniki Oddział w Gdańsku	38		Kierunek działania 7: - W pierwszej kolejności Trójmiasto i większe miasta.	Nieuwzględniona	Koncentracja na transporcie zbiorowym oraz multimodalnym w wystarczającym stopniu powinna wpłynąć na zmniejszenie energochłonności transportu.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
814.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	38		7. Odcinek MDW E70 (Wisły Pomorskiej) oraz drogi wodne w Delcie Wisły i Zalew Wiślany	Częściowo uwzględniona	Drogi wodne są wskazane w oczekiwaniach wobec administracji rządowej.
815.	Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego	38		Drogi wodne E40 i E 70	Częściowo uwzględniona	jw.
816.	Piotr Dwojacki, Pomorski Klaster Rzeczny	38		*Przystanie i porty rzeczne powiązane z infrastrukturą kolejową i drogową bądź zlokalizowane w ośrodkach miejskich".*	Częściowo uwzględniona	jw.
Oczekiwane efekty						
817.	Powiat Bytowski	38	1. Powiat Bytowski położony w peryferyjnej zachodniej części, w ujęciu map pozostaje białą plamą, jest wyłączony ze spójności transportowej regionu. Mapa powiązań sprzeczna jest również z innym zapisem projektu Strategii „*Zapewnienie sprawnych powiązań transportowych z głównymi centrami gospodarczymi w Polsce i Europie, poprawa dostępności drogowej i kolejowej obszarów o najniższej dostępności w regionie…"*. Takim obszarem jest dziś Powiat Bytowski. DK nr 20 stanowi najważniejsze połączenie zachodniej części województwa z Metropolią, ale też łączy Pomorze Gdańskie z Pomorzem Zachodnim przecinając się z drogami biegnącymi na południe kraju. Droga odgrywa ważną rolę komunikacyjną łącząc dwie najważniejsze równoległe do siebie trasy leżące w północnej Polsce tj. drogi krajowe nr 6 i 20. Mimo tej rangi można ja uznać za niebezpieczną z racji faktu, iż jest wąska i nie ma wydzielonych poboczy. Żadna z miejscowości na tej drodze nie posiada obwodnicy. Formułowanie strategii rozwoju zachodniej części Województwa Pomorskiego w oparciu o powiązania komunikacyjne z przebiegającą poza jego granicami drogą S11 zdaje się potwierdzać głoszoną od czasu ostatniej reformy administracyjnej tezę o potrzebie utworzenia	a/Do mapy 3.1.1 proponujemy włączyć DK20 (Miastko – Bytów- Kościerzyna) b/Do mapy 3.1.1 proponujemy włączyć DK21	Nieuwzględniona	Kierunek działania 3.1.2 odnosi się w OSI do obszarów o dostępności drogowej do Trójmiasta ponad 60 minut.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			Województwa Środkowopomorskiego. Jednakże w naszym przekonaniu, poprawa warunków życia mieszkańców Powiatu Bytowskiego jest ściśle związana z rozwojem Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta.			
818.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	38		*2. Zmniejszenie negatywnego oddziaływania transportu na środowisku.*	Częściowo uwzględniona	Taki efekt wynikać będzie m.in. z nadania priorytetu transportowi zbiorowemu. Efekty CO 3.1 zostały wzmocnione.
819.	PCC Intermodal S.A	38	Budowa obiektów intermodalnych na terenie portów morskich, czy w przypadkowych lądowych lokalizacjach, nie rozwiązuje problemu. Strategia musi przewidywać budowę zaplecza logistyczno-dystrybucyjnego dla portów, w miejscu styku węzła kolejowego i drogowego.	*2. Zmniejszenie negatywnego oddziaływania transportu na środowisko w wyniku rozwoju systemów transportu zbiorowego oraz multimodalnego węzła transportowego na zapleczu portów morskich .*	Częściowo uwzględniona	jw.
820.	Tomasz Rawiński, Instytut Elektrotechniki Oddział w Gdańsku	38		*2. Zmniejszenie negatywnego oddziaływania transportu na środowisko w wyniku rozwoju: systemów niskoemisyjnego transportu zbiorowego, dostawczego i obsługującego administrację publiczną; multimodalnych węzłów transportowych na bazie portów morskich i lądowych węzłów transportowych;*	Częściowo uwzględniona	jw.
821.				*3. Wzrost konkurencyjności transportu zbiorowego w stosunku do mobilności indywidualnej poprzez rozwiązania:* *– zwiększające liczby jego użytkowników poprzez zbliżenie przystanków do punktów docelowych,* *– zmniejszające koszty jego funkcjonowania poprzez elektryfikację i wprowadzenie pojazdów mniejszych na liniach peryferyjnych;*	Częściowo uwzględniona	jw.
822.	Jan Bogusławski, Pomorska Rada FSNT NOT	38	*4. Wzrost konkurencyjności transportu zbiorowego w stosunku do mobilności indywidualnej poprzez zwiększenie liczby jego użytkowników i zmniejszenie kosztów jego funkcjonowania* - zwiększyć liczbę użytkowników transportu zbiorowego można jedynie przez poprawę jego jakości i bodźce ekonomiczne. Musi to pociągać za sobą zwiększenie, a nie zmniejszenie kosztów jego funkcjonowania.		Częściowo uwzględniona	jw.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
823.	Łukasz Szwemin, PKP SKM Sp. z o.o.	38		*4. Wzrost konkurencyjności transportu zbiorowego w stosunku do mobilności indywidualnej poprzez zwiększenie liczby jego użytkowników i zmniejszenie kosztów jego funkcjonowania z uwzględnieniem hierarchii poszczególnych podsystemów transportowych i przy jak najszerszym wykorzystaniu transportu kolejowego i innego szynowego*	Częściowo uwzględniona	jw.
824.	Tomasz Rawiński, Instytut Elektrotechniki Oddział w Gdańsku	38		*5. Poprawa bezpieczeństwa transportu poprzez wprowadzenie automatycznych systemów antykolizyjnych w transporcie szynowym(miejskim i kolejowym) i wzrost jakości oferowanych usług transportowych.*	Częściowo uwzględniona	Efekty CO 3.1 zostały wzmocnione (np. inteligentne systemy transportowe).
825.				*6. Poprawa bezpieczeństwa transportu poprzez wprowadzenie automatycznych systemów antykolizyjnych w transporcie szynowym(miejskim i kolejowym) i wzrost jakości oferowanych usług transportowych.*	Częściowo uwzględniona	jw.
826.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	38		*- Wzrost roli portów morskich w obsłudze ładunków zjednostkowanych*	Częściowo uwzględniona	Efekty CO 3.1 zostały wzmocnione (regionalna sieć transportowa powiązana z węzłami i infrastrukturą transportową o znaczeniu krajowym).
827.				*- Wzrost udziału przewozów intermodalnych*	Częściowo uwzględniona	jw.
828.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych Miasto Słupsk Gmina Miasto Ustka	39		*- Skrócenie czasu dostępu do atrakcyjnych turystycznie i gospodarczo obszarów województwa*	Częściowo uwzględniona	Poprawa dostępności (mierzona m.in. skróceniem czasu dostępu) jest jednym z głównych efektów realizacji CO 3.1.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
Wskaźniki						
829.	Adam Przybyłowski, Akademia Morska w Gdyni	39	Należy rozbudować zestaw wskaźników, szczególnie w zakresie sytemu transportowego.		Nieuwzględniona	Liczba wskaźników transportowych jest wystarczająca.
830.	Piotr Kuropatwiński, Pomorskie Stowarzyszenie „Wspólna Europa”/ Uniwersytet Gdański	39		*1. Liczba mieszkańców województwa objętych izochroną 60 minut dostępności samochodem do Trójmiasta w godzinach porannego szczytu komunikacyjnego*	Uwzględniona	
831.				*2 .Zapewnienie miejscowościom gminnym czasu podróży samochodem do miasta powiatowego do 30 minut w godzinach porannego szczytu komunikacyjnego*	Nieuwzględniona	Wskaźnik został usunięty.
832.				*3. Liczba mieszkańców województwa objętych izochroną 60 minut dostępności transportem zbiorowym do Trójmiasta w godzinach porannego szczytu komunikacyjnego*	Nieuwzględniona	jw.
833.	Łukasz Szwemin, PKP SKM Sp. z o.o.	39	3.Realne osiągniecie celu („wzrost”) będzie praktycznie niemożliwe bez zwiększenia roli i udziału transportu kolejowego w publicznym transporcie zbiorowym ogółem oraz bez jego ścisłego zintegrowania z pozostałymi podsystemami transportowymi (tzw. „efekt skali” w postaci znacznego skrócenia czasu przejazdu do docelowych miejsc podróży).		Nieuwzględniona	jw.
834.	Jan Bogusławski, Pomorska Rada FSNT NOT	39	3 i 4 Wskaźniki oceny systemu transportowego to jest „wysoka poprzeczka”. Wg *Regionalnej strategii rozwoju transportu w Województwie Pomorskim na lata 2007- 2020* średni czas dojazdu drogami do obszaru metropolitalnego wynosił ok.50’ z miast i gmin ciążących do niego, a z pozostałego obszaru Woj. Pomorskiego- 120’.		Nieuwzględniona	jw.
835.	Piotr Kuropatwiński, Pomorskie Stowarzyszenie „Wspólna Europa”/ Uniwersytet Gdański	39		*4. Zapewnienie miejscowościom gminnym czasu podróży transportem zbiorowym do miasta powiatowego do 30 minut w godzinach porannego szczytu komunikacyjnego*	Nieuwzględniona	jw.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
836.	Adam Przybyłowski, Akademia Morska w Gdyni	39		*Emisje per capita „konwencjonalnych" substancji zanieczyszczających: CO_2, CO, VOC, NOx, pył zawieszony*	Nieuwzględniona	Brak możliwości pomiaru.
837.				*Cena biletu (przejazd jednorazowy) komunikacji miejskiej*	Nieuwzględniona	Brak możliwości obiektywnego pomiaru i nie bardzo wiadomo, co miałby oznaczać, a także jaki miałby być kierunek zmian.
838.				Ofiary śmiertelne wypadków na 100 tys. pojazdów.	Częściowo uwzględniona	Zastosowany wskaźnik wynika z Programu Gambit.
839.	Gmina Miasto Ustka	39		*Liczba osób docierających drogą morską i powietrzną do województwa Pomorskiego-↑*	Nieuwzględniona	Brak bezpośrednich działań w tym zakresie w Strategii.
840.	Julitta Jagielska, Punkt Konsultacyjny Energetyki Wodnej Towarzystwo Elektrowni Wodnych	39		*Udrożnione szlaki wodne [km]*	Nieuwzględniona	Drogi wodne są wskazane w oczekiwaniach wobec administracji rządowej.
841.	Andrzej Tyszecki Mariusz Kistowski	39	Wyrażona została wątpliwość dotycząca wskaźnika: zapewnienie miejscowościom gminnym czasu podróży samochodem do miasta powiatowego do 30 min. oraz zapewnienie miejscowościom gminnym czasu podróży transportem zbiorowym do miasta powiatowego do 30 min. (cel 3.1) – nie są wskaźnikami, ale celami założonymi do osiągnięcia (zresztą mało realnymi w przypadku powiatów słupskiego i bytowskiego);		Uwzględniona	
Oczekiwania wobec rządu						
842.	Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna	39	Wymienione są wszystkie znane pomysły na rozbudowę sieci drogowej w województwie i z pewnością niemożliwe do realizacji do roku 2020. Znowu brak wyboru inwestycji najważniejszych do realizacji w założonym horyzoncie, ani nawet brak zhierarchizowania całej listy, nie można uznać za cechę „strategii wyboru" W zakresie rozwoju sieci kolejowej oczekiwania nie sięgają żadnych realizacji tylko przygotowania projektów.		Nieuwzględniona	Strategia wymienia wszystkie szczególnie ważne inwestycje dla regionu.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
843.	Wiesław Bielawski, Urząd Miasta Gdańska	39	Wymienione są praktycznie wszystkie znane propozycje na rozbudowę sieci drogowej w województwie, notabene niemożliwe do realizacji do roku 2020. Brak wyboru inwestycji najważniejszych do realizacji w założonym horyzoncie, także brak zhierarchizowania całej listy, nie może być uznany za cechę „strategii wyboru". Najważniejsze z proponowanych inwestycji drogowych są drogi ekspresowe S6 i S7 i powinny być wyeksponowane w „oczekiwaniach wobec Rządu".		Nieuwzględniona	jw.
844.	Jan Bogusławski, Pomorska Rada FSNT NOT	39	Oczekuje się słusznie od Rządu m.in. realizacji inwestycji w zakresie zewnętrznej dostępności transportowej regionu w tym aktywizacji drogi wodnej Wisły na całej długości oraz zabezpieczenia przeciwpowodziowego Żuław. Brak jest natomiast podobnych zobowiązań ze strony samorządu wojewódzkiego np. w zakresie dróg wojewódzkich. Trzeba przypomnieć, że wg Regionalnej strategii rozwoju transportu w Woj. Pomorskim na lata 2007-2020 potrzebne nakłady na priorytetowe inwestycje drogowe ze środków krajowych zostały określone na ponad 3,2 mld zł a priorytetowe wojewódzkie zadania drogowe oszacowano na 0,73 mld zł.		Nieuwzględniona	Problem ten zostanie uszczegółowiony we właściwym programie strategicznym.
845.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	39	W Strategii brak jest Wisły jako drodze wodnej oraz o jej wykorzystaniu gospodarczym, ewentualnej kaskadyzacji Wisły.		Częściowo uwzględniona	Oczekiwanie wobec administracji rządowej w sprawach transportu wodnego zostało bardziej doprecyzowane.
846.	Nadwiślański Subregionalny Zespół Roboczy	39		*2….przebudowa DK nr 22 wraz z budową obwodnic Czerska, Malborka i Starogardu Gdańskiego oraz modernizacja DK nr 55 wraz z budową obwodnicy wschodniej miasta Kwidzyna oraz obwodnicy Sztumu, modernizacja drogi wojewódzkiej nr 521*	Nieuwzględniona	Na podstawie analiz uwzględniających natężenie ruchu, bezpieczeństwo ruchu drogowego, stan techniczny i przewozy transportem zbiorowym oraz znaczenie w układzie drogowym obwodnice Sztumu i Kwidzyna nie są pilne, a droga 55 wymaga działań związanych z poprawą bezpieczeństwa ruchu drogowego w

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
						szczególności w odniesieniu do pieszych i rowerzystów.
847.	Metropolitalne Forum Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów i Starostów NORDA	39		*2….Budowa Obwodnicy Północnej Aglomeracji Trójmiejskiej wraz z odcinkiem Trasy Średnicowej Bis…*	Nieuwzględniona	OPAT w projektowanym przebiegu w całości ma szanse na zaliczenie go do dróg krajowych.
848.	Zdzisław Czucha, Burmistrz Miasta Kościerzyna	39		*2….*budowa obwodnicy Kościerzyny, rozbudowa drogi krajowej nr 20 w systemie obwodnicy Metropolitarnej w ramach integracji południowych powiatów woj. pomorskiego,…	Nieuwzględniona	Budowa obwodnicy Kościerzyny i budowa Obwodnicy Metropolii Trójmiejskiej została zawarta w oczekiwaniach wobec administracji rządowej.
849.	Nadwiślański Subregionalny Zespół Roboczy	39		*3 …oraz modernizacja i rewitalizacja linii kolejowych nr 131 …, 207 (Malbork – Toruń) służących powiązaniom wewnątrzregionalnym i międzyregionalnym.*	Nieuwzględniona	Linia nr 207 ma zapewnione wsparcie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego, podobnie jak na terenie woj. kujawsko-pomorskiego, zaś linia nr 131 jest w oczekiwaniach wobec administracji rządowej.
850.				*5….dróg wojewódzkich nr 235, 214 i 521 …*	Nieuwzględniona	Droga wojewódzka nr 521 nie jest wskazana do włączenia w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego* do sieci dróg krajowych.
851.	Juliusz Gransicki	39		5. ...włączenie dróg wojewódzkich 235 i 214 (Kościerzyna -Łeba) do sieci dróg krajowych oraz wydłużenie DK 7 z Żukowa do Sierakowic przez Kartuzy.."	Nieuwzględniona	Droga krajowa nr 7 będzie miała nowy przebieg po zbudowaniu Trasy Kaszubskiej, OPAT, Obwodnicy Metropolitalnej. Takie rozwiązanie uniemożliwi wydłużenie przebiegu drogi krajowej nr 7 do Sierakowic.
852.	Zdzisław Czucha, Burmistrz Miasta Kościerzyna	39		5. Włączanie: dróg województwa (odcinek Łeba-Kościerzyna-Warlubie) *Lub* Włączanie: dróg województwa (odcinek Łeba-Kościerzyna-Zblewo do drogi krajowej 22	Nieuwzględniona	Droga wojewódzka nr 214 przecina w Zblewie drogę krajową nr 22. Ponadto w zakresie zaliczenia jej do kategorii dróg krajowych *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego* na odcinku od Kościerzyny do Łeby postuluje włączyć ją do sieci dróg krajowych i dalej przez obecną drogą wojewódzką nr 235 do Chojnic.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
853.	PCC Intermodal S.A	39	Szerokie spojrzenie na problem dostępności komunikacyjnej Pomorza i naszych portów wskazuje na to, że niezbędne jest stworzenie funkcjonalnego zaplecza portów morskich, bo tylko ono umożliwi długofalowo rozwój wymiany handlowej i sprawne funkcjonowanie systemu transportowego w naszym regionie.	*6. Rozwój regionalnego, multimodalnego węzła transportowego na zapleczu portów morskich Gdańska i Gdyni*	Uwzględniona	
854.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	39		*Opracowanie na szczeblu rządowym dokumentu strategicznego dotyczącego rozwoju śródlądowych dróg wodnych;*	Uwzględniona	
855.	Nadwiślański Subregionalny Zespół Roboczy	39		*Modernizacja alternatywnego ciągu drogowego łączącego Kwidzyn z Gdańskiem drogami wojewódzkimi: Kwidzyn – Skórcz – Starogard Gdański – Gdańsk, wraz z dokończeniem budowy obwodnicy Skórcza*	Nieuwzględniona	Wskazane w Strategii ciągi drogowe i kolejowe są oczekiwaniami wobec administracji rządowej i jego sieci drogowej i kolejowej. Kryterium tego nie spełnia zgłaszana propozycja.
856.	Metropolitalne Forum Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów i Starostów NORDA	39		*Zmiana przebiegu drogi wojewódzkiej 218 przez miasto Wejherowo.*	Nieuwzględniona	Przebiegi dróg wojewódzkich nie są przedmiotem Strategii.
857.		39		*Przywrócenie ruchu pasażerskiego na nieczynnych obecnie liniach kolejowych – w tym linia nr 230 (Wejherowo-Garczegorze).*	Nieuwzględniona	Ustalenie linii kolejowych do obsługi pasażerów nie są przedmiotem Strategii.
858.		39		*Modernizacja drogi wojewódzkiej 213*	Nieuwzględniona	Lista inwestycji na drogach wojewódzkich nie jest przedmiotem Strategii.
859.		39		*Rozwój pasażerskiego transportu morskiego, obsługującego całe wybrzeże Zatoki Gdańskiej i Puckiej.*	Częściowo uwzględniona	Transport zbiorowy, w tym na Zatoce Gdańskiej mieści się w nowym celu CO 3.1.
860.	Leszek Burczyk, Starosta Powiatu Starogardzkiego	39		*Modernizacja DK 55 wraz z budową obwodnic Sztumu i Kwidzyna.*	Nieuwzględniona	Na podstawie analiz uwzględniających natężenie ruchu, bezpieczeństwo ruchu drogowego, stan techniczny i przewozy transportem zbiorowym oraz znaczenie w układzie drogowym obwodnice Sztumu i Kwidzyna nie są pilne, a droga 55 wymaga działań związanych z poprawą bezpieczeństwa ruchu drogowego w szczególności w odniesieniu do pieszych i rowerzystów.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
861.	Stanisław Kochanowski, Wójt Gminy Sztutowo	39		*Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 501 na Mierzeję Wiślaną wraz z budową ścieżki rowerowe*	Nieuwzględniona	Lista inwestycji na drogach wojewódzkich nie jest przedmiotem Strategii.
862.	Halina Romasz	39		*Rozbudowa obwodnicy trójmiejskiej (poszerzenie o kolejny pas w obu kierunkach).*	Nieuwzględniona	Rozwiązaniem nie jest poszerzanie drogi, a koniecznym jest usprawnienie transportu zbiorowego oraz organizacja ruchu na obecnej obwodnicy. Po zbudowaniu obwodnicy metropolitalnej powinna ona przejąć całość ruchu tranzytowego obecnie przechodzącego przez obwodnice zachodnią.
863.	Miasto Słupsk Powiat Słupski Gmina Miasto Ustka	39		*Realizacja korytarza komunikacyjnego w kierunku Słupska i Ustki (na wysokości Szczecinka) z drogi ekspresowej S-11 łączącej tereny Kujaw i Wielkopolski*	Częściowo uwzględniona	Działanie wskazano w ramach współpracy międzyregionalnej.
864.	Miasto Słupsk Powiat Słupski Gmina Miasto Ustka	39		Rewitalizacja połączenia kolejowego nr 405 na odcinku Piła-Ustka wraz z jej elektryfikacją, w tym w formie szynobusu na trasie Słupsk-Ustka;	Częściowo uwzględniona	Strategia nie definiuje przedsięwzięć, a rewitalizacja tej linii mieści się działaniach związanych z rozwojem transportu zbiorowego.
865.	Miasto Słupsk Powiat Słupski Gmina Miasto Ustka	39		Wsparcie samorządów i inwestorów prywatnych w zakresie budowy lotnisk i infrastruktury portów i przystani morskich , w tym marin.	Częściowo uwzględniona	Zgodnie z kierunkiem działania 3.1.3. Strategia wspierać będzie rozwój infrastruktury węzłów multimodalnych np. lotnisko w Redzikowie. Kwestie marin to element działań w zakresie turystyki.
866.	Tomasz Rawiński, Instytut Elektrotechniki Oddział w Gdańsku	39		*Uruchomienie programów rządowych mających na celu elektryfikację transportu autobusowego, dostawczego oraz administracji publicznej;*	Nieuwzględniona	Propozycja zbyt szczegółowa.
867.				*Uruchomienie programów rządowych mających na celu szerokie wprowadzenie systemów antykolizyjnych,*	Nieuwzględniona	jw.
868.				*Uruchomienie programów rządowych mających na celu wprowadzenie systemów eliminacji z dróg pojazdów przeciążonych poprzez system zdalnego i ciągłego monitoringu nacisków;*	Nieuwzględniona	jw.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
869.	Ruch Palikota	39		*Budowa kolei Metropolitarnej oraz rewitalizacja sieci kolejowej w stronę Bytowa.*	Częściowo uwzględniona	Strategia nie definiuje przedsięwzięć, a rewitalizacja tej linii mieści się działaniach związanych z rozwojem transportu zbiorowego.
870.				*Przejęcie przez GDDKiA Mostu Lisewskiego w Tczewie*	Nieuwzględniona	Problemu mostu (stan techniczny zabytku techniki) nie rozwiąże przejęcie go przez GDDKiA. Jest to sprawa dla ministra kultury do *Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami*.
871.	Zdzisław Czucha, Burmistrz Miasta Kościerzyna	39		*Wpisanie linii kolejowej na trasie Gdynia-Nowa Wieś Bydgoska na listę TENT*	Nieuwzględniona	Linia kolejowa uwzględniona jest w propozycji Komisji Europejskiej jako element uzupełniający sieci TEN-T.
872.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych Miasto Słupsk Gmina Miasto Ustka		Słaba dostępność zewnętrzna małego portu morskiego oraz miasta turystycznego jakim jest Ustka uniemożliwi w najbliższych latach rozwój miasta i okolic.	*Budowa dwujezdniowej, czteropasmowej drogi 21 na odcinku Słupsk - Ustka oraz poprawa standardu komunikacji kolejowej Dwumiasta jako warunku do rozwoju aglomeracji pn. Słupsk- Ustka;*	Częściowo uwzględniona	W oczekiwaniach wobec administracji rządowej jest droga krajowa nr 21. Jednak Strategia nie określa liczby pasów i jezdni.
Kluczowe warunki sukcesu						
873.	Tomasz Rawiński, Instytut Elektrotechniki Oddział w Gdańsku	39		*Uruchomienie programów rządowych mających na celu wprowadzanie do transportu nowych technologii w zakresie elektryfikacji i eliminacji pojazdów przeciążonych;*	Nieuwzględniona	Propozycja zbyt szczegółowa.
874.	Halina Romasz	39		*Konieczności współpracy władz Gdańska, Gdyni i Sopotu w zakresie zapewnienia sprawnego systemy transportu zbiorowego.*	Nieuwzględniona	Propozycja zbyt szczegółowa. Z każdym podmiotem – organizatorem transportu publicznego trzeba dobrze współdziałać.
875.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	39		*Nowelizacja ustawy Prawo wodne*	Nieuwzględniona	W uwadze nie wskazano w jakim kierunku miałaby iść nowelizacja.
				Nowelizacja programu Natura 2000	Nieuwzględniona	jw.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
CEL OPERACYJNY 3.2 EFEKYWNE GOSPODAROWNIE ENERGIĄ						
876.	Wojewódzka Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna	40-41	Przekształcenie struktury Pomorza pod kątem poprawy terytorialnej integralności wymaga przyspieszenia, z wykorzystaniem m.in. innowacyjnych technologii, w tym „inteligentnych sieci" (smart grid). Wdrażanie inteligentnych systemów winno koncentrować się wokół przekształcania Pomorza w smart region i budowania jego nowoczesnych specjalności z wykorzystaniem potencjałów endo i egrogenicznych. Konieczne jest stworzenie „mapy drogowej" wdrażania inteligentnych systemów, umożliwiających integrowanie inteligentnych sieci pod kątem innowacyjnych specjalności Pomorza.		Częściowo uwzględniona	Zapisy dotyczące inteligentnej specjalizacji regionu, wykorzystania jego potencjałów endogenicznych oraz ukierunkowania na innowacje (w tym rozwiązania „smart") zawarto w zasadach horyzontalnych realizacji Strategii (*Zasada inteligentnej specjalizacji, Zasada ukierunkowania na innowacje*). Zagadnienia dotyczące fazy wdrażania inteligentnych sieci zostaną umieszczone we właściwym tematycznie programie strategicznym.
877.	Wojewódzka Rada ds. Bezpieczeństwa Energetycznego	40-41	Proponuje się w mocniejszy sposób zaakcentować w Strategii konieczność upowszechniania rozwiązań innowacyjnych, w szczeg. sieci inteligentnych (smart grid). Rozwiązania innowacyjne, nie tylko w energetyce, mogą być kołem zamachowym dla badań i rozwoju w regionie. Takim przykładem powinny być sieci inteligentne (smart grid), w których wdrażaniu pomorskie mogłoby stać się liderem. Przykładem takich rozwiązań jest pilotażowy projekt ENERGA - Operator „Inteligentny Półwysep".		Częściowo uwzględniona	Zapisy dotyczące inteligentnej specjalizacji regionu, wykorzystania jego potencjałów endogenicznych oraz ukierunkowania na innowacje (w tym rozwiązania „smart") zawarto w zasadach horyzontalnych realizacji Strategii *(Zasada inteligentnej specjalizacji, Zasada ukierunkowania na innowacje*).
878.			W strategii powinny być widoczne pomysły czy też koncepcja jak zachęcić do inwestowania przedsiębiorców z branż innowacyjnych. Strategia nie proponuje żadnych rozwiązań w zakresie kreowania zachęt do inwestowania w branżach innowacyjnych		Nieuwzględniona	Rozstrzygnięcia dotyczące narzędzi realizacji Strategii, w tym wskazanie metod realizacji kierunków działania dokonane zostaną na etapie sporządzania programów strategicznych.
879.			Postuluje się potrzebę zwiększenia rangi ciepłownictwa i gazownictwa w projekcie Strategii, w kontekście likwidacji niskiej emisji oraz zastąpienie zapisu dot. zmniejszenia zużycia energii cieplnej zapisem dot.		Częściowo uwzględniona	Zapisy dotyczące rozwoju systemów zaopatrzenia w ciepło były i są nadal zawarte w Strategii, jako ważne narzędzie w walce z tzw. niską emisją. Natomiast zagadnienia dotyczące infrastruktury

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			zmniejszenia strat energii cieplnej w przesyle. Z punktu widzenia ograniczania niskiej emisji rozbudowa systemów ciepłowniczych oraz dystrybucji gazu jest najistotniejsza. W obecnych zapisach Strategii nie podkreśla się tej rangi dostatecznie mocno, a w przypadku systemów gazowych w zasadzie nie ma ich wcale.			gazowej zawarte zostały przede wszystkim w ramach oczekiwań wobec administracji rządowej.
880.			Większy nacisk powinien zostać położony na rozwój infrastruktury umożliwiającej wykorzystanie potencjału gazu z łupków oraz na działania informacyjne w tym zakresie. Strategia powinna szerzej widzieć kwestie wykorzystania gazu z łupków, w szczególności położyć większy nacisk na konieczność rozwoju rozwój infrastruktury przesyłowej, dystrybucyjnej i magazynowej. W projekcie strategii brakuje również zapisów dotyczących działań informacyjnych skierowanych do społeczności lokalnych, służących uzyskaniu konsensusu społecznego w tym temacie.		Częściowo uwzględniona	Zagadnienia dotyczące gazu łupkowego zostały rozwinięte w CO 3.2 (w części dotyczącej roli Samorządu Województwa oraz w oczekiwaniach wobec administracji rządowej).
881.			Oczekiwane jest uwzględnienie przy tworzeniu ostatecznych zapisów Strategii ustaleń wynikających z funkcjonujących w województwie programów sektorowych, takich jak *Regionalna Strategia energetyki ze szczególnym uwzględnieniem źródeł odnawialnych* oraz *Program rozwoju elektroenergetyki z uwzględnieniem źródeł odnawialnych w województwie pomorskim do roku 2025*. W województwie pomorskim funkcjonują dwa dokumenty przyjęte przez zarząd oraz sejmik województwa, które określają politykę energetyczną samorządu województwa, w szczególności formułują zapisy dotyczące scenariuszy rozwoju branży energetycznej w regionie. Zapisy Strategii powinny uwzględniać ustalenia wynikające z ww. dokumentów.		Nieuwzględniona	Wskazane przez autorów uwagi dokumenty zgodnie z regulacjami prawnymi są dokumentami podrzędnymi w stosunku do Strategii. W ramach systemu realizacji dokonany zostanie ich przegląd, a ostatecznie ich treść (zgodna z zapisami Strategii) może zostać przeniesiona do właściwego tematycznie programu strategicznego.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
882.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody	40-41	Wskazany, w pożądanych kierunkach działań celu operacyjnego 3.2, rozwój energetyki rozproszonej może wskazywać jako właściwe wykorzystanie energii wodnej małych rzek przymorskich, co doprowadzi do całkowitej degradacji tych siedlisk i zaniku jednej z mocnych stron regionu tj. możliwości rozwoju turystyki np. wędkarskiej pozwalającej na realizację wskazywanej w innych częściach strategii konieczności wydłużenia okresu atrakcyjności turystycznej regionu.		Częściowo uwzględniona	W Strategii podkreślono zasadę horyzontalną realizacji Strategii - *Zasadę zrównoważonego rozwoju*, w której podkreśla się konieczność uwzględniania wymogów ochrony środowiska oraz potrzeby minimalizacji wpływu we wszystkich działaniach rozwojowych, w ty w realizacji inwestycji opartych na odnawialnych źródłach energii.
883.	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku		W celu operacyjnym 3.2. *Efektywne gospodarowanie energią* doprecyzowania wymagają źródła energetyki odnawialnej, które miałyby być wspierane. Rozwój źródeł energii powinien być powiązany z systemem sieci energetycznych, których przebieg może wywierać istotny wpływ na środowisko – w tym bioróżnorodność, sieć Natura 2000 i korytarze ekologiczne.		Nieuwzględniona	W ramach Strategii wspierane będą wszystkie rodzaje odnawialnych źródeł energii, w szczególności w generacji rozproszonej. Kwestie dotyczące pogodzenia lokalizacji odnawialnych źródeł energii z innymi formami zagospodarowania oraz rodzajami obszarów podkreślona została w zasadach horyzontalnych realizacji Strategii, szczególnie w *Zasadzie zrównoważonego rozwoju* oraz *Zasadzie racjonalnego gospodarowania przestrzenią*. Szczegółowa problematyka zagospodarowania przestrzennego (np. kształtowanie korytarzy infrastrukturalnych) wykracza poza zakres tematyczny Strategii, a jego elementy powinny znaleźć się w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa*.
884.			W świetle nieustannie zwiększającej się skali działań związanych z poszukiwaniem i rozpoznawaniem niekonwencjonalnych złóż gazu ziemnego, tzw. „gazu łupkowego", mając na uwadze możliwy duży wpływ tego zagadnienia na rozwój regionu, przede wszystkim w kwestii podniesienia poziomu bezpieczeństwa energetycznego, który obecnie stanowi istotną barierę ograniczającą nowe inwestycje, należy mocniej		Częściowo uwzględniona	W CO 3.2 rozszerzono zapisy dotyczące gazu łupkowego w części obejmującej zobowiązania Samorządu Województwa oraz oczekiwań wobec administracji rządowej.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			zaakcentować to zagadnienie w Strategii; pod rozwagę należy wziąć zwłaszcza potencjalne problemy, które mogą wyniknąć przy konieczności zagospodarowania relatywnie dużych ilości odpadów wydobywczych, w tym oszacować konieczność utworzenia nowych, dedykowanych obiektów i instalacji do zagospodarowania odpadów wydobywczych; podkreślenie potencjalnego znaczenia zagadnienia niekonwencjonalnych złóż gazu ziemnego należy uwzględnić zwłaszcza w rozdziale dotyczącym celu operacyjnego 3.2 *Efektywne gospodarowanie energią.*			
885.	Jan Bogusławski, Pomorska Rada FSNT NOT	40-41	Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego do 2020r. powinna pokazać podstawowe kierunki rozwoju gospodarczego województwa. W ramach tego rozwoju w zakresie energetyki, szczególnie należy zwrócić uwagę w trzech obszarach gospodarczych: - energetyka [elektroenergetyka, zaopatrzenie w ciepło, paliwa gazowe i odnawialne źródła energii] - nowoczesna gospodarka morska - nowoczesne technologie [ELT] . W ramach energetyki, należy zwrócić szczególną uwagę na zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, poprawę efektywności energetycznej i wdrażanie lokalnych źródeł, w tym kogeneracji w OZE.		Częściowo uwzględniona	W ramach Strategii przewiduje się interwencje bądź podkreśla się rolę wskazanych w uwadze zagadnień i obszarów gospodarczych.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
886.			Strategia powinna uwzględniać zapisy ujęte w następujących dokumentach: - dyrektywę 2010/31/WE dot. efektywności energetycznej budownictwa - politykę energetyczną Polski do 2020r. - ustawę prawo energetyczne - ustawę o efektywności energetycznej z dn.15.04.2011r. - program rozwoju Województwa Pomorskiego z uwzględnieniem źródeł odnawialnych i elektroenergetyki do roku 2025, oraz gazu ziemnego ze złóż łupkowych. Zapisy zawarte ww. dokumentach obligują jednostki Samorządu Terytorialnego do działań, które winny być ujęte w strategii.		Niezasadna	Zapisy Strategii nie stoją w sprzeczności z zapisami aktów prawnych i dokumentów strategicznych wskazanych w uwadze. Szczegółowe działania (rodzaje przedsięwzięć, w tym te które musi realizować Samorząd Województwa) z zakresu poprawy efektywności energetycznej oraz promocji wykorzystania odnawialnych źródeł energii wskazane będą we właściwymi tematycznie programie strategicznym.
887.			Urząd Marszałkowski realizując postanowienia strategii, powinien mieć możliwość monitorowania podstawowych celów. Logiczne zatem jest powołanie struktury organizacyjnej np. Departamentu Energetyki.		Częściowo uwzględniona	Zgodnie z systemem realizacji Strategii wdrażanie celów Strategii odbywać się będzie za pomocą właściwych programów strategicznych. Każdy z programów będzie miał przypisaną jednostkę (jednostki) odpowiedzialną za jego wdrażanie, w tym monitoring.
888.	Grupa LOTOS	40-41	Powinno się tu znaleźć odniesienie do inwestycji w innowacyjne rozwiązania technologiczne dotyczące wdrażania pakietu energetycznego nie tylko poprzez wzrost efektywności energetycznej ale i carbon capture and storage (ccs). Odniesienie do rozwoju ekologicznych środków transportu miejskiego (np. autobusy na wodór).		Częściowo uwzględniona	Zagadnienia z zakresu CCS leżą poza kompetencjami Samorządu Województwa, ponadto technologie te znajdują się w fazach projektów pilotażowych. Kwestie ograniczania wpływu transportu, w tym zbiorowego, na środowisko zawarto w CO 3.1.
Kierunki działań						
889.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	40		*2. Wsparcie działań z zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii i budowy nowych mocy wytwórczych*	Częściowo uwzględniona	Wsparcie dla budowy innych przedsięwzięć niż opartych na odnawialnych źródłach energii możliwe jest w ramach kierunku działania 3.2.1 *Wsparcie działań z zakresu efektywności energetycznej*, przy czym warunkiem jest realizacja produkcji w skojarzeniu (kogeneracji).

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
890.	ENERGA S.A. Rafał Czyżewski, ENERGA OPERATOR	40	Rozwój sieci inteligentnych (SG) tworzy platformę do wdrażania wielu inicjatyw związanych m.in. z rozwojem energetyki rozproszonej i podnoszeniem efektywności energetycznej. Dodatkowo, z uwagi na innowacyjny charakter, może być motorem rozwoju nowych aktywności biznesowych. Z tego powodu rozwój SG jest jednym z priorytetów definiowanych na poziomie EU - w najbliższych latach Komisja Europejska zamierza przeznaczyć znaczne środki na badania i rozwój w tym zakresie.	3 Wsparcia działań w zakresie rozwoju inteligentnych sieci elektroenergetycznych (OSI – całe województwo)	Częściowo uwzględniona	W ramach Strategii nie przewidziano kierunku działania dedykowanego wprost sieciom inteligentnym. Natomiast ich elementy składowe wspierane mają być w ramach efektywności energetycznej - w kontekście sieci rozdzielczych (kierunek działania 3.2.1) oraz w ramach upowszechniania OZE (kierunek działania 3.2.2) – w celu wspierania rozproszonej generacji i energetyki prosumenckiej.
891.	Ruch Palikota	40	Wsparcie działań dla wprowadzenia konkurencji na rynku zaopatrzenia w ciepło – wspieranie budowy pierścieniowych układów sieciowych i możliwości wprowadzenia zasady TPA w ciepłownictwie. Należy wspierać budowę sieci ciepłowniczych o odpowiedniej przepustowości realizowanych w układzie pierścieniowym i dających możliwość przyłączenia w dowolnym punkcie sieci nowego źródła ciepła. Taka równoległa praca źródeł we wspólnej sieci wymaga płynnego dostosowywania natężenia przepływu wody i jej parametrów do warunków pracy sieci i aktualnych potrzeb odbiorców. Niezbędne jest więc kompleksowe wyposażenie systemu ciepłowniczego w urządzenia automatycznej regulacji (w źródłach ciepła i węzłach cieplnych), co pociąga za sobą znaczne nakłady inwestycyjne. Zapobiega to nierównemu traktowaniu odbiorców i stosowania praktyk monopolistycznych. Doświadczenia krajów UE pokazują, że racjonalne planowanie przez gminy zaopatrzenia w ciepło na podstawie długookresowych analiz optymalizacyjnych i prawidłowo pojęta konkurencja mogą doprowadzić do ograniczenia tempa wzrostu,	*3. Rozwój systemów zaopatrzenia w ciepło i zwiększanie zasięgu ich oddziaływania.*	Niezasadna	Zagadnienia wskazane w uwadze mają charakter ogólny, natomiast propozycja modyfikacji jest tożsama z dotychczasowym brzmieniem kierunku działania 3.2.3. Szczegółowe rozstrzygnięcia nt. zakresów rzeczowych ewentualnych projektów nie są dokonywane na poziomie Strategii.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			a nawet obniżenia poziomu opłat ponoszonych przez odbiorców.			
892.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	40		*4. Zmiana lokalnych i indywidualnych źródeł energii w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń poprzez kreowanie tanich źródeł energii*	Nieuwzględniona	W ramach kierunku działania preferowane będą wszystkie niskoemisyjne źródła. Wydaje się jednak oczywistym, że poza nadrzędnym celem potencjalnych beneficjentów dotyczącym ograniczenia emisji, drugim istotnym kryterium będzie koszt pozyskiwania jednostki energii.
893.	Stanisław Łętowski, Pomorska Spółka Gazownictwa	40	Budowa gazociągów lądowych i podmorskich umożliwiających transport gazu ziemnego drogą morską oraz rozbudowa dystrybucyjnej sieci gazowej umożliwiającej transport gazu ziemnego ze źródeł węglowodorów wpłynie na zwiększenie regionalnego bezpieczeństwa energetycznego, który stanowi oczekiwany efekt Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020.	*5. Rozbudowa dystrybucyjnej sieci gazowej w celu wykorzystania zasobów konwencjonalnych i niekonwencjonalnych złóż węglowodorów (OSI – całe województwo)*	Nieuwzględniona	W Strategii nie przewiduje się działania dedykowanego dystrybucyjnym sieciom gazowym. Natomiast jednym z oczekiwań wobec administracji rządowej jest wsparcie takich inwestycji.
894.	Ruch Palikota	40	Uzasadnienie jak w pkt 3	5. Wsparcie działań mających na celu wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła w wyniku procesu spalania odpadów komunalnych.	Częściowo uwzględniona	Aspekty związane z termicznym unieszkodliwianiem odpadów mogą być wspierane w ramach CO 3.3 w kierunku działania 3.3.3 *Rozwój kompleksowych systemów zagospodarowania odpadów komunalnych*.
895.	Stanisław Łętowski, Pomorska Spółka Gazownictwa	40	Mając na uwadze konieczność podwyższenia bezpieczeństwa zaopatrzenia w gaz Aglomeracji Trójmiejskiej i zaspokojenie gwałtownie rosnącego zapotrzebowania na gaz ziemny oraz realizowane w ostatnich latach inwestycje niezbędne jest wybudowanie nowych połączeń gazowych.	*6. Budowa gazociągów lądowych i podmorskich umożliwiających transport gazu ziemnego na kierunkach Podziemny Magazyn Gazu w Kosakowie oraz północno wschodnia część aglomeracji trójmiejskiej (OSI – całe województwo)*	Nieuwzględniona	W Strategii nie przewiduje się działania dedykowanemu systemom przesyłu gazu. Natomiast jednym z oczekiwań wobec administracji rządowej jest wsparcie takich inwestycji.
896.	Ruch Palikota	40	Sugerujemy budowę gazoportu wraz z konieczną infrastrukturą. Powstanie gazoportu jest niezmiernie ważne dla gospodarki naszego regionu. Do tej pory w planach był tylko Terminal Odbioru. Po odkryciu złóż gazu łupkowego konieczna jest zmiana tej strategii. Należy rozważyć budowę Terminalu Eksportu tego surowca. Należy	*6. Przygotowanie infrastruktury na wypadek możliwości eksportu dużych ilości gazu łupkowego.*	Częściowo uwzględniona	Wskazane w uwadze inwestycje, a szczególnie decyzje o ich realizacji leżą poza kompetencjami Samorządu Województwa. Z tego względu nie przewiduje się działań im dedykowanych. Natomiast jednym z oczekiwań wobec administracji rządowej jest wsparcie inwestycji z zakresu przeładunku,

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			również wesprzeć budowę niezbędnej infrastruktury koniecznej do funkcjonowania takiej inwestycji m.in. połączenia gazoportu z gazociągiem wysokiego ciśnienia Włocławek – Gdynia. Inwestycja budowy gazoportu mogłaby być zrealizowana na wcześniej określonych lokalizacjach w rejonie Portu Północnego w Gdańsku lub w okolicach Gdyni i Kosakowa. Obydwie lokalizacje są dobre do funkcjonowania takiego obiektu. Istnieje tam odpowiednia głębokość, umożliwiająca podejście dużych statków. Ponadto osłona, jaką daje Półwysep Helski, ochroni gazoport przed dużymi sztormami.			magazynowania, przesyłu i dystrybucji gazu.
897.	Adam Wedman, Przewodniczący Gdańskiego Koła Partii Zieloni	40	Opis realizacji celu operacyjnego 3.2 nie uwzględnia aktualnej sytuacji związanej ze stanowiskiem części ekspertów oraz oporem społecznym w zakresie budowy na terenie województwa pomorskiego elektrowni jądrowej jak i prowadzonych działań odnoszących się do wydobycia gazu łupkowego. Realizowany model energii w Polsce, w tym także w województwie pomorskim, winien być wypracowany w oparciu o zasady demokracji energetycznej, a więc między innymi w oparciu o świadomy wybór społeczeństwa w zakresie energetyki jądrowej.	*Wsparcie realizacji modelu rynku energii wypracowanego z uwzględnieniem konsultacji społecznych oraz dyskursu eksperckiego i politycznego*	Nieuwzględniona	Strategia nie wskazuje optymalnego modelu gospodarki energetycznej regionu. Wskazuje jedynie przedsięwzięcia, na realizację których może mieć wpływ, bądź sam może je realizować. Kwestie gazu łupkowego zostały poruszone w CO 3.2 w kontekście konieczności prowadzenia dialogu społecznego oraz monitoringu prowadzonych prac, natomiast rozstrzygnięcia z zakresu energetyki jądrowej są elementem oczekiwań wobec administracji rządowej.
898.	Dominik Sychowski, Energomontaż-Północ Gdynia Sp. z o.o.	40	Dynamiczny rozwój energetyki wiatrowej, a zwłaszcza morskiej energetyki wiatrowej stwarza szansę na powstanie nowych miejsc pracy oraz okazję do restrukturyzacji przemysłu stoczniowego	*Wsparcie przedsiębiorstw działających w branży OZE*	Częściowo uwzględniona	Przedsiębiorstwa z branży OZE mają możliwość uzyskania wsparcia w ramach CO 1.1 (w kontekście innowacji oraz sieciowej współpracy) oraz w ramach CO 2.1 (jako rozwój mikro i małych przedsiębiorstw). Nie przewiduje się kierunku działania dedykowanego wyłącznie ww. przedsiębiorstwom.
899.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	40	OZE nie koniecznie muszą być realizowane w formie rozproszonej.	2. Wzrost stopnia wykorzystania OZE	Niezasadna	Zgodnie z brzmieniem kierunku działania 3.2.2. wspierane mają być wszystkie rodzaje odnawialnych źródeł energii.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
OSI						
900.	Jacek Lendzion, Fundacja Poszanowania Energii w Gdańsku	40	Wspierane powinny być działania na rzecz OZE także tam gdzie środowisko jest szczególnie cenne i wrażliwe.	Kierunek działań 3 i 4 *Miasta, na terenie których występują przekroczenia standardów jakości powietrza oraz obszary chronionej przyrody i krajobrazu (PN, PK i ich otuliny)*	Niezasadna	Działania z zakresu odnawialnych źródeł energii wspierane mają być w całym województwie, zgodnie z OSI (całe województwo) dla kierunku działania 3.2.2. Kierunki działania 3.2.3 i 3.2.4 nie odnoszą się wyłącznie do odnawialnych źródeł energii, bądź wcale nie dotyczą tego tematu.
901.	Ruch Palikota	40		Kierunki działań 3 i 4: *Miasta i obszary wiejskie na terenie których występują przekroczenia standardów jakości powietrza.* lub *Całe województwo*	Uwzględniona	
902.	Tomasz Kamiński, Urząd Miasta Chojnice	40	Brak czytelnego sposobu wyznaczenia poszczególnych wskaźników, jak również obszarów problemowych. Nie wiadomo czy przekroczenia standardów dotyczą progów wynikających z obowiązujących przepisów ochrony środowiska oraz czy badane one będą na poziomie całego miasta, dzielnicy, kwartału, ulicy. Również nie jest jasne na podstawie jakich dokumentów miasta te zostaną wyznaczone. Problem dotyczący emisji zanieczyszczeń poprzez m.in. rozwój systemów zaopatrzenia w ciepło jest czynnikiem strategicznym warunkującym zrównoważony rozwój naszego subregionu, m.in. ze względu na ilość obszarów chronionych w nim występujących.	Kierunki działań 3 i 4 *Całe województwo,* lub *Ośrodki subregionalne na terenie których występują przekroczenia standardów jakości powietrza.*	Częściowo uwzględniona	W ramach kierunków działania 3.2.3 i 3.2.4 OSI będą stanowiły wszystkie gminy (miejskie, wiejskie i miejsko-wiejskie) na terenie których stwierdzono (w ramach monitoringu środowiska) przekroczenia standardów jakości powietrza.
903.	Przemysław Biesek Talewski, Wicestarosta Powiatu Chojnickiego	40		Kierunki działań 3 i 4 *Całe województwo,* lub *Ośrodki subregionalne na terenie których występują przekroczenia standardów jakości powietrza.* lub *Obszary na terenie których występują przekroczenia standardów jakości powietrza.*	Uwzględniona	

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
Oczekiwane efekty						
904.	Przemysław Marchlewicz, Azodigital	40		2. Zwiększenie efektywności energetycznej regionu m.in. poprzez: wysokosprawne wytwarzanie energii w oparciu o kogenerację oraz zmniejszenie zużycia energii cieplnej i elektrycznej, szczególnie w budynkach mieszkalnych, *przemysłowych*, obiektach użyteczności publicznej *i infrastruktury komunalnej;*	Częściowo uwzględniona	Brzmienie oczekiwanego efektu zostało skorygowane w kierunku podkreślenia oddziaływania na sektor mieszkaniowy i publiczny (w którym zamyka się także infrastruktura komunalna). Działania w zakresie kierunku nie mają natomiast skupiać się na sektorze przemysłowym.
905.	Jacek Lendzion, Fundacja Poszanowania Energii w Gdańsku	40	Poprawa niezręczności stylistycznej i merytorycznej (powtórne użycie terminu "źródła" w różnym sensie) oraz poszerzenie zakresu wsparcia na np. parki wiatrowe czy solarne oraz duże siłownie kogeneracyjne biomasowe czy biogazowe	3. *Wzrost stopnia wykorzystania odnawialnych zasobów energii w rozproszonych źródłach energii i wydzielonych strefach i obiektach;*	Częściowo uwzględniona	Brzmienie oczekiwanego efektu uległo zmianie.
906.	ENERGA S.A	40		3. Wzrost stopnia wykorzystania odnawialnych źródeł energii **z** rozproszonych źródeł energii"	Częściowo uwzględniona	jw.
907.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody	40		3. Wzrost stopnia wykorzystania odnawialnych źródeł energii w rozproszonych źródłach energii za wyjątkiem realizacji instalacji pogłębiających fragmentację siedlisk (rzek przymorskich w tym tworzących bariery dla migracji hydrobiontów).	Częściowo uwzględniona	Efektem podejmowanych działań ma być wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w szczególności w generacji rozproszonej. Natomiast problem właściwego doboru lokalizacji przedsięwzięć, konflikty przestrzenne oraz ograniczanie presji na środowisko zawarty został w zasadach horyzontalnych realizacji Strategii.
908.	ENERGA S.A	40		4. Zmniejszenie kosztów zużycia energii poprzez wzrost efektywności energetycznej	Częściowo uwzględniona	Brzmienie oczekiwanego efektu zostało zmodyfikowane i skupia się obecnie na zmniejszeniu kosztów związanych z wykorzystaniem (w ogólnym ujęciu) energii – energii pierwotnej lub końcowej.
909.	Grupa LOTOS	40	5.- Poprawa jakości powietrza. Zapis nieprecyzyjny. Wymagane jest rozwinięcie o jakie parametry chodzi.		Nieuwzględniona	Oczekuje się, że w wyniku realizacji Strategii poprawie ulegnie ogólnie pojęta jakość powietrza, w szczególności w parametrach, w których występują obecnie przekroczenia dopuszczalnych wartości.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
910.	Ruch Palikota	40		6. Ograniczenie praktyk monopolistycznych wytwórców i dystrybutorów ciepła.	Nieuwzględniona	Wskazany w uwadze zapis oraz problem, którego on dotyczy leżą poza kompetencjami Samorządu Województwa. W związku z tym nie ma możliwości podejmowania w tym zakresie żadnych działań ze strony Strategii, a co za tym idzie nie ma możliwości uzyskania wskazanego w uwadze efektu.
911.	Grupa LOTOS	40	Istotą jest podniesienie stopnia efektywności energetycznej, tańszej produkcji jednostki energii. Wzrost wartości kosztów energii może być pochodną rozwoju gospodarczego województw i zwiększenia się zapotrzebowania na energię.	*Zmniejszenie kosztów jednostkowych produkcji energii*	Częściowo uwzględniona	Brzmienie oczekiwanego efektu zostało zmodyfikowane i skupia się obecnie na zmniejszeniu kosztów związanych z wykorzystaniem (w ogólnym ujęciu) energii, w tym energii pierwotnej.
912.	Adam Wedman, Przewodniczący Gdańskiego Koła Partii Zieloni	40	Uzupełnienie definicji wskaźników poprzez wskazanie ich wartości docelowych w roku 2020		Uwzględniona	
Wskaźniki						
913.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	40		*Moce wytwórcze energii w regionie* Tendencja: wzrost	Częściowo uwzględniona	Wykaz wskaźników kontekstowych został uzupełniony o wskaźnik *„Stosunek wielkości produkcji energii elektrycznej do jej zużycia w województwie pomorskim”*.
914.	Andrzej Tyszecki Mariusz Kistowski	40	W przypadku zastosowania wskaźnika dotyczącego liczby dni (pomiarów), w których przekroczone zostały dopuszczalne stężenia pyłu zawieszonego i benzo-α-pirenu, proponuje się rezygnację ze wskaźnika dotyczącego liczby punktów pomiarowych, w których stwierdzono te przekroczenia.	Można natomiast skonstruować wskaźnik, który będzie łączył informacje o liczbie dni oraz liczbie punktów z przekroczeniami. Ponadto rekomenduje się, aby poza uwzględnieniem stężeń PM10 i benzo-α-pirenu, uwzględnić również stężenia PM2.5 oraz NO_2.	Nieuwzględniona	Zgodnie z obowiązującym prawem dla PM10 dopuszczalne jest przekroczenie wartości dopuszczalnych 35 razy w ciągu roku (wg raportu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Gdańsku). W związku z tym zastosowanie zaproponowanego wskaźnika bez stosownego wyjaśnienia mogłoby wprowadzać odbiorców w błąd, że średnioroczne stężenie również było przekroczone. Poza tym taki wskaźnik musiałby odnosić się do każdego z punktów pomiarowych dla zaproponowanych parametrów. Ponadto użyty w Strategii wskaźnik odnosi się wyłącznie do parametrów, w

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
						których odnotowuje się przekroczenia standardów.
Oczekiwania wobec rządu						
915.	ENERGA S.A	40		*Wsparcie planowanych do realizacji w regionie inwestycji z zakresu systemowych źródeł energii w szczególności niskoemisyjnych; np. opartych na gazie ziemnym, rozwoju przesyłowego i dystrybucyjnego systemu elektroenergetycznego, inwestycji zwiększających bezpieczeństwo dostaw oraz możliwości magazynowe, a także służących dywersyfikacji dostaw gazu, ropy naftowej i paliw płynnych.*	Uwzględniona	
916.	Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego	40		*Stworzenie dogodnych warunków na rzecz zrównoważonego wykorzystania zielonego potencjału hydroenergetycznego w województwie*	Częściowo uwzględniona	Istnienie skutecznych mechanizmów wsparcia przedsięwzięć z zakresu odnawialnych źródeł energii (w tym energetyki wodnej) jest jednym z kluczowych warunków sukcesu realizacji CO 3.2.
917.	ENERGA S.A. Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	40	Narodowy plan budowy Elektrowni Wodnych doskonale wpisuje się w strategiczne cele rządu, założenia pakietu klimatycznego czy wytyczne UE. Ze względu na doświadczenia w naszym województwie jak również możliwości i potencjał naturalny moglibyśmy być istotnym beneficjentem tego typu działań Rządu RP.	*Stworzenie dogodnych warunków na rzecz zrównoważonego wykorzystania zielonego potencjału hydroenergetycznego w województwie.*	Częściowo uwzględniona	jw.
918.	Ruch Palikota	40		*Wspieranie inwestycji mających na celu eksport gazu łupkowego i produktów z nim związanych*	Częściowo uwzględniona	W oczekiwaniach wobec administracji rządowej dodano zapis nt. aktualizacji polityki energetycznej pod kątem gazu łupkowego, m.in. w kontekście rozwoju gospodarczego i potencjału wydobywczego. Dokument ten powinien wskazywać najbardziej optymalne działania i sposoby wykorzystania gazu, w tym ewentualne kierunki przesyłu.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
919.				*Wprowadzenie specjalnych regulacji prawnych dotyczących wydobycia, składowania, przesyłania, sprzedaży gazu łupkowego.*	Częściowo uwzględniona	W oczekiwaniach wobec administracji rządowej dodano zapis nt. aktualizacji polityki energetycznej pod kątem gazu łupkowego, m.in. w kontekście rozwoju gospodarczego i potencjału wydobywczego. Dokument ten powinien odnieść się również do regulacji prawnych w tym temacie.
920.	Wojewódzka Rada ds. Bezpieczeństwa Energetycznego	41	Zidentyfikowano zbyt dużo oczekiwań od rządu, proponuje się ich ograniczenie. Adresatem większości wymienionych oczekiwań jak i ich bezpośrednimi realizatorami będą spółki skarbu państwa.		Nieuwzględniona	Wiele decyzji z zakresu wsparcia (prawnego i finansowego) inwestycji energetycznych zależy m.in. od administracji rządowej. Natomiast Samorząd Województwa nie ma na to często żadnego wpływu. W ostatecznym brzmieniu tej części celu dokonano pewnych modyfikacji i rozwinięć.
Kluczowe warunki sukcesu						
921.	Ruch Palikota	41		*Istnienie regulacji prawnych służących zwiększaniu efektywności energetycznej poprzez skuteczny system zachęt w tym zakresie;*	Częściowo uwzględniona	Nowe zapisy będą mówiły o skutecznych mechanizmach wsparcia przedsięwzięć z zakresu efektywności energetycznej. W tym mieści się m.in. system zachęt.
922.				Wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeby racjonalizacji zużycia energii oraz wpływu energetyki, szczególnie indywidualnej, na jakość środowiska oraz warunki życia;	Niezasadna	Kluczowy warunek sukcesu o treści tożsamej z zaproponowaną znajdował się w konsultowanym dokumencie. W obecnym brzmieniu te zagadnienia znajdują się w części dotyczącej efektów realizacji CO i w warunkach sukcesu.
923.				*Polityka UE sprzyjająca dalszemu wdrażaniu pakietu klimatyczno-energetycznego.*	Niezasadna	Kluczowy warunek sukcesu o treści tożsamej z zaproponowaną znajdował się w konsultowanym dokumencie.
924.				*Polityka UE sprzyjająca eksploatacji złóż gazu łupkowego na terenach wspólnoty.*	Nieuwzględniona	Część dotycząca kluczowych warunków sukcesu powiązana jest ściśle z realizacją wskazanych w celu kierunków działania. Proponowany w uwadze warunek nie będzie miał wpływu na powodzenie lub jego brak, realizacji celu.
925.	Adam Wedman, Przewodniczący Gdańskiego Koła	41		*Wybór modelu energetycznego dla województwa z uwzględnieniem głosów konsultacji społecznych, dyskursu eksperckiego i politycznego.*	Nieuwzględniona	Kluczowym warunkiem sukcesu realizacji CO 3.2 jest przede wszystkim świadomość i zaangażowanie wszystkich

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Partii Zieloni					partnerów, niezależnie od przyjętego modelu energetycznego. Wydaje się, że z punktu widzenia kompetencji i zadań Samorządu Województwa zaproponowane działania są najbardziej uzasadnione, nie wykluczają jednak podejmowania działań wykraczających poza zapisy Strategii, a na które Samorząd Województwa nie ma wpływu.
CEL OPERACYJNY 3.3 CZYSTE ŚRODOWISKO I BIORÓŻNORODNOŚĆ						
926.	Iwona Psuty, Morski Instytut Rybacki	41-42	Należy rozważyć czy Samorząd Województwa powinien zajmować się bioróżnorodnością. Za bioróżnorodność odpowiada urząd centralny – Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska.		Nieuwzględniona	Samorządowi Województwa podlegają parki krajobrazowe i co najmniej w tym zakresie może on zajmować się ochroną różnorodności biologicznej.
927.			SW powinien w aspekcie środowiskowym zająć się zarządzaniem konfliktami. W konfliktach środowiskowych można dostrzec wiele celach operacyjnych m.in. dotyczy to takich zagadnień jak melioracje a bioróżnorodność, ochrona morświna a rybołówstwo przybrzeżne.		Częściowo uwzględniona	Minimalizacji liczby konfliktów ma sprzyjać realizacja horyzontalnej *Zasady wielopoziomowego zarządzania i partnerstwa*. Co oznacza, że należy upowszechniać i szeroko korzystać ze współpracy pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji Strategii (partnerstwo publiczno-prywatne, publiczno-społeczne i publiczno-publiczne) polegającej na zintegrowanej i uzgodnionej realizacji inicjatyw rozwojowych, prowadzącej do poprawy koordynacji podejmowanych działań i zwiększającej efektywność i skuteczność wydatkowania środków publicznych.
928.	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	41-42	Należy podkreślić znaczenie odpowiednio przygotowanej i wdrożonej kampanii informacyjnej, jako narzędzia do zmiany świadomości i zachowań społecznych w odniesieniu do gospodarki odpadami; społeczna inicjatywa w kwestii prawidłowego postępowania nie tylko z odpadami, ale w		Częściowo uwzględniona	Kampanie informacyjne w zakresie gospodarki odpadami będą mogły być realizowane w kierunku działania 3.3.3: *Rozwój kompleksowych systemów zagospodarowania odpadów komunalnych*. Ponadto jednym z oczekiwanych efektów realizacji Strategii jest podniesienie

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			odniesieniu do środowiska w ogóle, powinna być promowana i wspierana.			świadomości społecznej w zakresie potrzeb ochrony środowiska.
929.			Brak wskazania systemu i kierunku ochrony przyrody, krajobrazu oraz zachowania bioróżnorodności w regionie. Same plany ochronne dla parków krajobrazowych są niewystarczające, bowiem wskazują tylko jedną formę ochrony przyrody. Inne formy ochrony przyrody, na które w Strategii warto zwrócić uwagę to obszary Natura 2000. Brak odniesienia do obszarów leśnych oraz zapisów warunkujących trwałość istniejących kompleksów leśnych i ograniczenia przeznaczania ich na cele nieleśne, a także odniesienia do coraz powszechniejszej produkcji surowca drzewnego na dużą skalę przemysłową, która niekorzystnie wpływa na zachowanie bioróżnorodności. *Oczekiwaniami wobec rządu* powinna być naprawa przepisów w tym zakresie oraz zapewnienie finansowania działań ochronnych. Czy wskaźnik oczekiwanego efektu powinien być ograniczony tylko do liczby ustanowionych planów ochrony parków krajobrazowych? W celu 1.4. Unikatowa oferta turystyczna, jak również w w/w celu 3.3., należy rozważyć umieszczenie zapisu o konieczności ograniczenia presji turystycznej na obszary wrażliwe przyrodniczo oraz rozwoju turystyki z uwzględnieniem odporności środowiska przyrodniczego na presję turystyczną.		Częściowo uwzględniona	Kierunki ochrony przyrody zostały wskazane w efektach kierunku działania 3.3.4. *Zachowanie walorów przyrody i poprawa spójności przyrodniczej*. Są to m.in.: uzyskanie racjonalnej struktury przestrzennej obszarów chronionych oraz opracowanie planów ochrony dla różnych form ochrony przyrody. Natomiast jak wynika z wyznaczonego OSI, interwencja w jego ramach nie będzie się ograniczać tylko do parków krajobrazowych, ale do wszystkich prawnych form ochrony przyrody oraz do wpisujących się w strukturę korytarzy ekologicznych wg *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego*.
930.	Janusz Mikoś, Nadleśnictwo Wejherowo, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa	41-42	Cel 3.3 Czyste środowisko i bioróżnorodność powinien obejmować lasy w całości bez względu na formę ochrony i własności. - powstrzymanie fragmentacji obszarów leśnych oraz ograniczenie osadnictwa wewnątrz dużych kompleksach leśnych, - zwiększanie lesistości w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego		Częściowo uwzględniona	Samorząd Województwa nie dysponuje narzędziami mającymi istotny wpływ na gospodarkę leśną. Jednak w oczekiwaniach wobec administracji rządowej dopisany został postulat wsparcia realizacji *Krajowego Programu Zwiększania Lesistości.*

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			- produkcja energii ze źródeł odnawialnych nie powinna konkurować z produkcją żywności (struktura użytkowania gruntów rolnych) oraz przemysłem drzewnym (dostęp do ograniczonej bazy surowcowej)			
931.	Zdzisław Czucha, Burmistrz Miasta Kościerzyna	41-42	Zapisy dotyczące bioróżnorodności oraz ciągłości ekologicznej powinny brać pod uwagę również konsekwencje (bariery) wynikające z ustanowienia formy ochrony przyrody (na przykładzie obszaru Natura 2000).		Częściowo uwzględniona	Jednym z efektów kierunku działania 3.3.4. *Zachowanie walorów przyrody i poprawa spójności przyrodniczej* jest uzyskanie racjonalnej struktury przestrzennej obszarów chronionych.
932.	Polski Związek Wędkarski Okręg w Gdańsku	41-42	Brak konkretnych odniesień do problemu udrożnienia rzek mających znaczenie gospodarcze, przyrodnicze i turystyczne. Problem ten nabiera szczególnego znaczenia dla zwiększenia bioróżnorodności środowisk wodnych i dotyczy szczególnie rzek uchodzących bezpośrednio do morza. Warto zaznaczyć konieczność udrożnienia rzeki Wisły, stanowiącej międzynarodowy korytarz ekologiczny, który jest skutecznie blokowany przez narzędzia rybackie w jej przyujściowym odcinku oraz brak przepławki na zaporze we Włocławku. W projekcie niedostrzeżono konieczności budowy przepławek umożliwiających migrację organizmów wodnych. Niewiele wspomina się o problemie czystości wód śródlądowych, rzek i jezior oraz o sposobach poprawienia ich jakości. Nie porusza się także problemu niewystarczającej edukacji ekologicznej.		Częściowo uwzględniona	Kwestia drożności biologicznej rzek zawiera się w wyznaczonym OSI kierunku działania 3.3.4. *Zachowanie walorów przyrody i poprawa spójności przyrodniczej*, gdzie wskazuje się korytarze ekologiczne określone *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego,* które biegną wzdłuż rzek. Natomiast sprawie poprawy czystości wód dedykowany jest kierunek działania 3.3.1., którego efektem powinna być poprawa jakości i osiągnięcie dobrego stanu wód.
933.	Łucja Ptaszyńska, Kaszubskie Stowarzyszenie Ekologiczne	41-42	Dodać problematykę związaną z ochroną wód. Na zachowanie wysokiej jakości wód ma wpływ nie tylko infrastruktura związana z oczyszczaniem ścieków komunalnych, ale również deszczowych oraz inne problemy min.		Uwzględniona	
934.	Witold Pajkert, Regionalna Dyrekcja Lasów	41-42	Większy nacisk w Strategii powinien zostać położony na małe oczyszczalnie ścieków na obszarach wiejskich.		Uwzględniona	

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Państwowych w Toruniu					
935.	Uniwersytet Gdański – Katedra Makroekonomii	41-42	Brakuje cel związanego ze zwiększeniem dostępu ludności do dóbr przyrody w celu aktywizacji gospodarczej obszarów peryferyjnych. Realizacja takiego celu znacznie zwiększałaby odpowiedzialność środowiskową mieszkańców.	*Cel szczegółowy: Zwiększenie dostępu ludności do zasobów przyrodniczych jako czynnika aktywizacji gospodarczej obszarów mniej rozwiniętych*	Częściowo uwzględniona	Uwaga wpisuje się w ustrojową zasadę zrównoważonego rozwoju, zgodnie z którą osiągnięcie trwałej poprawy poziomu życia mieszkańców wymaga rozwoju gospodarczego osiąganego w dłuższym okresie przy zapewnieniu równowagi społecznej, ekologicznej i przestrzennej.
936.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody	41		*Niezanieczyszczane środowisko, naturalna bioróżnorodność, bogate zasoby przyrodnicze*	Częściowo uwzględniona	Tytuł CO 3.3. został zmieniony na *Dobry stan środowiska*, co jest częściowo zgodne postulatem wnioskującego.
937.				*Czyste środowisko i skuteczna ochrona przyrody i krajobrazu*	Częściowo uwzględniona	jw.
Kierunki działań						
938.	Józef Popiel, Nadleśnictwo Kwidzyn	41	Kierunki działań powinny uwzględniać nie tylko zachowanie bioróżnorodności, ale również ich wzrost		Nieuwzględniona	Strategia w oczekiwanych efektach zakłada zachowanie zasobów (w tym różnorodności biologicznej) oraz walorów przyrodniczych i krajobrazowych.
939.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	41		*1. Rozwój infrastruktury odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych i przemysłowych*	Nieuwzględniona	Zgodnie z przyjętą koncepcją Strategii, jest to strategia „wyborów i zobowiązań". Dlatego w zakresie gospodarki ściekowej koncentruje się ona na bardziej newralgicznym i pilnym problemie, jakim jest spełnienie zobowiązań akcesyjnych w zakresie oczyszczania ścieków komun.
940.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody	41		*2. Rozwój kompleksowych systemów zagospodarowania odpadów komunalnych i przemysłowych*	Nieuwzględniona	jw.
941.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	41	Obowiązująca ustawa przeniosła obowiązki gospodarowania odpadami na gminy. Dzisiejszym wyzwaniem jest sprawne i efektywne wdrożenie tej ustawy oraz znaczne podniesienie stopnia recyklingu	*2. Wdrożenie kompleksowych systemów zagospodarowania odpadów komunalnych wraz z wypełnieniem krajowych zobowiązań recyklingowych*	Niezasadna	Proponowany zapis mieści się w kierunku działania: *Rozwój kompleksowych systemów zagospodarowania odpadów komunalnych*.
942.	Marek Zeman, Nadleśnictwo Gdańsk		Spójność przyrodnicza to nie tylko zachowanie walorów, ale również jej gospodarcze wykorzystanie - z pełnym poszanowaniem przyrody. Ten aspekt często	*3. Poprawa spójności przestrzeni przyrodniczej oraz wspieranie zachowania bioróżnorodności przy zachowaniu możliwości gospodarczego zagospodarowania obszarów*	Częściowo uwzględniona	Uwaga wpisuje się w ustrojową zasadę zrównoważonego rozwoju, zgodnie z którą osiągnięcie trwałej poprawy poziomu życia mieszkańców wymaga

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			jest pomijany w dyskusjach nt. roli przyrody w życiu człowieka.			rozwoju gospodarczego osiąganego w dłuższym okresie przy zapewnieniu równowagi społecznej, ekologicznej i przestrzennej.
943.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody	41		*4 Poprawa jakości powietrza* *OSI: obszary zurbanizowane*	Częściowo uwzględniona	Lepsza jakość powietrza jest jednym z oczekiwanych efektów w CO 3.2 Natomiast obszary zurbanizowane, zawierają się w wyznaczonym w tym celu operacyjnym OSI: Gminy, na terenie których stwierdzono przekroczenia standardów jakości powietrza.
944.	Ruch Palikota	41		*4. Rozwój kompleksowych systemów zagospodarowania pasa nadmorskiego.*	Częściowo uwzględniona	Uwaga dotyczy planowania przestrzennego i została ujęta w horyzontalnej *Zasadzie racjonalnego gospodarowania przestrzenią.*
945.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	41		*4. Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi oraz działania w kierunku poprawy stanu ekologicznego i chemicznego wód;* *OSI – całe województwo*	Częściowo uwzględniona	Jednym z efektów CO 3.3. jest lepsza jakość i dobry stan wód.
946.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody	41		5 Opracowanie i wdrożenie gminnych planów zagospodarowania przestrzennego. *OSI: obszary cenne przyrodniczo ze szczególnym uwzględnieniem prawnych form ochrony przyrody.*	Częściowo uwzględniona	Uwaga dotyczy planowania przestrzennego i została ujęta w horyzontalnej *Zasadzie racjonalnego gospodarowania przestrzenią.*
947.	Zdzisław Czucha, Burmistrz Miasta Kościerzyna	41		Rekultywacja obszarów zdegradowanych środowiskowo	Częściowo uwzględniona	Rekultywacja składowisk odpadów komunalnych mieści się w kierunku działania *Rozwój kompleksowych systemów zagospodarowania odpadów komunalnych* w CO 3.3.
OSI						
Oczekiwane efekty						
948.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	41		*1. Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego wód*	Częściowo uwzględniona	Opis oczekiwanego efektu został zmodyfikowany i teraz brzmi: *„lepsza jakość i dobry stan wód”.*
949.				*3. Sprawne funkcjonowanie kompleksowych systemów gospodarki* *odpadami komunalnymi i odpadami przemysłowymi*	Nieuwzględniona	Zgodnie z przyjętą koncepcją Strategii, jest to strategia „wyborów i zobowiązań”. Dlatego w zakresie gospodarki odpadami koncentruje się ona na bardziej

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
						newralgicznym i pilnym problemie, jakim jest spełnienie zobowiązań akcesyjnych w zakresie odpadów komunalnych. Stąd oczekiwanych efektach CO 3.3. jest zapis *„sprawne działanie kompleksowych systemów zagospodarowania odpadów komunalnych”*.
950.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody	41	Oczekiwany efekt realizacji celu 3.3 *Ograniczenie presji na przestrzeń przyrodniczą oraz poprawa jej spójności ekologicznej* może okazać się wyłącznie deklaracją (propagandowy) i jest nieosiągalny w związku m.in. z brakiem, w kierunkach działań i obszarach strategicznej interwencji, konieczności opracowania i wdrożenia gminnych planów zagospodarowania przestrzennego, które porządkowałyby zasady realizacji tych kierunków strategii, które zwiększają presję na środowisko przyrodnicze. Finansowe środki pomocowe na przedsięwzięcia industrialne kierowane do gmin powinny być uwarunkowane posiadaniem planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniające zasady zrównoważonego rozwoju w tym rewitalizację i zachowanie dobrego stanu środowiska naturalnego	4. Ograniczenie presji na przestrzeń przyrodniczą oraz poprawa spójności ekologicznej poprzez opracowanie i wdrożenie gminnych planów zagospodarowania przestrzennego.	Częściowo uwzględniona	Uwaga dotyczy planowania przestrzennego i została ujęta w horyzontalnej *Zasadzie racjonalnego gospodarowania przestrzenią*.
951.		41		5. *Wdrożenie planów ochrony dla istniejących form ochrony przyrody, wyznaczenie korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego gmin.*	Częściowo uwzględniona	Uwaga w części dotyczy planowania przestrzennego i w tym zakresie została ujęta w horyzontalnej *Zasadzie racjonalnego gospodarowania przestrzenią*. Natomiast w odniesieniu do planów ochrony w oczekiwanych efektach CO 3.3. wprowadzono zapis *„plany ochrony dla różnych form ochrony przyrody”*.
952.	Jerzy Fijas, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	41		*5. Ustanowienie planów ochrony dla wymagających tego form ochrony przyrody (spójnych merytorycznie i funkcjonalnie w przypadku występowania różnych form ochrony na danym terenie)(…)”*	Częściowo uwzględniona	W oczekiwanych efektach CO 3.3. wprowadzono zapis *„plany ochrony dla różnych form ochrony przyrody”*.
953.	Barbara Utracka-Micko, Pomorski Zespół	41		*5. Ustanowienie oraz realizacja planów ochrony parków krajobrazowych oraz zachowanie walorów krajobrazowych regionu.*	Częściowo uwzględniona	Realizacja zadań wynikających z planów ochrony parków krajobrazowych, będzie możliwa w CO 3.3 w kierunku działania:

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Parków Krajobrazowych					*Zachowanie walorów przyrody i poprawa spójności przyrodniczej*, dla którego jednym z OSI są parki krajobrazowe.
954.	Park Narodowy Bory Tucholskie	41		*Ustanowienie planów ochrony wszystkich form ochrony przyrody - parków narodowych, parków krajobrazowych i obszarów Natura 2000.*	Uwzględniona	
955.	Jerzy Fijas, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	41		*6. Zachowanie lub poprawa zasobów bioróżnorodności, w tym przywracanie do stanu określonego jako stabilny i optymalny (w rozumieniu zasad biologii, ekologii i ochrony środowiska) siedlisk oraz utrzymanie lub wzrost populacji gatunków chronionych"*	Częściowo uwzględniona	Obecnie jednym z oczekiwanych efektów CO 3.3 są: *„zachowane zasoby (w tym różnorodność biologiczna) oraz walory przyrodnicze i krajobrazowe".*
956.	Józef Popiel, Nadleśnictwo Kwidzyn	41		Zalesienia gruntów marginalnych i nieprzydatnych dla produkcji rolnej w regionach o najniższej lesistości i zagrożonych klęskami żywiołowymi	Częściowo uwzględniona	Do oczekiwań wobec administracji rządowej w CO 3.3. dodano zapis: *„Realizacja 'Krajowego Programu Zwiększania Lesistości'".*
957.	Piotr Chybowski	41		*Zwiększenie powierzchni Parków Narodowych*	Nieuwzględniona	Parki narodowe podlegają Ministrowi Środowiska i Samorząd Województwa nie ma wpływu na zwiększenie ich powierzchni.
958.				*Ograniczenie ubytku wód gruntowych*	Nieuwzględniona	Zgodnie z przyjętą koncepcją Strategii, jest to Strategia „wyborów i zobowiązań". Dlatego w zakresie gospodarki wodnej koncentruje się ona na tak newralgicznych i pilnych problemach, jakim jest spełnienie zobowiązań akcesyjnych w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych oraz ograniczanie zagrożeń powodziowych.
959.	Barbara Utracka-Micko, Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych	41		*Budowa ośrodków edukacji ekologicznej.*	Nieuwzględniona	Uwaga zbyt detaliczna, może być zgłoszona na etapie opracowania programu strategicznego w zakresie energetyki i środowiska.
960.	Ruch Palikota	41		Ustanowienie planów zagospodarowania przestrzennego pasa nadmorskiego.	Częściowo uwzględniona	Uwaga dotyczy planowania przestrzennego i została ujęta w horyzontalnej *Zasadzie racjonalnego gospodarowania przestrzenią.*

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
961.	Zdzisław Czucha, Burmistrz Miasta Kościerzyna	41		Rekultywacja obszarów zdegradowanych środowiskowo (jeziora, likwidacja mogilników).	Nieuwzględniona	Zgodnie z przyjętą koncepcją Strategii, jest to strategia „wyborów i zobowiązań". Dlatego nie przewiduje się w niej rekultywacji obszarów zdegradowanych, za wyjątkiem rekultywacji składowisk odpadów komunalnych.
Wskaźniki						
962.	Jerzy Fijas, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	42		P*owierzchnia obszarów chronionych objętych odpowiednimi planami ochrony*	Nieuwzględniona	Przyjęty został nowy wskaźnik: *„Liczba ustanowionych planów ochrony parków krajobrazowych"*, który obrazuje zobowiązanie Samorządu Województwa w tym obszarze.
963.				*Lesistość regionu w %* *Struktura wiekowa* *Struktura powierzchniowa lasów w regionie*	Nieuwzględniona	Zaproponowane wskaźniki są zbyt specyficzne jak na poziom Strategii. Przyjęty został nowy wskaźnik: *„Liczba ustanowionych planów ochrony parków krajobrazowych"*, który obrazuje zobowiązanie Samorządu Województwa w tym obszarze.
964.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody	42		*Liczba planów lub powierzchnia objęta planami zagospodarowania przestrzennego i powinien on mieć tendencję wzrostową.*	Nieuwzględniona	Zaproponowany wskaźnik odnosi się do planowania przestrzennego i jest nieadekwatny do zakresu CO.
965.	Ruch Palikota	42		*Liczba dokumentów zagospodarowania przestrzennego pasa nadmorskiego.*	Nieuwzględniona	jw.
966.	Andrzej Tyszecki Mariusz Kistowski	42	Wyrażona została wątpliwość dotycząca wskaźnika: odsetek aglomeracji ściekowych spełniających wymagania akcesyjne (cel 3.3) – należałoby uzupełnić wskaźnikiem dotyczącym odsetka jednolitych części wód powierzchniowych (być może również podziemnych), cechujących się dobrym stanem;		Nieuwzględniona	Zaproponowany w Strategii wskaźnik odnosi się do naszych zobowiązań akcesyjnych w zakresie gospodarki ściekowej, realizacja których powinna być priorytetem dla jednostek samorządu terytorialnego.
967.	Andrzej Tyszecki Mariusz Kistowski	42	Wyrażona została wątpliwość dotycząca wskaźnika: liczba ustanowionych planów ochrony parków krajobrazowych (cel 3.3) – w oderwaniu od planów ochrony lub zadań ochronnych ustanowionych dla pozostałych form ochrony przyrody (parków narodowych, rezerwatów przyrody, obszarów		Nieuwzględniona	Wskaźnik *„Liczba ustanowionych planów ochrony parków krajobrazowych"* obrazuje konkretne zobowiązanie Samorządu Województwa w zakresie ochrony przyrody.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			Natura 2000), jest bardzo niedoskonałym wskaźnikiem i należałby go zastąpić odsetkiem powierzchni form ochrony przyrody w regionie, dla których ustanowiono plany, pomimo iż dla pozostałych form odpowiedzialność za ich wprowadzanie spoczywa na administracji rządowej (RDOŚ, dyrekcje parków narodowych);			
968.	Grupa LOTOS	42		*Ustanowienie planów ochrony i form ochrony przyrody odnoszących się do …* *Stan liczebny populacji gatunków chronionych.*	Nieuwzględniona	Pierwszy z zaproponowanych wskaźników jest niekompletny, natomiast drugi zbyt specyficzny i nieadekwatny do dokumentu jakim jest Strategia.
Oczekiwania wobec rządu						
969.	Janusz Mikoś, Nadleśnictwo Wejherowo, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa	42		*Wprowadzenie prawa o gospodarce przestrzennej kraju obligującego gminy do opracowania i uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania*	Nieuwzględniona	Postulat dotyczy planowania przestrzennego i jest nieadekwatny do zakresu tematycznego CO.
970.				*Zwiększenie roli województw w gospodarce przestrzennej*	Nieuwzględniona	jw.
971.				*Nadanie statusu prawnego (w prawie o gospodarce przestrzennej) korytarzom ekologicznym.*	Częściowo uwzględniona	Postulat mieści się w oczekiwaniu wobec administracji rządowej: *„Poprawa regulacji prawnych podnoszących skuteczność ochrony przyrody i krajobrazu (…)”.*
972.	Jerzy Fijas, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	42		*Uporządkowanie systemu zarządzania ochroną przyrody w kierunku wskazania jednego podmiotu odpowiedzialnego za formy ochrony przyrody na danym obszarze.*	Częściowo uwzględniona	Postulat mieści się w oczekiwaniu wobec administracji rządowej: *„Poprawa regulacji prawnych podnoszących skuteczność ochrony przyrody i krajobrazu w tym uporządkowanie systemu nadzoru nad formami ochrony przyrody i krajobrazu.”*
Kluczowe warunki sukcesu						
973.	Stanisław Kochanowski, Wójt Gminy Sztutowo	42		*Opracowanie i wdrożenie na szczeblu krajowym po konsultacjach społecznych i akceptacji Rad Gmin przepisów prawnych dotyczących korytarzy ekologicznych i włączenie ich do prawnych form ochrony przyrody.*	Częściowo uwzględniona	Postulat mieści się w oczekiwaniu wobec administracji rządowej: *„Poprawa regulacji prawnych podnoszących skuteczność ochrony przyrody i krajobrazu (…)”.*
974.	Barbara Utracka-Micko, Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych	42		*Wzrost świadomości społecznej w kwestii posiadanych zasobów przyrody i krajobrazu wraz z potrzebą ich ochrony oraz wzrost świadomości w aspekcie wykorzystania gospodarczego terenów objętych różnymi formami ochrony przyrody bez dewastacji środowiska przyrodniczego (zrównoważony rozwój).*	Częściowo uwzględniona	Uwaga zawiera się w oczekiwanym efekcie realizacji CO 3.3: *„Większa świadomość społeczna w zakresie potrzeb ochrony środowiska”.*

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
975.	Jerzy Fijas, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	42		*Wzrost świadomości społecznej - kształtowanej przez skuteczną edukację ekologiczną - w kwestii poszanowania i wykorzystania gospodarczego terenów objętych różnymi formami ochrony przyrody"*	Częściowo uwzględniona	jw.
976.				*Zarządzanie obszarami chronionymi na terenach leśnych przez jednego gospodarza terenu*	Częściowo uwzględniona	Postulat mieści się w oczekiwaniu wobec administracji rządowej: *„Poprawa regulacji prawnych podnoszących skuteczność ochrony przyrody i krajobrazu w tym uporządkowanie systemu nadzoru nad formami ochrony przyrody i krajobrazu."*
977.	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	42		*Efektywna komunikacja i współpraca pomiędzy organami administracji rządowej i samorządowej w tym zakresie.*	Częściowo uwzględniona	Postulat zawiera się w horyzontalnej zasadzie realizacji Strategii - *Zasadzie sprawności administracji.*
978.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody Park Narodowy Bory Tucholskie	42		*Współpraca podmiotów sektora ochrony przyrody*	Częściowo uwzględniona	jw.
CEL OPERACYJNY 3.4 SKUTECZNA OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA						
979.	Piotr Dwojacki, Pomorski Klaster Rzeczny	42	Koncepcje działań przeciwpowodziowych mogą być realizowane w sprzeczności z funkcjami gospodarczymi rzek (energetyka, transport). Pojęcie "gospodarki wodnej" ewoluuje w Polsce w kierunku renaturyzacji i wykluczenia zabudowy hydrotechnicznej. Tymczasem zrównoważony rozwój wymaga tego, by ekologizm nie zdominował zagadnienia rzek.	*Efektywna gospodarka wodna*	Częściowo uwzględniona	*Zasada zrównoważonego rozwoju* jest zasadą horyzontalną realizacji Strategii i wszystkie projekty realizowane w ramach Strategii muszą być z nią zgodne. Gospodarcze wykorzystanie rzek w aspekcie transportowym ujęte jest w CO 3.1, natomiast w aspekcie energetycznym w CO 3.2.
980.	Julitta Jagielska, Punkt Konsultacyjny Energetyki Wodnej Towarzystwo Elektrowni Wodnych	42	Podejmując działania hydrotechniczne należy wykorzystywać je kompleksowo (*np. retencja przeciwpowodziowa powinna być powiązana z ujęciami wody, rolnictwem, hodowlą ryb, energetyką wodną, transportem wodnym, turystyką itp.).*	*Kompleksowa gospodarka wodna, zapewniająca skuteczną ochronę przeciwpowodziową.*	Częściowo uwzględniona	Jedną z zasad horyzontalnych realizacji Strategii jest *Zasada zintegrowanego podejścia terytorialnego.* Zasada przekłada się bezpośrednio na sposób realizacji Strategii.
981.	Regionalna Dyrekcja Ochrony	42-43	Cel operacyjny 3.4. *Skuteczna ochrona przeciwpowodziowa* jest sprzeczny z efektem oczekiwanym, który brzmi: *„Podniesienie*		Uwzględniona	

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Środowiska		*atrakcyjności inwestycyjnej, turystycznej i osiedleńczej obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodziowe poprzez zapewnienie im skutecznej ochrony przeciwpowodziowej"* z kluczowym warunkiem *sukcesu „Wzrost świadomości społecznej w zakresie zagrożenia powodziowego i przeciwdziałania jego występowaniu"*. Efekt jest przeciwny zasadzie przezorności.			
Kierunki działań						
982.	Jacek Lendzion, Fundacja Poszanowania Energii w Gdańsku	42	Dot. Kierunku działań 1 Kierunek jest zbyt złożony. Należy go rozbić i zmodyfikować, aby był zgodny z zasadami strategii adaptacji.	*1. Podniesienie skuteczności technicznych i nietechnicznych metod ograniczania skutków powodzi (w tym dot. udostępniania stref zalewowych, dostosowywania form użytkowania i zabudowy terenów)* *2. Rozwój systemów monitorowania zagrożeń powodziowych oraz komunikacji i partycypacji społecznej w ograniczaniu skali ich konsekwencji*	Częściowo uwzględniona	Kierunek działania został uogólniony, a kwestia monitorowania zagrożeń powodziowych została wydzielona do odrębnego kierunku działania.
983.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	42		*1. Podniesienie skuteczności nietechnicznych i technicznych metod ograniczania zagrożeń powodziowych oraz rozwój systemów monitorowania zagrożeń powodziowych i powiadamiania ludności* OSI: *Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi*	Częściowo uwzględniona	jw.
984.				*2. Ograniczanie ryzyka powodziowego poprzez właściwe planowanie zagospodarowania przestrzennego obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi;* OSI: *Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi*	Częściowo uwzględniona	Postulat zawiera się w horyzontalnej zasadzie realizacji Strategii - *Zasadzie racjonalnego gospodarowania przestrzenią.*
985.				*3.Rozwój systemu odbioru i oczyszczania wód opadowych i roztopowych*	Niezasadna	Systemy odbioru i oczyszczania wód opadowych i roztopowych były ujęte w projekcie Strategii skierowanym do konsultacji społecznych.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
986.	ENERGA S.A Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	42	Program przeciwpowodziowy nie powinien w przyszłości ograniczać innych możliwości i pozostałego potencjału związanego z gospodarką wodna. Dlatego należy program od początku rozpatrywać w szerszej perspektywie zapewniając nadrzędny interes bezpieczeństwa, ale jednocześnie maksymalnie wykorzystując pozostałe wartości dodane ewentualnego przedsięwzięcia. Takie podejście ułatwi również montaż finansowy projektu przy ewentualnym użyciu instrumentu PPP.	*3. Przygotowanie zintegrowanego programu ochrony przeciwpowodziowej uwzględniającego inne korzyści dla partnerów biznesowych.*	Nieuwzględniona	Programy ochrony przeciwpowodziowej są opracowywane przez administrację rządową. Samorząd Województwa ma ograniczony wpływ na ich treść i realizację.
987.	Ruch Palikota	42		*Zaplecze poboru mas ziemskich (gliny, piaski) w miejscach zagrożonych powodzią. Obniżenie kosztów transportu, szybka reakcja związana z interwencją przeciwpowodziową.*	Nieuwzględniona	Uwaga nieprecyzyjna, zbyt szczegółowa szczegół stosunku do zapisów Strategii.
988.				*Skupienie się na modernizacji i udrożnieniu rzek ujściowych i na ich systematycznym pogłębianiu.*	Częściowo uwzględniona	Postulat zawiera się w kierunku działania *„Ograniczanie zagrożeń powodziowych”.*
989.				*Intensyfikacja małej retencji (oczka woda, zbiorniki retencyjne) - woda opadowa spływa od 1,5 miesiąca do 3.*	Częściowo uwzględniona	jw.
990.				*Monitorowanie i modernizacja stanu technicznego stacji pomp.*	Częściowo uwzględniona	jw.
991.	Julitta Jagielska, Punkt Konsultacyjny Energetyki Wodnej Towarzystwo Elektrowni Wodnych	42		*Efektywne wykorzystanie zasobów wodnych i obszarów polderowych*	Częściowo uwzględniona	jw.
992.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	42	Największym zagrożeniem dla Gdańska i Żuław były i są powodzie zatorowe ze strony Dolnej Wisły. Po likwidacji systemu lodołamania w ujściu rzeki, zagrożenie powodziami wzrosło.	*Odbudowa czynnej ochrony likwidacji zagrożeń od powodzi zatorowych ze strony Dolnej Wisły oraz podniesienie skuteczności nietechnicznych metod do likwidacji zagrożeń powodziami, a ponadto rozwój systemów monitorowania zagrożeń powodziowych i ostrzegania społeczeństwa.*	Częściowo uwzględniona	Postulat zawiera się w kierunkach działania *„Ograniczanie zagrożeń powodziowych”* oraz *„Rozwój monitoringu środowiska oraz zagrożeń powodziowych”.*
993.	Piotr Dwojacki, Pomorski Klaster Rzeczny	42		*Skuteczna ochrona przeciwpowodziowa*	Częściowo uwzględniona	Postulat zawiera się w kierunku działania *„Ograniczanie zagrożeń powodziowych”.*

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
OSI						
994.	Tomasz Kamiński, Urząd Miasta Chojnice	42	Kierunek działania 1 W jaki sposób zostały wyznaczone ? - na podstawie jakich wskaźników / kryteriów ? - czy znajduje się w nich również miasto Chojnice ? W Strategii brak czytelnego dookreślenia sposobu wyznaczenia poszczególnych wskaźników, jak również obszarów problemowych.		Nieuwzględniona	Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi zostały wyznaczone przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej w wyniku przeprowadzenia wstępnej oceny ryzyka powodziowego (WORP). Jest to pierwszy z czterech dokumentów planistycznych wymaganych Dyrektywą 2007/60/WE z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywa Powodziowa). Miasto Chojnice nie jest takim obszarem.
995.	Przemysław Biesek Talewski, Wicestarosta Powiatu Chojnickiego	42	Kierunek działania 1 W jaki sposób zostały wyznaczone? - Na podstawie jakich wskaźników/ kryteriów? - Czy znajduje się w nich również miasto Chojnice		Nieuwzględniona	jw.
996.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody	42		Kierunek działania 1 *Obszary zurbanizowane narażone na niebezpieczeństwo powodzi i* (ewentualnie) *Żuławy.*	Niezasadna	Żuławy są obszarem narażonym na niebezpieczeństwo powodzi.
997.	Przemysław Biesek Talewski, Wicestarosta Powiatu Chojnickiego	42	Kierunek działań ograniczono do miast.	Kierunek działania 2 *Obszary województwa*	Nieuwzględniona	Problemy związane z niewłaściwą pracą lub brakiem systemów odbioru i oczyszczania wód opadowych i roztopowych dotyczą przede wszystkim zabudowanych obszarów miast.
998.	Stanisław Kochanowski, Wójt Gminy Sztutowo	42	Rozwój systemu odbioru i oczyszczania wód opadowych i roztopowych jest bardzo ważne na terenach turystycznych	Kierunek działania 2 *Obszary miast i wsi*	Nieuwzględniona	jw.
Oczekiwane efekty						
999.	Halina Burakowska, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Gdyni	43		Zmodyfikować zapis dotyczący podnoszenia atrakcyjności inwestycyjnej, turystycznej i osiedleńczej terenów narażonych na ryzyko powodzi.	Uwzględniona	

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
1000.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu	43	*Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej, turystycznej i osiedleńczej obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi poprzez zapewnienie im skutecznej ochrony przeciwpowodziowej* Zabudowa mieszkaniowa oraz usługowa na terenach zalewowych nie jest właściwym zagospodarowaniem dolin rzecznych. Na terenach zalewowych należy przyjmować rozwiązania projektowe zapewniające utrzymanie swobodnego przepływu wód oraz zapewniające bezpieczeństwo mieszkańcom i ochronę ich mienia. Wskazane jest sprawdzenie, które obszary są wrażliwe na zalania oraz ograniczenie na nich zabudowy mieszkaniowej i usługowej lub ewentualne wprowadzenie na tym terenie zabezpieczeń przed oddziaływaniem wód powodziowych poprzez zastosowanie odpowiednich środków i przedsięwzięć zmniejszających tę uciążliwość lub też przez zastosowanie rozwiązań technicznych zwiększających odporność na to zagrożenie. Proponowany przez zapis budzi zastrzeżenia związane z zapewnieniem właściwej ochrony przed powodzią.		Uwzględniona	
1001.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody	43		Usunąć zapis *podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej*. Jest on sprzeczny z oczekiwanymi efektami celu 3.3 a jego uzyskanie pogłębi słabe strony regionu.	Uwzględniona	
1002.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	43		*– w pierwszym akapicie wykreślić osiedleńczej oraz inwestycyjnej;*	Uwzględniona	
1003.				*– w drugim akapicie dopisać inwestycje z zakresu ochrony przed powodzią, w tym tworzenie małej retencji wodnej;*	Częściowo uwzględniona	Mała retencja została uwzględniona w oczekiwanych efektach realizacji celu oraz w OSI.
1004.	Julitta Jagielska, Punkt Konsultacyjny Energetyki Wodnej Towarzystwo Elektrowni	43	Sformułowanie jest nieprecyzyjne, gdyż odnosi się zarówno do zagospodarowanych obszarów depresyjnych, jak i do tarasów zalewowych rzek. Te ostatnie powinny stanowić naturalne suche zbiorniki przeciwpowodziowe, a nie obszary przeznaczone do zagospodarowania.	*Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej, turystycznej i osiedleńczej obszarów depresyjnych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi poprzez zapewnienie im skutecznej ochrony przeciwpowodziowej.*	Częściowo uwzględniona	Zapis oczekiwanego efektu realizacji celu został przeformułowany i uogólniony.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Wodnych					
1005.	Grzegorz Radtke	43	Obszary najbardziej narażone na ryzyko powodzi nie mogą być traktowane jako atrakcyjne inwestycyjnie, bo w przeciwnym razie grozi to poważnymi stratami materialnymi i zagraża życiu i zdrowiu ludzi.	*Ograniczenie zabudowy na terenach najbardziej narażonych na niebezpieczeństwo powodzi*	Częściowo uwzględniona	Postulat zawiera się w horyzontalnej zasadzie realizacji Strategii -*Zasadzie racjonalnego gospodarowania przestrzenią.*
1006.	Piotr Dwojacki, Pomorski Klaster Rzeczny	43		*Zmniejszenie ryzyka powodzi oraz podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej rzek i terenów nadbrzeżnych dzięki nowej i odnowionej infrastrukturze*	Częściowo uwzględniona	Postulat zawiera się w oczekiwanym efekcie realizacji celu: *„Skuteczny system ochrony przed powodzią”.*
1007.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	43		Dopisać na pierwszym miejscu *Poprawa bezpieczeństwa od powodzi i szczególnie zatorowych ze strony Dolnej Wisły*	Częściowo uwzględniona	jw.
1008.	Barbara Utracka-Micko, Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych	43		*Zachowanie terasów zalewowych (podmokłe łąki, torfowiska, lasy łęgowe) w celach renaturyzacyjnych i naturalnych metod przeciwdziałania powodziom.*	Częściowo uwzględniona	Postulat zawiera się w horyzontalnej zasadzie realizacji Strategii -*Zasadzie racjonalnego gospodarowania przestrzenią.*
Wskaźniki						
1009.	Jacek Lendzion, Fundacja Poszanowania Energii w Gdańsku	43	Powierzchnia terenów, na których występują lokalne podtopienia	Zmiana oznaczenia pożądanej tendencji na przeciwną (chyba, ze wskaźnik obejmie realizację udostępniania stref zalewowych)	Częściowo uwzględniona	Wskaźnik został usunięty ze Strategii.
1010.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody	43	Lokalne podtopienia nie są powodzią wiec wskaźnik wydaje się niewłaściwy jednocześnie jego zrealizowanie może okazać się istotnym zagrożeniem dla środowiska.	*Powierzchnia obszaru objętego systemem monitorowania zagrożeń powodziowych oraz powiadamiania ludności.*	Częściowo uwzględniona	Wskaźnik *„Powierzchnia terenów, na których występują lokalne podtopienia”* został usunięty ze Strategii.
1011.	Andrzej Tyszecki Mariusz Kistowski	43	Wyrażona została wątpliwość dotycząca wskaźnika: odsetek mieszkańców zabezpieczonych przed powodzią na obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi (cel 3.4) – na takich terenach liczbę mieszkańców należy minimalizować, dlatego lepszym wskaźnikiem byłaby liczba mieszkańców na takich terenach, której spadek byłby traktowany jako tendencja pozytywna.		Częściowo uwzględniona	Wskaźnik został usunięty, a w jego miejsce dodany został wskaźnik *„Powierzchnia obszarów wyznaczonych na mapach zagrożenia powodziowego”,* który będzie łatwiej mierzalny i lepiej oddaje zakres interwencji w ramach CO.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
Oczekiwania wobec rządu						
1012.	Jacek Świdziński, Zastępca Burmistrza Miasta Jastarni	43	Aktualnie obowiązująca ustawa obejmuje okres lat 2004-2023. Ocena osiągniętych efektów oraz wypracowanie założeń techniczno-ekonomicznych dla planowanych prac ochronnych na kolejny okres wymaga podjęcia działań na kilka lat przed rokiem 2023, dlatego problem winien być ujęty w Strategii wojewódzkiej do roku 2020	*Realizacja ustawy o wieloletnim „Programie ochrony brzegów morskich oraz wypracowanie założeń do ochrony brzegów morskich po roku 2023"*	Częściowo uwzględniona	Postulat realizacji ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego *Program ochrony brzegów morskich* został dodany do oczekiwań wobec administracji rządowej. Natomiast na wypracowanie założeń do programu ochrony brzegów morskich po 2023 r. jest jeszcze zbyt wcześnie.
1013.	Andrzej Strzechmiński, Burmistrz Miasta Łeba	43	1. Środki na realizację programu planowane do wykorzystania w latach 2002-2023 zostały już w znacznym stopniu wykorzystane. Np. w przypadku ochrony brzegu w rejonie Łeby środków wystarczy na 2-5 lat w zależności od trwałości efektów prac refulacyjnych. W tej sytuacji za kilka lat zapis w brzmieniu zaproponowanym w projekcie Strategii stałby się zapisem „martwym" ze względu na wyczerpanie się środków. 2. Zasilenie brzegu morskiego drogą refulacji jest niezwykle kosztowne a praktycznie corocznie należy podejmować te same czynności. W tej sytuacji należy znaleźć rozwiązania które mogłyby zmniejszyć erozję brzegu a być może i naturalne odtwarzanie plaż. Przykładem są tzw. sztuczne rafy (takie projekty miałyby być realizowane m.in. w Ustce i Rowach a być może i w Łebie).	1. *Realizacja ustawy o wieloletnim „Programie ochrony brzegów morskich" oraz jego aktualizacja* 2. *Wsparcie nowych rozwiązań (technologii) dotyczących ochrony brzegu morskiego.*	Częściowo uwzględniona	jw.
1014.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	43		*Opracowanie Programu Ochrony Przeciwpowodziowej w Regionie Wodnym Dolnej Wisły;*	Nieuwzględniona	Z punktu widzenia Samorządu Województwa dla województwa pomorskiego kluczowe jest zapewnienie finansowania i realizacji II etapu Programu „*Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław – do roku 2030 (z uwzględnieniem etapu 2015)*" i taki postulat został zawarty w oczekiwaniach wobec administracji rządowej.
1015.				*Systemowe rozwiązania problemu ubezpieczeń powodziowych.*	Uwzględniona	

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
1016.	Piotr Dwojacki, Pomorski Klaster Rzeczny	43		*Wypracowanie Strategii gospodarki wodnej w sposób umożliwiający prowadzenie zrównoważonej polityki dotyczącej przyrodniczych, społecznych i gospodarczych walorów rzek".*	Nieuwzględniona	Uwaga zbyt ogólna. Nie wiadomo, np. jakiego obszaru miałaby dotyczyć ta strategia.
Kluczowe warunki sukcesu						
1017.	Andrzej Strzechmiński, Burmistrz Miasta Łeba	43	Wprowadzenie mechanizmów zachęcających do tworzenia spółek wodnych czy tez do zmiany profilu ich działalności / część z nich utworzono jedynie w celu budowy i utrzymania oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacji sanitarnej/ co mogłoby wpłynąć na poprawę stanu urządzeń melioracji szczegółowych w gminach.	*Odtworzenie spółek wodnych i aktywizacji ich działalności.*	Częściowo uwzględniona	Postulat zawiera się w zapisanym kluczowym warunku sukcesu *„systemowa współpraca podmiotów sektora gospodarki wodnej".*
1018.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	43	System lodołamania stanowi majątek Skarbu Państwa i jako taki zarządzany musi być przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku.	*Odbudowa systemu lodołamania i włączenia w strukturę sektora gospodarki wodnej*	Częściowo uwzględniona	Uwaga zawiera się w horyzontalnej *Zasadzie sprawności administracji*. Oznacza ona, że realizacji Strategii powinna towarzyszyć profesjonalizacja zadań realizowanych przez instytucje publiczne w regionie, ukierunkowana w szczególności na efektywność, skuteczność i przejrzystość podejmowanych decyzji i działań, na lepszą współpracę między tymi instytucjami, a także pełniejsze zaspokajanie oczekiwań i potrzeb mieszkańców, inwestorów, czy turystów. Zasada będzie miała bezpośredni wpływ na system realizacji Strategii.
1019.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody	43		*Współpraca podmiotów sektora gospodarki wodnej i podmiotów sektora ochrony przyrody*	Częściowo uwzględniona	jw.
ZAANGAŻOWANE PODMIOTY						
1020.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody	44		Do partnerów zaangażowanych w realizację strategii proponujemy dodać pracodawców.	Niezasadna	Przedsiębiorcy byli i będą zaangażowani w realizację kilku CO np. 1.1, 1.3 (wcześniej 1.4), 2.1, 2.3.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
1021.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	44	Dot. pkt 1 Jst ustawowo uprawnione do prowadzenia polityki rozwoju, powinny mieć wyraźnie określone miejsce i zadania w systemie prowadzenia polityki rozwoju na poziomie województwa – zgodnie z powoływaną wcześniej zasadą subsydiarności (pomocniczości). W szczególności, odnosi się to do miasta Gdańska – stolicy województwa, miast portowych o kluczowym znaczeniu dla gospodarki narodowej (Gdańsk, Gdynia), miast powiatowych. Ustanowione powinny być wspólne cele partnerstwa z administracją rządową w województwie, państwowymi jednostkami organizacyjnymi (np. Wojsko Polskie, instytuty naukowo-badawcze, wyższe uczelnie, placówki służby zdrowia, kultury, sportu i in.).		Częściowo uwzględniona	Postulat zawiera się w zasadzie horyzontalnej realizacji Strategii dot. partnerstwa i wielopoziomowego zarządzania (*Zasada wielopoziomowego zarządzania i partnerstwa*). Co oznacza, że należy wzmacniać współpracę podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii, która prowadzi do zintegrowanej i uzgodnionej realizacji inicjatyw rozwojowych, do poprawy koordynacji podejmowanych działań, a także do zwiększonej efektywności i skuteczności wydatkowania środków publicznych. Realizacja tej zasady oznacza, że przedsięwzięcia ważne dla realizacji Strategii analizowane będą pod kątem kryterium partnerstwa i partycypacji społecznej wskazującego na przedsięwzięcia sieciowe, o skali ponadlokalnej, będące efektem trwałej współpracy wielu podmiotów oraz społecznej akceptacji.
1022.	Łukasz Kulas, Pomorski Klaster ICT	44	Zgodnie z dokumentami strategicznymi Unii Europejskiej klastry są jednym z najbardziej efektywnych mechanizmów pracującymi na rzecz regionów.	Pkt 2 Do zdania *„Na poziomie regionalnym najistotniejszymi partnerami będą ...”* dodanie: *„klastry (w szczególności z branż kluczowych).”*	Niezasadna	Klastry zawierają się w wymienionej w tym punkcie grupie przedsiębiorców.
1023.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	44	Wśród kluczowych warunków sukcesu celu 2.2 podano: *Skuteczne budowanie na poziomie regionalnym wzajemnego zaufania w relacjach: instytucje publiczne -organizacje pozarządowe-mieszkańcy.* Sytuacja pomijania organizacji w tworzonych partnerstwach podważa zaufanie w relacjach międzysektorowych, co można odbudować jedynie poprzez zagwarantowanie możliwości udziału zainteresowanym organizacjom i ich reprezentacjom w tworzonych porozumieniach terytorialnych.	Pkt 2 Ostatnie zdanie: *Współpraca z tymi partnerami polegać będzie głównie na uzgadnianiu i wspólnej realizacji przedsięwzięć rozwojowych o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym wpisujących się w cele Strategii, np. w formule zintegrowanych porozumień terytorialnych między Samorządem Województwa a jednostkami samorządu terytorialnego lub ich grupą przy udziale reprezentacji sektora organizacji pozarządowych z danego terenu.*	Częściowo uwzględniona	Organizacje pozarządowe zostały dodane do potencjalnych reprezentantów danego obszaru funkcjonalnego.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
1024.	Izydor Sobczak, Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna/ Pomorska Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Gdańsku	44		Pkt 3 W zdaniu „*W zależności od analizowanego celu [...].*" zawarto dwa słowa „będzie". Drugie słowo „będzie" należy skreślić.	Uwzględniona	
1025.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	44	Udział organizacji pozarządowych w ciałach opiniodawczo-konsultacyjnych jest standardem debaty strategicznej i podstawą zaufania w relacjach instytucje publiczne-organizacje pozarządowe-mieszkańcy.	Pkt 4 *Dla pobudzenia i usystematyzowania debaty strategicznej dotyczącej rozwoju województwa oraz zacieśniania współpracy między kluczowymi aktorami zaangażowanymi w prowadzenie działań rozwojowych na poziomie regionalnym, Zarząd Województwa powoła regionalne forum terytorialne (RFT) z szeroką reprezentacją sektora organizacji pozarządowych, które będzie ciałem o charakterze opiniodawczo-konsultacyjnym.*	Częściowo uwzględniona	Przedstawiciele organizacji skupiających organizacje pozarządowe wejdą w skład regionalnego forum terytorialnego.
1026.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	44	Dot. pkt 4 Postuluje się sprecyzowanie kryteriów wyboru „*kluczowych aktorów zaangażowanych w prowadzenie działań rozwojowych*".		Nieuwzględniona	Strategia jest dokumentem zbyt ogólnym, żeby zamieszczać w niej kryteria wyboru, np. kluczowych aktorów zaangażowanych w prowadzenie działań rozwojowych. W Strategii jest natomiast zapis, że skład, zadania i tryb pracy regionalnego forum terytorialnego zostaną określone w ciągu 6 miesięcy od przyjęcia Strategii. Wybór członków regionalnego forum terytorialnego zostanie przeprowadzony zgodnie z horyzontalną *Zasadą wielopoziomowego zarządzania i partnerstwa.*
NARZĘDZIA REALIZACJI I FINANSOWANIE						
1027.	Ruch Palikota	44-48	Zaangażowane podmioty są opisane dość ogólnie.	Należałoby w większym stopniu wyszczególnić podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych części strategii. Staną się one bardziej zaangażowane w realizację zapisanych celów.	Częściowo uwzględniona	Partnerzy kluczowi dla realizacji każdego CO zostali doprecyzowani i są wymienieni w opisie każdego CO.
1028.	Grupa LOTOS	44-48	Proponujemy stworzenie pewnego rodzaju instrumentarium/ operacjonalizacji dla potrzeb wdrożenia Strategii co pozwoliłoby dokładnie rozpisać jej plan wdrożenia, gdzie inwestycje byłyby powiązane bezpośrednio z programami,		Niezasadna	Narzędziami operacjonalizacji w konsultowanym projekcie Strategii były programy wojewódzkie (w obecnym brzmieniu to regionalne programy strategiczne), pełniące wiodącą rolę w

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			przy zachowaniu zasad pełnej transparentności i etyki działania. Istotne w kontekście jawności informacji jest: Otwarta komunikacja stopnia realizacji Strategii w poszczególnych obszarach.			operacjonalizowaniu i harmonizowaniu działań Samorządu Województwa w różnych obszarach tematycznych Strategii. Zgodność ze Strategią i regionalnymi programami strategicznymi będzie podstawowym kryterium decydującym o kształcie przyjmowanych na poziomie Samorządu Województwa Pomorskiego programów operacyjnych i innych narzędzi realizacji Strategii.
1029.			Zwracamy uwagę na dialog społeczny, który powinien być realizowany z uwzględnieniem wszystkich środowisk / podmiotów wskazanych przy realizacji poszczególnych celów operacyjnych ich wdrożenia i ewentualnej zmiany.		Częściowo uwzględniona	Postulat zawiera się w zasadach horyzontalnych realizacji Strategii dot. promowania postaw obywatelskich oraz partnerstwa i wielopoziomowego zarządzania (*Zasada promowania postaw obywatelskich* oraz *Zasada wielopoziomowego zarządzania i partnerstwa*).
1030.	Komitet Monitorujący RPO WP	44-48	Należy wzmocnić znaczenie organizacji pozarządowych w realizacji Strategii, dotyczy to w szczególności CS 2 oraz systemu realizacji.		Częściowo uwzględniona	Postulat zawiera się w zasadach horyzontalnych realizacji Strategii dot. promowania postaw obywatelskich i oraz partnerstwa i wielopoziomowego zarządzania (*Zasada promowania postaw obywatelskich* oraz *Zasada wielopoziomowego zarządzania i partnerstwa*). Ponadto organizacje pozarządowe są wymienione jako kluczowi partnerzy dla realizacji każdego CO w CS 2.
1031.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	44-48	W systemie realizacji powinien być ujęty system zarządzania. Należy dobrze zaplanować konsorcja podmiotów zaangażowanych w realizację poszczególnych celów Strategii.		Częściowo uwzględniona	System zarządzania Strategii będzie się opierał na zasadach horyzontalnych realizacji Strategii. Wszystkie podmioty zaangażowane, a zwłaszcza organy Samorządu Województwa, powinny w realizacji Strategii kierować się tymi zasadami. Zasady te wpływają na dobór i układ przyjętych w Strategii celów i kierunków działania, ich zakres tematyczny oraz zaadresowanie przestrzenne, a także na mechanizmy realizacji. W uzasadnionych przypadkach wynikają z nich kryteria

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
						horyzontalne, które będą miały zastosowanie na etapie identyfikacji przedsięwzięć realizujących Strategię.
1032.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	44-48	W systemie realizacji powinny znaleźć się konkretne instrumenty włączenia kapitału prywatnego w realizację Strategii lub przynajmniej sposoby jego włączenia.		Nieuwzględniona	Samorząd Województwa ma niewielki wpływ na wydatkowanie środków prywatnych na realizację Strategii. Dlatego środki prywatne nie zostały uwzględnione w ramach finansowych Strategii.
1033.			Strategia wymaga większej operacjonalizacji. Właściwie nie będzie środków na realizację do 2013 r.		Niezasadna	Narzędziami operacjonalizacji w projekcie Narzędziami operacjonalizacji w konsultowanym projekcie Strategii były programy wojewódzkie (w obecnym brzmieniu to regionalne programy strategiczne), pełniące wiodącą rolę w operacjonalizowaniu i harmonizowaniu działań Samorządu Województwa w różnych obszarach tematycznych Strategii. Wskazane w Strategii regionalne programy strategiczne powinny być zatwierdzone przez Zarząd Województwa do połowy 2013 roku.
1034.			Bardzo mało miejsca w Strategii poświęcono jej finansowaniu. Część ta powinna być bardziej precyzyjna.		Niezasadna	Strategia jest dokumentem o dużym poziomie ogólności, jednak w części dotyczącej ram finansowych znalazły się najistotniejsze ich założenia. Określone zostały m.in. poziomy środków Samorządu Województwa, jakie będą kierowane na realizację Strategii, źródła ich pochodzenia, stopień oddziaływania Samorządu Województwa na te źródła oraz szacunkową pulę publicznych środków rozwojowych dostępnych w województwie w latach 2012-2020.
1035.			Strategia powinna w swych założeniach wymuszać racjonalizację środków, w tym uważne planowanie inwestycji w czasie.		Częściowo uwzględniona	Postulat zawiera się w horyzontalnych zasadach realizacji Strategii – *Zasada programowania rozwoju* oraz *Zasada zintegrowanego podejścia terytorialnego*, a także *Zasada sprawności administracji*.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
1036.			Strategia powinna promować wykorzystanie partnerstwa publiczno-prywatnego.		Niezasadna	*Zasada wielopoziomowego zarządzania i partnerstwa* oznaczająca, że w realizacji Strategii należy korzystać z partnerstwa publiczno-prywatnego znajduje się w projekcie Strategii poddawanym konsultacjom.
1037.	Danuta Nolbrzak-Hejmowska, LGD „Kaszubska Droga”	44-48	W procesie realizacji Strategii należy wykorzystać bogate doświadczenie i dorobek Lokalnych Grup Działania. LGD stanowią wzorcowe rozwiązanie w zakresie partnerskiej i partycypacyjnej realizacji przedsięwzięć rozwojowych.		Częściowo uwzględniona	Postulat zawiera się w horyzontalnych zasadach realizacji Strategii - *Zasada promowania postaw obywatelskich* oraz *Zasada wielopoziomowego zarządzania i partnerstwa*.
1038.	Ryszard Zarudzki, LGR „Pojezierze Krajeńskie”	44-48	Tworzenie programów wojewódzkich powinno się odbywać w szerokiej współpracy z innymi podmiotami – zapewnienie sieciowania.		Częściowo uwzględniona	System realizacji został uzupełniony o zapis mówiący, że regionalne programy strategiczne będą opracowywane w sposób partnerski i partycypacyjny przy współudziale różnych podmiotów funkcjonujących w danym obszarze tematycznym.
1039.	Włodzimierz Gaworecki, Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa w Gdańsku	44-48	Układ realizacyjny należy wzmocnić o partnerów takich jak stowarzyszenia gospodarcze i samorządy zawodowe.		Częściowo uwzględniona	Izby gospodarcze oraz stowarzyszenia przedsiębiorców zostali wskazani jako partnerzy kluczowi dla realizacji CO 1.1 oraz CO 1.3. Ponadto partnerzy społeczno-gospodarczy będą wchodzili w skład reprezentacji danego obszaru funkcjonalnego, dla którego negocjowane będą zintegrowane porozumienia terytorialne.
1040.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	44-48	Zabrakło szerszego opisu roli podmiotów subregionalnych w procesie realizacyjnym.		Częściowo uwzględniona	Rola podmiotów reprezentujących dany obszar funkcjonalny została opisana w akapicie dotyczącym zintegrowanych porozumień terytorialnych. Postulat zawiera się także w horyzontalnej *Zasadzie wielopoziomowego zarządzania i partnerstwa*.
1041.	Józef Partyka, Forum Związków Zawodowych Województwa Pomorskiego	44-48	Należy zapewnić narzędzia rozwojowe dla rozwoju wsi i małych miejscowości.		Częściowo uwzględniona	Problemy rozwojowe wsi i małych miejscowości są ujęte w różnych CO, np. 2.1, 2.2, 2.3, 2.4 ,3.1, 3.3.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
1042.	Łukasz Jarzęba, Stowarzyszenie Młodzi Demokraci	44-48	Jest potrzeba stworzenia w regionie jednej platformy stażowej.		Częściowo uwzględniona	Postulat mieści się w opisie oczekiwanego efektu realizacji CO 1.2 dot. mechanizmów systematycznej współpracy sektora akademickiego i gospodarczego na rzecz służących lepszego kształtowania oferty edukacyjnej i poprawy jakości kształcenia.
1043.	Piotr Dominiak, Politechnika Gdańska	44-48	Dla powodzenia Strategii ogromne znaczenie będzie miało pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców, bo w niepewnych czasach o sukcesu decydują zasoby wewnętrzne regionu oraz oparcie wzrostu na czynnikach endogenicznych.		Częściowo uwzględniona	Pobudzeniu aktywności społecznej dedykowany jest CO 2.2 *Wysoki poziom kapitału społecznego*. Postulat zawiera się także w horyzontalnej *Zasadzie promowania postaw obywatelskich*.
1044.	Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	44-48	W zaproponowanym systemie realizacji Strategii, należy przeanalizować kwestię uwarunkowań prawnych Programu Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi i podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.		Nieuwzględniona	Uwaga nie dotyczy bezpośrednio Strategii, tylko uwarunkowań prawnych *Programu Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi i podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.*
1045.	Stefan Milewski, Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna	44-48	Należy rozważyć możliwość stworzenia dedykowanych narzędzi finansowych dla Terytorialnych Obszarów Problemowych (TOP).		Częściowo uwzględniona	Poszczególnym obszarom funkcjonalnym dedykowane będą zintegrowane porozumienia terytorialne. Ujęte w nich pakiety przedsięwzięć, o ile spełnią formalne warunki uzyskania wsparcia i osiągną na czas odpowiedni stopień gotowości realizacyjnej, powinny uzyskać priorytetowy dostęp do różnych instrumentów wsparcia pozostających w dyspozycji Samorządu Województwa.
1046.	Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego	44-48	Należy doprecyzować opis relacji pomiędzy poszczególnymi szczeblami samorządu terytorialnego. W procesie realizacji Strategii, kluczem do sukcesu będzie umiejętna koordynacja działań rozwojowych pomiędzy poszczególnymi aktorami.		Częściowo uwzględniona	Relacje pomiędzy poszczególnymi szczeblami samorządu terytorialnego zostały opisane w akapitach dotyczących zintegrowanych porozumień terytorialnych oraz kontraktu terytorialnego. Postulat ten zawiera się także w horyzontalnej *Zasadzie wielopoziomowego zarządzania i partnerstwa.*

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
1047.			Należy doprecyzować opis relacji pomiędzy władzami regionalnymi a centralnymi. Decydujące znaczenie dla sytuacji na regionalnym rynku pracy ma czynnik centralny, np. w zakresie prawa pracy czy podziału środków z Funduszu Pracy.		Częściowo uwzględniona	Relacja pomiędzy władzami regionalnymi, a centralnymi jest opisana w akapicie dotyczącym kontraktu terytorialnego. Postulat ten zawiera się także w horyzontalnej *Zasadzie wielopoziomowego zarządzania i partnerstwa.*
1048.			Należy położyć nacisk na koordynację działań rozwojowych pomiędzy władzami samorządowymi Trójmiasta a Samorządem Województwa Pomorskiego. Współpraca i koordynacja działań rozwojowych władz regionalnych z władzami Gdańsk, Gdyni i Sopotu przyniesie silny impuls rozwojowy dla Pomorza.		Częściowo uwzględniona	Postulat ten zawiera się w horyzontalnej zasadzie realizacji Strategii - *Zasadzie wielopoziomowego zarządzania i partnerstwa.*
1049.	Leszek Tabor, Miasto i Gmina Sztum	45-48	Główną rolą Strategii powinno być wyrównywanie coraz bardziej jaskrawych dysproporcji społeczno-gospodarczych w regionie. Tę funkcję Strategii należy zaakcentować zarówno w Wizji, jak i w systemie realizacji. Zróżnicowania społeczno-gospodarcze w regionie są coraz bardziej widoczne i w efekcie hamują jego zrównoważony rozwój.		Częściowo uwzględniona	Postulat ten będzie realizowany poprzez horyzontalne zasady realizacji Strategii – *Zasada tematycznego i terytorialnego ukierunkowania interwencji* i *Zasada zintegrowanego podejścia terytorialnego* oraz *Zasada zrównoważonego rozwoju*.
1050.	Wojciech Szczurek, Prezydent Miasta Gdyni	45-48	Strategia wymaga operacjonalizacji w postaci polityk i programów. Zapisy Strategii w obecnym kształcie są na tyle ogólne, że wymagają uszczegółowienia w innych dokumentach.		Częściowo uwzględniona	Operacjonalizacji Strategii dedykowany został rozdział *Narzędzia realizacji*, w którym definiuje się regionalne programy strategiczne jako instrumenty wiodące w operacjonalizowaniu i harmonizowaniu działań Samorządu Województwa w różnych obszarach tematycznych Strategii. Ponadto w Strategii określone zostały główne cechy regionalnych programów ramowych strategicznych, ich zakres tematyczny, oraz powiązanie z celami operacyjnymi strategii i czas ich przygotowania.
1051.	Stefan Milewski, Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna	45-48	Należy mocniej podkreślić (np. poprzez dodanie stosownego podrozdziału) rolę Samorządu Województwa Pomorskiego w procesie wdrażania (finansowania) Strategii.		Niezasadna	Role Samorządu Województwa we wdrażaniu Strategii są określone w rozdziale *„Założenia zasady i rola Samorządu Województwa”*. Dodatkowo w każdym CO

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			Wskazane jest silniejsze zaangażowanie Samorządu Województwa Pomorskiego w proces finansowania przedsięwzięć rozwojowych w regionie.			została określona rola oraz zobowiązania Samorządu Województwa.
1052.	Edward Sobiecki, Starogardzki Klub Biznesu, Związek Pracodawców	45-48	Środki UE należy ukierunkować na równomierny rozwój regionu. Głównym problemem regionu są znaczne zróżnicowania społeczno-gospodarcze.		Częściowo uwzględniona	Postulat ten będzie realizowany poprzez zasady horyzontalne realizacji Strategii - *Zasada tematycznego i terytorialnego ukierunkowania interwencji*, *Zasada zintegrowanego podejścia terytorialnego* oraz *Zasada zrównoważonego rozwoju*.
1053.	Dominik Sudoł, Stowarzyszenie Eko-Inicjatywa Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	45-48	W procesie wdrażania Strategii należy zastosować standard partycypacyjny (zasady, procedury). Kluczem do sukcesu systemu realizacji Strategii jest pełne włączenie wszystkich podmiotów, w tym organizacji pozarządowych.		Częściowo uwzględniona	Postulat ten będzie realizowany poprzez horyzontalną *Zasadę wielopoziomowego zarządzania i partnerstwa*. W sposób w sposób partnerski i partycypacyjny będą także tworzone regionalne programy strategiczne oraz zintegrowane porozumienia terytorialne.
1054.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	45-48	Wskazane jest ukierunkowanie możliwie dużych środków rozwojowych dla terenów poza Obszarem Metropolitalnym Trójmiasta - np. na kulturę czy edukację.		Częściowo uwzględniona	Wysoka ranga edukacji w Strategii podkreślona została poprzez stworzenie dla edukacji odrębnego CO. Jednak na obecnym etapie prac trudno jest dokonać podziału środków na poszczególne CO Strategii.
1055.	Przemysław Kulawczuk, Uniwersytet Gdański	45-48	Należy rozważyć tworzenie niezależnych, samofinansujących się instytucji z pieniędzy publicznych (lub mechanizmów wspomagających powstawanie tych instytucji), np. Pomorski Bank Rozwoju.		Częściowo uwzględniona	Strategia dopuszcza taką możliwość.
1056.	Jacek Zaucha, Uniwersytet Gdański, Instytut Morski	45-48	W Strategii nie wskazano mechanizmów tzw. wyjścia z funduszy unijnych. Należy również mieć na uwadze możliwość takiego rozwoju sytuacji w Europie, który może skutkować brakiem środków unijnych (zwłaszcza po 2020 r.).		Częściowo uwzględniona	Wpływ malejących środków rozwojowych, w tym unijnych, na rozwój regionu został przedstawiony w scenariuszach: *„Dryf na mieliznę”* oraz *„Zapomniana przystań”*.
1057.	Jacek Zaucha, Uniwersytet Gdański, Instytut Morski	45-48	Brakuje wątku zarządzania niepewnością.		Częściowo uwzględniona	Mechanizmy zarządzania niepewnością zostały uwzględnione w opisie systemu realizacji poprzez określenie mechanizmu monitorowania i ewaluacji, który może być podstawą systematycznej aktualizacji Strategii oraz system regionalnych

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
						programów strategicznych, które będą konkretyzować (ogólne i elastyczne) ramy Strategii, dostosowując ją do zmiennych uwarunkowań.
1058.	Grzegorz Kuleta, Fundacja im. Arkadiusza Rybickiego	45-48	W Strategii nie wskazano ile będzie środków dostępnych na współfinansowanie projektów unijnych. Sytuacja finansowa samorządów nie jest najlepsza i nie wiadomo, czy będą w stanie udźwignąć ciężar współfinansowania w kolejnej perspektywie.		Nieuwzględniona	Samorząd Województwa zlecił opracowanie ekspertyzy *„Ocena potencjału finansowego jednostek samorządu terytorialnego województwa pomorskiego do realizacji projektów w ramach RPO Województwa Pomorskiego 2014–2020”,* z której wynika, że jst z terenu województwa będą dysponowały środkami na zapewnienie współfinansowania projektów unijnych w kolejnej perspektywie budżetowej.
1059.	Leszek Burczyk, Starosta Powiatu Starogardzkiego	45-48	Należy doprecyzować system realizacji Strategii, szczególnie w zakresie mechanizmów finansowania przedsięwzięć.		Nieuwzględniona	W sytuacji kiedy nie jest znany ostateczny kształt instrumentów finansowych, programów operacyjnych i wysokość dostępnych środków UE na lata 2014-2020 nie jest możliwe bardziej szczegółowe określenie mechanizmów finansowania przedsięwzięć. Ponadto ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju wymaga określenia w Strategii jedynie ogólnych ram finansowych.
1060.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	45-47	Konieczne jest odzwierciedlenie specyfiki organizacji pozarządowych, działających np. jako podmioty ekonomii społecznej lub przejmujących zadania publiczne, w zasadach udzielania wsparcia. Należy unikać stosowania tych samych zasad i kryteriów dla organizacji pozarządowych i innych podmiotów.		Nieuwzględniona	Postulat zbyt szczegółowy. Zostanie wzięty pod uwagę na etapie tworzenia regionalnych programów strategicznych i operacyjnych.
1061.	Jan Bogusławski, Pomorska Rada FSNT NOT	45-47	W Strategii jest zarysowany system realizacji przewidujący partnerstwo m.in. organizacji pozarządowych, które będą także uczestnikami regionalnego forum terytorialnego (RFT), ciała opiniodawczo-konsultacyjnego. Opisując narzędzia realizacji nie wymieniono w projekcie Strategii organizacji pozarządowych w grupie		Częściowo uwzględniona	W opinii Samorządu Województwa brak jest uzasadnienia dla włączenia organizacji pozarządowych do grupy kluczowych partnerów realizacji CO 3.1. Natomiast w CO 3.3, w którym znajduje się tematyka ochrony przed powodzią, organizacje pozarządowe są wymienione w gronie kluczowych partnerów realizacji celu.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			podmiotów zaangażowanych w realizację celu operacyjnego 3.1 (sprawny system transportowy) i 3.4 (skuteczna ochrona przeciwpowodziowa).			
1062.	Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	44	Dot. pkt IV A 2 W zaproponowanej formule zintegrowanych porozumień terytorialnych należy także uwzględnić udział organizacji pozarządowych oraz szczegółowo opisać ich rolę (np. jako inicjatora zwierania partnerstw). Zintegrowane porozumienia terytorialne powinny obejmować jak najszersze spektrum podmiotów, nie ograniczając się wyłącznie do jednostek samorządu terytorialnego.		Częściowo uwzględniona	Organizacje pozarządowe zostały uwzględnione jako członkowie partnerskiej reprezentacji danego obszaru funkcjonalnego.
1063.	Wojewódzka Rada ds. Bezpieczeństwa Energetycznego	45	Strategia powinna zostać wyposażona w instrumentarium pozwalające na realizację jej zapisów.		Niezasadna	Instrumentarium w konsultowanym projekcie Strategii stanowiły programy wojewódzkie. W obecnym brzmieniu będą to regionalne programy strategiczne. Programy te będą stanowiły realne narzędzia realizacji celów Strategii.
1064.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni	45	Proponuje się dokonać oceny funkcjonowania dotychczasowych struktur, odpowiedzialnych za zintegrowany rozwój województwa (np. Rada ds. Strategii, rady powołane do realizacji strategii resortowych), aby zdecydowanie podnieść ich rangę i efektywność. Koordynatorem zintegrowanej polityki rozwoju w województwie (vide uwaga dot. Misji instytucji realizujących strategię) powinien być marszałek województwa. Koordynatorem realizacji przyjętych celów operacyjnych – jednostka rekomendowana przez marszałka – na podstawie opinii Regionalnego Forum Terytorialnego.		Nieuwzględniona	W Strategii proponuje się dokonać przeglądu i weryfikacji obecnie funkcjonujących na poziomie regionu programów i strategii sektorowych pod kątem ich przydatności i zgodności ze Strategią oraz programami ramowymi. Zostanie on przeprowadzony do końca 2013 roku.
1065.	Urząd Morski w Gdyni	45	Być może warto stworzyć zapis dot. pokrycia całego obszaru województwa, za wyjątkiem obszarów, dla których udowodniono, że niema takiej potrzeby, skoordynowanymi miejscowymi planami zagosp.przestrzennego.		Częściowo uwzględniona	Postulat zawiera się w horyzontalnej *Zasadzie racjonalnego gospodarowania przestrzenią.*

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
1066.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	45	Dot . pkt IV B 5 i 6 Pojawia się tu stwierdzenie wskazujące, że zasadniczymi narzędziami realizacji Strategii będą programy wojewódzkie i wynikające z nich przedsięwzięcia. Podejście projektowe do rozwiązywania kluczowych wyzwań Regionu traktujemy jako właściwe i służące zwiększaniu efektywności wykorzystywanych zasobów, a także koncentracji na celach wynikających ze Strategii. W tym kontekście dość niepokojąco brzmi zapowiedź procesu przeglądu i weryfikacji programów wojewódzkich i strategii sektorowych, który ma się zakończyć dopiero na koniec 2013 roku. Dostrzegając zasadnicze znaczenie tego procesu dla zapewnienia wykonalności Strategii, niepokoić może fakt tak długiego czasu pozostawionego na opracowanie programów wojewódzkich.		Częściowo uwzględniona	Wskazane w Strategii regionalne programy strategiczne, które zastąpiły postulowane w projekcie Strategii programy wojewódzkie powinny być zatwierdzone przez Zarząd Województwa do połowy 2013 roku.
1067.	Grupa robocza „Społeczne Pomorze" KM RPO WP	45	Dot. pkt IV B 6 Słusznym zamierzeniem twórców projektu Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 jest monitorowanie i okresowa ocena procesu realizacji Strategii (pkt IV D 12) jako sposobu efektywnego wsparcia procesów decyzyjnych związanych z planowaniem i wykorzystaniem zasobów kierowanych na realizację Strategii. Można jedynie wyrazić żal, że proces przeglądu i weryfikacji obecnie funkcjonujących na poziomie regionu programów i strategii sektorowych pod kątem ich przydatności dla realizacji Strategii zamierza się przeprowadzić po jej zatwierdzeniu oraz uruchomieniu procesu wdrażania (pkt IV B 6).		Nieuwzględniona	Przyjęte zostało założenie, że Strategia zapoczątkuje proces weryfikacji programów i strategii sektorowych funkcjonujących na poziomie regionu.
1068.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	45	Dot. pkt IV B 7 Plan działań dla realizacji strategii powinien być tworzony przy współudziale partnerów społeczno-ekonomicznych,	Pkt IV B 6 Dodanie wśród narzędzi realizacji: *j) wspierać będą rozwój społeczeństwa obywatelskiego i aktywność obywateli w realizacji projektów finansowanych ze źródeł UE*	Częściowo uwzględniona	Postulat zawiera się w horyzontalnej *Zasadzie wielopoziomowego zarządzania i partnerstwa.* Poza tym w Strategii dodano zapis, że regionalne programy strategiczne

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			zaproponowanych przez reprezentacje sektora organizacji pozarządowych. Aby zapewnić wysoki poziom współpracy międzysektorowej należy przewidzieć środki finansowe na wsparcie ekspertów sektora pozarządowego i biznes w odniesieniu do tworzenia Planów działań i tworzenia programów. Dot. pkt IV B 8 PROP Kierownik Programu powinien być zobowiązany do współpracy w zakresie tworzenia i realizacji programu z przedstawicielami społeczno-ekonomicznymi, wskazanymi przez sektora pozarządowego i biznesu.			będą opracowywane w sposób partnerski i partycypacyjny przy współudziale różnych podmiotów funkcjonujących w danym obszarze tematycznym.
1069.				IV B Proponuje się przeformułowanie tabeli w taki sposób, aby do roli koordynatora, lidera i inspiratora, nie był wyłącznie wyznaczony Samorząd Województwa, lecz również reprezentacje sektora organizacji pozarządowych i biznesu.	Nieuwzględniona	Strategia jest dokumentem Samorządu Województwa określającym jego kierunki działania. Dlatego w Strategii określone zostały role Samorządu Województwa jako wiodącego w jej realizacji.
1070.	Natalia Meszko	46-47	Dot. IV B tabela Narzędzia realizacji/komórka odpowiedzialna – czy nie należałoby uwzględnić również Pełnomocnika Marszałka ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi?		Nieuwzględniona	Przyjęta została zasada, że komórkami odpowiedzialnymi za realizację programów ramowych będą departamenty urzędy marszałkowskiego, ale ostatecznie nie zostaną one wskazane w Strategii.
1071.	Grupa LOTOS	46-47		Dla każdego celu operacyjnego Rola Samorządu Województwa powinna być zdefiniowana jako „Inspirator", niezależnie od zdefiniowanych innych ról.	Częściowo uwzględniona	Samorząd Województwa nie pełni roli inspiratora tylko w CO 2.2.
1072.	Andrzej Sawicki, PAN IBW	46	Niezrozumiała jest rola Samorządu jako koordynatora, lidera i inspiratora przy *Celu Operacyjnym 1.2.*		Niezasadna	Szczegółowe wyjaśnienie istoty poszczególnych ról Samorządu Województwa obecnie jest zawarte w części dotyczącej założeń, zasad i roli Samorządu Województwa w realizacji Strategii.
1073.	Ruch Palikota	46		CO 1.2. Do podmiotów zaangażowanych dodać : *Parki, Inkubatory*	Częściowo uwzględniona	Wymienione instytucje stanowią emanację bądź to jednostek samorządu

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
						terytorialnego bądź przedsiębiorców i zawierają się we wskazanych kategoriach kluczowych dla realizacji CO.
1074.				CO 1.4 Do podmiotów zaangażowanych dodać: *Media*	Nieuwzględniona	Media nie uczestniczą w realizacji Strategii tylko dostarczają społeczeństwu informacji na temat jej realizacji.
1075.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	46		CS 2 Do podmiotów zaangażowanych dodać: *Organizacje pozarządowe i ich reprezentacje* *Podmioty ekonomii społecznej* *Rady społeczne* (np. rady dzielnic)	Częściowo uwzględniona	Część z wymienionych grup podmiotów jest uwzględniona w ramach poszczególnych CO.
1076.	Ruch Palikota	46		CO 2.1 Do podmiotów zaangażowanych dodać: *Szkoły Zawodowe, Centra Kształcenia*	Częściowo uwzględniona	Uzupełniono o zapis dotyczący instytucji edukacyjnych.
1077.				CO 2.2 Do podmiotów zaangażowanych dodać: *Grupy Rybackie, Media*	Częściowo uwzględniona	Lokalne grupy rybackie zostały dodane do kluczowych partnerów dla realizacji celu. Natomiast media nie uczestniczą w realizacji Strategii, tylko dostarczają społeczeństwu informacji na temat jej realizacji.
1078.	Karolina Wróbel, LGR „Morenka"	46		CO 2.2 Do podmiotów zaangażowanych dodać: *lokalne grupy rybackie*	Uwzględniona	
1079.	Ruch Palikota	46		CO 2.3 Do podmiotów zaangażowanych dodać: *Szkoły* (nie tylko szkoły wyższe)	Niezasadne	Szkoły były i są uwzględnione w ramach jednostek samorządu terytorialnego.
1080.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	47		CO 3.1 Do podmiotów zaangażowanych dodać: *administracja śródlądowych dróg wodnych*	Nieuwzględniona	Śródlądowe drogi wodne nie będą przedmiotem interwencji Samorządu Województwa w ramach realizacji Strategii.
1081.	Jacek Świdziński, Zastępca Burmistrza Miasta Jastarni	47	Administracja państwowa reprezentowana przez Urzędy Morskie odpowiada za bezpieczeństwo żeglugi, korzystanie z dróg wodnych, administrowanie w portach i przystaniach morskich	CO 3.1 i 3.3 Do podmiotów zaangażowanych dodać: *Urzędy Morskie*	Uwzględniona	
1082.	Grupa LOTOS	47	Działalność instytucji B+R podnosi stopień innowacyjności stosowanych rozwiązań	CO 3.2 Do podmiotów zaangażowanych dodać: *instytucje B+R*	Uwzględniona	

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
1083.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	47	Efektywne gospodarowanie energią to cel operacyjny, za który powinien być odpowiedzialny departament właściwy do rozwoju gospodarczego lub departament specjalny ds. energetyki. Są to cele bezpośrednio związane ze zwiększeniem regionalnego bezpieczeństwa energetycznego (wskazane jest to jako oczekiwany efekt) oraz bezpośrednio i pośrednio z rozwojem gospodarczym regionu. Połączenie kompetencji i odpowiedzialności za kwestie energetyczne będzie stało w sprzeczności z innymi celami departamentu ds. środowiska, który powinien mieć możliwość koncentracji na polityce zrównoważonego rozwoju a nie koncentrować się na spełnieniu założonego w strategii efektu wzrostu bezpieczeństwa energetycznego. Oba departamentu (środowiska i rozwoju gospodarczego) niewątpliwie powinny ze sobą ściśle współpracować w zakresie szczególności polityki efektywności energetycznej ale to DRG powinien być w pełni odpowiedzialny za kwestie rozwoju gospodarczego, do którego niezbędna jest właściwa polityka w zakresie efektywnego gospodarowania energią i inne kwestii energetyczne.	CO 3.2 Komorka odpowiedzialna: *Departament UMWP właściwy ds. Rozwoju Gospodarczego* (lub wydzielony departament ds. energetyki)	Nieuwzględniona	Rozstrzygnięcia w zakresie jednostek odpowiedzialnych za wdrażanie regionalnych programów strategicznych dokonane zostaną na etapie ich sporządzania. W obecnym brzmieniu Strategii odstąpiono od wskazywania konkretnych jednostek odpowiedzialnych.
1084.	Urząd Morski w Gdyni	47	Urząd Morski w Gdyni jest jednostką odpowiedzialną za ochronę brzegów morskich i za sprawowanie nadzoru nad morskimi obszarami sieci Natura 2000.	CO 3.3 i 3.4 Do podmiotów zaangażowanych dodać: *Urząd Morski w Gdyni*	Uwzględniona	
1085.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody	47	Urzędy morskie są odpowiedzialne za Naturę 2000 na morzu oraz dozór i ochronę przed zanieczyszczeniami.	CO 3.3 i 3.4 Do podmiotów zaangażowanych dodać: *parki narodowe, urzędy morskie*	Częściowo uwzględniona	Urzędy morskie zostały dodane do partnerów kluczowych dla realizacji CO 3.3.
1086.	Ruch Palikota	47		CO 3.3 Do podmiotów zaangażowanych dodać: *Organizacje Rolne, Urzędy Morskie, Agencje Nieruchomości (np. rolnicze), Koła łowieckie, Związki wędkarskie.*	Częściowo uwzględniona	jw.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
1087.	Park Narodowy Bory Tucholskie	47		CO 3.3 Do podmiotów zaangażowanych dodać: *Parki narodowe*	Częściowo uwzględniona	Parki narodowe jako jedna z form ochrony przyrody zostały uwzględnione w OSI dla kierunku działania 3.3.4.
1088.	Jacek Świdziński, Zastępca Burmistrza Miasta Jastarni	47	Administracja państwowa reprezentowana przez Urzędy Morskie odpowiada za działania ochronne (w tym przeciwpowodziowe) w pasie nadbrzeżnym.	CO 3.4 Do podmiotów zaangażowanych dodać: *Urzędy Morskie*	Częściowo uwzględniona	Urzędy morskie zostały dodane do partnerów kluczowych dla realizacji CO 3.3.
1089.	Jerzy Fijas, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	47	Zadania realizowane przez LP, m.in. w ramach projektu *Zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy na terenach leśnych,* finansowanym ze środków UE w ramach POIiŚ 2007-2013, zdecydowanie wpisują się w działania skutecznej ochrony przeciwpowodziowej regionu i powinny być kontynuowane w kolejnej perspektywie finansowej.	CO 3.4 Do podmiotów zaangażowanych dodać: *Lasy Państwowe.*	Częściowo uwzględniona	Regionalne dyrekcje Lasów Państwowych zostały dodane do grupy partnerów kluczowych dla realizacji CO 3.3.
1090.	Piotr Dwojacki, Pomorski Klaster Rzeczny	47	Dot. CO 3.4 *"Departament UMWP właściwy ds. środowiska"* Pozostawienie spraw rzek (na szczeblu centralnym) w gestii Ministerstwa Środowiska jest jedną z głównych przeszkód w realizacji celów gospodarczych związanych z rzekami - łącznie ze stosowaniem terminologii w rodzaju *"droga wodna E-40 jako ekologiczny korytarz przelotu ptaków wyklucza rozwój funkcji transportowych i energetycznych"*. Taka usterka nie powinna być klonowana na poziomie regionalnym. Tym bardziej, że w UMWP jest Biuro Rozwoju Dróg Wodnych, którego funkcje można rozszerzyć.		Częściowo uwzględniona	Jednym z oczekiwań wobec administracji rządowej w związku z realizacją CO 3.1 jest tworzenie warunków prawnych (np. podpisanie konwencji o śródlądowych drogach wodnych AGN), programowych, technicznych (IV klasa żeglowności) i organizacyjnych dla rozwoju funkcji transportowych w oparciu o drogi wodne E-40 i E-70.
1091.	Wojewódzka Rada ds. Bezpieczeństwa Energetycznego	47	Wskazana została potrzeba opracowania systemowego, kilkuletniego programu rozwoju OZE dostępnego dla zwykłych mieszkańców.		Nieuwzględniona	Uwaga zbyt szczegółowa jak na poziom Strategii i zostanie wzięta pod uwagę przy tworzeniu regionalnego programu strategicznego w zakresie energetyki i środowiska.
1092.	Jan Bogusławski, Pomorska Rada FSNT NOT	48	Zestaw prognoz obejmuje szeroko pojętą „gamę" prognoz społecznych, gospodarczych, techniczno-funkcjonalnych. Zwrócić należy uwagę na pkt 7 – wieloletnie		Nieuwzględniona	Wobec braku przesądzeń, co do kierunków i wartości środków m.in. w ramach przyszłej polityki spójności, na obecnym etapie określenie wsparcia w

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			ramy finansowe UE 2014-2020 to ostatni okres silnego wsparcia ze środków z UE. W Strategii podaje się, *iż „całkowita pula publicznych środków rozwojowych dostępnych w Woj.Pom. w latach 2012- 2020 jest szacowana na 43-53 mld zł."* Jeśli tak ma być to należałoby już na obecnym etapie opracowania strategii „świadomie i programowo ukierunkować 40-50% tej kwoty na działania związane bezpośrednio z realizacją celów Strategii i przez Strategię determinowanych. Wskazanie tych celów już teraz jest trudne ale konieczne.			ramach poszczególnych celów Strategii w sposób wiążący jest niemożliwe.
1093.	Ryszard Gajda	48	Należy doprecyzować opis źródeł i mechanizmów finansowania Strategii.		Nieuwzględniona	Strategia jest dokumentem o dużym poziomie ogólności, jednak w części dotyczącej ram finansowych znalazły się najistotniejsze ich założenia. Określone zostały m.in. poziomy środków Samorządu Województwa, jakie będą kierowane na realizację Strategii, źródła ich pochodzenia, stopień oddziaływania Samorządu Województwa na te źródła oraz szacunkową pulę publicznych środków rozwojowych dostępnych w województwie pomorskim w latach 2012-2020. Ponadto ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju wymaga określenia w strategii rozwoju Województwa jedynie ogólnych ram finansowych Strategii.
1094.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	48	Dot. pkt IV C 9 Z dużą aprobatą przyjmujemy zapowiedź, że co najmniej 80% środków budżetowych województwa, pomniejszonych o wydatki bieżące oraz co najmniej 90% środków przewidzianych w wieloletnich dokumentach finansowych będzie kierowana na przedsięwzięcia związane z realizacją celów Strategii. Niemniej spełnienie tej zapowiedzi będzie		Częściowo uwzględniona	Wskazane w konsultowanej Strategii programy wojewódzkie (obecne brzmienie to regionalne programy strategiczne) powinny być zatwierdzone przez Zarząd Województwa do połowy 2013 roku.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			możliwe dopiero po opracowaniu nowych programów wojewódzkich (i/lub strategii sektorowych) oraz wdrożeniu jednolitego systemu zarządzania projektami wynikającymi z tych programów w UMWP. W sytuacji przedłużania się prac nad programami wojewódzkimi do końca 2013 roku (czyli przez kolejne 1,5 roku), biorąc pod uwagę zasady procedury budżetowej (zwłaszcza proces tworzenia budżetu), dostrzegamy zagrożenie, że reguła wydatkowania 80 lub 90% środków innych niż bieżące na cele wynikające ze Strategii, może wejść w życie dopiero od 2015 roku. Stawia pod znakiem zapytania możliwość realnego wpływu władz województwa na osiągnięcie programowanych celów strategicznych i operacyjnych do 2020 roku.			
1095.	Grupa LOTOS	48	Dot. pkt IV C 11 Świadome i programowe ukierunkowanie 100% posiadanych środków powinno być związane bezpośrednio z realizacją celów Strategii i przez Strategię determinowane.		Nieuwzględniona	Przyjęcie poziomu 40-50% wynika z faktu, że nie na wszystkie środki ujęte w ramach finansowych bezpośredni wpływ ma Samorząd Województwa.
MONITOROWANIE I OCENA EFEKTÓW						
1096.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody	49		Pkt IV D 14 *g) monitoring efektywności ochrony przyrody.*	Częściowo uwzględniona	Do zakresu działania PSME dołączono analizy zmian środowiskowych w regionie
1097.	Ruch Palikota	49	Brakuje szczegółowego opisu funkcjonowania systemu monitorowania i oceny efektów. Nie da się określić czy jest skonstruowany prawidłowo. Pomorski Systemu Monitoringu i Ewaluacji (PSME) nie określa, kto będzie zasiadał/pracował w PSME, na jakich zasadach będzie działało PSME, jakie będzie miało kompetencje oraz jaka będzie realna władza tego tworu.		Częściowo uwzględniona	Dla przejrzystości działania systemu zamieszczono schemat jego funkcjonowania oraz uzupełniono część zapisów. Szczegółowy zakres funkcjonowania systemu zostanie określony w koncepcji działania PSME.
1098.	Grupa LOTOS	50	Dot. pkt IV D 19 Monitoring powinien być częstszy, co najmniej raz na rok. Poprawia to elastyczność wykorzystania szans i ewentualnego		Niezasadna	Jak wynika z istniejących zapisów monitoring będzie prowadzony w sposób regularny, a więc ciągły. *Informacje o postępach realizacji Strategii* zostaną

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			przeciwdziałania zagrożeniom oraz istotnym zmianom uwarunkowań.			opracowywane minimum raz na 2 lata, gdyż jest to minimalny okres w jakim możliwa jest obserwacja zmian w sposób horyzontalny.
1099.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza	50	Dot. pkt IV D 19 Ocena realizacji Strategii jednokrotnie w trakcie kadencji Sejmiku wydaje się zbyt rzadka. Zbyt rzadka ocena nie pozwoli na dokonanie zmian, które pozwolą na przybliżenie realizacji celów Strategii.		Niezasadna	Ocena realizacji Strategii odbywać się ma przynajmniej raz w kadencji Sejmiku, a więc może być częstsza. Szczegółowe zapisy dot. częstotliwości dokonywania oceny zostaną zawarte w koncepcji działania PSME.
1100.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	50	Partnerstwo, zgodnie z zasadami powinno być realizowane na wszystkich czterech poziomach, tzn.: planowania, wdrażania, monitorowania, ewaluacji.	Dodanie pkt: *20. Zarówno proces monitoringu jak i ewaluacji odbywać się będzie przy udziale organizacji pozarządowych i ich reprezentacji.*	Częściowo uwzględniona	Organizacje pozarządowe są stałym partnerem Samorządu w tworzeniu i realizacji dokumentów strategicznych. W punkcie zawierającym kluczowe warunki sukcesu PSME uwzględniono *„stałą współpracę z kluczowymi partnerami uczestniczącymi w realizacji Strategii”*. Zakres współpracy zostanie szczegółowo omówiony w koncepcji działania PSME.
INNE						
1101.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni		Wydłużenie horyzontu czasowego Strategii do 2030 r.		Nieuwzględniona	Horyzont czasowy Strategii wynika z ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.
1102.	Włodzimierz Zgoda		Należy wydłużyć horyzont czasowy Strategii.		Nieuwzględniona	jw.
1103.	Janusz Pempkowiak, IO PAN		Strategia powinna wychodzić poza rok 2020.Dokument strategiczny powinien pokazywać wizję długofalową, a nie ograniczać się do perspektywy najbliższych ośmiu lat.		Nieuwzględniona	jw.
1104.			Należałoby wskazać elementy Strategii (zapewne jako kierunki działania do roku 2040/2050).		Nieuwzględniona	jw.
1105.	Jan Gliszczyński, Zastępca Burmistrza Czerska		Strategia powinna bardziej skupiać na rozwoju pozostałych, innych niż Metropolitalny, subregionów. Metropolia nie będzie inicjowała czy wzmacniała rozwoju pozostałych obszarów. Bezsprzeczne jest, że główną lokomotywą rozwojową regionu jest		Częściowo uwzględniona	Strategia nie skupia się wyłącznie na problemach rozwojowych Obszaru Metropolitalnego. Między innymi: dysproporcje wewnątrzregionalne zostały uznane za jedno z głównych wyzwań rozwojowych w regionie. Przyjęto za cel

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			Trójmiasto. Jednak rozwój tego obszaru nie będzie bezpośrednio stymulował rozwoju pozostałych.			budowę sieci wyższych szkół zawodowych w subregionach, szereg celów Strategii zaadresowano do obszarów słabiej rozwiniętych i peryferyjnych; ustanowiono OSI, gwarantujące realizację wybranych kierunków działania na obszarach szczególnie intensywnego występowania problemów rozwojowych.
1106.	Andrzej Kaczmarczyk, Urząd Miejski w Słupsku		Należy położyć większy nacisk na rolę subregionów w województwie i ograniczanie dysproporcji między Obszarem Metropolitalnym oraz subregionami w zakresie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego.		Częściowo uwzględniona	jw.
1107.	Stowarzyszenie Gdański Obszar Metropolitalny		Potrzeba zdefiniowania pojęcia „metropolia". Jest ono częstokroć przytaczane w dokumencie, jest też pojęciem ogólnie używanym w kontekście zakresu terytorialnego, jak i Stowarzyszenia GOM.		Częściowo uwzględniona	Obszar metropolitalny został zdefiniowany w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa* jako *aglomeracja Trójmiasta jako potencjalny obszar metropolitalny* oraz w opracowaniach towarzyszących. Strategia oraz *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa* stanowią integralny system dokumentów strategicznych. Nie ma potrzeby powielania ich treści.
1108.	Wojciech Szczurek, Prezydent Miasta Gdyni		OMT powinien być delimitowany jako obszar realizacji szczególnych zadań, których efekty będą wpływać na cały region.		Częściowo uwzględniona	Obszar metropolitalny został zdefiniowany w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa* jako *aglomeracja Trójmiasta jako potencjalny obszar metropolitalny* oraz w opracowaniach towarzyszących. Strategia oraz *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa* stanowią integralny system dokumentów strategicznych. Nie ma potrzeby powielania ich treści. Przyjęta w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa* delimitacja obszaru metropolitalnego uwzględnia kryteria funkcjonalne.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
1109.	Wiesław Bielawski, Urząd Miasta Gdańska		Niewiele miejsca poświęcono kwestii Obszaru Metropolitalnego w ramach regionu i kluczowemu dla niego problemowi, czyli suburbanizacji. Pomimo ograniczonych narzędzi realizacji Strategii, wydaje się właściwe wyrażenie w dokumencie jasnego negatywnego stanowiska dotyczącego tego zjawiska. Nie jest uzasadniona nadzieja, że ten problem rozwiążą gminy w drodze dwustronnych i wielostronnych negocjacji, ponieważ ich interesy są rozbieżne, a kompetencje autonomiczne. Niezbędna jest interwencja z poziomu samorządu województwa.		Częściowo uwzględniona	W Strategii przyjęto - ramach regionalnego konsensusu - konieczność wyważenia pomiędzy wyzwaniem wzmacniania funkcji i konsolidacji Obszaru Metropolitalnego, a wyzwaniem równoważenia procesów rozwojowych. Należy jednak zwrócić uwagę, że rola Metropolii została podkreślona w *Wyzwaniach strategicznych* oraz *Wizji*, jak również zaadresowano do niej szereg działań, poprzez OSI, w szczególności w ramach CS 1. Niekontrolowana suburbanizacja – pomimo iż ilustruje rozbieżne interesy parterów w regionie - została oceniona jako zjawisko wymagające narzędzi zaradczych. Jedna z zasad horyzontalnych realizacji Strategii (*Zasada racjonalnego gospodarowania przestrzenią*) przekłada się na horyzontalne kryterium wyboru przedsięwzięć, które pozwoli oceniać je z punktu widzenia wpływu na zagospodarowanie przestrzeni, w tym na suburbanizację.
1110.	Zbigniew Canowiecki, Tomasz Limon, Pracodawcy Pomorza		Strategia nie odnosi się do projektu powstania Metropolii Trójmiejskiej, oczekujemy, że będzie to celem działań administracji samorządowej i rządowej.		Częściowo uwzględniona	Strategia opierać musi się na wewnątrzregionalnym konsensusie, dlatego nie przesądza formy prawnej w jaką powinna być ujęta współpraca metropolitalna. W wielu miejscach podkreśla natomiast konieczność takiej współpracy. Przewiduje też narzędzia stymulowania współpracy ponad granicami adm. w ramach metropolii, w np. w postaci zintegrowanych porozumień terytorialnych.
1111.	Grzegorz Piechowski, Wójt Gminy Kościerzyna		Zapisy Strategii należy uzupełnić o zagadnienia z zakresu rolnictwa i przetwórstwa rolnego, a także opieki leczniczej i rehabilitacyjnej. Subregion dysponuje dużym potencjałem dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości przede		Częściowo uwzględniona	Dokument został uzupełniony o kwestie związane z turystyką prozdrowotną w oparciu o usługi lecznicze i rehabilitacyjne. Co do rolnictwa - Strategia przedstawia cele w ujęciu problemowym, a nie sektorowym i obejmuje tylko te

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			wszystkim w zakresie rolnictwa i związanego z tym przetwórstwa rolnego, a także usług leczniczych i rehabilitacyjnych.			aspekty rozwoju społeczno-gospodarczego, województwa, na które Samorząd Województwa ma realny wpływ. Instrumenty przewidziane dla wsparcia gospodarki obejmują również przedsiębiorczość rolną.
1112.	Maciej Borkowski		W Strategii pominięto kwestię rolnictwa.		Częściowo uwzględniona	Strategia przedstawia cele w ujęciu problemowym, a nie sektorowym i obejmuje tylko te aspekty rozwoju społeczno-gospodarczego regionu, na które Samorząd Województwa ma realny wpływ. Instrumenty przewidziane dla wsparcia gospodarki obejmują również przedsiębiorczość rolną.
1113.	Jerzy Fijas, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych		Strategia nie mówi nic o rozwoju obszarów wiejskich.		Częściowo uwzględniona	Szereg kierunków działania adresowanych jest – poprzez określenie OSI – do obszarów wiejskich. W ramach przewidywanych kierunków działania będzie możliwość realizacji szeregu typów przedsięwzięć odpowiadających różnym formom wspierania rozwoju obszarów wiejskich. Dodano także rozdział dotyczący wymiaru terytorialnego który zawiera m.in. syntetyczny opis oferty Strategii na rzecz obszarów wiejskich.
1114.	Regionalna Rada Ochrony Przyrody		1. Nieuwzględnienie parków narodowych i ich funkcji w regionie, oddziaływania na kulturę, ochronę środowiska, edukację oraz miejsca pracy. 2. Zbyt duży poziom ogólności projektu Strategii. 3. Trudne do pogodzenia kwestie, takie jak realizacja scenariusza *Wiatr w żagle* oraz zapisy dotyczące ograniczenia presji na środowisko, czy też rozwój systemu transportowego, a poprawa spójności przestrzeni przyrodniczej. 4. Niewystarczająco zaakcentowane w projekcie Strategii są wątki przestrzenne. 5. Brak edukacji ekologicznej w kierunkach		Częściowo uwzględniona	Dodano zapisy odnoszące się do edukacji pro-ekologicznej, zwiększono poziom szczegółowości opisu, wzmocniono wątki przestrzenne (np. nowy podrozdział pt. *Informacja o terytorialnym ukierunkowaniu celów*). Wśród partnerów realizujących Strategię wymienia się z nazwy tylko podmioty regionalne; parki narodowe będą brać udział w jej realizacji jako administracja rządowa.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			działań oraz zbyt poetycki, a miejscami zbyt trudny język (np. izochrona). 6. W związku z użyciem nieprecyzyjnych sformułowań istnieje potrzeba stworzenia, słownika pojęć w tym miedzy innymi dla występujących w tekście określeń: przestrzeń przyrodnicza, spójność przyrodnicza, spójność ekologiczna, czyste środowisko w taki sposób aby intencje autorów na etapie wdrażania Strategii nie budziły wątpliwości.			
1115.	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych		Zasugerowano konsultacje z Pomorską Radą Działalności Pożytku Publicznego – w trakcie trwania konsultacji społecznych oraz przy formułowaniu kolejnych projektów Strategii 2020, w tym w ramach debaty w Sejmiku Województwa Pomorskiego. Zgłoszono postulat do Rządu RP dotyczący zmiany ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju w zakresie wydłużenia okresu konsultacji społecznych.		Nieuwzględniona	Uwaga wyraża postulaty o charakterze procesowym oraz prawnym. Brak konkretnej pozycji zmiany w dokumencie Strategii.
1116.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni		Ostateczne zapisy Strategii powinny stanowić punkt wyjścia dla formułowania dokumentów strategicznych miast. W związku z tym po uchwaleniu Strategii konieczne jest zawiązanie współpracy pomiędzy samorządami województwa i lokalnymi, w celu zapewnienia spójności pomiędzy strategiami różnych szczebli.		Nieuwzględniona	Uwaga wyraża postulaty o charakterze procesowym. Brak konkretnej propozycji zmiany w dokumencie Strategii.
1117.	Marek Grzybowski, Akademia Morska w Gdyni		W Strategii należy wyeksponować „morskość i międzynarodowość”.		Uwzględniona	

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
1118.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni		W projekcie Strategii zabrakło szerszego opisu korzyści rozwojowych wynikających z nadmorskiego położenia regionu, a także roli gospodarki morskiej. W Strategii niedostatecznie podkreśla się nadmorskie położenie OMT.		Uwzględniona	
1119.	Jacek Zaucha, Uniwersytet Gdański, Instytut Morski		Należy mocniej, zwłaszcza w części projekcyjnej, podkreślić tematykę morską oraz czynniki rozwojowe wynikające z nadmorskiego położenia województwa.		Uwzględniona	
1120.	Zbigniew Canowiecki, Tomasz Limon, Pracodawcy Pomorza		Strategia pomija obecności gospodarki morskiej jako kluczowej w województwie, rozumianej jako przemysł stoczniowy, rybołówstwo, porty (logistyka). Te gałęzie gospodarki są charakterystycznymi cechami regionu wynikającymi z położenia geograficznego i wiekowej tradycji. Na nich powinien się opierać rozwój gospodarczy regionu. Brak odniesień wymaga interwencji, gdyż jest informacją, że świadomie rezygnujemy z rozwoju branż szeroko rozumianej gospodarki morskiej.		Uwzględniona	
1121.	Pomorskie organizacje pozarządowe		Zbyt małe wyeksponowanie wątków związanych z uczestnictwem w kulturze i ochroną dziedzictwa kulturowo-historycznego, niedostateczne podkreślenie morskiego charakteru województwa (np. w zakresie turystyki) oraz pominięcie kwestii bezpieczeństwa publicznego. Ponadto, w projekcie Strategii należy podkreślić rolę dróg wodnych w rozwoju turystycznym i transportowym regionu, a także bardziej szczegółowo opisać zagadnienia związane z szeroko rozumianą gospodarką wodną. Ponadto, projekt Strategii zbyt małą wagę przykłada do zmian demograficznych, przede wszystkim kwestii starzenia się społeczeństwa.		Uwzględniona	

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
1122.	Jadwiga Jędrzychowska, Towarzystwo Przyjaciół Ustki		Brakuje „wymiaru morskiego" – przede wszystkim w zakresie stymulowania turystyki		Uwzględniona	
1123.	Marek Biernacki, Radny Sejmiku Województwa Pomorskiego		W Strategii brakuje walorów morskich.		Uwzględniona	
1124.	Marek Biernacki, Radny Sejmiku Województwa Pomorskiego		W Strategii brakuje walorów morskich. 60% polskiego wybrzeża znajduje się w województwie pomorskim, przy czym gospodarka morska zamyka się w obszarze Zatoki Gdańskiej, a być może należy pomyśleć o rozwoju infrastruktury także na pozostałych odcinkach pomorskiego wybrzeża.		Uwzględniona	
1125.	Barbara Podruczna-Mocarska, Urząd Miasta Ustki, Radna Powiatu Słupskiego		W zbyt małym stopniu wyeksponowano „wymiar morski" – przede wszystkim w zakresie turystyki. Obszar subregionu słupskiego jest pod względem dostępności transportowej w najgorszej sytuacji – konieczne są konkretne inwestycje (np. DK 21).		Uwzględniona	
1126.	Stowarzyszenie Gdański Obszar Metropolitalny		Potrzeba dalszej poprawy dostępności portów, dostępności do metropolii.		Uwzględniona	
1127.	Jan Bogusławski, Pomorska Rada FSNT NOT		Uzyskanie pełnej opinii o Strategii utrudnia brak informacji o celach przyjętych w Strategii uchwalonej przez Samorząd Województwa Pomorskiego 18.07.2005 – co zostało osiągnięte a co nie zostało wykonane i przechodzi na okres następny. Brak jest także odniesienia do celów (zadań) zarysowanych w planie zagospodarowania przestrzennego woj. pomorskiego oraz do strategii branżowych (np. Regionalnej strategii rozwoju transportu na lata 2007-2020) – jak się przedstawia realizacja planu i tych strategii?		Nieuwzględniona	Szczegółowe informacje odnośnie strumieni interwencji publicznej w latach 2005-2009 w województwie pomorskim znajdują się w *Raporcie z realizacji Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego w latach 2005-2009* – dokumencie przyjętym Uchwałą Zarządu Województwa Pomorskiego z dn. 22 marca 2011 r. oraz materiale pomocniczym - *Raporcie o przedsięwzięciach rozwojowych w województwie pomorskim w latach 2005-2010*.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
1128.	Wiesław Bielawski, Urząd Miasta Gdańska		Tekst został napisany w sposób wyważony, niebudzący zarzutów do żadnych istotnych treści. Jest zwięzły i przyswajalny objętościowo. Prawdopodobnie z tego względu trudno dopatrzyć się w dokumencie zapowiadanej przez Zarząd Województwa „strategii wyborów i zobowiązań".		Uwzględniona	
1129.	Wiesław Bielawski, Urząd Miasta Gdańska		Dokument ma wydźwięk optymistyczny i można odnieść wrażenie, że za mało krytycznie patrzy w przyszłość. Szczególnie w zakresie oczekiwanego wzrostu gospodarczego oraz wzrostu inwestycji.		Nieuwzględniona	Uwaga o charakterze ogólnym. Brak konkretnej propozycji zmiany w dokumencie Strategii. Ponadto, Strategia formułuje szereg scenariuszy (zarówno pozytywnych, jak i negatywnych) wskazujących szereg potencjalnych ścieżek rozwoju regionu, uwzględniających m.in. uwarunkowania zewnętrzne.
1130.	Stowarzyszenie Gdański Obszar Metropolitalny		Dokument jest zbyt syntetyczny i warto by go uzupełnić o aneksy, które lepiej uzasadnią proponowane działania.		Częściowo uwzględniona	Wszystkie wnioski i ustalenia w dokumencie Strategii opierają się ogólnie dostępnych materiałach diagnostycznych. Dokument Strategii zostanie uzupełniony o informację o *Raporcie z realizacji Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego w latach 2005-2009* – dokumencie przyjętym Uchwałą Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 22 marca 2011 r., który syntetyzuje szereg materiałów pomocniczych o charakterze analitycznym.
1131.	Jan Bogusławski, Pomorska Rada FSNT NOT		Strategia w przedstawionej postaci jest raczej założeniami do strategii ze względu na duży stopień uogólnienia i niejednolitość poszczególnych części materiału. Jak się można domyślać (str. 45), zasadnicza część formułowania Strategii odbędzie się w programach wojewódzkich, które m.in. mieć będą wieloletnią perspektywę i operować będą mierzalnymi celami.		Nieuwzględniona	Brak konkretnej propozycji zmiany w dokumencie Strategii.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
1132.	Janusz Pempkowiak, IO PAN		Dokument jest szczegółowy, może zbyt szczegółowy jak na Strategię.		Nieuwzględniona	Uwaga ma charakter ogólny. Brak konkretnej propozycji zmiany w dokumencie Strategii.
1133.	Jan Burnewicz, Uniwersytet Gdański		Niewystarczająco opisano powiązanie Strategii z innymi dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim i krajowym.		Nieuwzględniona	W pracach nad Strategią wzięto pod uwagę szeroko pojęte otoczenie strategiczne. Wnioski wynikające z dokumentów strategicznych europejskich i krajowych zostały wzięte pod uwagę zarówno w części diagnostycznej, jak i projekcyjnej Strategii.
1134.	Jacek Zaucha, Uniwersytet Gdański, Instytut Morski		W Strategii zabrakło mechanizmów kooperacyjnych, stymulujących sieciowość i kooperację.		Uwzględniona	
1135.	Ryszard Toczek, Urząd Miasta Gdyni		W Strategii powinny znaleźć się flagowe projekty, które będą służyć realizacji najważniejszych interesów regionu. Przykładem takiego projektu mogłaby być budowa OPAT.		Częściowo uwzględniona	Postulat jest realizowany poprzez wykaz oczekiwań wobec administracji rządowej oraz kierunków współpracy międzynarodowej i ponadregionalnej.
1136.	Wiesław Bielawski, Urząd Miasta Gdańska		Słabością projektu dokumentu jest brak szczegółowych zapisów odnośnie konkretnych inwestycji jakie należałoby zrealizować.		Częściowo uwzględniona	jw.
1137.	Wiesław Bielawski, Urząd Miasta Gdańska		Dokument jest bardzo ogólny, nie są poruszane szczegółowe inwestycje, konieczne do realizacji. Raczej określone są ramy priorytetowych przedsięwzięć. Można odnieść wrażenie, że celowo unika się poruszania kwestii kontrowersyjnych, takich jak np. lokalizacja elektrowni jądrowej, eksploatacja gazu łupkowego czy suburbanizacja. Z kolei w „oczekiwaniach wobec Rządu" brakuje wyboru inwestycji najważniejszych do realizacji w założonym horyzoncie, albo chociaż zhierarchizowania całej listy.		Częściowo uwzględniona	jw.
1138.	Krzysztof Hildebrandt, Prezydent Miasta Wejherowo		Strategia powinna odnosić się niekiedy również do elementów (zagadnień) o charakterze lokalnym. Zapisy projektu są bardzo ogólne i często nie		Częściowo uwzględniona	jw.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			przesądzają o konkretnych działaniach. W związku z tym konieczne jest uszczegółowienie Strategii bądź sporządzenie innych dokumentów, które będą służyć jej realizacji.			
1139.	Janusz Pempkowiak, IO PAN		Dokument powinien zawierać kilka kluczowych przedsięwzięć np.: Kolej kaszubska/trasy szybkiego ruchu w Trójmieście/szkoły podstawowe powody/cel/harmonogram/szacunkowe koszty.		Częściowo uwzględniona	jw.
1140.	Jan Burnewicz, Uniwersytet Gdański		Niewystarczająco opisano powiązania i wzajemne relacje pomiędzy celami strategicznymi.		Częściowo uwzględniono	Uzupełniono opisy CO o informacje wskazujące powiązania pomiędzy nimi.
1141.	Wiesław Bielawski, Urząd Miasta Gdańska		Pozytywne jest zawarcie w Strategii celów strategicznych, takich jak „Spójna przestrzeń", „Aktywni mieszkańcy" oraz „Otwarta gospodarka". W ramach nich szczególnie istotne są cele operacyjne odnoszące się do budowy sieci współpracy gospodarczej, w tym wzmacniania transferu wiedzy i technologii do gospodarki. Miastu Gdańsk zależy na pogłębieniu efektywności współpracy na linii biznes i nauka, a także wzmocnieniu oferty komercyjnej pomorskich instytucji B+R.		Uwzględniona	
1142.	Stowarzyszenie Gdański Obszar Metropolitalny		Miękkie definicje i ich interpretacja, w tym zwłaszcza OSI.		Częściowo uwzględniona	W systemie realizacji Strategii wprowadzono zobowiązanie Zarządu Województwa do opracowania *Planu zarządzania Strategią*, który określi m.in. szczegółową delimitację OSI.
1143.	Wiesław Bielawski, Urząd Miasta Gdańska		Niedosyt może budzić przestrzenny aspekt Strategii, a konkretnie zasięg przestrzenny obszarów strategicznej interwencji (OSI), gdy jest on inny niż całe województwo. OSI są określone opisowo nieostrymi sformułowaniami, takimi jak np.: *„położone najdalej od centrum", „o niskim poziomie aktywności zawodowej", „zdegradowane (…) obszary miejskie", „o niskiej jakości*		Częściowo uwzględniona	jw.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			zagospodarowania". Wątpliwości budzi także odniesienie niektórych parametrów do średniej wojewódzkiej, gdyż ukrywa to w wielu wypadkach istotę problemu. Ważniejsza byłaby tu skala odstępstwa od tej średniej.			
1144.	Zbigniew Canowiecki, Tomasz Limon, Pracodawcy Pomorza		Strategia nie określa wskaźników wartościowych w formie liczb, a jednym miernikiem są tendencje i trendy, oczekujemy, że podane zostaną mierzalne wartości.		Uwzględniona	
1145.	Pomorska Izba Rzemieślnicza Małych i Średnich Przedsiębiorstw		Brak wskaźników wartościowych uniemożliwi w przyszłości jednoznaczną ocenę realizowanych zamierzeń.		Uwzględniona	
1146.	Elżbieta Gończ, Planowanie Rozwoju PBS		Kluczową miarą powodzenia realizacji Strategii powinien być wskaźnik odnoszący się do jakości życia. Kwestia jakości życia powinna być także silnej zarysowana w scenariuszach rozwojowych.		Nieuwzględniona	Nie ma obecnie regularnie badanego, rzetelnego i powszechnie stosowanego wskaźnika jakości życia. Mógłby go zastąpić wskaźnik HDI (wskaźnik rozwoju społecznego) lub HPI (wskaźnik ubóstwa społecznego) mierzone przez agendę ds. rozwoju ONZ. Niestety oba wskaźniki są mierzone na poziomie krajów. Innym rozwiązaniem mógłby być wskaźnik jakości życia liczony co dwa lata w ramach badania *Diagnoza społeczna*. Nie ma jednak pewności dalszej, regularnej kontynuacji tego badania ze względu na poszukiwanie źródeł jego finansowania (dotąd cykl realizowany był w ramach projektu PO KL). Ostatnie badanie w tym cyklu w ramach obecnego projektu planowane jest w 2013 roku.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
1147.	Mirosław Kamiński, Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego		Zabrakło w Strategii lotniska biznesowego w Słupsku.		Częściowo uwzględniona	CO 3.1 dotyczy m.in. rozwoju infrastruktury wiążącej węzły multimodalne z siecią transportowa regionu, zaś jedno z OSI ukierunkowuje interwencje do ponadregionalnych korytarzy transportowych, w które wpisuje się lotnisko.
1148.	Władysław Pędziwiatr, Wyższa Hanzeatycka Szkoła Zarządzania w Słupsku		W Strategii zabrakło lotniska turystyczno-rekreacyjno-biznesowego pod Słupskiem.		Częściowo uwzględniona	jw.
1149.	Ryszard Rabeszko, Stowarzyszenie Twórców Ludowych		W Strategii pominięto kwestie kultury, udrożnienia szlaków wodnych i Internetu na obszarach wiejskich.		Częściowo uwzględniona	Problematyka kultury została wyraźniej wyeksponowana w kontekście rozwoju turystyki oraz aktywności i integracji społecznej. Dostęp do infrastruktury szerokopasmowego Internetu został uwzględniony w CO 1.1. Doprecyzowane zostało oczekiwanie wobec administracji rządowej w sprawach transportu wodnego.
1150.	Tadeusz Wrycza, Towarzystwo Żeglugi Śródlądowej „Delta Wisły”		Należy mocniej podkreślić kwestie związane z gospodarką wodną oraz żeglugą śródlądową.		Częściowo uwzględniona	Doprecyzowane zostało oczekiwanie wobec administracji rządowej w sprawach transportu wodnego.
1151.	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza		Brak słowa o Wiśle jako drodze wodnej oraz o wykorzystaniu gospodarczym, ewentualnej kaskadyzacji Wisły.		Częściowo uwzględniona	jw.
1152.	Zbigniew Canowiecki, Tomasz Limon, Pracodawcy Pomorza		Wisła, była traktem komunikacyjnym. Teraz należy podjąć wysiłki, aby w przyszłości - może odległej, wzorem Dunaju lub Renu, spełniała podobne funkcje w transporcie i logistyce.		Częściowo uwzględniona	jw.
1153.	Krzysztof Wirkus, Kaszubski		Powinniśmy przede wszystkim skupić się na aktywizowaniu mieszkańców, co może być kluczowe dla rozwoju regionu. Podejście		Częściowo uwzględniona	Zapisy odnoszące się do potrzeby wielopoziomowej współpracy oraz mechanizmów stymulujących w tym

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Uniwersytet Ludowy		korporacyjne nie zagra bez współpracy na linii gmina-powiat-województwo, chociażby w kontekście lobbowania projektów w Warszawie.			zakresie zostały uzupełnione i wzmocnione.
1154.	Janusz Pempkowiak, IO PAN		Kilka kierunków z obszaru R&D winno zostać nazwanych, np.: nanomateriały/ fermy wiatrowe(od półprzewodnika do turbiny)/zarządzanie strefą brzegową(od ochrony linii brzegowej po waloryzację i efekty społeczne).		Częściowo uwzględniona	Zasady horyzontalne realizacji Strategii zostały uzupełnione o *Zasadę inteligentnej specjalizacji*, w której zidentyfikowano branże o największym potencjalne rozwoju. CO 1.1 w zakresie wspierania innowacyjności, koncentruje się na ww. branżach.
1155.	Krzysztof Dolny		1. Wyrównywanie szans dla podmiotów krajowych. Strategia głównie wypowiada się i monitoruje wzrost inwestycji zagranicznych. Firmy krajowe tworzą większość miejsc pracy. 2. Integracja opieki społecznej – organizacji społecznych i instytucji państwowych. Pozwoli na dokonanie oszczędności i celowe użycie środków. Cel do osiągnięcia poprzez integrację baz danych o korzystających z różnych form wsparcia – udostępnienie tej bazy dla wszystkich zajmujących się opieka społeczną. 3. Tworzenie mikro elektrowni – łatwe przyłączanie do sieci niskiego napięcia. 4. Plany urbanizacyjne – brak blokuje rozwój regionu. 5. Powodzie – nie jest możliwe w krótkim czasie dokonania nowych inwestycji. Z drugiej strony nie jest opłacalne budowanie zabezpieczeń przed powodzią stuletnią. Uzupełniającym rozwiązaniem problemów społecznych jako skutków powodzi jest propagowanie ubezpieczania się od takich ryzyk. Często instytucje państwowe nie posiadają takich ubezpieczeń. 6. Polityka zatrudniania młodych osób,		Częściowo uwzględniona	Strategia nie koncentruje się wyłącznie na inwestorach zagranicznych, ale wspiera inwestycje zewnętrzne, także reinwestycje (CO 1.1). Ponadto wsparcie dla mikro i małych firm przewidziano w CO 2.1. W zakresie opieki społecznej w CO 2.1 wzmocniono zapisy w oczekiwaniach wobec administracji rządowej, a także uzupełniono zobowiązania Samorządu Województwa. W zakresie mikro źródeł – Strategia skupia się m.in. na rozwoju generacji rozproszonej, z wykorzystaniem sieci inteligentnych. W oczekiwaniach wobec administracji rządowej w ramach CO 3.3 *Dobry stan środowiska* wymienia się potrzebę kompleksowej reformy systemu gospodarki przestrzennej w kraju. W oczekiwaniach wobec administracji rządowej dodano zapis dotyczący potrzeby opracowania systemowego rozwiązania problemu ubezpieczeń powodziowych. W CO 2.1 zmodyfikowano kierunek działania dotyczący kształcenia zawodowego i ustawicznego, a także wzmocniono oczekiwane efekty

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			absolwentów. Realne wsparcie obligatoryjne dla każdego zatrudnionego.			odnoszące się do zatrudnienia absolwentów szkół zawodowych.
1156.	Zbigniew Canowiecki, Tomasz Limon, Pracodawcy Pomorza		Należy świadomie budować tożsamość regionalną. Przedstawić jakie atuty Pomorze może wnieść kulturę i gospodarkę europejską jak np.: otwartość, międzynarodowość, dobre wykształcenie mieszkańców, duży odsetek młodych ludzi.		Niezasadna	Wszystkie poruszane wątki są w Strategii uwzględnione.
1157.	Zbigniew Canowiecki, Tomasz Limon, Pracodawcy Pomorza		Konieczne jest stworzenie lepszych warunków gospodarczych dla inwestycji zagranicznych.		Niezasadna	Podnoszona kwestia jest silnie eksponowana w Strategii.
1158.	Pomorska Izba Rzemieślnicza Małych i Średnich Przedsiębiorstw		Zagadnienie wsparcia regionalnych MŚP ma ogromne znaczenie dla sanacji szkolnictwa zawodowego. System dualny, stosowany w wielu państwach europejskich, w tym również w dużej mierze w Polsce, jest najbardziej efektywnym systemem kształcenia zawodowego. Zachęcamy do wspierania tej formy szkolnictwa.		Częściowo uwzględniona	Odpowiednie zapisy zostały uzupełnione i wzmocnione. Strategia przewiduje wspieranie różnych form kształcenia zawodowego, w tym poprzez wspólne inicjatywy firm, np. w ramach współpracy klastrowej. Strategia kładzie silny nacisk na współpracę przedsiębiorców i instytucji edukacyjnych.
1159.	Jacek Bigda, Gdański Uniwersytet Medyczny		W zakresie pozycji szkolnictwa wyższego, należy szukać przyczyn niskiej konkurencyjności tego sektora.		Częściowo uwzględniona	Zmodyfikowano i uzupełniono opis CO 1.2 oraz kierunki działania w jego ramach.
1160.	Marek Grzybowski, Akademia Morska w Gdyni		Sektor szkolnictwa wyższego w regionie jako całość nie będzie konkurencyjny, powinien być natomiast kreatywny i innowacyjny.		Częściowo uwzględniona	Przy zachowaniu dotychczasowego nazewnictwa, podkreślono wymóg kreatywności i innowacyjności jako jeden z kluczowych warunków sukcesu.
1161.	Grupa robocza „Społeczne Pomorze” KM RPO WP		W projekcie Strategii marginalnie potraktowano rolę organizacji pozarządowych jako efektywnego realizatora zadań publicznych i atrakcyjnego pracodawcy. Dotychczas sektor ten był najsłabszy pod względem kadrowym, materialnym i instytucjonalnym, w związku z tym wymaga największego wsparcia. Zwiększenie aktywności obywatelskiej w ramach organizacji pozarządowych, jako		Częściowo uwzględniona	Wzmocniono nacisk na udział sektora pozarządowego w procesach decyzyjnych, m.in. poprzez opis zasad i kryteriów horyzontalnych wyboru przedsięwzięć oraz zintegrowanych porozumień terytorialnych.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			demokratycznej formy samoorganizacji społecznej, wymaga udrożnienia kanałów przekazywania im stosownych zadań we wszystkich sferach społecznych oraz udziału reprezentacji sektora organizacji pozarządowych w opiniowaniu i podejmowaniu decyzji o alokacji związanych z tymi zadaniami środków publicznych.			
1162.	Grupa LOTOS		GK LOTOS S.A. jako podmiot działający na terenie całego kraju i za granicą z siedzibą w Gdańsku zgłasza potrzebę podjęcia działań legislacyjnych mających na celu zmianę przepisów, których zapisy nie sprzyjają podnoszeniu konkurencyjności podmiotów krajowych i regionalnych. Jako główne kierunki podjęcia interwencji wskazujemy: • prawo o zamówieniach publicznych - uproszczenie procedur; • zrównanie w prawach i obowiązkach podmiotów krajowych i zagranicznych, jako przykład podajemy ponadprzeciętną w skali UE wysokość realizacji rocznego NCW; • koszty pracy-wysoki poziom narzutów na wynagrodzenia.		Niezasadna	Postulat nie dotyczy Strategii.
1163.	Grupa LOTOS		Sugerujemy zwiększenie nacisku na: • rozwój gospodarki opartej na wiedzy, wykorzystującej w pełni intelektualny potencjał regionu oraz • stworzenie infrastruktury technicznej i systemów motywacyjnych, które ten rozwój ułatwią, • kształcenie ustawiczne – obecnie wiedza i kwalifikacje zdobyte podczas nauki w szkołach i uczelniach wyższych w znacznym stopniu dezaktualizują się w ciągu kilku lat. Absolwenci muszą być przygotowani do ewentualnej zmiany kwalifikacji, doskonalenia zawodowego w zależności od wymagań rynku pracy.		Uwzględniona	

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
1164.	Grupa LOTOS		Pragniemy zwrócić uwagę na zintensyfikowanie działań związanych z poprawą klimatu inwestycyjnego: skróceniem procedur wydawania decyzji administracyjnych, wzrostem kompetencji urzędników (lepiej wyszkoleni urzędnicy, szybciej i sprawniej podejmujący decyzje).		Uwzględniona	
1165.	Urząd Miasta Gdańska		Podjęcie szeroko rozumianych działań z zakresu usług społecznych (zabezpieczenie społeczne, wspieranie rodziny). Działania te pozwolą na zwiększenie aktywności zawodowej osób, które z różnych przyczyn nie podejmują pracy np. młode matki. Trudno oczekiwać, że skupienie się na edukacji faktycznie wpłynie na spadek liczby osób biernych zawodowo.		Częściowo uwzględniona	Wzmocniono efekty w CS 2.
1166.			Obszar Metropolitalny bardzo słabo przebija się w Strategii. Trudno oczekiwać, aby pozycja województwa w rankingu regionów Unii Europejskiej uległa zasadniczej poprawie bez nacisku na rozwój metropolii jako lokomotywy gospodarczej Pomorza.		Częściowo uwzględniona	W Strategii przyjęto – ramach regionalnego konsensusu - konieczność wyważenia pomiędzy wyzwaniem wzmacniania funkcji i konsolidacji Obszaru Metropolitalnego, a wyzwaniem równoważenia procesów rozwojowych. Należy jednak zwrócić uwagę, że rola Metropolii została podkreślona w *Wyzwaniach strategicznych* oraz *Wizji,* jak również zaadresowano do niej szereg działań, poprzez OSI, w szczególności w ramach CS 1.
1167.			Problematyczne jest stosowanie różnego typu ograniczeń w dostępie do wsparcia finansowego.		Nieuwzględniona	Z wniosków wynikających z oceny dotychczasowej realizacji Strategii wynika konieczność jej lepszego zaadresowania przestrzennego i uwzględnienia faktu, że różne zjawiska problemowe występują na różnych obszarach z różną intensywnością. Stąd potrzeba koncentracji i selektywności.
1168.			Wskazane jest silniejsze zintegrowane podejście do edukacji, sfery społecznej oraz kultury.		Częściowo uwzględniona	Strategia realizuje podejście problemowe, a nie sektorowe. Wątki dotyczące edukacji sfery społecznej oraz kultury są podjęte w CS 2.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
1169.			Wątpliwe jest silne skupienie się na przekazywaniu zadań organizacjom pozarządowym. Potencjał obecnie funkcjonujących organizacji pozarządowych czy lokalnych liderów wyczerpał się. Nie będą w stanie przejąć dodatkowych zadań. Ponadto wiele organizacji pozarządowych jest na takim poziomie rozwoju, że przejmowanie zadań publicznych nie będzie możliwe. Należy także pamiętać, że wiele zadań nie może być realizowanych przez organizacje pozarządowe. Z prowadzonych analiz jasno wynika, że nie powinno się doprowadzić do likwidacji małych szkół. Instytucje te pełnią istotną rolę dla lokalnych społeczności i powinny w przyszłości przekształcić się w centra aktywności społecznej (działalność kulturalna), przy wykorzystaniu kadr tych jednostek		Niezasadna	Strategia jest oparta na podejściu wyważającym pomiędzy rolą różnych sektorów (w tym publicznego i pozarządowego) w rozwoju regionu. Promuje współpracę międzysektorową. Strategia nie promuje działań prowadzących do zamykania małych szkół. W ramach CO 2.2 możliwa będzie realizacja przedsięwzięć prowadzących do przekształcania małych szkół w centra aktywności obywatelskiej.
1170.			W Strategii należy położyć nacisk na profilowanie wsparcia w zakresie aktywności zawodowej i społecznej.		Niezasadna	Strategia silnie skupia się na promowaniu aktywności zawodowej i społecznej (CO 2.1 i CO 2.2).
1171.			Podniesienie aktywności zawodowej oraz zmniejszenie poziomu bezrobocia będzie wymagało zmian w służbie zdrowotnej m.in. na szczeblu krajowym poprzez uporządkowanie orzecznictwa (postulat do rządu) oraz utworzenie ośrodka leczniczo-rehabilitacyjnego, który pozwoli na powrót osób nieaktywnych na rynek pracy (umożliwienie przekwalifikowania).		Częściowo uwzględniona	Ochrona zdrowia została podniesiona do rangi CO. Wzmocniono efekty oraz wskazano oczekiwania wobec administracji rządowej.
1172.			W zakresie aktywności zawodowej zachęty nie mogą się ograniczać tylko do wsparcia przedsiębiorców, ale powinny obejmować także bezpośrednie wsparcie osób, które są aktywizowane zawodowo.		Częściowo uwzględniona	W CO 2.1 poszerzono oczekiwania wobec administracji rządowej o stworzenie zachęt dla osób niepełnosprawnych celu ich aktywizacji zawodowej.
1173.			Podejście do rewitalizacji powinno być bardziej elastyczne.		Częściowo uwzględniona	W CO 2.2 w OSI zrezygnowano z uszczegółowienia typów degradacji, które będą stanowić podstawę podjęcia działań rewitalizacyjnych.

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
1174.	Jan Gliszczyński, Zastępca Burmistrza Czerska		Wsparcia finansowego wymagają obiekty edukacyjne, szczególnie w zakresie doposażenia w sprzęt dydaktyczny.		Nieuwzględniona	Strategia nie skupia się na typach projektów. Doposażenie obiektów edukacyjnych zawiera się w zapewnieniu dostępu do wysokiej jakości usług.
1175.	Spółdzielnia Mieszkaniowa Karwiny w Gdyni		Wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących rozwojowi budownictwa mieszkaniowego.		Nieuwzględniona	Strategia nie podejmuje interwencji, na które Samorząd Województwa nie ma realnego wpływu i narzędzi realizacyjnych.
1176.	Spółdzielnia Mieszkaniowa Karwiny w Gdyni		Należy wspierać przedsięwzięcia i inicjatywy dot. utrzymania spółdzielczych zasobów mieszkaniowych a w szczególności: • Termomodernizacji • Dostosowania budynków oraz dróg wewnątrz osiedlowych do potrzeb zmieniającego się prawa w zakresie ochrony przeciwpożarowej • Modernizacji systemów zasilania w c.o. budynków.		Częściowo uwzględniona	W Strategii podkreśla się rolę działań z zakresy poprawy efektywności energetycznej, w tym kompleksowej termomodernizacji, szczególnie w sektorze mieszkaniowym i publicznym. Nie przewiduje się natomiast wdrażania regulacji z zakresu ochrony przeciwpożarowej.
1177.	Andrzej Tyszecki Mariusz Kistowski		Czy wnioski wskazane w Prognozie dotyczące braku w Projekcie Strategii działań w stosunku do poszczególnych komponentów środowiska są konieczne do zapisania w Strategii, będącej w założeniu Strategią zobowiązań? Zakładając, że Strategia 2020 stanowi ogólny dokument o charakterze strategiczno-politycznym, przy założonej „filozofii" i metodologii jego sporządzania, nadmierne jego uszczegółowienie nie wydaje się uzasadnione. Jeśli intencją władz samorządowych województwa jest przygotowanie dokumentu, który ma stanowić ramę zarówno dla programowania i prowadzenia działań w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego regionu, jak i przygotowania innych „sektorowych" dokumentów strategicznych, w tym aktualizacji Programu Ochrony Środowiska województwa pomorskiego, to Strategia 2020 powinna zawierać takie sformułowania, które nie stworzą niebezpieczeństwa powstania		Częściowo uwzględniona	Strategia w CO uwzględnia działania mające rozwiązywać zdecydowaną większość wskazanych w uwadze problemów. Ponadto w systemie realizacji Strategii zakłada się, że zasadniczymi narzędziami realizacji Strategii będą regionalne programy strategiczne pełniące wiodącą rolę w operacjonalizowaniu i harmonizowaniu działań Samorządu Województwa w różnych obszarach tematycznych Strategii. Zgodność ze Strategią i regionalnymi programami strategicznymi będzie podstawowym kryterium decydującym o kształcie przyjmowanych na poziomie Samorządu Województwa Pomorskiego programów operacyjnych i innych narzędzi realizacji Strategii. Regionalne programy strategiczne będą także podstawowym punktem odniesienia decydującym o ukierunkowaniu środków ujmowanych po stronie wydatków rozwojowych w budżecie województwa. W związku z

Lp.	Osoba / Podmiot	Str.	Uwaga	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			rozbieżności między ogólną polityką rozwoju regionu a polityką ochrony środowiska. Szczególnie dotyczy to kwestii związanych z wypełnieniem zobowiązań akcesyjnych, określonych przepisami UE oraz zapewnienia szeroko rozumianego bezpieczeństwa ekologicznego społeczności regionalnej. Kluczowymi problemami są w tym zakresie: zapewnienie wysokiej jakości zasobów wodnych, jakości powietrza atmosferycznego oraz właściwej różnorodności i struktury ekologicznej regionu, zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego, unikanie narażenia na skutki globalnych zmian klimatycznych oraz właściwa gospodarka odpadami. W tym kontekście należy rozważyć pewne uzupełnienia w projekcie Strategii rekomendowane przez Autorów Prognozy, które ograniczą do minimum niebezpieczeństwo nie osiągnięcia w/w celów.			powyższym wydaje się, że stan opisany w uwadze nie powinien urzeczywistnić.